

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

**ศูนย์วิปัสสนากรรมฐาน
MEDITATION CENTER**

นาย ชัยวัฒน์ หนูเกลี้ยง

ว/พ.
๕๑๓๒๑
๒๕๕๐-๒๕๕๑

เลขบัญชี.....
เลขประจำตัว.....
วันเดือนปี..... 4 ก.ค. 2551

b. ๑๑๗ ๕๒๑๘๖
i. ....

**วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต
ภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา ๒๕๕๐-๒๕๕๑**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญา
สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพล สุวจันทร์
คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

คณบดี

ผศ. นพพล สุวจันทร์

ที่ปรึกษา

หัวหน้าภาควิชา อ. พิเชฐ โสวิทยสกุล

ที่ปรึกษา

ผศ. ชีระศักดิ์ อินทรประสงค์

ประธานคณะกรรมการ

ผศ.ดร. รพีพัฒน์ สุวรรณะชญ

กรรมการ

ผศ. วรธรรม โรจนไพบูลย์

กรรมการ

ผศ. สุพัฒน์ นุญญฤทธิ์กิจ

กรรมการ

ผศ. วิวัฒน์ อุดมปิติทรัพย์

กรรมการและเลขานุการ

อารารย์ พิสิฐ ฟินิจันท์

อาจารย์ที่ปรึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ศูนย์วิปัสสนากรรมฐาน (MEDITATION CENTER)
นักศึกษา	นาย ชัยวัฒน์ หนูเกลี้ยง
รหัสประจำตัว	45020014
ปริญญา	สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชา	สถาปัตยกรรม
ปีการศึกษา	2550-2551

บทคัดย่อ

จากการมองเห็นสภาพปัญหาในสังคมเมืองที่เราอาศัยอยู่นี้ จะเห็นปัญหาต่างๆ มากมายเช่น ปัญหาการโจรกรรม ปัญหาการฆาตกรรม ปัญหาการฆ่าตัวตาย ปัญหาการทำร้ายร่างกาย เป็นต้น เมื่อเรามามองหาสาเหตุจริงๆของปัญหาแล้วนั้น จะเห็นได้ว่าแต่ละปัญหามีสาเหตุมาจากมาจากสิ่งเดียวกัน คือ จิตใจ นั่นก็คือจิตใจของบุคคลแต่ละคนเห็นผิด เห็นแก่ตัว เอาใจเขาเปรียบผู้อื่น นั่นเอง และเมื่อเรามามองหาวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ก็จะเห็นว่า การวิปัสสนากรรมฐานซึ่งในทางพระพุทธศาสนาเป็นการอบรมพัฒนาจิตโดยนั้น สามารถนำมาใช้แก้ไขปัญหของสังคมได้

วัดที่อยู่ในเมืองส่วนใหญ่แล้วมีหน้าที่เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา สำหรับประชาชน ซึ่งมีกิจกรรมทางศาสนาหลายอย่างรวมไว้ในที่เดียวกัน ทำให้การฝึกอบรมพัฒนาจิต(การวิปัสสนากรรมฐาน) ถูกบกรบด้วยกิจกรรมอย่างอื่นทางศาสนา ภายในวัด อีกทั้งสถานที่ๆทางวัดจัดให้ไม่สามารถรองรับความต้องการของคนที่จะขอเข้ามาปฏิบัติธรรม ได้ทีละมากๆ ดังนั้นจึงควรมีสถานที่ ที่เอื้ออำนวยต่อการฝึกปฏิบัติ วิปัสสนากรรมฐานจัดตั้งเป็นศูนย์กลางสำหรับการฝึกปฏิบัติ เพื่อตอบสนองความต้องการของคนในสังคมและเน้นที่จะแก้ไขปัญหาสังคมเมือง โครงการนี้เป็น โครงการเสนอแนะ โดยให้ยุวพุทธิกสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์เป็นเจ้าภาพในการดำเนินงาน เนื่องจากงานหลักขององค์กรเป็นการจัดการฝึกอบรมวิปัสสนากรรมฐาน โดยที่หลักสูตรจะเน้นการฝึกอบรมพัฒนาจิตเพื่อให้เกิดปัญญาและสันติสุข เป็นการพัฒนาศักยภาพมนุษย์โดยตรงที่ด้านจิตใจ

ขณะนี้เมืองเชียงใหม่กำลังประสบปัญหาต่างๆ ทางสังคมตามรอยกรุงเทพมหานคร อีกทั้งยังไม่มีสาขาของยุวพุทธิกสมาคมในทางภาคเหนือจึงเห็นสมควรให้มีการสร้างศูนย์วิปัสสนากรรมฐานที่จังหวัดเชียงใหม่ โดยการเข้าฝึกอบรมพัฒนาจิตไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ และหวังว่า โครงการนี้จะเป็นเหตุที่ดี ที่ทำให้เกิดผลที่ดีตามมาอีกมากมายในภายหลัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณทุกๆคน ทุกๆสิ่ง และทุกอย่างที่ทำให้ผมมีวันนี้.....ขอบคุณมากครับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

บทคัดย่อ

กิตติกรรมประกาศ

บทที่

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาของโครงการ

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.3 ขอบเขตของโครงการ

1.4 วิธีการศึกษาโครงการ

1.5 ประโยชน์ของการศึกษาโครงการ

2. การศึกษาองค์ประกอบโครงการ

2.1 ผังการบริหารสำนักงานยุวพุทธิกสมาคมฯ

2.2 หน้าที่และการบริหารของโครงการ

2.3 ลักษณะกิจกรรมของโครงการ

2.4 การวิเคราะห์ประเภทและจำนวนผู้ใช้โครงการ

2.5 เส้นทางการสัญจรและพฤติกรรมของผู้ใช้แต่ละประเภท

2.6 การวิเคราะห์องค์ประกอบโครงการ

2.7 การศึกษาขนาดของโครงการและกำหนดพื้นที่ใช้สอยขององค์ประกอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การกำหนดที่ตั้งและรายละเอียดทางกายภาพของที่ตั้งโครงการ

3.1 การพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการระดับภูมิภาค

3.2 การพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการระดับจังหวัด

3.3 การพิจารณาเลือกตำแหน่งที่ตั้งโครงการ

3.4 การพิจารณาตัวเลือกที่ตั้งโครงการ

3.5 การวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ

3.6 การวิเคราะห์กายภาพที่ตั้งโครงการ

4. การวิเคราะห์อาคารตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงโครงการ

5. สรุปการออกแบบ

5.1 แนวความคิดในการออกแบบ

5.2 ผลงานการออกแบบสถาปัตยกรรม

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

1. ยุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย

2. การพัฒนาจิตและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอบรมพัฒนาจิต

3. เนื้อหาธรรมะที่เกี่ยวข้อง

4. งานระบบและอุปกรณ์อาคาร

5. กฎหมายและเทศบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	10-11
ตารางที่ 2.2	20
ตารางที่ 2.3	20
ตารางที่ 2.4	20
ตารางที่ 2.5	27
ตารางที่ 2.6	27-28
ตารางที่ 2.7	29-31
ตารางที่ 3.1	66
ตารางที่ 4.1	110

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1	50
ภาพที่ 2	52
ภาพที่ 3	53
ภาพที่ 4	55
ภาพที่ 5	56
ภาพที่ 6	57
ภาพที่ 7-8	59
ภาพที่ 9	60
ภาพที่ 10-11	62
ภาพที่ 12	63
ภาพที่ 13-14	65
ภาพที่ 15	67
ภาพที่ 16	68
ภาพที่ 17	68
ภาพที่ 18-19	69
ภาพที่ 20	70
ภาพที่ 21	72

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	หน้า
ภาพที่ 22	74
ภาพที่ 23	75
ภาพที่ 24-25	77
ภาพที่ 26-28	78
ภาพที่ 29	79
ภาพที่ 30-31	81
ภาพที่ 32-33	82
ภาพที่ 34-35	83
ภาพที่ 36-37	84
ภาพที่ 38	85
ภาพที่ 39-40	86
ภาพที่ 41-42	87
ภาพที่ 43	90
ภาพที่ 44	91
ภาพที่ 45-49	93
ภาพที่ 50-51	94
ภาพที่ 52	95
ภาพที่ 53	96

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	หน้า
ภาพที่ 54	97
ภาพที่ 55	98
ภาพที่ 56	99
ภาพที่ 57	100
ภาพที่ 58	101
ภาพที่ 59	102
ภาพที่ 60-62	103
ภาพที่ 63-65	104
ภาพที่ 66-67	105
ภาพที่ 68	106
ภาพที่ 69-70	110
ภาพที่ 71-72	111
ภาพที่ 73-75	112
ภาพที่ 76-77	113
ภาพที่ 78	114
ภาพที่ 79-80	115
ภาพที่ 81	116
ภาพที่ 82-83	117

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของโครงการ

ประเทศไทยทุกวันนี้กำลังประสบปัญหาทั้งทางสังคม ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นมานั้นมีสาเหตุมาจากการเจริญทางวัตถุที่รวดเร็วทำให้ความเจริญทางจิตใจตามไม่ทัน ทำให้คนนำเทคโนโลยี (TECHNOLOGY) หรือความสามารถที่เราเมื่อไปใช้ในทางที่ผิดหรือเอาเปรียบผู้อื่นหรือฉ้อโกงผู้อื่น ทำให้เกิดปัญหาตามมาอีกมากมาย เช่น ปัญหาฉ้อโกง ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาโจรกรรม ปัญหายาเสพติด ปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาความยากจน เป็นต้น โดยที่ปัญหาแต่ละปัญหาไม่อาจสามารถแก้ไขให้หายขาดได้ในระยะเวลาอันสั้น ถ้าลองสังเกตดูแล้วจะเห็นว่าปัญหาแต่ละปัญหาเกิดจากคนบางคนหรือกลุ่มคนบางกลุ่ม ขาดคุณธรรมเอาเปรียบผู้อื่นนั่นเอง และหากเรายังไม่ปล่อยให้ปัญหาลูกกลมต่อไปโดยไม่แก้ไข ปัญหาเหล่านี้จะสะสมและเพิ่มมากขึ้นจนทำให้ประเทศไทยดำเนินไปถึงจุดที่ย่ำแย่ลงไป สภาพสังคมจะไม่น่าอยู่และขาดความสุขในการดำเนินชีวิตประจำวันไป การที่ประเทศไทยจะรอดพ้นวิกฤตนี้ไปได้ ต้องอาศัยประชาชนชาวไทยทุกคนช่วยกัน คิดดี ทำดี เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น โดยการที่เราจะคิดดีทำดีได้นั้น ต้องอาศัยปัญญาเห็นในสิ่งที่ถูกต้องก่อนเป็นอันดับแรก ซึ่งปัญญาเห็นในสิ่งที่ถูกต้องนี้จะเกิดขึ้นได้จากการฝึกอบรมจิตใจ

การอบรมพัฒนาจิตนั้นทางพระพุทธศาสนาก็คือ การวิปัสสนากรรมฐาน จึงเห็นสมควรให้มีสถานที่ๆ ฝึกอบรมและพัฒนาจิตใจให้เจริญควบคู่กันไปกับโลกของวัตถุที่เจริญไปข้างหน้าทุกๆ วัน จากเหตุและผลที่เกิดขึ้นจึงเห็นสมควรให้มีศูนย์วิปัสสนากรรมฐานเพื่อมารองรับสภาพจิตใจของคนในสังคมเมือง ยุวพุทธนิคมแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์"เป็นองค์กรทางพระพุทธศาสนาที่บริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผู้นำในการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาสู่เยาวชนและผู้สนใจเข้าร่วมศึกษาและปฏิบัติธรรมตามพระไตรปิฎก(เถรวาท) โดยเน้นหลักวิปัสสนากรรมฐานตามแนวสติปัญญา ๔ ให้เกิดศรัทธาและปัญญา โดยทางสมาคมได้มีการจัดสอนในหลักสูตร "พัฒนาจิตใจให้เกิดปัญญาและสันติสุข" โดยจุดประสงค์ของหลักสูตรก็เพื่อพัฒนาจิตใจให้เกิด สติ ปัญญา และสันติสุขในการดำเนินชีวิต สามารถช่วยเหลือตนเองแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ทั้งทางโลกและทางธรรม โดยทางสมาคมมีนโยบายที่จะตั้งสมาคมในจังหวัดต่างๆ ทั่วทุกภูมิภาคทั้งในประเทศและต่างประเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พันธกิจของสมาคม

1. สร้างศรัทธาและความพึงพอใจให้กับผู้เข้ารับการอบรมทั่วไป
2. ปรับปรุงระบบการทำงานการบริหารจัดการสมาคมและการคัดเลือกบุคคลากร
3. ขยายการเผยแผ่พุทธศาสนาสู่เยาวชนในหลายช่องทางมากขึ้น
4. ปรับปรุงรูปแบบและขยายสาขา สร้างเครือข่ายองค์กรและบุคคลในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ประชาสัมพันธ์สู่กลุ่มคนที่กว้างขึ้น
5. สร้างความมั่นคงให้องค์กรสามารถอยู่ได้ในระยะยาว

ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมาข้างต้นจึงมีความเหมาะสมที่จะเกิด โครงการศูนย์วิปัสสนากรรมฐาน ขวพุทธิกสมาคมแห่งใหม่ขึ้นมาเพื่อรองรับความต้องการและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยโครงการนี้เป็นโครงการเสนอแนะเพื่อให้ขวพุทธิกสมาคมเป็นเจ้าภาพในการดำเนินการต่างๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อเป็นสถานที่สอนวิปัสสนากรรมฐาน
2. เพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามหลักคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เนื่องด้วยพระพุทธศาสนามีอิทธิพลต่อสังคมและวัฒนธรรมอันดีงาม และมีความสัมพันธ์กับวิถีความเป็นอยู่ของชาวไทยมาแต่โบราณ
3. เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 อันเป็นแผนแม่บทในการพัฒนาประเทศ ซึ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นอันดับหนึ่ง
4. เพื่อเป็นสถานที่ให้ข้อมูลข่าวสารทางพระพุทธศาสนา
5. เพื่อเป็นสถานที่จัดการสัมมนาหรือประชุมทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ให้กับหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
6. เพื่อเป็นสถานที่ประกอบกิจกรรมในวันสำคัญต่างทางพระพุทธศาสนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 ขอบเขตของโครงการ

โครงการศูนย์วิปัสสนากรรมฐาน ขวพุทธสิกขาธรรมในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นโครงการที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นสถานที่ฝึกอบรมวิปัสสนากรรมฐาน เป็นโครงการที่ดำเนินการจัดอบรมพัฒนาจิต เพื่อให้เกิดปัญญาและสันติสุข โดยมีขอบเขตการดำเนินงานของโครงการดังนี้

1. เป็นองค์กรที่รับผิดชอบการดำเนินงาน โครงการหลักสูตรอบรมพัฒนาจิต โดยการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน และเป็นองค์กรส่งเสริมและเผยแพร่การปฏิบัติธรรม
2. เป็นสถานที่ให้ความรู้ทางพระพุทธศาสนา แนะนำและเสนอแนะแนวทางการค้นหาสัจธรรมอันเป็นวิธีการให้พ้นจากความทุกข์ โดยมุ่งเน้นให้คนเชียงใหม่ ภาคเหนือและบริเวณใกล้เคียง
3. เป็นสถานที่ จัดสัมมนา จัดกิจกรรมเผยแพร่พระพุทธศาสนา ให้ผู้คนเข้าใจเป็นวงกว้างมากขึ้น
4. เป็นสถานที่ส่งเสริมศีลธรรม ให้ความสงบด้านบรรยากาศและความสงบทางจิตใจแก่คนในชุมชน รวมทั้งเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4 วิธีการศึกษาโครงการ

วิธีการศึกษาโครงการจะครอบคลุมตั้งแต่การรวบรวมข้อมูลพื้นฐานไปจนถึงการออกแบบทางสถาปัตยกรรมขั้นสมบูรณ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของโครงการ
2. ศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ
3. ศึกษาอาคารตัวอย่าง วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อดี ข้อด้อยของอาคารแต่ละแบบ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ
4. ศึกษาและวิเคราะห์ประเภทของผู้ใช้โครงการ
5. ศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้โครงการ
6. ศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบของโครงการ ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ และขนาดขององค์ประกอบของโครงการ
7. ศึกษาและวิเคราะห์ที่ตั้งของโครงการและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการตั้งโครงการ
8. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออกแบบ ได้แก่ งานระบบ โครงสร้างที่เหมาะสม และอุปกรณ์อาคารรวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องและเทศบัญญัติต่าง
9. ศึกษาแนวทางการออกแบบทางสถาปัตยกรรม ที่สื่อความหมายของพระพุทธศาสนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5 ประโยชน์ของการศึกษาโครงการ

1. ได้ศึกษาแนวคิดทางพระพุทธศาสนาเพื่อมาใช้ในการออกแบบ
2. ได้ศึกษาการออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมให้เหมาะสม สอดคล้องกับตัวอาคารและสภาพแวดล้อม
3. ได้ศึกษาความเป็นมา เนื้อหาและการปฏิบัติต่างๆของการทำวีปัสสนากรรมฐาน
4. ได้ศึกษาการใช้เทคโนโลยีทางอาคารและโครงสร้างที่เหมาะสมกับกิจกรรมการใช้สอยอาคารอย่างมีประสิทธิภาพ
5. ได้ศึกษาเรื่องกฎหมาย ข้อบัญญัติและข้อกำหนดต่างๆ ที่จะนำมาใช้กับการออกแบบอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.6 แหล่งข้อมูล

1. กรมศาสนากระทรวงศึกษาธิการ
2. มหจุपालงกรณ์ราชวิทยาลัย
3. ชุมพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย
4. มุลินธิภูมิพ โลกิกขุ
5. องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่งโลก
6. ข้อมูลจากเอกสาร วารสาร รายงาน วิทยานิพนธ์ และหนังสือต่างๆประกอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

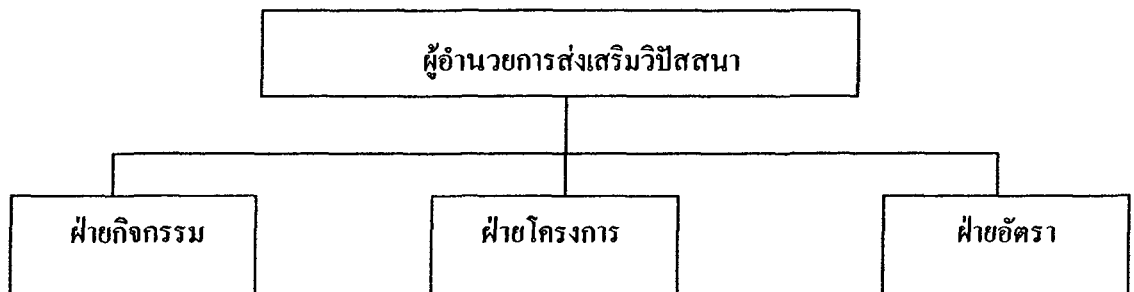
การศึกษารายละเอียดของโครงการ

2.1 ผังการบริหารศูนย์วิปัสสนากรรมฐาน

จากการศึกษาอาคารตัวอย่างที่ 1 หน้า 71 จะเห็นผังการบริหารงานของยูวพุทธเป็นดังผังข้างล่างนี้

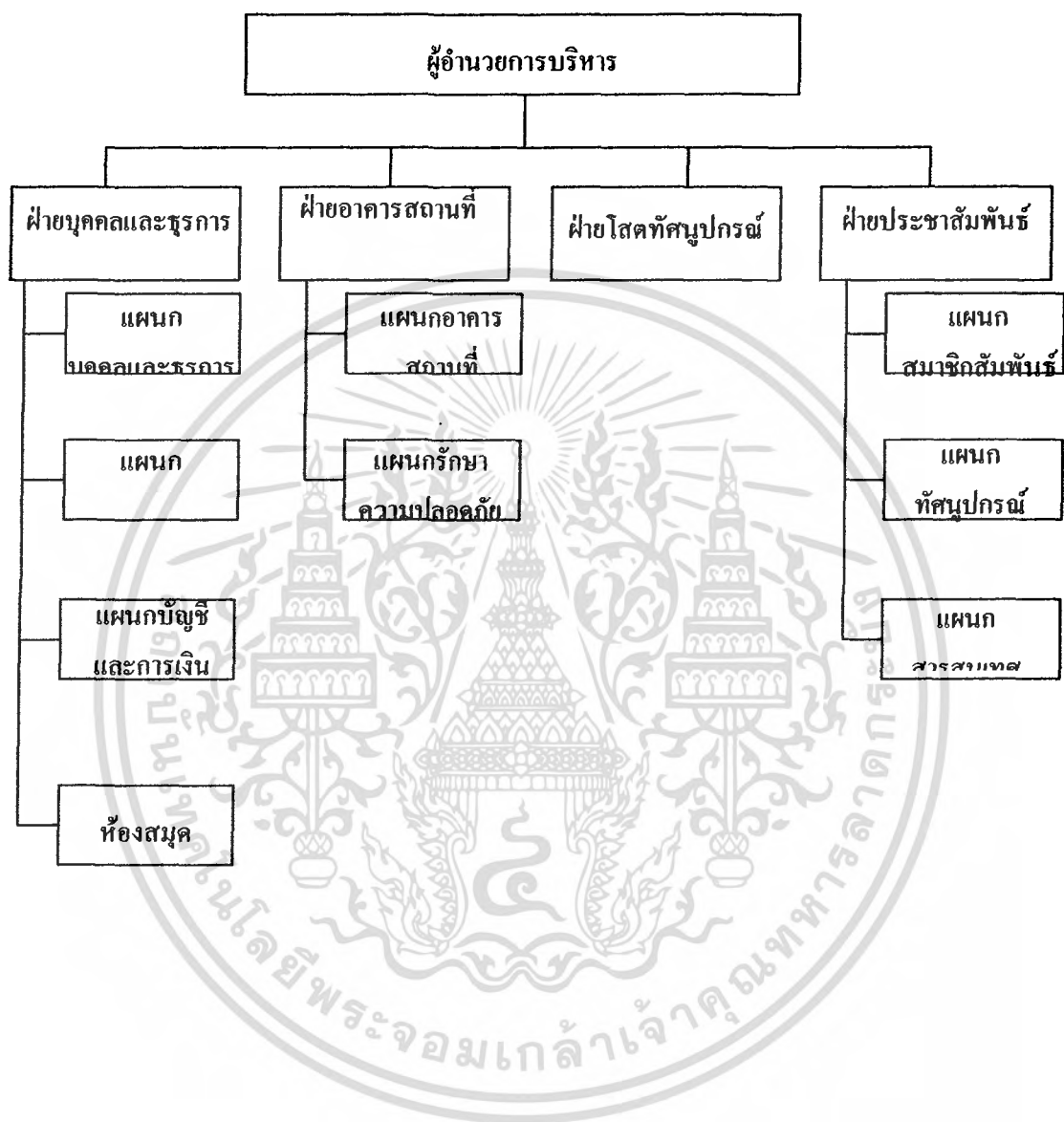

ผังการบริหารผู้อำนวยการส่งเสริมวิปัสสนา(ต่อ)

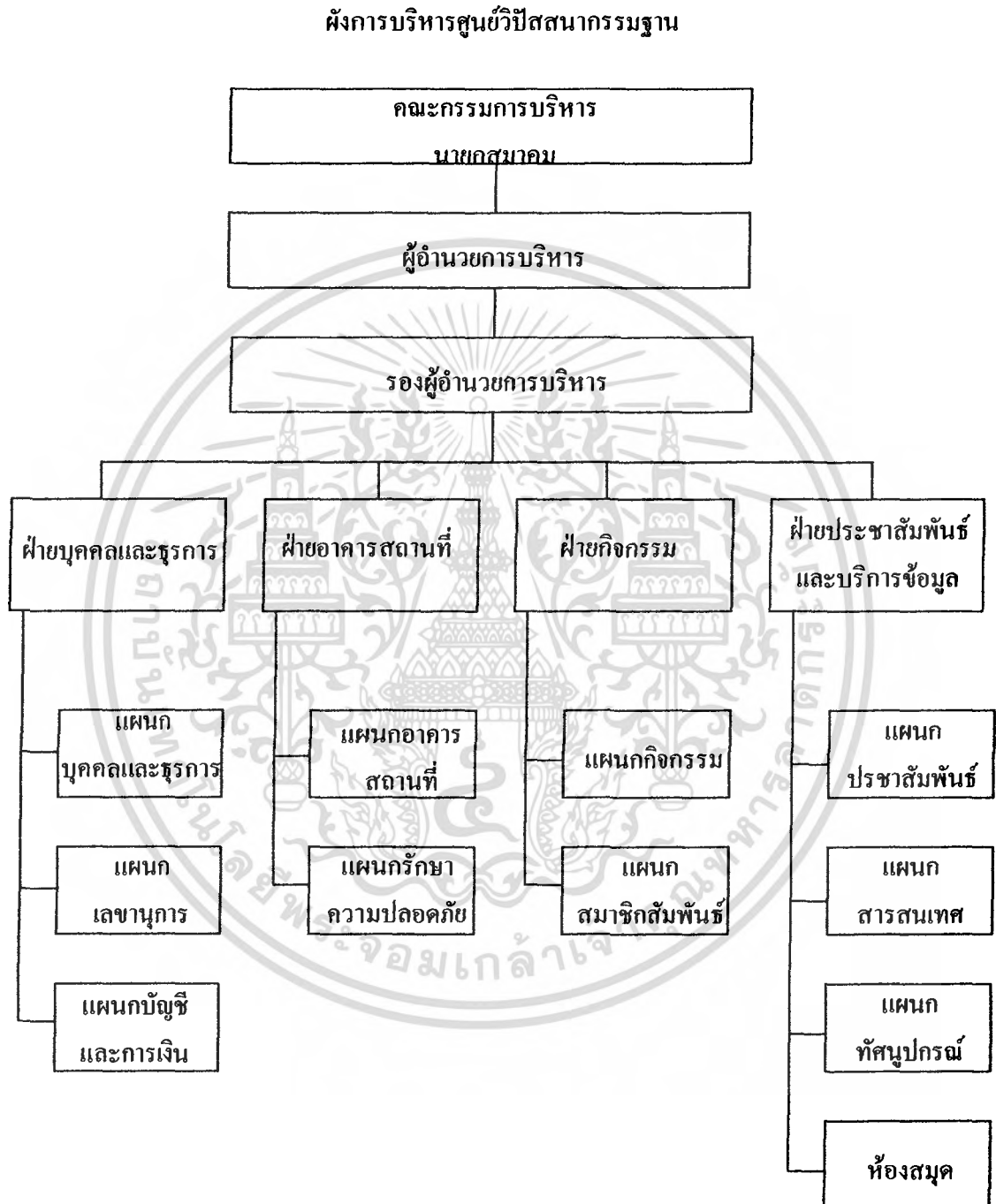
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผังการบริหารผู้อำนวยการบริหาร(ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อนำผังการบริหารของทางศูนย์ใหญ่มาปรับปรุงเพื่อความสะดวกในการบริหารงานที่ง่ายขึ้น จึงได้ผังการบริหารของโครงการศูนย์วิปัสสนากรรมฐานเป็นดังข้างล่างนี้

สรุป

จากผังการบริหารงานทำให้เรารู้ถึงการจัดการและการแบ่งงานต่างๆ จึงนำไปใช้คิดหน้าที่และ
เอกส การบริหารงานได้ต่อไป สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 หน้าที่และการบริหารของโครงการ

การแบ่งหน่วยงานและจัดอัตรากำลังของแต่ละหน่วยงานพิจารณาจากเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ โดยเปรียบเทียบจากอัตรากำลังของการดำเนินงานของยุทธวิถีสมาคม โดยมีเจ้าหน้าที่ของทางยุทธวิถีสมาคมฯคอยให้คำปรึกษา

ตารางที่ 2.1 การแบ่งหน้าที่และอัตรากำลัง

ตำแหน่ง	อัตรา	หน้าที่รับผิดชอบ
1.ฝ่ายบริหาร		
1.1ผู้อำนวยการบริหาร	1	-บริหารงานศูนย์
1.2รองผู้อำนวยการบริหาร	1	-ให้ความช่วยเหลือการบริหารงาน
2.ฝ่ายบุคคลและธุรการ		
2.1หัวหน้าฝ่าย	1	-ดูแลงานในฝ่าย
2.2แผนกบุคคลและธุรการ	4	-บริหารงานบุคคลและธุรการ
2.3แผนกเลขานุการ	2	-รับผิดชอบการติดต่อประสานงานเอกสาร การนัดหมาย
2.4แผนกบัญชีและการเงิน	2	-ควบคุมรายรับรายจ่ายการเงิน -วางแผนการเงินของศูนย์
3.ฝ่ายกิจกรรม		
3.1หัวหน้าฝ่าย	1	-บริหารงานฝ่ายกิจกรรม
3.2แผนกกิจกรรม	3	-วางแผนงานกิจกรรมของทางศูนย์
3.3แผนกสมาชิกสัมพันธ์	2	-ติดต่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสมาชิก -ดูแลงานด้านสิ่งพิมพ์ สื่อต่างๆของทางศูนย์
4.ฝ่ายอาคารสถานที่		
4.1หัวหน้าฝ่าย	1	-บริหารและดูแลจัดการฝ่ายอาคาร
4.2เจ้าหน้าที่อาคารสถานที่	2	-ดูแลความเรียบร้อยของอาคาร
4.3พนักงานรักษาความปลอดภัย	2	-ดูแลความเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัย

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ตำแหน่ง	อัตรา	หน้าที่รับผิดชอบ
5.ฝ่ายประชาสัมพันธ์และ บริการข้อมูล		
5.1หัวหน้าฝ่าย	1	-บริหารงานฝ่ายประชาสัมพันธ์
5.2แผนกประชาสัมพันธ์	1	-ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารของทาง ศูนย์แก่สมาชิกและประชาชนทั่วไป
5.3แผนกสารสนเทศ	2	-ดูแลงานด้านสิ่งพิมพ์ สื่อต่างๆของทางศูนย์
5.4แผนกโสตทัศนูปกรณ์	1	-ดูแลสื่อประชาสัมพันธ์ของศูนย์
5.5ห้องสมุด	4	-รับผิดชอบงานห้องสมุด
6.ฝ่ายโภชนาการ		
6.1หัวหน้า	1	-ดูแลจัดการจำนวนอาหารที่ต้องผลิต
6.2พนักงานครัว	5	-ประกอบอาหาร

สรุปอัตรากำลังเจ้าหน้าที่โครงการ

ฝ่ายบริหาร	2	คน
ฝ่ายบุคคลและธุรการ	9	คน
ฝ่ายกิจกรรม	6	คน
ฝ่ายประชาสัมพันธ์และบริการข้อมูล	9	คน
ฝ่ายโภชนาการ	6	คน
ฝ่ายอาคารสถานที่	5	คน
รวม	37	คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 ลักษณะกิจกรรมของโครงการ

ลักษณะกิจกรรมของโครงการที่เกิดขึ้นมานั้น ก็เกิดมาจากหลักสูตรที่ใช้สอนฝึกอบรมและ พัฒนาจิตให้เกิดปัญญาและสันติสุขของยุวพุทธิกสมาคมเมื่อลงทะเบียนหลักสูตรแล้วจะได้หลักสูตรที่เปิดสอนดังนี้

1. พัฒนาจิตให้เกิดปัญญาและสันติสุข โดยคุณแม่สิริ กรินชัย
2. หลักสูตรวิปัสสนา การเจริญสติกำหนดรู้ปัจจุบันในชีวิต (สำหรับผู้เคยปฏิบัติธรรมหลักสูตร คุณแม่สิริ มาแล้ว)

2.3.1 รายละเอียดของหลักสูตร

1. พัฒนาจิตให้เกิดปัญญาและสันติสุข โดยคุณแม่สิริ กรินชัย

หลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรเข้มข้นและมีประสิทธิภาพสูง ผู้ที่ตั้งใจปฏิบัติจริงจึงจะได้รับผลรวดเร็วในเวลา 8 วัน

คุณสมบัติของผู้สมัคร

- มีอายุ 15 ปีขึ้นไป รับผู้อายุ 15-20 ปี รุ่นละ 15 คน
(ผู้ที่อายุต่ำกว่า 15 ปี ควรสมัครเข้าปฏิบัติหลักสูตรสำหรับเด็กและเยาวชน)
- มีร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง ช่วยเหลือตัวเองได้
- มีสุขภาพจิตปกติ ไม่เป็นโรคประสาท โรคจิต ลมชัก ลมบ้าหมู หรือมีร่างกาย
- ไม่คิดสิ่งเสียดแทงทุกชนิด
- อยู่ปฏิบัติได้ตลอด 7 คืน 8 วัน
- สามารถปฏิบัติตามระเบียบได้อย่างเคร่งครัด

ระเบียบการรับสมัคร

1. การขอรับเอกสาร

- เขียนจดหมายขอระเบียบการและใบสมัคร พร้อมทั้งสอดซองเปล่าติดแสตมป์ 5 บาท
เจ้าหน้าที่ของวัดท่านเอง แนบไปด้วย ส่งถึง ฝ่ายกิจกรรมศูนย์วิปัสสนากรรมฐาน
(หรือขอรับระเบียบและใบสมัครด้วยตนเอง ณ ที่ทำการของสมาคม)

2. การสมัคร

- สอบถามเจ้าหน้าที่ว่ารุ่นใดที่ยังสามารถรับสมัครได้
(สมาคมเปิดรับสมัครทุกวัน และปิดรับเมื่อมีผู้สมัครครบ 300 คน)

- กรอกใบสมัครให้ละเอียดและชัดเจน พร้อมแนบเอกสาร

เอกสาร 2.1 สำเนาบัตรประจำตัวรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 สอดของเปล่าติดแสดมปี 5 บาท จำหน่ายของถึงตัวท่านเอง ส่ง ศูนย์วิปัสสนากรรมฐาน หรือนำส่งด้วยตนเอง ไม่รับใบสมัครทางโทรสาร

- ผู้สมัครต้องเรียนรู้ระเบียบการและเขียนใบสมัครด้วยตนเอง
- สมาคมจะพิจารณาในสมัครของท่านตามลำดับก่อนหลัง
- หากสามารถรับท่านเข้าปฏิบัติได้สมาคมจะส่งใบตอบรับถึงท่าน
- หากใบสมัครของท่านถึงศูนย์วิปัสสนากรรมฐานเมื่อปีครบสมัครแล้ว ศูนย์วิปัสสนากรรมฐานจะส่งใบสมัครกลับมาให้ท่านพร้อมจดหมายแจ้ง
- หากท่านไม่ได้ใบตอบรับ หลังวันส่งใบสมัครภายใน 2 สัปดาห์กรุณาโทรศัพท์สอบถามทางศูนย์
- ศูนย์วิปัสสนากรรมฐานขอสงวนสิทธิ์ให้ผู้สมัครท่านเดียวกันเข้าปฏิบัติหลักสูตรต่าง ๆ ของศูนย์ได้ไม่เกิน 3 ครั้งต่อปี เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้สมัครใหม่ ๆ ได้เข้าปฏิบัติด้วย
- ผู้สมัครที่เข้าปฏิบัติแล้ว 3 ครั้งขึ้นไป สามารถเลือกเข้าปฏิบัติวิปัสสนา ในหลักสูตรพิเศษโดยพระประจักษ์ สิริวัฒน์ โณ, อาจารย์เรณู ทัศนรงค์ หรืออาจารย์อื่น ๆ

3. การยื่นยัน

- ผู้สมัครต้องส่งใบยื่นยันการเข้าอบรม (ส่วนที่ 2) กลับไปยังสมาคมตามระยะเวลาที่กำหนด ถ้าไม่ส่งใบยื่นยันถือว่าท่านสละสิทธิ์
- ใบตอบรับ (ส่วนที่ 1) ให้ท่านเก็บไว้ เพื่อนำไปแสดงในวันลงทะเบียนปฏิบัติ

4. การลงทะเบียน

- เปิดรับลงทะเบียนตั้งแต่เวลา 07.30 – 09.30 น. ผู้ที่มาหลังเวลาดังกล่าว โดยมีได้แจ้งให้ทราบล่วงหน้า ถือว่าสละสิทธิ์ (แจ้งล่วงหน้าได้ไม่เกิน 09.00 น.)
- หลักฐานที่ต้องนำมาแสดงคือ ใบตอบรับตามรุ่นที่ระบุ พร้อมบัตรประจำตัวประชาชน (ไม่รับผู้มาแทน)
- ท่านจะได้รับป้ายชื่อ เลขห้องพัก เข้าห้องพัก เก็บสัมภาระ

การเตรียมตัวเตรียมใจ

- ไม่นำภารกิจไปด้วย ตัดความกังวลในทุก ๆ เรื่อง
- จะละทิ้งยศศักดิ์ ฐานะ ตำแหน่ง ไว้ที่บ้าน
- จะตั้งใจปฏิบัติตามระเบียบ อยู่จนครบ 8 วัน 7 คืน

การเตรียมของใช้

- เตรียมชุดขาว/เสื้อผ้าให้พอใช้ตลอด 8 วัน โดยไม่มีการซักหรือระหว่างโครงการ
- เตรียมของใช้ส่วนตัว เช่น สบู่ แปรงสีฟัน ยาสีฟัน หวี
- ขาประจำตัวที่จำเป็น

เอกสารนี้ สมาคมจัดบริการที่พัก เครื่องนอน และอาหารตลอดโครงการ อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การแต่งกาย

- สวมเสื้อสีขาวล้วน ไม่มีลวดลาย รูปภาพ หรือข้อเขียนใดๆ
- เสื้อแบบสุภาพมีแขน ค้วยาวคลุมสะโพก ไม่รัดรูป ไม่บาง
- กางเกงขายาว ไม่รัดรูป กระโปรงหรือผ้าซิ่น ยาวครึ่งน่องสีขาว ไม่มีลวดลาย

ระเบียบปฏิบัติ

1. สามารถอยู่ปฏิบัติได้ตลอด 7 คืน 8 วัน โดยไม่กลับก่อนวันวิดิการอบรม
2. ไม่ขออนุญาตออกไปทำธุระใดๆ ทั้งสิ้น ตั้งใจปฏิบัติตามคำแนะนำของวิทยากร
3. งดใช้โทรศัพท์มือถือหรือเครื่องมือสื่อสารและเครื่องใช้ไฟฟ้าทุกชนิดผู้ที่นำมาจะต้องฝากไว้กับเจ้าหน้าที่ที่ห้องปฏิบัติ
4. ไม่พูดคุยกับผู้ร่วมปฏิบัติด้วยกัน หากมีความไม่เข้าใจเรื่องใด โปรดปรึกษาวิทยากร
5. งดสูบบุหรี่และสิ่งเสพติดทุกชนิด
6. ไม่ยกนอกบริเวณอาคารสถานที่ปฏิบัติธรรม หรือติดต่อขอพบญาติมิตร ตลอดเวลาการปฏิบัติ
7. สำรวมกายวาจาใจ ไม่ทำการใดๆ ซึ่งเป็นการรบกวนสมาธิของผู้อื่น ทั้งในเวลาปฏิบัติและเวลาพักผ่อน
8. ไม่นำบุคคลอื่นเข้าไปในที่พัก และห้ามมิให้พบญาติ โดยมีได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากวิทยากร
9. รักษาความสะอาดอาคารสถานที่ ช่วยประหยัด ไฟฟ้า น้ำ ประปา
10. ดิคป้ายชื่อที่อกเสื้อด้านซ้ายตลอดเวลา เมื่อออกจากห้องพัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กำหนดการโครงการพัฒนาจิตให้เกิดปัญญาและสันติสุข โดยคุณแม่สิริ กรินชัย

วันเปิดการอบรม

07.30 – 09.30 น. ลงทะเบียน

09.30 – 12.00 น. ปฐมนิเทศ แนะนำสมาคม แนะนำการปฏิบัติ

12.00 – 13.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน

13.00 น. พิธีเปิดการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน สมาทานศีล และสมาทานกรรมฐาน สัมโมทนียกถา และให้หลักการปฏิบัติ เริ่มการฝึกปฏิบัติ

14.30 น. น้ำปานะ (เฉพาะวันแรก)

15.00 น. ฝึกปฏิบัติ เดินจงกรม นั่งสมาธิ

17.30 น. สวดมนต์ ฟังธรรม

19.00 น. น้ำปานะ อาหารว่าง

19.15 น. ฝึกปฏิบัติ เดินจงกรม นั่งสมาธิ

21.00 น. พักผ่อน

ระหว่างการอบรม

04.00 น. ตื่นนอน ฝึกปฏิบัติ เดินจงกรม นั่งสมาธิ

05.30 น. สวดมนต์ ฟังธรรม

07.00 น. รับประทานอาหารเช้า

08.00 น. ฝึกปฏิบัติ เดินจงกรม นั่งสมาธิ

12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน

13.00 น. ฝึกปฏิบัติ เดินจงกรม นั่งสมาธิ

15.00 น. ฝึกปฏิบัติ เดินจงกรม นั่งสมาธิ

17.30 น. รับประทานอาหารเย็น (จานเดียว)

18.00 น. สวดมนต์เย็น ฟังธรรมบรรยาย

19.15 น. ฝึกปฏิบัติ เดินจงกรม นั่งสมาธิ

21.00 น. พักผ่อน

วันปิดการอบรม

04.00 น. ตื่นนอน ฝึกปฏิบัติ เดินจงกรม นั่งสมาธิ

05.30 น. สวดมนต์ แผ่เมตตา บังสุกุล

06.30 น. คุณแม่สิริ กรินชัย ให้โอวาท และกล่าวปิดการอบรม

08.00 น. รับประทานอาหารเช้า

เดินทางกลับบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. หลักสูตรวิปัสสนา การเจริญสติกำหนดรู้ปัจจุบันในชีวิต (สำหรับผู้เคยปฏิบัติธรรมหลักสูตร คุณแม่สิริ มาแล้ว)

ยุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ขอเชิญผู้ที่ผ่าน การฝึกปฏิบัติ วิปัสสนากรรมฐาน หลักสูตร "การพัฒนาจิตให้เกิดปัญญาและสันติสุข" (8 วัน 7 คืน) ตามแนวการสอนของคุณแม่ ดร.สิริ กรินชัย) เข้ารับการฝึกปฏิบัติ หลักสูตร"การเจริญสติกำหนดรู้ปัจจุบันในชีวิต" เพื่อฝึกเทคนิคของการมีชีวิตอยู่กับ ปัจจุบันอันจะมีผลให้จิตสะอาด สว่าง สงบ บริสุทธิ์ และมีพลัง

ลักษณะโครงการ

- ฝึกอิริยาบถการเคลื่อนไหวของกายและจิต ให้เป็นปัจจุบันและต่อเนื่อง
- ฝึกทบทวนการเดินจงกรม - นั่งสมาธิ
- ฝึกการเจริญสติ เพื่อระลึกถึงภาวะธรรมทางทวารทั้ง ๖ (ตา, หู, จมูก, ลิ้น, กาย ใจ) และรู้เท่าทันอารมณ์ที่เกิดขึ้นที่จิต ตามความเป็นจริง
- ฝึกการใช้สติ-สมาธิ กำกับการทำงานในชีวิต
- ฝึกการใช้สติ-สมาธิ เพื่อพัฒนาคนและพัฒนางาน
- ฝึกการใช้ธรรม โอสถสงเคราะห์ผู้อื่นและผู้ป่วย
- นำการปฏิบัติ-สมาธิไปใช้สอนเยาวชนและผู้อื่น
- ธรรมบรรยายที่สำคัญ ๆ สอดคล้องกับการฝึกปฏิบัติ

คุณสมบัติผู้เข้าอบรม

- ผ่านการปฏิบัติ "การพัฒนาจิตให้เกิดปัญญาและสันติสุข" (8 วัน 7 คืน) ตามแนวการสอนของคุณแม่ ดร.สิริ กรินชัย อย่างน้อย 1 ครั้ง
- อายุ 15 ปีขึ้นไป
- มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงช่วยเหลือตนเองได้
- ต้องอยู่ครบตามเวลาที่กำหนด
- ต้องเคารพกฎระเบียบและปฏิบัติตามผู้สอนอย่างเคร่งครัด โดยไม่พุดคุย
- กำหนดอิริยาบถอย่างละเอียดและต่อเนื่อง
- การเตรียมของใช้เสื้อผ้า (ชุดสีขาว) ให้พอใช้ระหว่างการฝึกปฏิบัติ
- สวมกางเกงขาวยาวใส่สบาย ๆ เพื่อสะดวกในการปฏิบัติ
- สบู่ ยาสีฟัน แปรงสีฟัน ผ้าเช็ดตัว
- ยาประจำตัว (กรณีมีโรคประจำตัว)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- รองเท้าและใช้ภายในอาคาร.

กำหนดการโครงการหลักสูตรวิปัสสนา การเจริญสติกำหนดรู้ปัจจุบันในชีวิต

วันแรกของการเปิดการฝึกปฏิบัติ

08.00 น. ลงทะเบียน รับเอกสาร เข้าห้องพัก

09.00 น. พิธีเปิด ปฐมนิเทศ แนะนำวิทยากร วิทยากรชี้แจงจุดประสงค์ของการฝึกปฏิบัติ ธรรมบรรยาย เรื่อง "ปฏิบัติธรรม เพื่ออะไร ให้อานิสงส์แก่ชีวิตอย่างไร" ฝึกอิริยาบถ (เน้นมีสติกำหนด ยืน เดิน นั่ง นอน)

11.30 น. อาหารกลางวัน (มีสติในการรับประทาน)

12.30 น. ธรรมบรรยาย "ปัจจุบันขณะสำคัญยิ่ง" ตอนที่ 1 ฝึกอิริยาบถ (เน้นมีสติกำหนดทวารทั้ง 6)

14.30 น. ดื่มน้ำปานะ (ฝึกกำหนดการดื่ม)

15.00 น. ฝึกอิริยาบถ (เน้นมีสติกำหนดการออกกำลังกายคล้ายกล้ามเนื้อ)

17.00 น. อาบน้ำ - พักผ่อน

18.00 น. อาหารเย็น (มีสติในการรับประทาน)

18.45 น. สวดมนต์ไหว้พระ ธรรมบรรยาย "ปัจจุบันขณะสำคัญยิ่ง" ตอนที่ 2

20.00 น. ฝึกปฏิบัติ (เดินจงกรม นั่งสมาธิ) ฝึกอิริยาบถ (เน้นอิริยาบถนอน, ทวารทั้ง 6 อิริยาบถย่อย)

22.00 น. พักผ่อน - นอน

วันระหว่างการปฏิบัติ

04.00 น. ตื่นนอน - ทำธุระส่วนตัว

04.30 น. ฝึกอิริยาบถ (เน้นบริหารกายด้วยสติ)

05.00 น. ฝึกปฏิบัติ (เดินจงกรม นั่งสมาธิ)

06.00 น. สวดมนต์ไหว้พระ สมาทานศีล ธรรมบรรยาย "ปัจจุบันขณะสำคัญยิ่ง" ตอนที่ 3

07.30 น. อาหารเช้า (มีสติในการรับประทาน)

08.30 น. ฝึกอิริยาบถ (เน้นมีสติกำหนดกิจวัตรส่วนตัวและการทำงาน)

11.30 น. อาหารกลางวัน(มีสติในการรับประทาน)

12.30 น. ฝึกอิริยาบถ (เดินจงกรม นั่งสมาธิ)

14.30 น. ดื่มน้ำปานะ (มีสติในการดื่ม)

15.00 น. ฝึกอิริยาบถ (เน้นกำหนดรู้ในสถานการณ์จริง)

17.00 น. อาบน้ำ - พักผ่อน

18.00 น. อาหารเย็น (มีสติในการรับประทาน)

เอกสาร 18.45 น. สวดมนต์ไหว้พระ สมาทานศีล ธรรมบรรยาย "ปัจจุบันขณะสำคัญยิ่ง" ตอนที่ 4
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

20.00 น. ฝึกปฏิบัติ (เดินจงกรม นั่งสมาธิ) ฝึกอิริยาบถ (เน้นกำหนดรู้ในสถานการณ์จริง)

22.00 น. พักผ่อน นอน

วันปิดการฝึกปฏิบัติ

04.00 น. ตื่นนอน - ทำธุระส่วนตัว

04.30 น. ฝึกอิริยาบถ (เน้นการใช้โอสถสงเคราะห์ผู้อื่นและผู้ป่วย)

06.00 น. สวดมนต์ไหว้พระ, สมาทานศีล, ฟังเพลงธรรมะ

07.30 น. อาหารเช้า (มีสติในการรับประทาน)

08.30 น. ฝึกอิริยาบถ (เน้นใช้สติกำหนดกิจวัตรส่วนตัวและการทำงาน)

11.30 น. อาหารกลางวัน (มีสติในการรับประทาน)

12.30 น. ฝึกอิริยาบถ (ทบทวนการฝึก, การนำไปใช้สอนเยาวชนและผู้อื่น, การวางแผนการนำไปปฏิบัติ
ต่อที่บ้าน , ตอบปัญหาและข้อข้องใจ, ฟังเพลงธรรมะ)

15.30 น. ประเมินผล, แนะนำสมาชิกผู้ปฏิบัติ, ผู้ปฏิบัติแสดงความรู้สึก, ขอบคุณวิทยากร, สวด
มนต์แผ่เมตตาขอโหสิกรรม

16.30 น. เดินทางกลับบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 การวิเคราะห์ประเภทและจำนวนผู้ใช้โครงการ

2.4.1 การวิเคราะห์ประเภทผู้ใช้โครงการ

- ผู้มาปฏิบัติธรรม
- ผู้มาติดต่อ
- วิทยากร
- เจ้าหน้าที่
- งานบริการ

2.4.2 หลักสูตรการอบรมพัฒนาจิตแบ่งผู้เข้ารับการอบรมเป็น 2 ประเภท

1. ผู้เข้ารับการอบรมตามหลักสูตรอบรมพัฒนาจิตแบบพักค้างในสถานที่

จะมีการจัดอบรมขึ้นทุกเดือน ให้แก่นักเรียน นิสิต นักศึกษาและบุคคลทั่วไปที่สนใจ ทั้งในประเทศและชาวต่างชาติ โดยการอบรมแบ่งเป็น 3 แบบ คือ

1.1 การอบรมพัฒนาจิตให้เกิดปัญญาและสันติสุข โดยคุณแม่สิริ กรินชัย(สำหรับชาวไทย) จัดขึ้น ในช่วงวันที่ 1-8 ของทุกเดือน รวมระยะเวลา ปฏิบัติ 8 วัน 7 คืน

1.2 การอบรมพัฒนาจิตให้เกิดปัญญาและสันติสุข โดยคุณแม่สิริ กรินชัย(สำหรับชาวต่างชาติ) ลักษณะจะเหมือนกับข้อ 1 แต่หลักสูตรและภาษาที่ใช้จะเป็นภาษาอังกฤษ จัดขึ้นในช่วงวันที่ 11-18 ของเดือน รวมระยะเวลาปฏิบัติ 8 วัน 7 คืน

1.3 การอบรมหลักสูตรวิปัสสนา การเจริญสติกำหนดรู้ปัจจุบันในชีวิต (สำหรับผู้เคยปฏิบัติธรรมหลักสูตรคุณแม่สิริ มาแล้วอย่างน้อย 1 ครั้ง) จัดขึ้นในช่วงวันที่ 20-29 ของทุกเดือน รวมระยะเวลาปฏิบัติ 10 วัน

2. ผู้เข้ารับการอบรมแบบไม่พักค้างในสถานที่ ซึ่งรูปแบบการอบรมประเภทนี้จะอยู่ในลักษณะการสัมมนาตามที่ได้ติดต่อกันไว้ หรือการบรรยายธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

2.1 การอบรมประเภทจัดสัมมนาพระพุทธศาสนาทางวิชาการจะไม่กำหนดช่วงเวลาที่น่านอนลงไปจะจัดขึ้นในช่วงเวลาที่ได้ทำการตกลงกันไว้กับองค์กรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นของรัฐบาลหรือของเอกชน

2.2 การบรรยายธรรมพิเศษจะอยู่ในช่วงวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

-: หมายเหตุ ตารางการปฏิบัติอาจมีความยืดหยุ่นในเรื่องของวันและเวลาบ้างเล็กน้อย เนื่องจากจะมีการทำบุญตักบาตรในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาบ้าง งานทอดกฐินในเทศกาลทอดกฐินบ้าง และงานอุปสมบทของสามเณรภาคฤดูร้อนบ้าง

2.4.3 การวิเคราะห์จำนวนผู้ใช้โครงการ

การวิเคราะห์จำนวนผู้ใช้โครงการนั้นใช้เปรียบเทียบจากสถิติผู้เข้าอบรมในแต่ละปีของการศึกษาอาคารตัวอย่าง ของยูวพุทธิกสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์ (สำนักงานใหญ่ กรุงเทพฯ)

ตารางที่ 2.2 สรุปสถิติหลักสูตรหลักของสำนักงานใหญ่ยูวพุทธิกสมาคม

กิจกรรม	ปี พ.ศ. 2547		ปี พ.ศ. 2548		ปี พ.ศ. 2549	
	ครั้ง	จำนวนคน	ครั้ง	จำนวนคน	ครั้ง	จำนวนคน
1.พัฒนาจิตให้เกิดปัญญาและสันติสุข	18	4,634	15	4,507	16	4,757
2.การเจริญสติกำหนดรู้ปัจจุบันในชีวิต	2	175	2	184	2	185

ตารางที่ 2.3 สรุปงานอบรมด้านความรู้ทางพระพุทธศาสนา

กิจกรรม	ปี พ.ศ. 2547		ปี พ.ศ. 2548		ปี พ.ศ. 2549	
	ครั้ง	จำนวนคน	ครั้ง	จำนวนคน	ครั้ง	จำนวนคน
1.แสงธรรมวันอาทิตย์	39	1,950	42	2,300	48	3,296
2.บรรยายพิเศษ	20	500	41	1,400	8	490
3.อภิธรรมศึกษา	34	1,190	38	1,856	35	1,422

ตารางที่ 2.4 สรุปงานด้านกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

กิจกรรม	ปี พ.ศ. 2547		ปี พ.ศ. 2548		ปี พ.ศ. 2549	
	ครั้ง	จำนวนคน	ครั้ง	จำนวนคน	ครั้ง	จำนวนคน
1.วันมาฆบูชา	1	500	1	500	1	200
2.วันวิสาขบูชา	1	700	1	500	1	300
3.วันอาสาฬหบูชา	1	350	1	200	1	500

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่นำมาเฉลยหาจำนวนผู้เข้ามาปฏิบัติธรรมสูงสุด

จะเห็นจากตารางได้ว่าจำนวนผู้เข้าใช้งานสูงสุดจะอยู่ที่หลักสูตรหลักที่เปิดสอน คือ หลักสูตรอบรมให้เกิดปัญญาและสันติสุข

ปี 2547	เฉลี่ย	257.44 คน/ครั้ง
ปี 2548	เฉลี่ย	300.46 คน/ครั้ง
ปี 2549	เฉลี่ย	297.31 คน/ครั้ง

จะเห็นได้ว่าจำนวนเฉลี่ยของผู้เข้าปฏิบัติสูงสุด/ครั้ง อยู่ที่ประมาณ 300 คน ส่วนจำนวนคนที่เกิน 300 ใน กิจกรรมวันสำคัญนั้นไม่เป็นไรเพราะไม่ได้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติธรรม แต่งานด้านกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ทำให้เราเห็นความจำเป็นของการมีลานอเนกประสงค์

สรุป

จะใช้เกณฑ์ 300 คน ที่เป็นผู้เข้าอบรมแบบพักค้างในสถานที่ เป็นจำนวนผู้เข้าใช้สูงสุดของโครงการ (เป็นหลักสูตรหลัก)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5 การวิเคราะห์องค์ประกอบโครงการ

2.5.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบหลักโครงการ

องค์ประกอบหลักของโครงการเกิดขึ้นจากปัจจัยต่างๆดังนี้

1. ความเป็นมาของโครงการ
2. วัตถุประสงค์ของโครงการ
3. ตารางกิจกรรม
4. การศึกษาอาคารตัวอย่าง

ตารางที่ 2.5 แสดงองค์ประกอบหลักของโครงการที่พิจารณาจากความเป็นมาของโครงการ

ความเป็นมาของโครงการ	กิจกรรม	องค์ประกอบหลัก
1. ด้วยความตระหนักและเห็นคุณค่าในการวิปัสสนากรรมฐานเพื่อพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชาวไทย	1. การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยหลักสูตรต่างๆของยูวพุทธิกสมาคม	- ห้องปฏิบัติธรรม - ภูมิปฏิบัติธรรมเดี่ยว
2. ด้วยความตระหนักและเห็นคุณค่าและประโยชน์ของกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา	1. การทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา 2. การเผยแพร่ความรู้ทางพระพุทธศาสนา	- ลานเอนกประสงค์ - ห้องสมุด

ตารางที่ 2.6 แสดงองค์ประกอบหลักของโครงการที่พิจารณาจากวัตถุประสงค์ของโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ	กิจกรรม	องค์ประกอบหลัก
1. เพื่อเผยแพร่พระพุทธศาสนาตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า	1. การฝึกวิปัสสนากรรมฐาน	- ส่วนห้องปฏิบัติธรรม - ภูมิปฏิบัติธรรมเดี่ยว
2. เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	1. อบรมธรรมและฝึกวิปัสสนากรรมฐานตามหลักสูตรต่างๆของยูวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย	- ส่วนห้องปฏิบัติธรรม - ส่วนโรงอาหาร - ส่วนห้องพัก

ตารางที่ 2.6 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของโครงการ	กิจกรรม	องค์ประกอบหลัก
3. เพื่อเป็นสถานที่สอน วิปัสสนากรรมฐานของยุว พุทธสมาคมแห่งประเทศไทย ไทยฯ	1. เป็นสถานที่สอนวิปัสสนา กรรมฐานของยุวพุทธสมาคม แห่งประเทศไทยฯ	- ส่วนห้องปฏิบัติธรรม - ภูมิปฏิบัติธรรมเดี่ยว - ส่วนห้องพัก
4. เพื่อเป็นสถานที่ให้ข้อมูล ข่าวสารทางพระพุทธศาสนา	1. เป็นสถานที่ให้ข้อมูลข่าวสาร ทางพระพุทธศาสนา 2. ประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่างๆของ ยุวพุทธสมาคมฯ	- ส่วนห้องสมุด - ส่วนห้องโสตฯ
5. เพื่อเป็นสถานที่จัดการ สัมมนาและประชุมทาง วิชาการที่เกี่ยวข้องกับ พระพุทธศาสนา	1. จัดการสัมมนาและประชุมทาง วิชาการที่เกี่ยวข้องกับ พระพุทธศาสนา หรือเป็น ประโยชน์ต่อสาธารณชนหรือ ชุมชน	- ส่วนหอประชุม เอนกประสงค์
6. เพื่อเป็นสถานที่ประกอบ กิจกรรมทางศาสนา	1. การทำบุญตักบาตรในวัน อาทิตย์และวันสำคัญทางพระ พุทธศาสนา	- ลานเอนกประสงค์
7. เพื่อเป็นสถานที่ประกอบ กิจกรรมตามโครงการต่างๆ ของยุวพุทธสมาคมฯ ที่เป็น ประโยชน์ต่อชุมชน	1. ตลาดนัดเมตตา	- ลานเอนกประสงค์ - ส่วนสำนักงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.7 การหาค่าประกอบโครงการจากตารางกิจกรรม

ตารางกิจกรรม

วันเปิดการอบรม

07.30-09.30 ลงทะเบียน

09.30-12.00 ปฐมนิเทศ

12.00-13.00 รับประทานอาหารกลางวัน

13.00-14.30 พิธีเปิดการปฏิบัติงานเชิงปฏิบัติการ

14.30-15.00 ฝึกปฏิบัติ เดินจงกรม นั่งสมาธิ

17.30-19.00

19.15-21.00 ฝึกปฏิบัติ เดินจงกรม นั่งสมาธิ

21.00 พักผ่อน

ระหว่างการอบรม

04.00-05.30 ตื่นนอน ฝึกปฏิบัติ เดินจงกรม นั่งสมาธิ

05.30-07.00 สวดมนต์ ฟังธรรม

07.00-08.00 รับประทานอาหาร

08.00-12.00 ฝึกปฏิบัติ เดินจงกรม นั่งสมาธิ

12.00-13.00 รับประทานอาหารกลางวัน

13.00-17.00 ฝึกปฏิบัติ เดินจงกรม นั่งสมาธิ

17.00-18.00 รับประทานอาหาร

18.00-19.15 สวดมนต์ ฟังธรรมบรรยาย

19.15-21.00 ฝึกปฏิบัติ เดินจงกรม นั่งสมาธิ

21.00 พักผ่อน

วันปิดการอบรม

04.00-05.30 ตื่นนอน ฝึกปฏิบัติ เดินจงกรม นั่งสมาธิ

05.30-06.30 สวดมนต์ ฟังธรรม

06.30-08.00 วิชาการทำโครงการ และผลการปิดการอบรม

08.00 เดินทางกลับบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปองค์ประกอบโครงการจากตารางกิจกรรม

ศาลาธรรม

ห้องน้ำ

สำนักงาน

ภูมิทัศน์

หอประชุม

เรือนนอน

โรงอาหาร

ห้องสมุด

-: หมายเหตุ สีที่ใช้ในตารางกิจกรรมคือขององค์ประกอบที่มารองรับกิจกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.2 การหาค่าประกอบโครงการจากการศึกษาอาคารตัวอย่าง

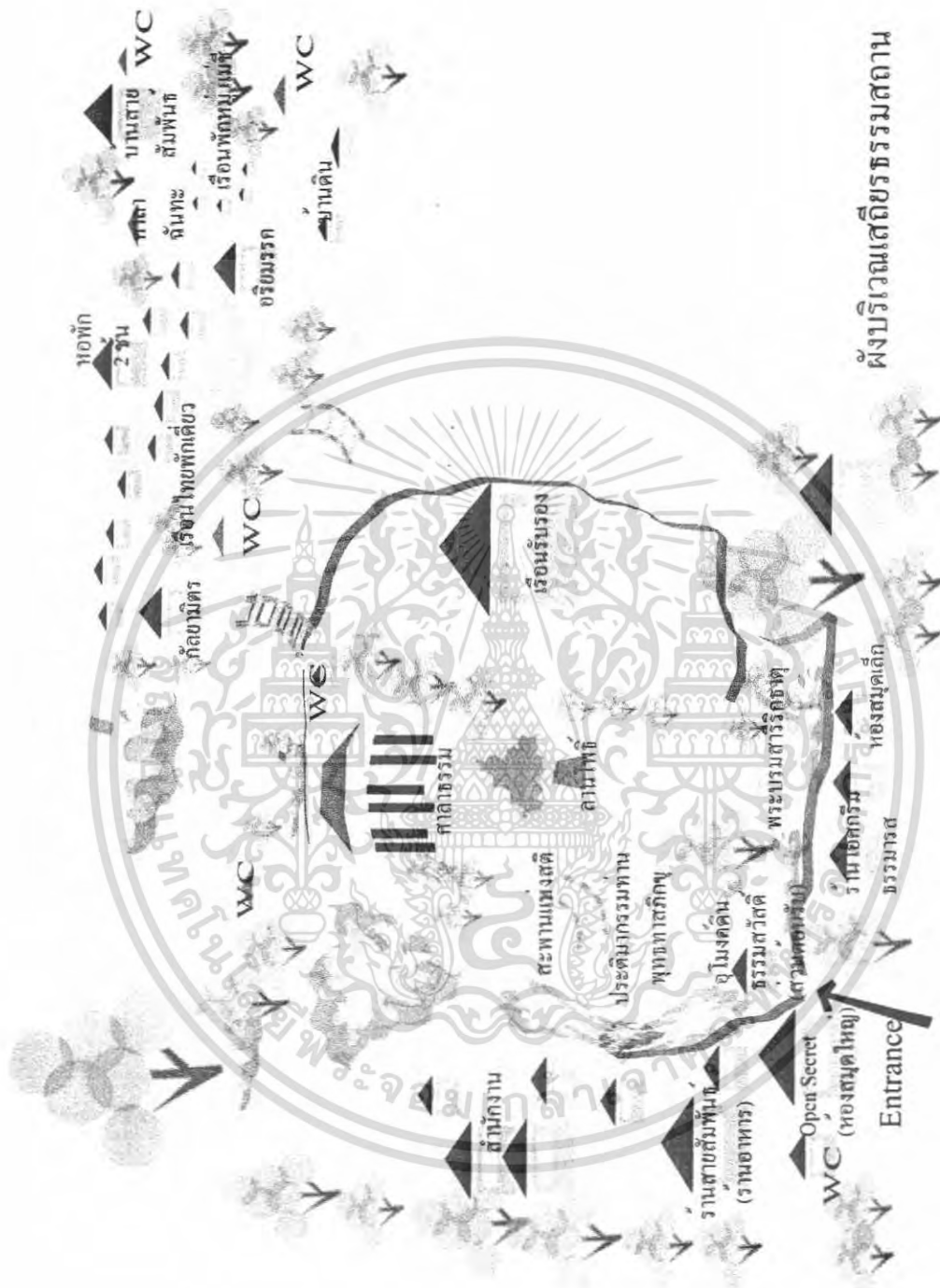
**อาคารตัวอย่างที่ 1 ศูนย์วิปัสสนากรรมฐาน
ยุวพุทธสิกขาภิบาลในพระบรมราชูปถัมภ์ จ.ระยอง**

1. เรือนปฏิบัติธรรมเดี่ยว
2. ลานธรรม
3. ศาลาธรรม
4. สำนักงานชั่วคราว
5. อาคารพักรวม
6. ลานกิจกรรม
7. ลานอเนกประสงค์
8. สำนักงาน
9. โรงครัว
10. อาคารพักเจ้าหน้าที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาคารตัวอย่างที่ 2 เสาถึยธรรมสถาน

ผังบริเวณเสถึยธรรมสถาน

ภาพที่ 2

1. สำนักงาน	2. ร้านอาหาร	3. ห้องสมุด
4. ศาลาธรรม	5. เรือนพักผู้ปฏิบัติ	6. เรือนพักแม่ชี
7. งานโพธิ์	8. เรือนรับรอง	9. ห้องพระบรมสารีริกธาตุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปองค์ประกอบหลักของ โครงการศูนย์วิจัยปัสสาวะกรรมฐานของยุวพุทธิกสมาคม

1. ส่วนปฏิบัติธรรม
  - ส่วนปฏิบัติธรรมรวม (ศาลาธรรม)
  - ส่วนปฏิบัติธรรมเดี่ยว (กุฏิทัศน)
2. ส่วนสำนักงาน
  - ส่วนห้องทำงาน
  - ส่วนห้องสมุด
  - ส่วนห้องโสตทัศนศึกษา
3. ส่วนหอประชุม
4. ส่วนห้องพักผู้มาปฏิบัติธรรม
5. ส่วนบ้านพักพนักงานและวิทยากร
6. ส่วนโรงอาหาร
7. ส่วนลานจอดรถ

2.5.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยของโครงการ

การหาองค์ประกอบย่อยของโครงการสามารถหาได้จากองค์ประกอบหลัก

ตารางที่ 2.7 แสดงการกำหนดองค์ประกอบย่อยของโครงการ

หน้าที่และกิจกรรม	ผู้ใช้งาน	องค์ประกอบ
1. ส่วนปฏิบัติธรรม - เป็นสถานที่ใช้ฝึกวิปัสสนากรรมฐาน - เป็นที่นั่งเดินสมาธิ เคนจงกลม	- วิทยากร - ผู้ปฏิบัติธรรม	- ห้องปฏิบัติธรรม - ห้องน้ำ-ห้องส้วม - ห้องพักผ่อน - ห้องสำหรับวิทยากร - ลานปฏิบัติธรรมภายนอก อาคาร
2. ส่วนสำนักงานศูนย์ 2.1 งานบริหาร - บริหารและควบคุมการปฏิบัติงานของ ศูนย์ - วางแผนและพัฒนาหน่วยงาน	- ผู้อำนวยการ - ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	- ห้องทำงานผู้อำนวยการ - ห้องทำงานผู้ช่วย ผู้อำนวยการ - ห้องประชุม - ห้องน้ำ-ห้องส้วม - ที่จอดรถ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.7 (ต่อ)

หน้าที่และกิจกรรม	ผู้ใช้งาน	องค์ประกอบ
<p>2.2 ส่วนสำนักงานต่างๆ</p> <ul style="list-style-type: none"> -การดำเนินการติดต่อเอกสารภายในโครงการ -การลงเวลาทำงาน -ติดต่อประสานงานต่างๆ -วางแผนงานกิจกรรมของทางศูนย์ -ติดต่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องสมาชิก 	<ul style="list-style-type: none"> -หัวหน้าฝ่าย -เจ้าหน้าที่สำนักงาน -ผู้มาติดต่อกับศูนย์ -ผู้ฝึกสอน -ผู้ปฏิบัติธรรม -ผู้มาใช้โครงการทั่วไป 	<ul style="list-style-type: none"> -ส่วนทำงานหัวหน้าฝ่าย -ส่วนทำงานของเจ้าหน้าที่ -ส่วนเก็บเอกสาร -โรงพักผ่อน -ที่พักคอยสำหรับผู้มาติดต่อ -ห้องน้ำ-ห้องส้วม -ที่จอดรถ
<p>2.3 ส่วนข้อมูลข่าวสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> -บริหารงานฝ่ายประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารของทางศูนย์แก่สมาชิกและประชาชนทั่วไป -ดูแลงานด้านสิ่งพิมพ์ สื่อต่างๆของทางศูนย์ -ดูแลงานด้านโสตฯ -ดูแลงานห้องสมุด 	<ul style="list-style-type: none"> -เจ้าหน้าที่ -ผู้ฝึกสอน -ผู้มาปฏิบัติธรรม -ผู้มาใช้โครงการทั่วไป 	<ul style="list-style-type: none"> -ส่วนประชาสัมพันธ์ -โรงพักคอย -ห้องโสตฯ -ห้องสมุด -ห้องเก็บของ -ห้องทำงานเจ้าหน้าที่ -ห้องน้ำ-ห้องส้วม
<p>3. หอประชุม</p> <ul style="list-style-type: none"> -ใช้จัดการฝึกอบรมผู้มาฝึกวิปัสสนากรรมฐาน ใช้เป็นสถานที่จัดอบรมที่มีสาธารณประโยชน์ต่อประชาชนหรือหน่วยงานของรัฐและเอกชน 	<ul style="list-style-type: none"> -ผู้ฝึกสอน -ผู้มาปฏิบัติธรรม -ผู้มาใช้โครงการทั่วไป 	<ul style="list-style-type: none"> -หอประชุม -โรงพักคอย -ห้องเก็บของ -ห้องทำงานของเจ้าหน้าที่ -ห้องสำหรับวิทยากร -ห้องน้ำ-ห้องส้วม -ห้องควบคุมเสียง
<p>4. ส่วนห้องพักผู้มาปฏิบัติธรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> -ห้องนอนของผู้ที่มาปฏิบัติธรรม 	<ul style="list-style-type: none"> -ผู้มาปฏิบัติธรรม 	<ul style="list-style-type: none"> -ส่วนห้องนอนรวมชาย -ส่วนห้องนอนรวมหญิง -ส่วนห้องพักของพนักงาน -ห้องน้ำชาย/ห้องน้ำหญิง -ห้องเก็บของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.7 (ต่อ)

หน้าที่และกิจกรรม	ผู้ใช้งาน	องค์ประกอบ
<p>5. ลานเอนกประสงค์</p> <ul style="list-style-type: none"> -ใช้ประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาในวันสำคัญ -ใช้ประกอบกิจกรรมต่างๆของทางศูนย์ 	<ul style="list-style-type: none"> -เจ้าหน้าที่ -วิทยากร -ผู้มาปฏิบัติธรรม -ผู้มาใช้โครงการต่างๆไป 	<ul style="list-style-type: none"> -ลานโล่ง -ที่นั่งพักผ่อน -ลานจอดรถ
<p>6. ส่วนบริการ</p> <p>ส่วนโรงอาหาร</p> <ul style="list-style-type: none"> -เป็นที่รับประทานอาหารของผู้มาปฏิบัติธรรม -เป็นที่รับประทานอาหารของเจ้าหน้าที่และวิทยากร 	<ul style="list-style-type: none"> -เจ้าหน้าที่ -วิทยากร -ผู้มาปฏิบัติธรรม -ผู้มาใช้โครงการต่างๆไป 	<ul style="list-style-type: none"> -โรงอาหาร -ส่วนเตรียมอาหาร -ส่วนประกอบอาหาร -ส่วนเก็บอุปกรณ์และอาหาร -ห้องเก็บของ -ห้องพักผ่อน -ห้องน้ำ-ห้องส้วม -ส่วนซักล้าง -ที่ส่งของ

สรุป เมื่อเราสามารถหาองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยของโครงการได้แล้วนั้นเราจะสามารถหาพื้นที่ใช้สอยของโครงการได้ในลำดับต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6 การศึกษาขนาดของโครงการและกำหนดพื้นที่ใช้สอยองค์ประกอบ

การวิเคราะห์และกำหนดพื้นที่ใช้สอยขององค์ประกอบ พิจารณาจากข้อมูลหลัก 4 ประการ

- ความต้องการพื้นฐานของโครงการ
- ลักษณะการปฏิบัติธรรม
- จำนวนและพฤติกรรมของผู้ใช้โครงการ
- อุปกรณ์ประกอบอาคารและครุภัณฑ์

โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบกับมาตรฐานสากลคือ

- TIME SAVER STANDART FOR BUILDING TYPE
- ARCHITECT'S DATA
- ศึกษาเปรียบเทียบกับอาคารตัวอย่าง
- เทศบัญญัติอาคาร

1.ส่วนสำนักงานบริหารและธุรการ

1.1 ฝ่ายบริหาร

(1)ห้องทำงานผู้อำนวยการ

-ส่วนทำงาน	4.00 x 3.00	=	12.00 ตร.ม.
-ส่วนรับแขก	2.00 x 3.00	=	6.00 ตร.ม.
รวมพื้นที่			18.00 ตร.ม.
รวมcirculation 30%			
รวมเป็นพื้นที่ทั้งหมด			<u>23.40 ตร.ม.</u>

(2)ห้องทำงานผู้ช่วยผู้อำนวยการ

-ส่วนทำงาน	4.00 x 3.00	=	12.00 ตร.ม.
-ส่วนรับแขก	2.00 x 3.00	=	6.00 ตร.ม.
รวมพื้นที่			18.00 ตร.ม.

รวมcirculation 30%

รวมเป็นพื้นที่ทั้งหมด = 23.40 ตร.ม.

(3) โถงพักคอย 4.00 x 5.00 = 20.00 ตร.ม.

(4) ห้องเก็บของ/เอกสาร 4.00 x 5.00 = 9.00 ตร.ม.

(5) PANTRY = 9.00 ตร.ม.

(6) ห้องน้ำ 2(2.00 x 1.50) = 6.00 ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ การนำเอกสารนี้ไปใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้หรือเผยแพร่ในด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

90.08 ตร.ม.

1.2 ฝ่ายบุคคลและธุรการ

- โถงพักคอย		=	25.00 ตร.ม.
- ห้องทำงานหัวหน้าฝ่าย	2.40 x 4.20	=	10.08 ตร.ม.
- ส่วนรับแขก	3.00 x 3.00	=	9.00 ตร.ม.
รวมพื้นที่		=	44.08 ตร.ม.
รวมcirculation 30%			
รวมเป็นพื้นที่ทั้งหมด		=	<u>57.30 ตร.ม.</u>

แผนกธุรการ

- ห้องทำงานหัวหน้าแผนก	2.40 x 4.20	=	10.08 ตร.ม.
- ห้องทำงานพนักงานบัญชี 2 คน	2.40 x 2.10	=	10.08 ตร.ม.
- ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด 2 คน	2.10 x 1.50	=	6.30 ตร.ม.
- ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่ธุรการ 2 คน	2.40 x 2.10	=	10.08 ตร.ม.
- ส่วนเก็บเอกสาร		=	9.00 ตร.ม.
- ห้องเก็บอุปกรณ์สำนักงาน	2.00 x 4.00	=	9.00 ตร.ม.
รวมพื้นที่		=	54.54 ตร.ม.
รวมcirculation 30%			
แผนกธุรการรวมเป็นพื้นที่ทั้งหมด		=	<u>70.90 ตร.ม.</u>

- ห้องประชุม 15 ที่นั่ง	8.00 x 5.00	=	40.00 ตร.ม.
- PANTRY		=	9.00 ตร.ม.
- ส่วนพักพนักงาน		=	12.00 ตร.ม.
ฝ่ายบุคคลและธุรการรวมเป็นพื้นที่ทั้งหมด		=	<u>189.20 ตร.ม.</u>
ฝ่ายบริหารและฝ่ายธุรการรวมเป็นพื้นที่		=	<u>279.28 ตร.ม.</u>

1.3 ฝ่ายอาคารสถานที่

- ห้องทำงานหัวหน้าแผนก	2.40 x 4.20	=	10.08 ตร.ม.
- ห้องพักพนักงานบริการอาคาร สถานที่	2.00 x 3.00	=	6.00 ตร.ม.
- ห้องพักพนักงานขับรถ	4.00 x 3.00	=	9.00 ตร.ม.
- ห้องพยาบาล	4.00 x 5.00	=	9.00 ตร.ม.
- ห้องเก็บอุปกรณ์	2.00 x 2.00	=	4.00 ตร.ม.
- ห้องพักเจ้าหน้าที่ดูแลสวน	3.00 x 4.00	=	12.00 ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้หรือเผยแพร่
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รวมพื้นที่	=	32.08 ตร.ม.
รวมcirculation 30%		
รวมเป็นพื้นที่ทั้งหมด	=	<u>41.70 ตร.ม.</u>
แผนกรักษาความปลอดภัย		
-ห้องหัวหน้าแผนก	2.40 x 4.20 =	10.08 ตร.ม.
-ห้องพักพักเจ้าหน้าที่รักษา	3.00 x 4.00 =	12.00 ตร.ม.
ความปลอดภัย		
รวมพื้นที่	=	22.08 ตร.ม.
รวมcirculation 30%		
รวมเป็นพื้นที่ทั้งหมด	=	<u>28.70 ตร.ม.</u>
-ห้องพักผ่อนรวมของเจ้าหน้าที่	20.00x1.50 =	30.00 ตร.ม.
-ห้องเตรียมอาหาร	2.00 x 3.00 =	6.00 ตร.ม.
-น้ำ-ส้วม แยกชาย-หญิง		
<u>หญิง</u> <u>ส้วม</u>	4(1.50x0.90) =	5.40 ตร.ม.
<u>อ่างล้างมือ</u>	4(0.80x0.60) =	1.92 ตร.ม.
รวมcirculation 30%		
หญิงรวมเป็นพื้นที่	=	<u>9.516 ตร.ม.</u>
<u>ชาย</u> <u>ส้วม</u>	3(1.50x0.90) =	4.05 ตร.ม.
<u>โถปัสสาวะ</u>	3(1.00x0.80) =	2.40 ตร.ม.
<u>อ่างล้างมือ</u>	3(0.80x0.60) =	1.40 ตร.ม.
รวมcirculation 30%		
ชายรวมเป็นพื้นที่	=	<u>10.205 ตร.ม.</u>
ฝ่ายอาคารสถานที่	=	<u>126.12 ตร.ม.</u>
ส่วนสำนักงานบริหารและธุรการรวมเป็นพื้นที่	=	<u>405.40 ตร.ม.</u>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ส่วนสำนักงานบริการด้านข้อมูลและติดต่อสอบถาม

2.1 ฝ่ายวิชาการ

-ห้องทำงานหัวหน้าฝ่าย	2.40 x 4.20 =	10.08 ตร.ม.
-ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่	2.10x2.40 =	5.04 ตร.ม.
-ส่วนเก็บเอกสาร	3.00 x 0.90 =	2.70 ตร.ม.
คิดเป็นพื้นที่	=	17.82 ตร.ม.
รวมcirculation 30%		
ฝ่ายวิชาการรวมเป็นพื้นที่	=	<u>23.16 ตร.ม.</u>

2.2 ฝ่ายสารนิเทศและประชาสัมพันธ์

-ห้องทำงานหัวหน้าฝ่าย	2.40 x 4.20 =	10.08 ตร.ม.
-ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่ (2)	2.10x2.40 =	10.08 ตร.ม.
-ส่วนเก็บเอกสาร	3.00 x 0.90 =	2.70 ตร.ม.
คิดเป็นพื้นที่	=	22.86 ตร.ม.
รวมcirculation 30%		
ฝ่ายสารนิเทศและประชาสัมพันธ์รวมเป็นพื้นที่	=	<u>29.718 ตร.ม.</u>

2.3 ฝ่ายจัดกิจกรรม

-ห้องทำงานหัวหน้าฝ่าย	2.40 x 4.20 =	10.08 ตร.ม.
-ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่ (2)	2.10x2.40 =	10.08 ตร.ม.
-ห้องเก็บอุปกรณ์/เก็บของ	4.00 x 5.00 =	20.00 ตร.ม.
คิดเป็นพื้นที่	=	40.16 ตร.ม.
รวมcirculation 30%		
ฝ่ายจัดกิจกรรมรวมเป็นพื้นที่	=	<u>52.20 ตร.ม.</u>

2.4 ฝ่ายสมาชิกสัมพันธ์

-ห้องทำงานหัวหน้าฝ่าย	2.40 x 4.20 =	10.08 ตร.ม.
-ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่	2.10x2.40 =	5.04 ตร.ม.
คิดเป็นพื้นที่	=	15.12 ตร.ม.
รวมcirculation 30%		
รวมเป็นพื้นที่	=	<u>19.656 ตร.ม.</u>

เอกสารนี้เป็น-ห้องเตรียมอาหาร สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า ไม่อนุญาตให้นำไปใช้งานอื่นด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

-น้ำ-ส้วม แยกชาย-หญิง

หญิง	ส้วม	$5(1.50 \times 0.90) =$	5.40 ตร.ม.
	อ่างล้างมือ	$5(0.80 \times 0.60) =$	2.40 ตร.ม.

รวมcirculation 30%

หญิงรวมเป็นพื้นที่ = 9.51 ตร.ม.

ชาย	ส้วม	$4(1.50 \times 0.90) =$	5.40 ตร.ม.
	โถปัสสาวะ	$4(1.00 \times 0.80) =$	3.20 ตร.ม.
	อ่างล้างมือ	$4(0.80 \times 0.60) =$	1.92 ตร.ม.

รวมcirculation 30%

ชายรวมเป็นพื้นที่ = 10.52 ตร.ม.รวมเป็นพื้นที่ = 45.686 ตร.ม.ฝ่ายสมาชิกสัมพันธ์รวมเป็นพื้นที่ = 59.391 ตร.ม.

2.5 โถงทางเข้าหลัก

-โถงต้อนรับและพักผ่อน จำนวน 300 คน

คิดพื้นที่ใช้งาน/คน 0.64 ตร.ม./คน

คิดเป็นพื้นที่ $0.64 \times 300 =$ 192.00 ตร.ม.

รวมcirculation 30%

รวมเป็นพื้นที่ = 249.60 ตร.ม.

-ป้ายประชาสัมพันธ์ = 4.32 ตร.ม.

-โทรศัพท์สาธารณะ 3 หน่วย

พื้นที่/หน่วย = 0.64 ตร.ม.

คิดเป็นพื้นที่ = $0.64 \times 3.00 =$ 1.92 ตร.ม.

-น้ำ-ส้วม แยกชาย-หญิง

หญิง	ส้วม	$=8(1.50 \times 0.90)$	=	15.36 ตร.ม.
	อ่างล้างมือ	$=4(0.80 \times 0.60)$	=	3.84 ตร.ม.

รวมcirculation 30%

หญิงรวมเป็นพื้นที่ = 26.56 ตร.ม.ชาย ส้วม $=4(1.50 \times 0.90)$ = 7.68 ตร.ม.โถปัสสาวะ $=4(0.80 \times 1.00)$ = 3.84 ตร.ม.อ่างล้างมือ $=4(0.80 \times 0.60)$ = 3.84 ตร.ม.

รวมcirculation 30%

เอกสารนี้เป็น **ชายรวมเป็นพื้นที่** สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ 27.64 ตร.ม. ใช้นับซ้ำซ้อนด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โถงทางเข้าหลักรวมเป็นพื้นที่	=	<u>310.04 ตร.ม.</u>
ส่วนสำนักงานบริการด้านข้อมูลและติดต่อสอบถาม		
รวมเป็นพื้นที่	=	<u>474.51 ตร.ม.</u>

3. ส่วนบริการด้านการศึกษาพระธรรม

3.1 ส่วนงานห้องสมุด

ส่วนโถง

ประมาณผู้ใช้ 30% ของผู้ใช้โครงการ 300 คน = 90 คน

- โถงทางเข้าร่วม

คิดพื้นที่ใช้งาน/คน (architect's data) = 0.64 ตร.ม./คน

คิดเป็นพื้นที่ = $0.64 \times 90 = 57.60$ ตร.ม.

- โถงเจ้าหน้าที่ประจำทางเข้าออก 2.00x3.00 = 6.00 ตร.ม.

- ที่ถ่ายเอกสาร = 6.00 ตร.ม.

รวม circulation 30%

รวมเป็นพื้นที่ = 90.48 ตร.ม.

- น้ำ-ส้วม แยกชาย-หญิง

หญิง ส้วม 4(1.50x0.90) = 5.40 ตร.ม.

อ่างล้างมือ 4(0.80x0.60) = 1.92 ตร.ม.

รวม circulation 30%

หญิงรวมเป็นพื้นที่ = 9.51 ตร.ม.

ชาย ส้วม 3(1.50x0.90) = 4.05 ตร.ม.

โถปัสสาวะ 3(1.00x0.80) = 2.40 ตร.ม.

อ่างล้างมือ 3(0.80x0.60) = 1.40 ตร.ม.

รวม circulation 30%

ชายรวมเป็นพื้นที่ = 10.25 ตร.ม.

ส่วนโถงรวมเป็นพื้นที่ทั้งหมด = 110.24 ตร.ม.

ส่วนงานบรรณารักษ์

- เคา์นต่อณั้ยม-คีน 2.00x2.00 = 4.00 ตร.ม.

- ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่ตรวจเช็คหนังสือ = 5.60 ตร.ม.

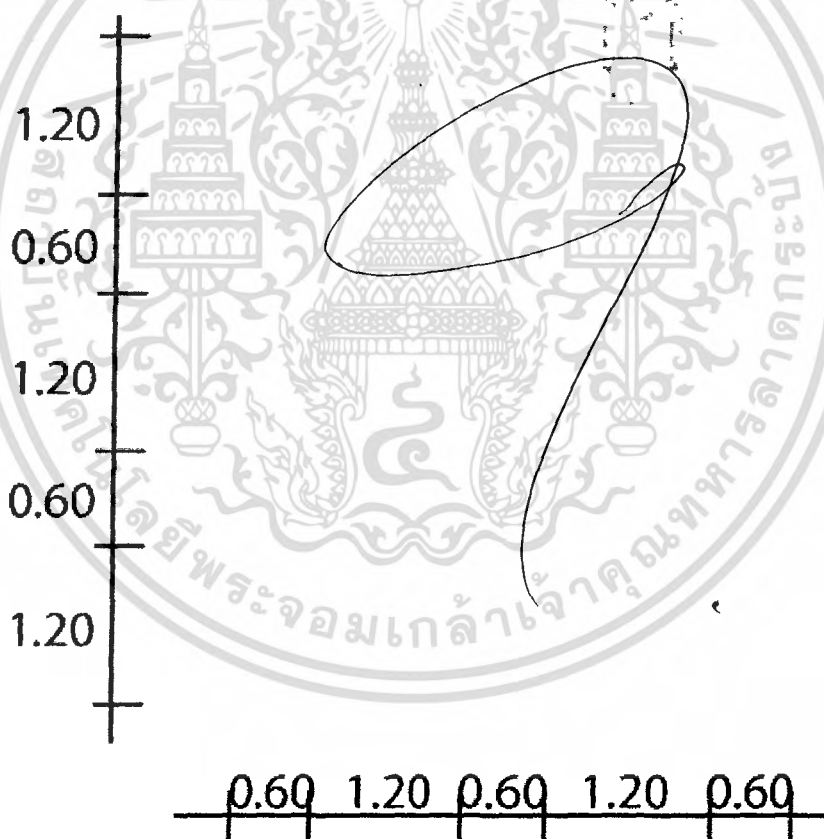
- บริเวณทำงานร่วม 2(2.40x2.70) = 10.08 ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นห้องทำงานบรรณารักษ์การใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ 12.80 ตร.ม. ขนด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คิดเป็นพื้นที่	=	32.48 ตร.ม.
รวมcirculation 30%		
ส่วนงานบรรณารักษ์รวมเป็นพื้นที่	=	<u>42.22 ตร.ม.</u>

ห้องเก็บหนังสือซ่อมแซม

-ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่ดูแลหนังสือ	2.40x2.10	=	5.04 ตร.ม.
-ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่ซ่อมแซมหนังสือ	2.40x2.70	=	6.48 ตร.ม.
คิดเป็นพื้นที่		=	11.52 ตร.ม.
รวมcirculation 30%			
ห้องเก็บหนังสือซ่อมแซมรวมเป็นพื้นที่		=	<u>14.976 ตร.ม.</u>

ส่วนหนังสือทั่วไป

-ส่วนตู้เก็บหนังสือ 1 ตู้	1.20 x 0.30	=	3.60 ตร.ม.
ตู้เก็บหนังสือ 1 แถว มี 6 ตู้ +circulation	4.80 x 3.00	=	14.40 ตร.ม.
ใช้ 7 แถว	7.00 x 14.40	=	<u>100.80 ตร.ม.</u>

เอกสารนี้เป็นเอกสารต้นฉบับและหนังสือพิมพ์ 10% ของพื้นที่เก็บหนังสือทั่วไปนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	=	10.00 ตร.ม.
-ส่วนนั่งอ่านหนังสือ ใช้พื้นที่ในการนั่งอ่าน/คน	=	2.25 ตร.ม.
ดังนั้นส่วนนั่งอ่านหนังสือ 90 คน	90x2.25 =	202.50 ตร.ม.
คิดเป็นพื้นที่	=	212.42 ตร.ม.
รวมcirculation 30%		
ส่วนหนังสือทั่วไปรวมเป็นพื้นที่	=	<u>276.146 ตร.ม.</u>

ห้องเอกสารอ้างอิง

-ที่ทำงานเจ้าหน้าที่	2.40x2.10 =	5.04 ตร.ม.
-ส่วนเก็บเอกสาร	=	28.80 ตร.ม.
รวมcirculation 30%		
ห้องเอกสารอ้างอิงรวมเป็นพื้นที่	=	<u>43.992 ตร.ม.</u>
ส่วนงานห้องสมุดรวมเป็นพื้นที่	=	<u>600.368 ตร.ม.</u>

3.2 ส่วนโสตทัศนูปกรณ์

3.2.1 ห้องเก็บวีดีโอ

-ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่ยืม-คืน	2(2.40x2.10)	=	10.08 ตร.ม.
-ตู้เก็บวีดีโอ	2.00x3.00	=	6.00 ตร.ม.
-ตู้เก็บอุปกรณ์		=	2.00 ตร.ม.
รวมcirculation 30%			
รวมเป็นพื้นที่	=	23.50 ตร.ม.	

3.2.2 ห้องชมวีดีโอ

-ที่เก็บอุปกรณ์	=	2.00 ตร.ม.	
-ที่นั่งชม	20(1.20)	=	24.00 ตร.ม.
-ส่วนงานโทรทัศน์และวีดีโอ	=	2.00 ตร.ม.	
พื้นที่รวม	=	28.00 ตร.ม.	
รวมcirculation 30%			
รวมเป็นพื้นที่	=	36.40 ตร.ม.	

3.2.3 ห้องเก็บเทปบันทึกเสียง

-ที่ทำงานเจ้าหน้าที่	=	5.04 ตร.ม.	
-ที่นั่งฟังเทป	10(1.50)	=	15.00 ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นที่เก็บเทปบันทึกเสียงเพื่อการใช้งานวิชาการเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำออกนอกห้องสมุดโดยไม่ขออนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

-ห้องบันทึกเสียง	3.00x3.00	=	9.00 ตร.ม.
-ตู้เก็บอุปกรณ์	2(1.00)	=	2.00 ตร.ม.
พื้นที่รวม		=	37.04 ตร.ม.
รวมcirculation 30%			
รวมเป็นพื้นที่		=	48.152 ตร.ม.
ส่วนโสตทัศนูปกรณ์รวมเป็นพื้นที่		=	<u>108.052 ตร.ม.</u>
<u>ส่วนบริการด้านการศึกษาพระธรรมรวมเป็นพื้นที่</u>		=	<u>708.426 ตร.ม</u>

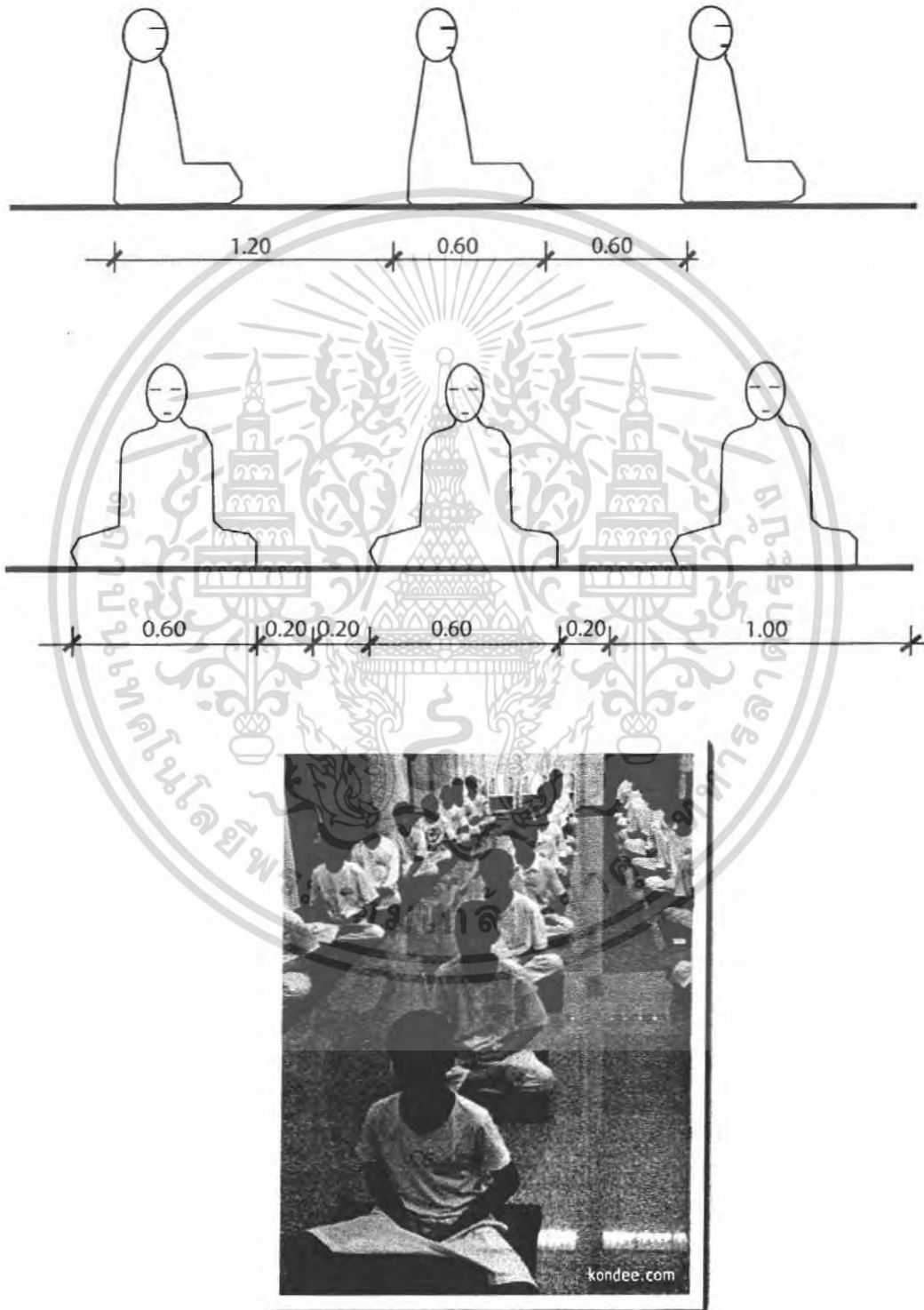

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ส่วนปฏิบัติธรรมอบรมพัฒนาจิต

ส่วนที่อบรมพัฒนาจิตเป็นหมู่คณะ

ระยะในการนั่งสมาธิและกัมกราบ

ภาพที่ 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1 ศาลาบรรยายธรรม

-ส่วนบรรยายธรรมนั่งสมาธิ

คิดจากจำนวนผู้เข้าใช้โครงการสูงสุดประมาณ 300 คน

คิดพื้นที่ใช้งาน/คน คิดจากท่านั่งที่มีการก้มกราบ

ซึ่งมีการใช้พื้นที่ 1.20x1.00 = 1.20 ตร.ม./คน

พื้นที่ฟังการบรรยายธรรม/นั่งสมาธิ = 1.20x300 = 360.00 ตร.ม.

รวมcirculation 60% (เนื่องจากกิจกรรมบางอย่างต้องการความยืดหยุ่นสูง)

รวมเป็นพื้นที่ = 576.00 ตร.ม.

-ส่วนประดิษฐานพระพุทธรูป = 10%(576) = 57.60 ตร.ม.

ศาลาบรรยายธรรมรวมเป็นพื้นที่ = 633.60 ตร.ม.

4.2 ส่วนที่อบรมพัฒนาจิตแบบแยกปฏิบัติเดี่ยว

สำหรับผู้ที่แยกปฏิบัติเดี่ยวนั้นจะใช้งานส่วนที่เป็น landscape ของโครงการเป็นหลัก และ บางส่วนก็มีการรวมฟังธรรมบรรยายพร้อมกับที่ฝึกปฏิบัติเป็นหมู่คณะบ้าง ดังนั้นพื้นที่ตรงส่วน นี้จะมีความยืดหยุ่นมากเป็นพิเศษ โดยการออกแบบนั้นจะให้พื้นที่ส่วนนี้เกาะอยู่กับ องค์ประกอบหลักคือ หอประชุมธรรม และ ศาลาบรรยายธรรม

4.3 ส่วนห้องประชุม(ห้องบรรยายธรรม สวดมนต์)

-โถงทางเข้า

จำนวน 300 คน 0.64 ตร.ม./คน = 192.00 ตร.ม.

-ส่วนพักคอย

จำนวน 36 คน 0.64 ตร.ม./คน = 23.04 ตร.ม.

รวมcirculation 30%

โถงรวมเป็นพื้นที่ = 279.50 ตร.ม.

-น้ำ-ส้วม แยกชาย-หญิง

หญิง ส้วม = 8 (1.50x0.90) = 10.80 ตร.ม.

อ่างล้างมือ = 7(0.80x0.60) = 3.36 ตร.ม.

หญิงรวมเป็นพื้นที่ = 14.16 ตร.ม.

หญิงรวมcirculation 30% = 18.40 ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ ชาย ส้วม ใช้งานเพื่อการศึกษา = 6(1.50x0.90) = 8.10 ตร.ม. ด้านการคำนวณคร่าวๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โถปีสสาวะ	=5(0.80x1.00) =	4.00 ตร.ม.
อ่างล้างมือ	=7(0.80x0.60) =	3.36 ตร.ม.
ชายรวมเป็นพื้นที่	=	<u>15.46 ตร.ม.</u>
ชายรวมcirculation 30%	=	<u>20.10 ตร.ม.</u>
ห้องน้ำหญิงและชายรวมเป็นพื้นที่	=	<u>38.50 ตร.ม.</u>

-หอประชุมเอนกประสงค์(ห้องบรรยายธรรม สวดมนต์)

ประมาณผู้ใช้สูงสุด 300 คน	1.20 ตร.ม./คน	
พื้นที่	1.20x300	= 360.00 ตร.ม.
รวมcirculation 60%		
รวมเป็นพื้นที่		= <u>576.00 ตร.ม.</u>

-ห้องควบคุม

รวมcirculation 30%	=	25.00 ตร.ม.
--------------------	---	-------------

-ห้องเก็บอุปกรณ์

รวมcirculation 30%	=	12.00 ตร.ม.
--------------------	---	-------------

-ห้องเตรียมอาหารและเครื่องดื่ม 4.00 x 3.00

	=	12.00 ตร.ม.
--	---	-------------

ส่วนห้องประชุมธรรมรวมเป็นพื้นที่

	=	<u>640.60 ตร.ม.</u>
--	---	---------------------

ส่วนห้องประชุมธรรมและโรงรวมเป็นพื้นที่

	=	<u>958.60 ตร.ม.</u>
--	---	---------------------

ส่วนปฏิบัติธรรมอบรมพัฒนาจิตรวมเป็นพื้นที่

	=	<u>1,592.20 ตร.ม.</u>
--	---	-----------------------

-: หมายเหตุ ยังไม่รวมพื้นที่ๆ เป็น ภูมิทัศน์ของโครงการที่ใช้เดินจงกลม นั่งสมาธิ

5. ส่วนที่พัก

5.1 ที่พักของผู้มาปฏิบัติธรรม 300 คน แบ่งเป็น

-ที่พักของผู้มาปฏิบัติธรรมจะเป็นห้องโถงใหญ่นอนรวมแยกชาย-หญิง จำนวน 300 คน

บ้านพัก 6 หลัง หญิง 150 คน ชาย 150 คน หลังละ 50 คน

$$1 \text{ คนใช้พื้นที่ } 2.00 \text{ ตร.ม.} = 50 \times 2 = 100.00 \text{ ตร.ม.}$$

$$\text{รวมcirculation } 30\% = 130.00 \text{ ตร.ม.}$$

-:หมายเหตุ ที่พักแต่ละหลังจะใช้เตียงนอน 2 ชั้น เพื่อประหยัดเนื้อที่ลง

$$\text{-ที่พัก 1 หลัง} = (15.00 \times 6.00) = 90.00 \text{ ตร.ม.}$$

$$\text{ที่พัก 6 หลัง} = (90.00 \times 6) = 540.00 \text{ ตร.ม.}$$

-น้ำ-ส้วม แยกชาย-หญิง

$$\text{หญิง ส้วม} = 12(1.50 \times 0.90) = 15.36 \text{ ตร.ม.}$$

$$\text{อ่างล้างมือ} = 6(0.80 \times 0.60) = 3.84 \text{ ตร.ม.}$$

$$\text{หญิงรวมเป็นพื้นที่} = 19.2 \text{ ตร.ม.}$$

$$\text{ห้องน้ำหญิง 3 หลัง} = (19.20 \times 3.00) = 57.60 \text{ ตร.ม.}$$

$$\text{ชาย ส้วม} = 12(1.50 \times 0.90) = 7.68 \text{ ตร.ม.}$$

$$\text{โถปัสสาวะ} = 6(0.80 \times 1.00) = 3.84 \text{ ตร.ม.}$$

$$\text{อ่างล้างมือ} = 6(0.80 \times 0.60) = 3.84 \text{ ตร.ม.}$$

$$\text{ชายรวมเป็นพื้นที่} = 15.36 \text{ ตร.ม.}$$

$$\text{ห้องน้ำชาย 3 หลัง} = (15.36 \times 3.00) = 46.08 \text{ ตร.ม.}$$

$$\text{ที่พักของผู้มาปฏิบัติธรรมรวมcirculation } 30\% = 643.68 \text{ ตร.ม.}$$

5.2 ที่พักรงวิทยากรและพนักงาน

-ที่พักพนักงานใช้ 8 หน่วย หน่วยละ 16.00	=	128.00 ตร.ม.
-ที่พักวิทยากรใช้ 7 หน่วย หน่วยละ 16.00	=	112.00 ตร.ม.
-ห้องเก็บของ	=	12.00 ตร.ม.
-ห้องซักผ้า	=	48.00 ตร.ม.
-ห้องเตรียมอาหาร	=	24.00 ตร.ม.
ส่วนที่พักของวิทยากรและพนักงานรวมเป็นพื้นที่	=	<u>324.00 ตร.ม.</u>

รวมcirculation 30% = 421.20 ตร.ม.

ส่วนที่พักรวมเป็นพื้นที่ทั้งหมด = 1,064.88 ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. โรงอาหาร

-บริเวณรับประทานอาหาร

-บุคคลทั่วไปและเจ้าหน้าที่คิด 100 คน	=1.20x100	=	120.00	ตร.ม.
-ผู้เข้ารับการอบรมคิด 300 คน	=1.20x300	=	360.00	ตร.ม.
-ครัว(40%ของรับประทานอาหาร)	=40%(480)	=	192.00	ตร.ม.
-ส่วนจำหน่ายอาหาร(20%ของครัว)	=20%(144)	=	38.40	ตร.ม.
-ส่วนเก็บอาหาร	=4.00x6.00	=	24.00	ตร.ม.
-ส่วนทำความสะอาด	=4.00x6.00	=	24.00	ตร.ม.
-ห้องพักพนักงาน	=4.00x6.00	=	24.00	ตร.ม.
-ลานรับส่งของ		=	40.00	ตร.ม.
รวมพื้นที่		=	822.00	ตร.ม.
รวมcirculation 30%				
โรงอาหารหลักรวมเป็นพื้นที่		=	<u>1,068.60</u>	ตร.ม.

7. ส่วนส่วนบริการโครงการและเทคนิค

-ห้องทำงานหัวหน้าฝ่าย		=	10.08	ตร.ม.
-ห้องทำงานรองหัวหน้าฝ่าย		=	10.08	ตร.ม.

7.1 แผนกโภชนาการและบริการ

-ห้องทำงานแม่บ้าน	=2.40x4.20	=	10.08	ตร.ม.
-ห้องซักกรีด	=4.00x5.00	=	20.00	ตร.ม.
-ลานซักล้าง	=4.00x6.00	=	24.00	ตร.ม.
-ห้องพักพนักงานทำความสะอาด	=20.00x6.00	=	12.00	ตร.ม.
-ห้องเก็บอุปกรณ์ทำความสะอาด	=3.00x3.00	=	9.00	ตร.ม.
รวมพื้นที่		=	95.24	ตร.ม.

รวมcirculation 30%

<u>แผนกโภชนาการและบริการรวมเป็นพื้นที่</u>		=	<u>124.00</u>	ตร.ม.
--	--	---	---------------	-------

7.2 แผนกเทคนิค

-ห้องหัวหน้าแผนก		=	10.08	ตร.ม.
-ห้องทำงานเจ้าหน้าที่		=	24.00	ตร.ม.
-ห้องปฏิบัติการซ่อม		=	80.00	ตร.ม.
-ห้องเก็บเครื่องมือ		=	16.00	ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

-ห้องเก็บพัสดุ	=	20.00	ตร.ม.	
-ห้องเครื่องปั้มน้ำ	=	12.00	ตร.ม.	
-ห้องเครื่องไฟฟ้า	=	40.00	ตร.ม.	
-ลานรับส่งพัสดุ	=	30.00	ตร.ม.	
แผนกเทคนิครวมพื้นที่	=	<u>232.08</u>	ตร.ม.	
รวมcirculation 30%				
รวมเป็นพื้นที่	=	<u>301.70</u>	ตร.ม.	
-น้ำ-ส้วม แยกชาย-หญิง				
หญิง	ส้วม	= $3(1.50 \times 0.90)$ =	4.05	ตร.ม.
	อ่างล้างมือ	= $3(0.80 \times 0.60)$ =	1.44	ตร.ม.
รวมcirculation 30%				
หญิงรวมเป็นพื้นที่	=	<u>7.137</u>	ตร.ม.	
ชาย	ส้วม	= $3(1.50 \times 0.90)$ =	4.25	ตร.ม.
	โถปัสสาวะ	= $3(0.80 \times 1.00)$ =	2.40	ตร.ม.
	อ่างล้างมือ	= $3(0.80 \times 0.60)$ =	1.44	ตร.ม.
รวมcirculation 30%				
ชายรวมเป็นพื้นที่	=	<u>10.25</u>	ตร.ม.	
ส่วนส่วนบริการ โครงการและเทคนิค รวมเป็นพื้นที่	=	<u>443.10</u>	ตร.ม.	
สรุปพื้นที่ของ โครงการเพื่อหาพื้นที่จ่อครด				
1. ส่วนสำนักงานบริหารและธุรการรวมเป็นพื้นที่	=	<u>405.40</u>	ตร.ม.	
2. ส่วนสำนักงานบริการด้านข้อมูลและติดต่อสอยถาม				
รวมเป็นพื้นที่	=	<u>474.51</u>	ตร.ม.	
3 ส่วนบริการด้านการศึกษาพระธรรมรวมเป็นพื้นที่	=	<u>708.426</u>	ตร.ม.	
4. ส่วนปฏิบัติธรรมอบรมพัฒนาจิตรวมเป็นพื้นที่	=	<u>1,592.20</u>	ตร.ม.	
5.ส่วนที่พักรวมเป็นพื้นที่ทั้งหมด	=	<u>1,064.88</u>	ตร.ม.	
6.โรงอาหารหลักรวมเป็นพื้นที่	=	<u>1,068.60</u>	ตร.ม.	
7. ส่วนส่วนบริการ โครงการและเทคนิค รวมเป็นพื้นที่	=	<u>443.10</u>	ตร.ม.	
สรุป รวมพื้นที่ของโครงการ	=	5,757.176	ตร.ม.	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ที่จอดรถ

1. ที่จอดรถผู้มาใช้โครงการ

$$\text{คิดตามกฎหมาย จำนวนที่จอดรถ} = \text{พ.ท.อาคาร}/120 = 5,757.20/120$$

$$= 47.97 \text{ คัน}$$

$$= \underline{48 \text{ คัน}}$$

2. ที่จอดรถเจ้าหน้าที่

$$\text{คิดตามกฎหมาย จำนวนที่จอดรถ} = \text{พ.ท.สำนักงาน}/60 = 405.40+474.51/60$$

$$= 14.66 \text{ คัน}$$

$$= 15 \text{ คัน}$$

$$\text{รวมที่จอดรถ} = 48+15 = 63 \text{ คัน}$$

$$\text{ที่จอดรถ 1 คัน ใช้พื้นที่ } 12.5 \text{ ตารางเมตร} = 63 \times 12.5$$

$$= 787.50 \text{ ตารางเมตร}$$

$$\text{รวมcirculation } 50\%$$

$$= 787.50+475$$

$$= 1,181.25 \text{ ตร.ม.}$$

3. ที่จอดรถบริการ

$$\text{ที่จอดรถรับส่งของ} = 1 \text{ คัน}$$

$$\text{ที่จอดรถส่วนบริการร้านอาหาร} = 1 \text{ คัน}$$

$$\text{จอดรถส่วนบริการ(LOADING) ใช้พื้นที่} = 20.00 \text{ ตร.ม.}$$

4. ที่จอดรถบัส

-สำหรับผู้ใช้บริการที่มาเป็นหมู่คณะ

$$\text{จากการศึกษาจำนวนผู้ที่มาที่รถบัส} = 50 \text{ คน /คัน}$$

สรุป จำนวนคนที่มาที่รถบัสจะมีจำนวนอยู่ระหว่าง 60-300 คน

คิดจำนวนจอดรถบัสจากจำนวนคนมารถบัสสูงสุด คือ 300 คน

$$\text{จำนวนรถบัส} = 300/50 = 6 \text{ คัน}$$

$$\text{ที่จอดรถบัส } 6 \text{ คัน } 6(48) = 288.00 \text{ ตร.ม.}$$

5. ที่จอดรถจักรยานยนต์

$$\text{ประมาณผู้ใช้โครงการด้วยรถจักรยานยนต์} = 30 \text{ คัน}$$

$$\text{พื้นที่/คัน } 2.00 \text{ ตร.ม./คัน}$$

$$\text{รวมเป็นพื้นที่} = 60.00 \text{ ตร.ม.}$$

$$\text{รวมพื้นที่จอดรถ} = 1,549.25 \text{ ตร.ม.}$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปพื้นที่ของโครงการ

1. ส่วนสำนักงานบริหารและธุรการรวมเป็นพื้นที่	=	<u>405.40</u> ตร.ม.
2. ส่วนสำนักงานบริการด้านข้อมูลและติดต่อสอบถาม รวมเป็นพื้นที่	=	<u>474.51</u> ตร.ม.
3 ส่วนบริการด้านการศึกษาพระธรรมรวมเป็นพื้นที่	=	<u>708,426</u> ตร.ม.
4. ส่วนปฏิบัติธรรมอบรมพัฒนาจิตรวมเป็นพื้นที่	=	<u>1,592.20</u> ตร.ม.
5. ส่วนที่พักรวมเป็นพื้นที่ทั้งหมด	=	<u>1,064.88</u> ตร.ม.
6. โรงอาหารหลักรวมเป็นพื้นที่	=	<u>1,068.60</u> ตร.ม.
7. ส่วนส่วนบริการ โครงการและเทคนิค รวมเป็นพื้นที่	=	<u>443.10</u> ตร.ม.
8. ส่วน พื้นที่จอดรถรวมเป็นพื้นที่	=	<u>1,549.25</u> ตร.ม.
สรุป รวมพื้นที่ของโครงการ	=	<u>7306.42</u> ตร.ม.

สรุปพื้นที่ใช้สอยของโครงการ คือ 7306.42 ตารางเมตรหรือประมาณ 4.6 ไร่ และเมื่อเราทราบพื้นที่ใช้สอยของโครงการแล้วจะสามารถหาพื้นที่ๆพอดีกับโครงการขั้นค่าได้ โดยใช้ข้อกำหนดทางกฎหมายว่า อาคารสาธารณะต้องที่ที่ว่างไม่น้อยกว่า 30%

เนื้อที่ 7306.42 คือ 70%

เนื้อที่ x คือ 100%

ดังนั้น $x = 7306.42 \times 100 / 70 = 10437.74$ ตารางเมตร หรือประมาณ 6.6 ไร่

สรุปพื้นที่ๆ พอดีกับโครงการประมาณ 10,437.74 ตารางเมตร

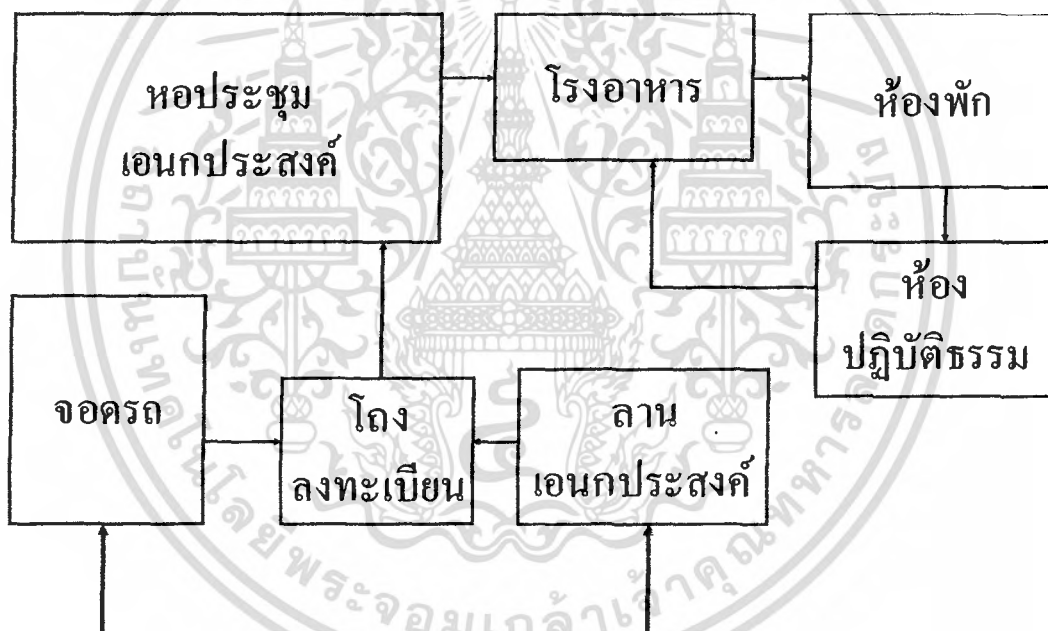
2.7 เส้นทางการสัญจรและพฤติกรรมของผู้ใช้แต่ละประเภท

ประเภทของผู้ใช้โครงการ

- ผู้มาปฏิบัติธรรม
- ผู้มาติดต่อ
- เจ้าหน้าที่
- วิทยากร
- งานบริการ

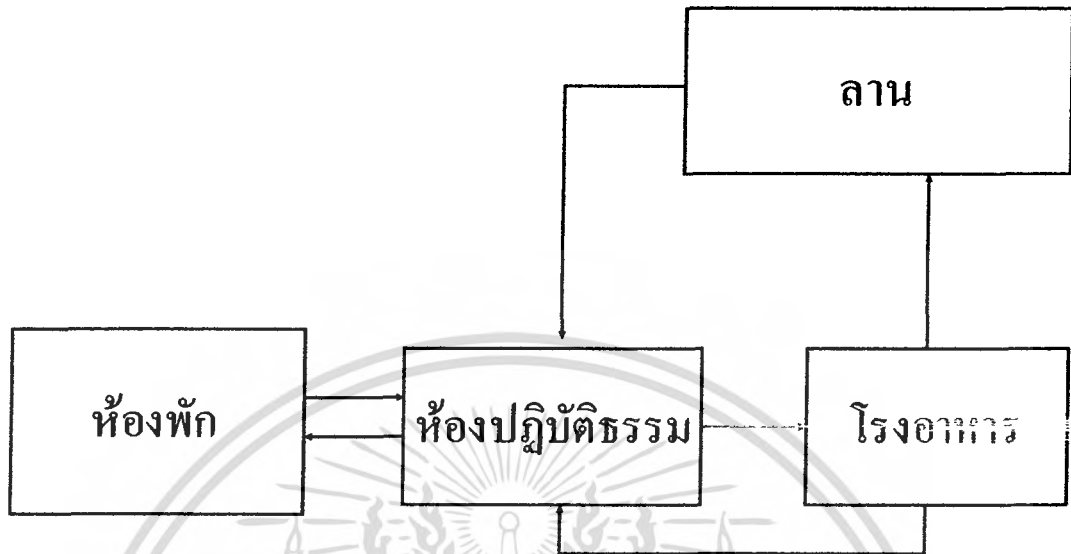
1. พฤติกรรมผู้มาปฏิบัติธรรม

พฤติกรรมผู้มาปฏิบัติธรรมในวันเปิดการอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พฤติกรรมผู้มาปฏิบัติธรรมในวันธรรมดา

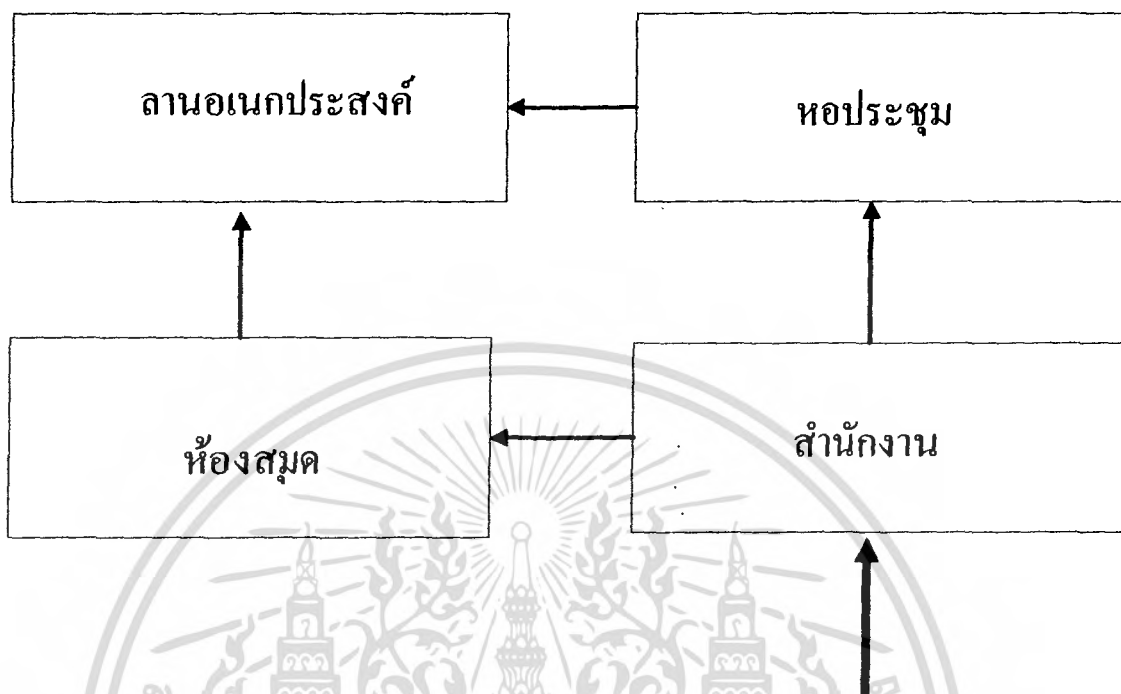

พฤติกรรมผู้มาปฏิบัติธรรมในวันปิดการอบรม

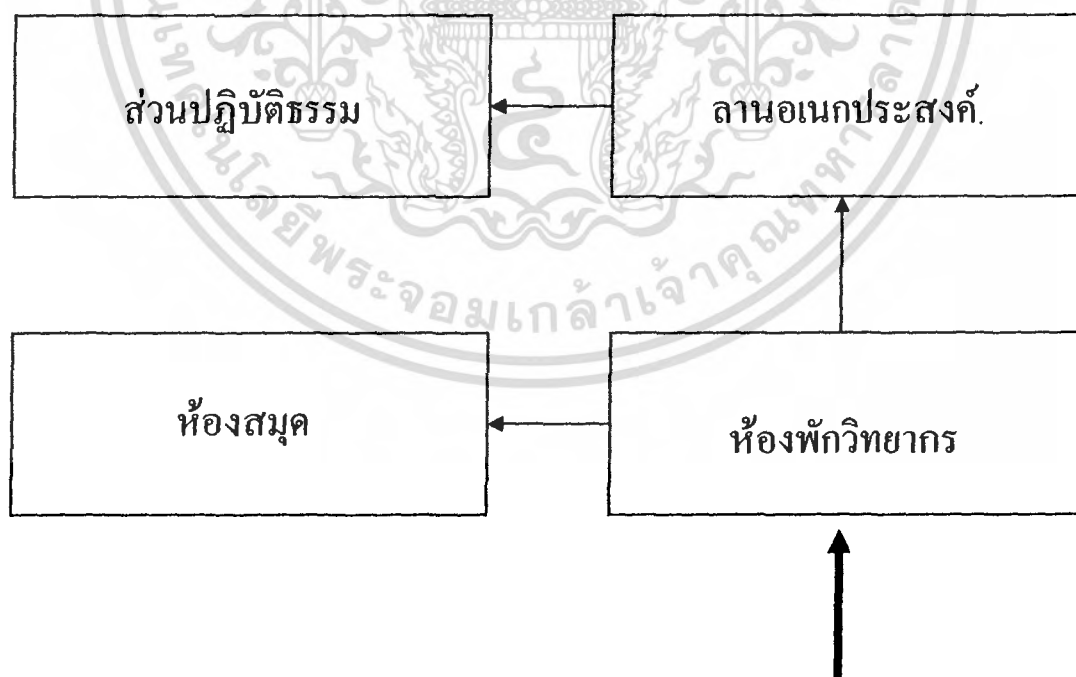

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. พฤติกรรมของผู้มาติดต่อ

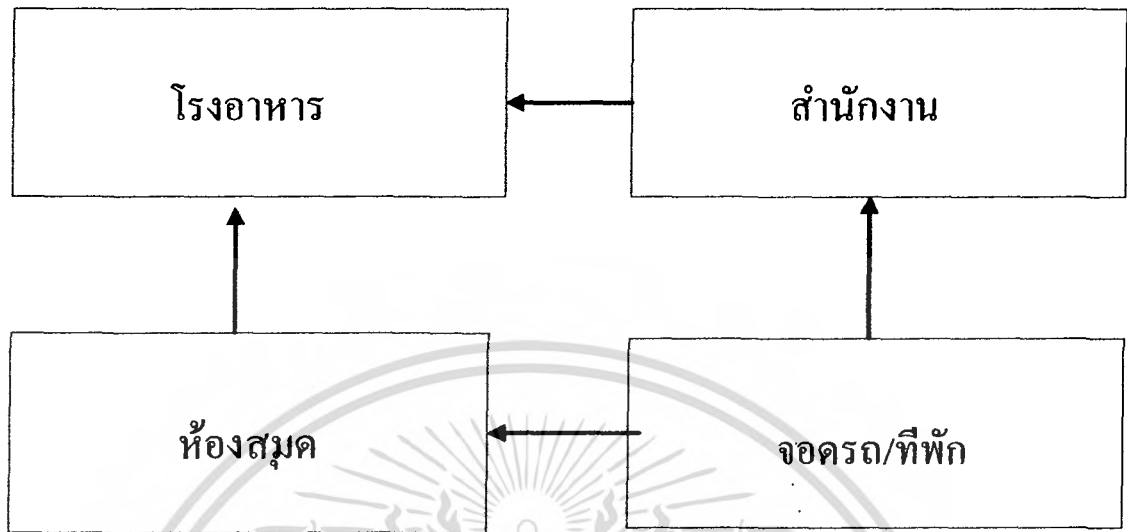

3. พฤติกรรมของวิทยากร

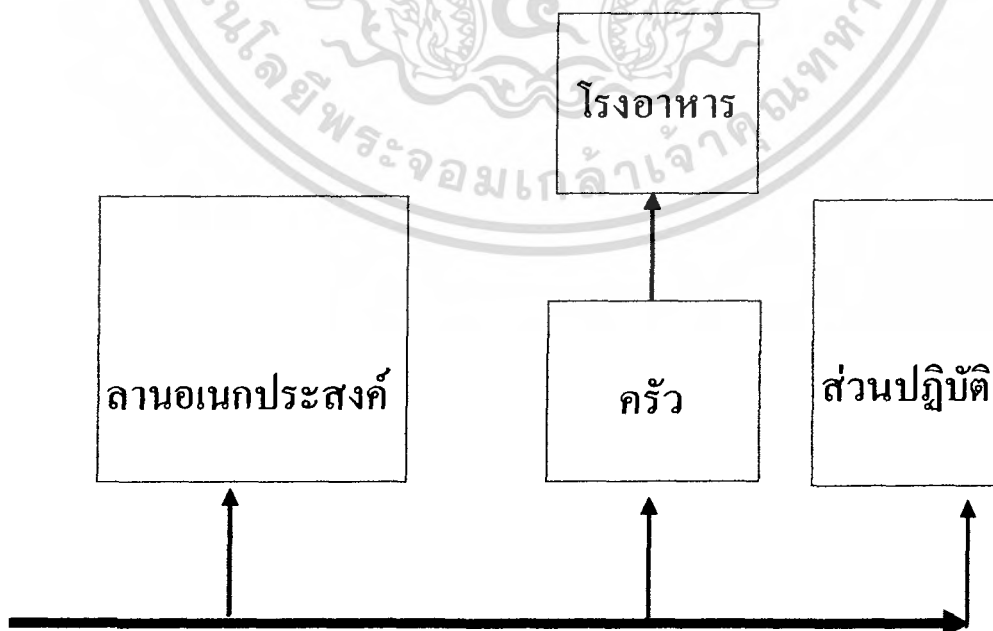

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. พฤติกรรมของเจ้าหน้าที่

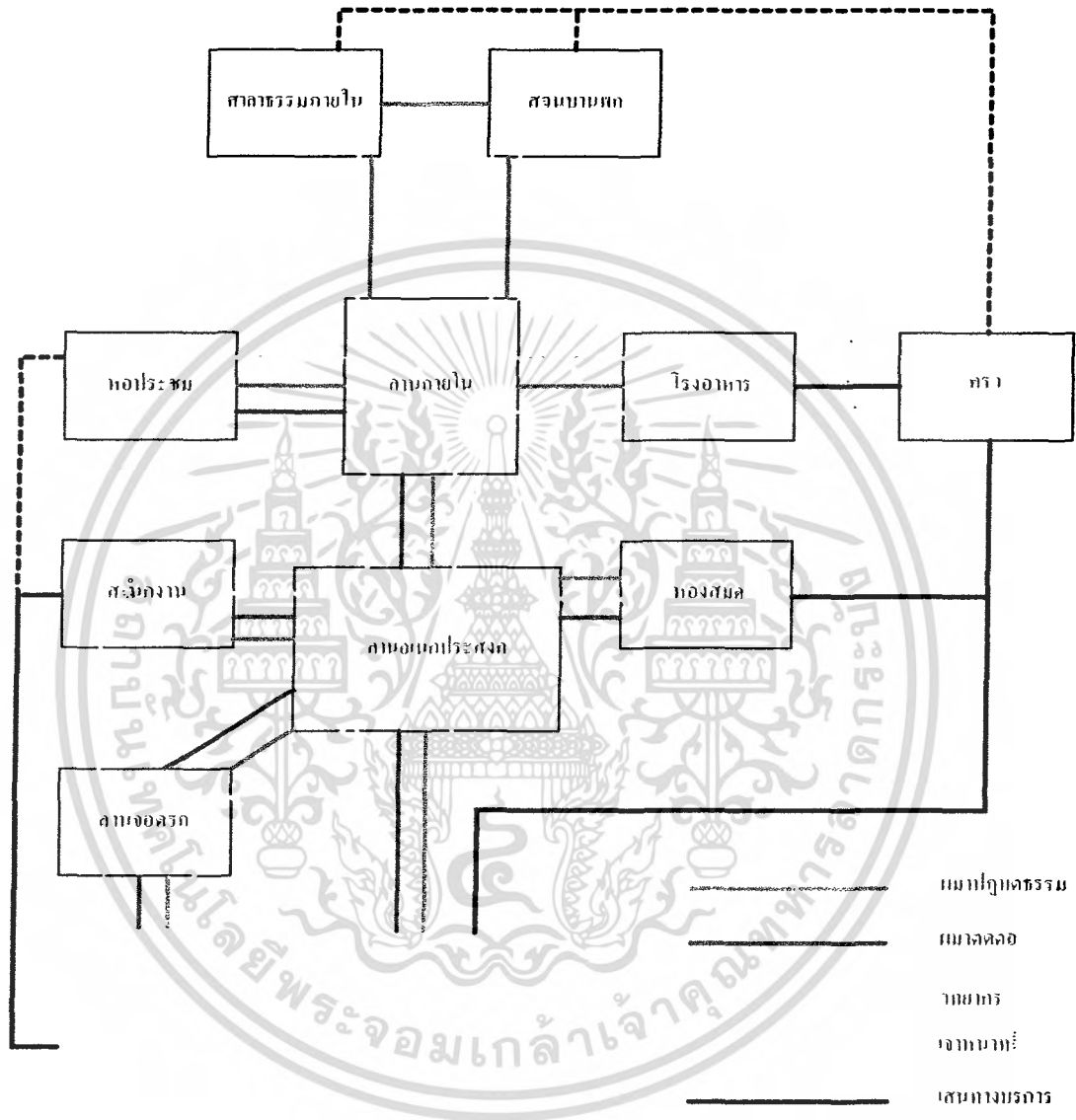

5. พฤติกรรมของรถบริการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบจากพฤติกรรมของผู้ใช้

จากความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆและพฤติกรรมของผู้ใช้โครงการแต่ละประเภที่นั้นช่วยให้เราเอามาใช้ประโยชน์ได้ในการจัดโซนนิ่ง(zoning) ว่าบริเวณไหนควรจะเป็นพื้นที่สาธารณะหรือว่าบริเวณไหนควรจะเป็นพื้นที่ส่วนตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

การกำหนดที่ตั้งและรายละเอียดทางกายภาพของที่ตั้งโครงการ

3.1 การพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการระดับภูมิภาค

เนื่องจากทางสมาคมยูวพุทธมีนโยบายที่จะตั้งสมาคมในจังหวัดต่างๆ ทั่วทุกภูมิภาคทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่ง ณ เวลาปัจจุบันนี้ทางสมาคมได้มีสาขาเกิดขึ้นมาแล้ว 5 สาขา

1. ยูวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์
ศูนย์ 1 สำนักงานใหญ่ เพชรเกษม 54
2. ศูนย์วิปัสสนา ยูวพุทธเฉลิมพระเกียรติ
ศูนย์ 2 อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี
3. ศูนย์วิปัสสนายูวพุทธฯ สวนประไพธรรม
ศูนย์ 3 ค.นากระตาม อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร
4. ศูนย์วิปัสสนาเกษมธรรมทัต
ศูนย์ 4 ตำบลบ้านซุง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
5. ศูนย์วิปัสสนายูวพุทธฯ เกียรติภักดีกุล
ศูนย์ 5 ระยอง ต.กองคิน อ.แกลง จ.ระยอง
6. อาคารอนุสรณ์ประดิษฐานพระพุทธรูปปางสมาธิ
ศูนย์ 6 อ.เมือง จ.นนทบุรี

จากโครงการที่ได้เกิดขึ้นมาแล้วนั้นจะสังเกตได้ว่า จะมีสมาคมยูวพุทธเกิดขึ้นบริเวณใจกลางของประเทศเป็นส่วนใหญ่ เพื่อรองรับสภาพจิตใจของคนในสังคมเมือง และสาขาที่ชุมพรที่รองรับคนในภาคใต้ ทางสมาคมได้สังเกตเห็นแล้วว่า ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังไม่มีสาขาของยูวพุทธฯ อยู่ ทำให้ทางสมาคมมีความต้องการที่จะขยายสาขาออกไปทั้ง 2 ภาคดังกล่าว จากการดูความเหมาะสมตามเกณฑ์การพิจารณาเลือกที่ตั้งของโครงการแล้ว ทำให้ทางสมาคมเห็นว่าสมควรให้มีสาขายูวพุทธเกิดขึ้นที่ภาคเหนือก่อนเพราะภาคเหนือมีหลายจังหวัดเป็นที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และประชาชนมีความผูกพันอันยาวนานกับพระพุทธศาสนา แต่ในปัจจุบันนี้การเจริญทางวัตถุที่รวดเร็ว ทำให้บางคนยังปรับตัวตามสภาพของสังคมไม่ทัน

3.2 การพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการระดับจังหวัด

จากวิสัยทัศน์ของสมาคมแล้วการขยายสาขาของสมาคมนั้นจะเริ่มจากที่ๆมีความเป็นชุมชนเมืองก่อนเพราะลักษณะของโครงการนั้นตั้งขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาด้านจิตใจ สุภาพจิต ซึ่งปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นนั้นส่วนใหญ่แล้วจะเกิดจากการเจริญในโลกของวัตถุที่รวดเร็วจนความเจริญทางด้านจิตใจตามไม่ทัน ซึ่งถ้าลองวิเคราะห์ดูแล้วจะเห็นได้ว่าโลกของความเจริญนั้นจะเริ่มจากตัวเมืองและแผ่ขยายไปในชนบทต่อไป

เชียงใหม่ทุกวันนี้กำลังประสบปัญหาต่างๆตามรอยกรุงเทพมหานครเป็นเมืองต่อไป สาเหตุนั้นมาจากหลายประการ ทำให้เกิดปัญหาทางสังคมตามมา เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาโจรกรรม ปัญหาทำร้ายร่างกาย ปัญหาสุขภาพจิต เป็นต้น

ที่ตั้ง

จังหวัดเชียงใหม่ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของประเทศไทย เส้นรุ้งที่ 16 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 99 องศาตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 1,027 ฟุต (310 เมตร) ส่วนกว้างจากทิศตะวันตกจรดทิศตะวันออกประมาณ 138 กิโลเมตร ส่วนยาวจากทิศเหนือจรดทิศใต้ประมาณ 320 กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 750 กิโลเมตร โดยทางรถไฟ และรถยนต์ประมาณ 720 กิโลเมตร ตามแนวทางหลวงแผ่นดินสายเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่ทั้งหมด 20,107.06 ตารางกิโลเมตร *หรือประมาณ 12,566,910 ไร่ โดยมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและที่ราบเชิงเขา มีเนื้อที่ประมาณ 10,397,501 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 82.74 พื้นที่ทำการเกษตรประมาณ 1,611,283 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.82 นอกจากนี้ยังมีพื้นที่อยู่อาศัยและอื่นๆ อีกประมาณ 558,127 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.44 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด สภาพพื้นที่แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

- พื้นที่ภูเขา ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลเกินกว่า 500 เมตร คิดเป็นพื้นที่ประมาณร้อยละ 80 ของพื้นที่ทั้งหมด พื้นที่ภูเขาเหล่านี้เป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร ไม่เหมาะแก่การเพาะปลูก
- พื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำและที่ราบเชิงเขา ซึ่งกระจายอยู่ทั่วไประหว่างหุบเขา เป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเกษตร

อาณาเขตพื้นที่ใกล้เคียง

- ทิศเหนือ ภูมิลักษณ์ของสหภาพพม่า โดยมีสันปันน้ำของคอยคำคอยปกกลา คอยหลักแต่ง คอยถ้ำป้อง คอยถ้ำคอยผาวอก คอยอ่างขาง อันเป็นส่วนหนึ่งของทิวเขาแดนลาว เป็นเส้นกั้นอาณาเขต
- ทิศใต้ อำเภอสามเงา จังหวัดตาก มีร่องน้ำแม่ต๋นและสันปันน้ำ คอยเรียม คอยหลวงเป็นเส้นกั้นอาณาเขต
- ทิศตะวันออก จังหวัดเชียงราย ลำพูน และลำปาง ส่วนที่ติดจังหวัดเชียงราย และลำปาง มีร่องน้ำลึกของแม่น้ำกกสันปันน้ำคอยซาง คอยหลุมข้าว คอยแม่วุ้นน้อย คอยวังผา คอยแม่โต เป็นเส้นกั้นอาณาเขต ส่วนที่ติดจังหวัดลำพูนมีคอยขุนห้วยหละ คอยช้างสูงและร่องน้ำแม่ปิงเป็นเส้นกั้นอาณาเขต
- ทิศตะวันตก อำเภอปาย อำเภอขุนยวมและอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีสันปันน้ำ คอยก๊วแดง คอยแปรเมือง คอยแม่ยะ คอยอังกะตุ คอยแม่สุรินทร์ คอยขุนยวม คอยหลวง และร่องแม่ริศ แม่ออย และสันปันน้ำคอยขุนแม่ต๋นเป็นเส้นกั้นอาณาเขต

ยุทธศาสตร์จังหวัดเชียงใหม่

วิสัยทัศน์ นครแห่งชีวิตและความมั่งคั่ง (City of life and Prosperity) เป็นเมืองที่ให้ความสุขและชีวิตที่มีคุณค่าแก่ผู้อยู่อาศัยและผู้นมาเยือน ในฐานะเมืองที่น่าอยู่และน่าท่องเที่ยวในระดับเอเชีย พร้อมกับเป็นประตูการค้าการลงทุนสู่สากล

พันธกิจของจังหวัด

1. อนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมให้ยั่งยืน (Conservation of Natural Resources & Culture)
2. ส่งเสริมและพัฒนาชุมชนเมืองและชนบทให้มีความสวยงาม ความสุขและเป็นเมืองที่น่าอยู่ (Harmonization of Urban & Rural Development)
3. ส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Attention to Human Resource Development)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตำแหน่งที่ตั้งทางกายภาพของจังหวัดเชียงใหม่

ภาพที่ 4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 การพิจารณาเลือกตำแหน่งที่ตั้งโครงการ

เกณฑ์การพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการ

1. มีความสงบและเป็นธรรมชาติสูง เช่น ป่า ภูเขา แม่น้ำ อุดมสมบูรณ์
2. สภาพภูมิอากาศเหมาะกับการนั่งวิปัสสนา (ถ้าอยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลเกินกว่า 1000 เมตรจะดีมาก)
3. ผู้คนในชุมชนมีความผูกพันกับพระพุทธศาสนาทั้งด้านวิถีชีวิต วัฒนธรรม และความเป็นอยู่
4. อยู่ใกล้กับวัดเพื่อเป็นการสนับสนุนซึ่งกันและกัน
5. อยู่ห่างไกลจากตัวเมืองเชียงใหม่เกินไปเนื่องจากลักษณะทางกายภาพของโครงการ จะมีความเป็นธรรมชาติสูงจะช่วยสร้างความสมดุลของเมืองกับธรรมชาติให้ความเป็นเมืองไม่ขยายมากเกินไป โดยเน้นให้ site ที่เลือกนั้นอยู่ระหว่างทางไปคอยสุเทพ
6. เป็นบริเวณที่น้ำไม่ท่วมเวลาฝนตก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนที่บอกรวมบริเวณที่มีน้ำท่วมและระดับน้ำที่ท่วม

ภาพที่ 5

ลำดับการขึ้นท่วม	1	2	3	4	5	6	7
เมื่อแม่น้ำปิงที่สถานี P.1	3.70 เมตร (304.20 ม.- รทก.) ปริมาณ 460 ลบ.ม./วิ	3.90 เมตร (304.40 ม.- รทก.) ปริมาณ 509 ลบ.ม./วิ	4.00 เมตร (304.50 ม.- รทก.) ปริมาณ 532 ลบ.ม./วิ	4.10 เมตร (304.60 ม.- รทก.) ปริมาณ 556 ลบ.ม./วิ	4.20 เมตร (304.70 ม.- รทก.) ปริมาณ 578 ลบ.ม./วิ	4.30 เมตร (304.80 ม.- รทก.) ปริมาณ 601 ลบ.ม./วิ	4.60 เมตร (305.10 ม.- รทก.) ปริมาณ 673 ลบ.ม./วิ
สะพานวรุณขึ้นถึงระดับ							

สรุป

เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาที่จะเกิดในอนาคตซึ่งมีสาเหตุมาจากน้ำท่วม โครงการเราจึงคัดพื้นที่ๆอยู่ในเขตน้ำท่วมออกจากกรเลือกเป็นที่ตั้งโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากขอบเขตในตัวเมืองเชียงใหม่เมื่อลองวิเคราะห์ดูแล้วลักษณะทางธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เด่นชัดในตัวเองหากแบ่งแล้วจะได้เป็น 2 อย่าง คือ 1. แม่น้ำ 2. ภูเขา และเมื่อจะเลือกที่ตั้งของโครงการก็ต้องตัดสินใจว่าจะเลือกที่ตั้งใกล้แม่น้ำหรือว่าใกล้ภูเขา สุดท้ายก็เลยเลือกภูเขา เหตุก็เพราะว่าต้องการตัดปัญหาน้ำท่วมซึ่งจะเป็นปัญหาในภายหลัง เมื่อลองตรวจสอบจากผังของตัวเมืองเชียงใหม่ดูแล้วจะพบว่าภูเขที่อยู่ใกล้ตัวเมืองเชียงใหม่มากที่สุดคือเขาดอยสุเทพ และจากเกณฑ์การพิจารณาในการเลือกที่ตั้งของโครงการต้องอยู่ใกล้บริเวณวัด หรือเข้าใจโดยง่ายก็คือมีวัดอยู่ใกล้ๆ เพราะลักษณะกิจกรรมของโครงการมีความผูกพันกับพระสงฆ์ คือในบางครั้งต้องนิมนต์พระสงฆ์มาเป็นวิทยากร

แผนภาพจังหวัดเชียงใหม่

ภาพที่ 6

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัดที่อยู่ใกล้เคียงกับถนนเส้นเชียงใหม่-คอยสุเทพ

1. วัดพระธาตुकอยสุเทพ
2. วัดผาเสด็จ
3. วัดศรีโสดา
4. วัดช่างเขียน
5. วัดฝายหิน
6. วัดประตายนพร
7. วัดเจ็ดยอด
8. วัดป่าแดง
9. วัดอุโมงค์
10. วัดสวนดอก
11. วัดโลกโมฬี
12. วัดกู่เต้า
13. วัดช่วงสิงห์

การเดินทาง

การเดินทางจากตัวเมืองขึ้นไปคอยสุเทพนั้นทำได้ง่ายและสะดวก จะมีรถสี่ล้อแดงวิ่งอยู่ตลอดทั้งเส้น ตั้งแต่ตัวเมืองเชียงใหม่-วัดพระธาตुकอยสุเทพฯ (ถนนห้วยแก้ว)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4 การพิจารณาตัวเลือกที่ตั้งโครงการ

ภาพที่ 7

ลักษณะทางกายภาพข้างถนนห้วยแก้ว

1. สถานีวัดความดันสะเทือน
2. วัดศรีโสดา
3. กรมอุทยานแห่งชาติ
4. อนุสาวรีย์ครูบาศรีวิชัย
5. หมู่บ้านริมน้ำตกห้วยแก้ว
6. สวนสัตว์เชียงใหม่
7. ศูนย์วิทยารธรรมชาติดอยสุเทพ
8. กรมปศุสัตว์
9. สวนสุขภาพ
10. สถานีแหล่งต้นน้ำ
11. บึงอ่างแก้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

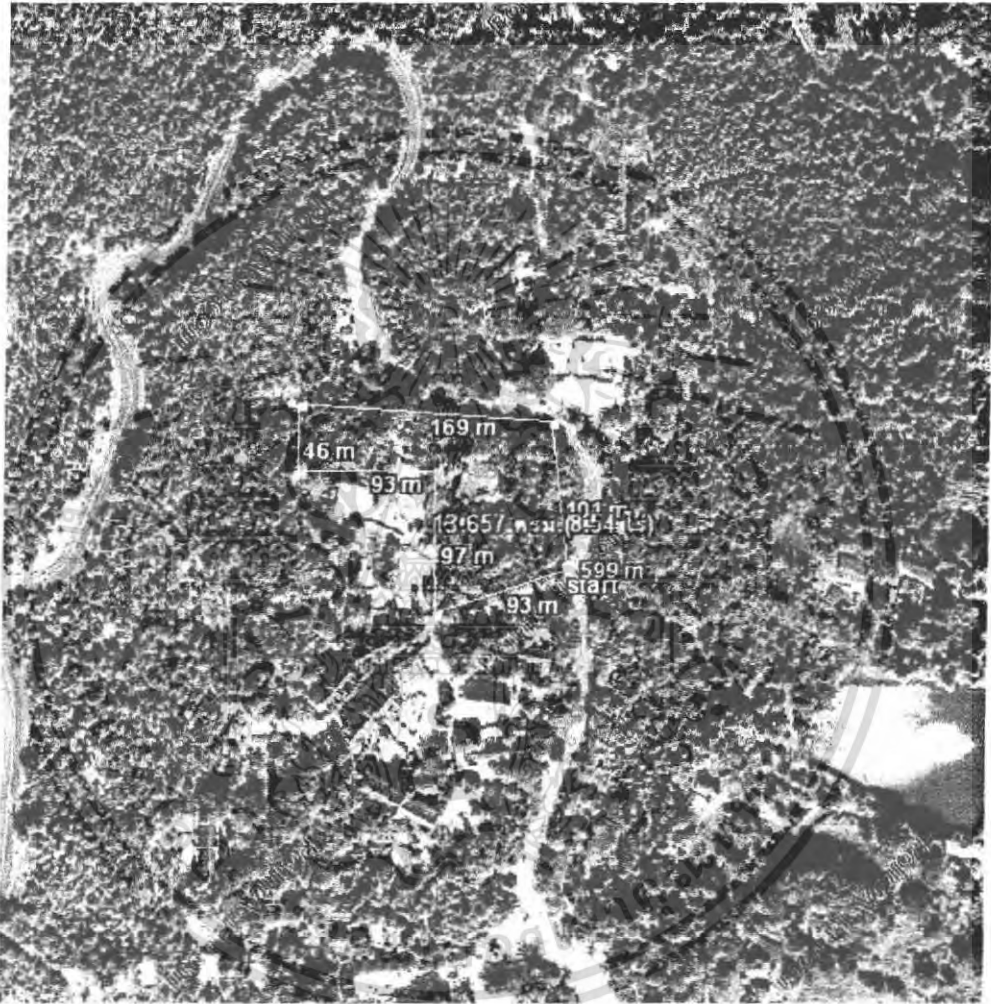
ผังแม่บทเมืองเชียงใหม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อ **ภาพที่ 8** เท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวเลือกที่ตั้งโครงการ

Site1 ที่ดินเป็นเขตป่าอนุรักษ์ของคอยสุเทพ ที่ดินบริเวณนี้มีความเป็นธรรมชาติสูงมาก อยู่ใกล้
ทั้งน้ำตกห้วยแก้ว ป่า เขา และวัดศรีโสดา มีเนื้อที่ 8.54 ไร่ หรือประมาณ 13,657 ตารางเมตร

ภาพที่ 9

การเข้าถึง

โดยสารรถสี่ล้อแดงจากตัวเมืองเชียงใหม่-คอยสุเทพ พอมาถึงวัดศรีโสดา ด้านข้างๆวัดจะมี
ถนนกว้าง 5 เมตร ตัดผ่านระหว่างวัดศรีโสดากับ Siteด้านหน้าของที่ตั้งมีถนนหลักผ่าน(เชียงใหม่-คอยสุ
เทพ) เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สาธารณูปโภค

- ไฟฟ้าเข้าถึง โครงการแล้ว
- น้ำ วัดและชาวบ้าน ใช้ปั๊มน้ำจากน้ำตกห้วยแก้วมาใช้
- โทรศัพท์เข้าถึงวัดแล้ว

พื้นที่โดยรอบ

ทิศเหนือ ติดกับถนนสุเทพ ฝั่งตรงข้ามกับที่ดินยังคงเป็นแนวป่าและเหวอยู่

ทิศใต้ ติดกับถนนเส้นเล็กๆ กว้าง 5 เมตร และวัดศรีโสดา

ทิศตะวันออก ติดกับถนนสุเทพ ฝั่งตรงข้ามกับที่ดินยังคงเป็นแนวป่าและเหวอยู่

ทิศตะวันตก บ้านชาวบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Site2 ที่ดินอยู่ในเขตที่ทำการอุทยานแห่งชาติ ที่ดินบริเวณนี้ยังคงมีความเป็นธรรมชาติสูง มีต้นไม้เก่าแก่น่าชม มีเนื้อที่ 16.76 ไร่ หรือประมาณ 26,820 ตารางเมตร

ภาพที่ 12

การเข้าถึง

โดยสารรถสี่ล้อแดงจากตัวเมืองเชียงใหม่-ดอยสุเทพ พอผ่านสวนสัตว์เชียงใหม่ให้มองด้านขวามือไว้จะเห็น Site ที่ 2 แล้วจึงเห็นที่ทำการอุทยานแห่งชาติอยู่ถัดไปด้านหน้าของที่ตั้งมีถนนหลักผ่าน(เชียงใหม่-ดอยสุเทพ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สาธารณูปโภค

-ไฟฟ้าเข้าถึงโครงการแล้ว

-น้ำประปาเข้าถึงโครงการแล้ว

-มีโทรศัพท์เข้าถึงแล้ว

พื้นที่โดยรอบ

ทิศเหนือ ติดกับที่ทำการอุทยานแห่งชาติ

ทิศใต้ ติดกับถนนห้วยแก้ว

ทิศตะวันออก เป็นพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติ

ทิศตะวันตก ติดกับถนนห้วยแก้วและบ้านชาวบ้านริมลำธารห้วยแก้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Site3 ที่ดินบริเวณนี้อยู่ใกล้กับสวนสุขภาพซึ่งอยู่ในขอบเขตของผังแม่บทเมืองเชียงใหม่ อันเป็นที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อการนันทนาการและรักษาสิ่งแวดล้อม ที่ตรงนี้มีควมร่มรื่นมากกว่า 2 ที่แรกมาก เพราะอยู่ใกล้ทั้งสวนสัตว์ ใกล้สวนสุขภาพ และบึงห้วยแก้ว หากเลือกที่ตรงนี้นั้นพื้นที่ผังโครงการนั้นก็จะเป็นการสนับสนุนซึ่งกันและกัน เพราะลักษณะทางกายภาพของโครงการจะมีความร่มรื่นกลมกลืนกับธรรมชาติ ที่ตั้งตรงนี้จะเข้าถึงได้ง่ายกว่า 2 ที่แรก และมีความเงียบมากกว่าโดยมีเนื้อที่ 18.60 ไร่ หรือประมาณ 29,752 ตารางเมตร

ภาพที่ 15

การเข้าถึง

โดยสารรถสี่ล้อแดงจากตัวเมืองเชียงใหม่-คอยสุเทพ พอดผ่านสวนสุขภาพให้เลี้ยวเข้าถนนด้านซ้ายมือจะเห็น Site ที่ 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สาธารณูปโภค

- ไฟฟ้าเข้าถึง โครงการแล้ว
- น้ำประปาเข้าถึง โครงการแล้ว
- มีโทรศัพท์เข้าถึงแล้ว

พื้นที่โดยรอบ

ทิศเหนือ ติดกับศูนย์วิทยารธรรมชาติดอยสุเทพและสวนสุขภาพ

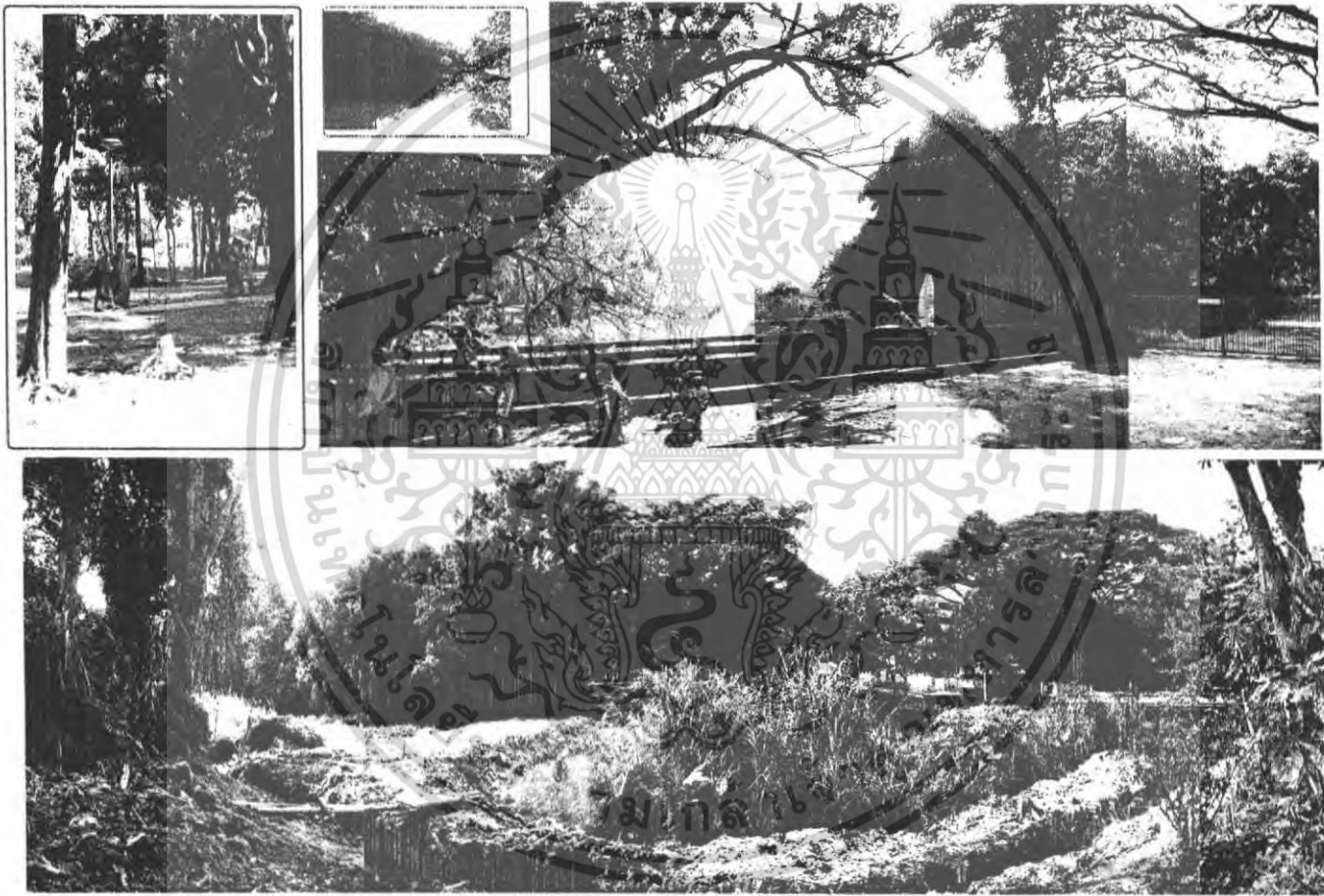
ทิศใต้ ติดกับป่าในเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ

ทิศตะวันออก ติดกับบึงห้วยแก้ว

ทิศตะวันตก ติดกับป่าของเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Site 3

3.5 การวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ

ตารางที่ 3.1 การวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ

ข้อกำหนดในการพิจารณา	ที่ดิน		
	Site 1	Site 2	Site 3
1. มีความสงบและเป็นธรรมชาติสูง	4	4	2
2. สภาพภูมิอากาศเหมาะกับการนั่งวิปัสสนา	3	3	3
3. อยู่ใกล้กับวัดเพื่อเป็นการสนับสนุนซึ่งกันและกัน	4	3	3
4. อยู่ห่างไกลจากตัวเมืองเชียงใหม่จนเกินไป	2	3	4
5. เป็นบริเวณที่น้ำไม่ท่วมเวลาฝนตก	4	4	4
6. ความสะดวกในการเข้าถึง	3	3	4
7. สาธารณูปโภค(น้ำ ไฟ โทรศัพท์)	3	3	4
รวม	23	23	24

หมายเหตุ 1 = ไม่ดีเลย 2 = พอใช้ได้ 3 = ดีพอใช้ 4 = ดีมาก

จากผลรวมของคะแนน Site ที่ 3 จึงมีความเหมาะสมที่สุดในการเป็นพื้นที่ตั้งโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6 การวิเคราะห์ภาพถ่ายที่ตั้งโครงการ

ภาพที่ 18

ภาพถ่ายที่ตั้งโครงการ

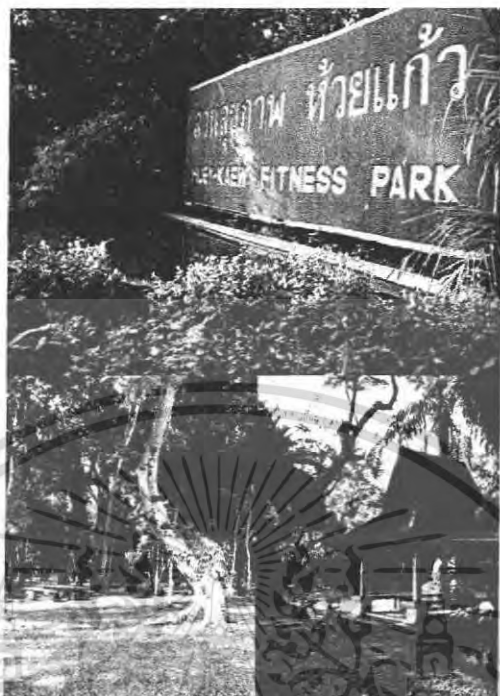
พื้นที่ตั้งของโครงการตั้งอยู่ในเขตตำบลสุเทพ โดยจะอยู่ระหว่างทางขึ้นดอยสุเทพ และตั้งอยู่บนถนนห้วยแก้ว-ดอยสุเทพ โดยภาพถ่ายของพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์และเป็นธรรมชาติสูงมาก อีกทั้งยังมีความสงบอีกด้วย ภาพถ่ายบริเวณรอบๆที่ตั้งโครงการ มีทั้งน้ำ ป่า และเขา ที่ดินนี้อยู่ตรงเชิงเขามีความชื้นอ่อนๆ มีความเขียวเพราะไม่อยู่ติดถนนหลักเกินไป

การเข้าถึงโครงการ

การเข้าถึงโครงการทำได้ไม่ยากโดยอาจนั่งรถ 2 แถว มาจากตัวเมือง หรือรถที่จะขึ้นดอยสุเทพ หรือ ไม่ก็อาจนั่งรถที่จะเข้ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ก็ได้แล้วใช้การเดินอีกนิดหน่อย ส่วนเรื่องวัดที่จะนิมนต์พระมาเป็นวิทยากรนั้นจะใช้รถในโครงการ ไปนิมนต์ที่วัดในบริเวณใกล้เคียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปถ่ายภาพรอบๆที่ตั้งโครงการ

ภาพที่ 19

ภาพที่ 16 เป็นสวนสุขภาพที่จะเห็นได้ก่อนเข้ามาถึงโครงการ เป็นไม้ยืนต้นเก่า มีร่มเงาและสูงโปร่งคนมักใช้เป็นที่พักผ่อน และนั่งพักผ่อน ภายในสวนมีนวดแผนโบราณ

ภาพที่ 20

ภาพที่ 17 เป็นด้านหน้าของทางเข้าสวนสัตว์เชียงใหม่ ทำส่วนภูมิทัศน์ได้ร่มรื่นมาก เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 21

ภาพที่ 18 เป็นส่วนจัดการต้นน้ำอยู่ติดกับบึงอ่างแก้วและสวนสุขภาพ

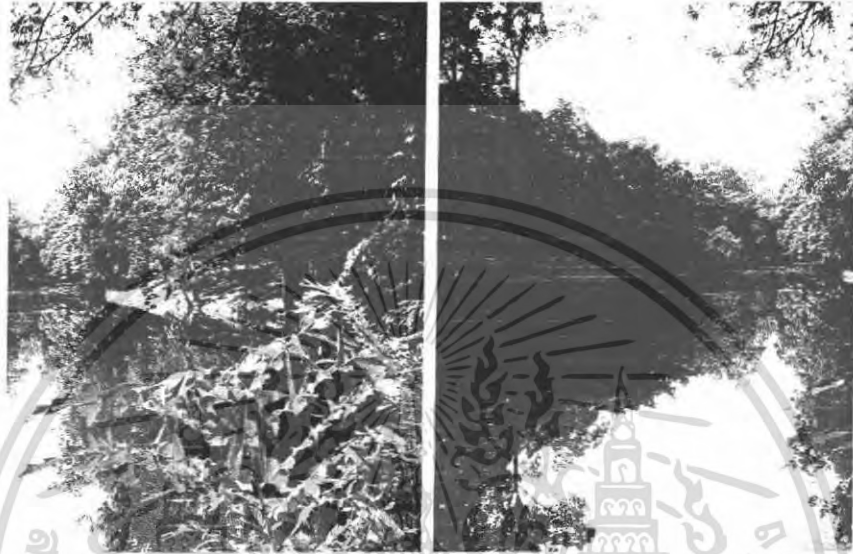

ภาพที่ 22

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 19 ทักษะภาพทางเข้าโครงการ ด้านขวามือของถนนเป็นสวนสัตว์เชียงใหม่ และศูนย์ธรรมชาติ

วิทยา ส่วนด้านซ้ายของถนนที่วิ่งเข้าโครงการก็คือ สวนสุขภาพ

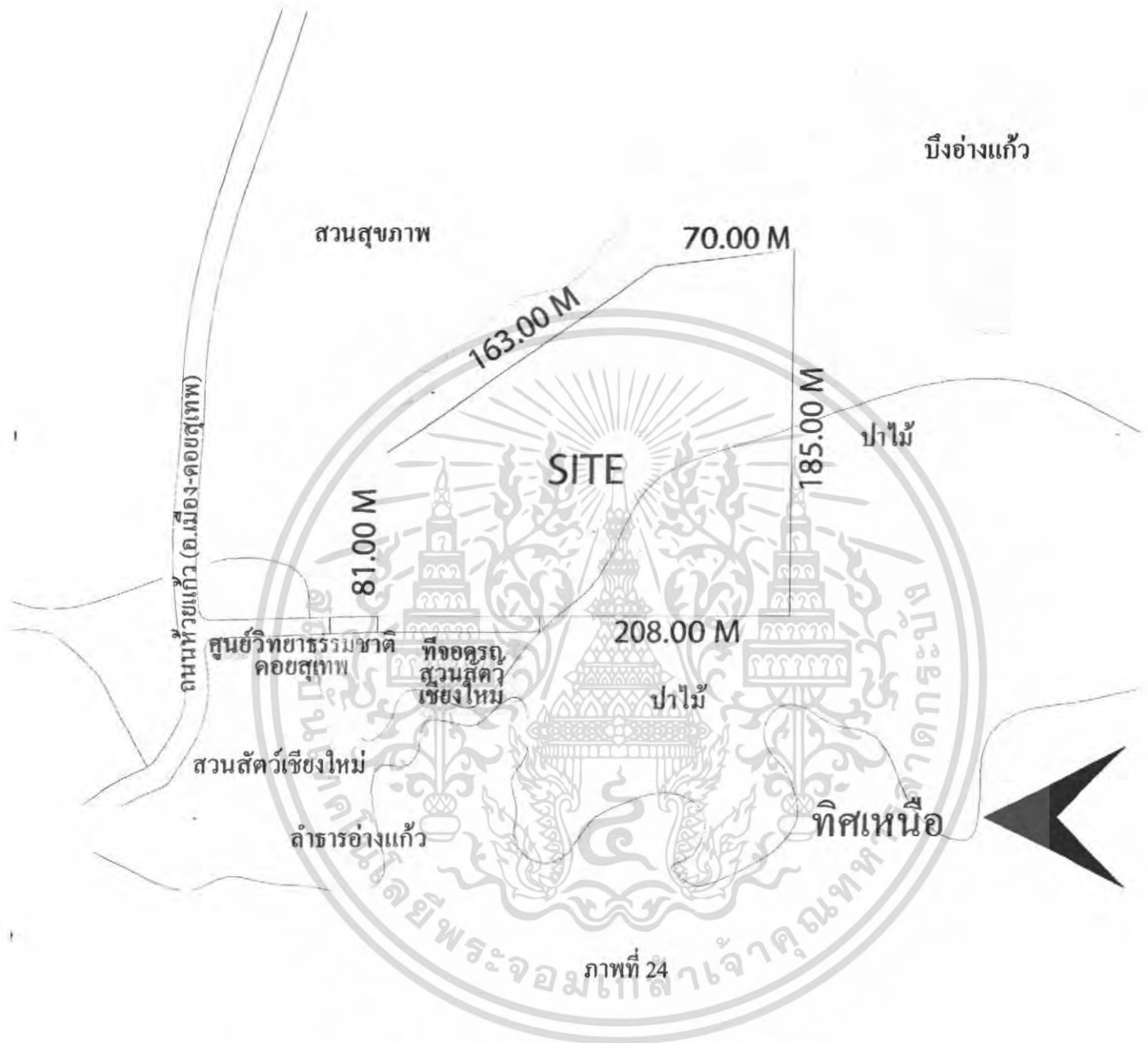

ภาพที่ 23

ภาพที่ 20 คือบึงอ่างแก้วข้างที่ตั้งโครงการ

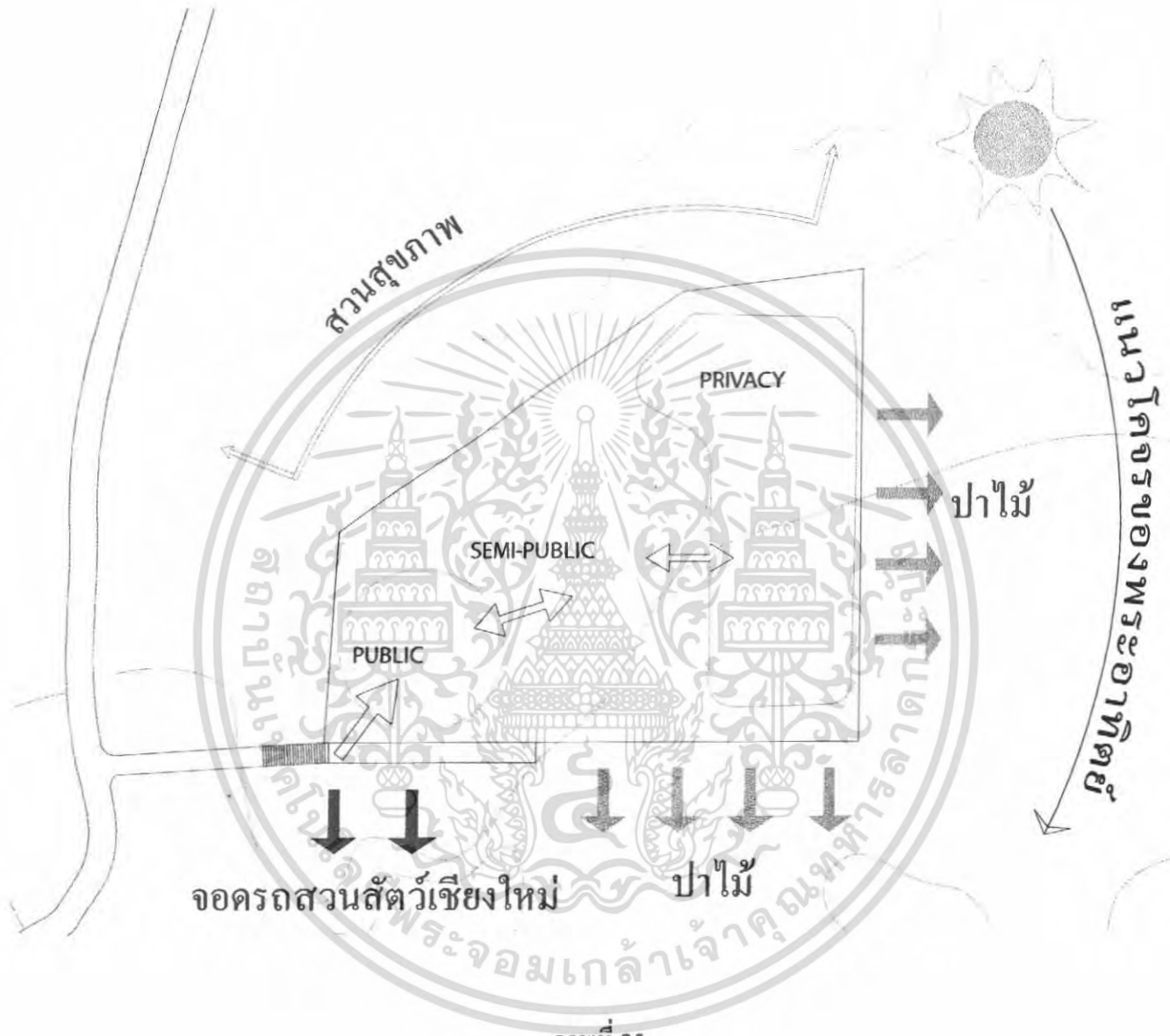
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์ระยะที่ตั้งโครงการและบริบทโดยรอบ

○ กลุ่มต้นไม้ใหญ่เดิม สูง 10 เมตรขึ้นไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 25

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

การวิเคราะห์อาคารตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงโครงการ

4.1 ศูนย์วิปัสสนากรรมฐานยุวพุทธิกสมาคม

ผังการบริหารศูนย์วิปัสสนากรรมฐาน

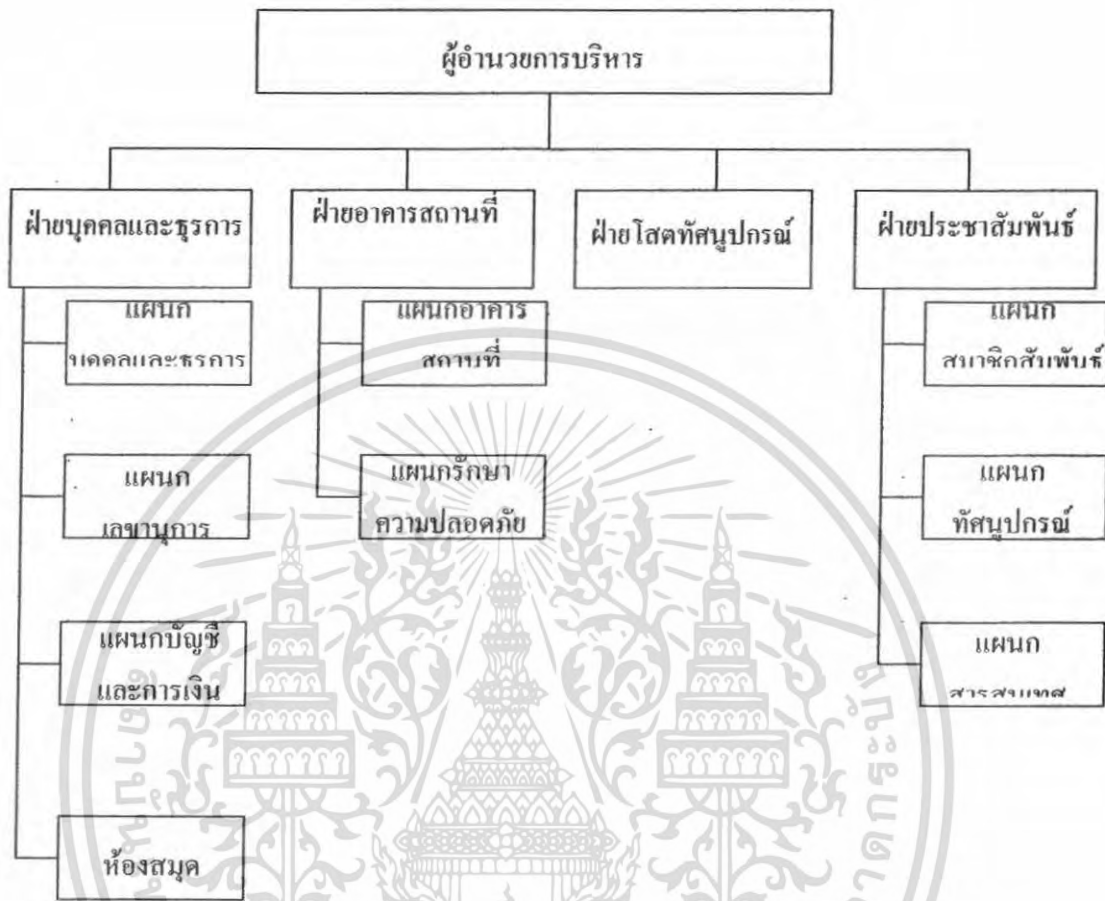

ผังการบริหารผู้อำนวยการส่งเสริมวิปัสสนา(ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผังการบริหารผู้อำนวยการบริหาร(ต่อ)

ภาพที่ 26

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.1 ยุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ศูนย์ ๑ สำนักงานใหญ่ เพชรเกษม ๕๔ จ.กรุงเทพมหานคร

ความเป็นมา

"ด้วยธรรมเนียมพุทธิที่ผู้ปฏิบัติได้ประจักษ์ด้วยตนเอง และผลของการปฏิบัติทำให้เกิดปัญหา ส่องทางสว่างให้ผู้ปฏิบัติพันทุกข์ ยุวพุทธิกสมาคมฯ จึงได้สร้างสถานที่เพื่อรองรับการศึกษา วิปัสสนากรรมฐานที่มีผู้สนใจมากขึ้นเป็นลำดับ จากผืนแผ่นดินแขวงบางคว้น เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ที่นายขวัญ เอี่ยมอ่อง ผู้มีกุศลจิตได้ทูลเกล้าฯ ถวายแด่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ซึ่งมีพระมหากรุณาธิคุณ โปรดเกล้าฯ พระราชทานแก่ยุวพุทธิกสมาคมฯ ให้เป็นที่ตั้ง สมาคมในครั้งนั้น ทางสมาคมได้จัดสร้างศูนย์วิปัสสนากรรมฐานขึ้น โดยเริ่มเปิดใช้ศูนย์วิปัสสนา กรรมฐาน แห่งแรกของสมาคมครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ และทำพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ โดยสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เสด็จเป็น องค์ ประธาน เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ หลังจากนั้น ได้มีการจัดอบรมด้านวิปัสสนากรรมฐาน เป็นนิจ เนื่องจากความศรัทธาจากผู้ปฏิบัติ และผู้เริ่มปฏิบัติ ทำให้มีสาธุชนให้ความสนใจเพิ่มขึ้น เป็นลำดับ "

-ปีพุทธศักราช ๒๕๒๔ นางสาวมันดา หอรัตนชัย กรรมการของสมาคม ได้ไปปฏิบัติวิปัสสนา กรรมฐานกับคุณแม่สิริ กรินชัย และต่อมาได้ชักชวนคณะกรรมการของสมาคม ได้เข้าปฏิบัติธรรม ด้วย พร้อมทั้งเสนอให้สมาคมจัดการอบรมวิปัสสนากรรมฐาน เป็นกิจกรรมอีกอย่างหนึ่งของ สมาคม สมาคมจึงได้จัดวิปัสสนากรรมฐาน ตามสถานที่ต่าง ๆ ดังนี้

-ปี ๒๕๒๖ จัดอบรมวิปัสสนากรรมฐานครั้งแรกที่วัดชิรธรรมสาธิต สุขุมวิท ๑๐๑ มีผู้เข้า อบรมไม่ถึง ๑๐๐ คน

-ปี ๒๕๒๗ จัดอบรมที่วัดเขาสุกิม จังหวัดจันทบุรี มีผู้เข้าอบรมประมาณ ๑๐๐ คน

-ปี ๒๕๒๘ - ๒๕๓๔ จัดการอบรมที่วัดอัมพวัน จังหวัดสิงห์บุรี มีผู้สนใจเพิ่มขึ้นทุกปี จาก ๑๐๐ คน เป็น ๒๐๐ คน มีจำนวนผู้สนใจสมัครเข้าร่วมอบรมมากที่สุดในปี ๒๕๓๔ จำนวน ๕๐๐ คน จากผลที่ได้รับจากการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ทำให้ผู้เข้าปฏิบัติได้สัมผัสพระธรรม ซาบซึ้งในธรรมะของพระพุทธศาสนา สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากคำเป็นชาว และมีจิตใจ เป็นกุศล ทำให้ครอบครัวสงบสุข จึงมีจำนวนผู้สนใจเข้าอบรมปฏิบัติธรรมเพิ่มมากขึ้นทุกปี สถานที่ต่าง ๆ ที่สมาคมไปจัดการอบรมวิปัสสนา ได้มีกิจกรรมการอบรมเพิ่มมากขึ้น สมาคมไป

เอกสารให้สถานที่ได้ไม่สะดวก คณะกรรมการสมาคมจึงได้ดำริสร้างอาคารปฏิบัติธรรมของสมาคม การค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขึ้นบนเนื้อที่ ๕ ไร่ ที่ได้รับพระราชทาน โดยอาศัยแรงศรัทธาของพุทธศาสนิกชน และบรรดา ผู้ที่เคยผ่านการปฏิบัติธรรมกับคุณแม่ สิริ กรินชัย อาคารศูนย์วิปัสสนากรรมฐาน ของ ยูวพุทธิกสมาคมฯ มูลค่า ๓๐ ล้านบาท จึงเกิดขึ้น

-วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๓๔ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เสด็จเป็นองค์ประธาน ในพิธีวางศิลาฤกษ์ อาคารศูนย์วิปัสสนากรรมฐาน ของยูวพุทธิกสมาคมฯ ซึ่งให้ชื่ออาคารว่า "สิริ กรินชัย" เพื่อเป็นเกียรติประวัติแก่คุณแม่ คร.สิริ กรินชัย วิปัสสนาจารย์ ผู้อุทิศตนให้กับงานสอนวิปัสสนามากกว่า ๔๐ ปี

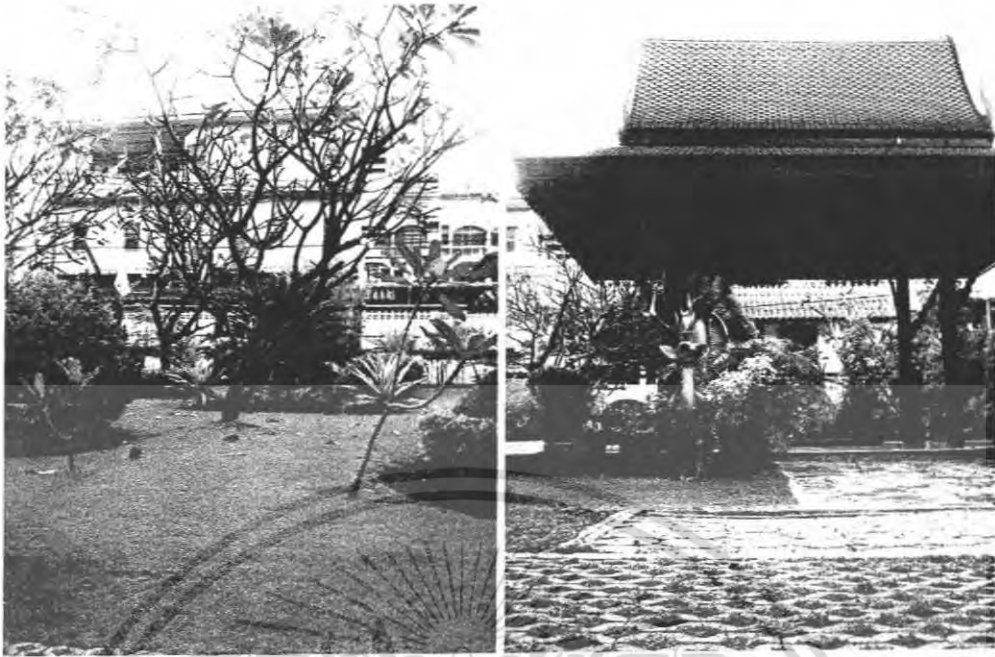
-วันที่ ๑๘ - ๒๕ ตุลาคม ๒๕๓๕ ทดลองเปิดใช้ศูนย์วิปัสสนาจัดหลักสูตรอบรมปฏิบัติธรรม สำหรับเยาวชน (เนกขัมมบารมี)

-วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๓๗ พิธีเปิดศูนย์วิปัสสนากรรมฐาน อย่างเป็นทางการ ฯพณฯ ศาสตราจารย์ ศัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นประธานฝ่ายฆราวาส สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เป็นประธานฝ่ายสงฆ์

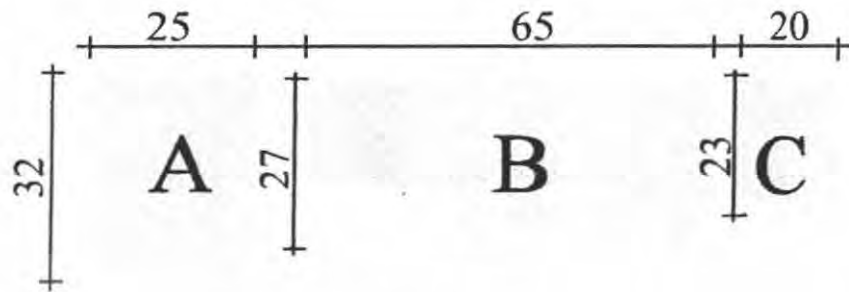
ภาพที่ 27

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผังอาคารโดยสังเขป

อาคาร A คือ อาคารบริการทั่วไป

อาคาร B คือ อาคารศิริ กรีนซัย (สำนักงาน)

อาคาร C คือ อาคารธรรมวิทยากร

รายละเอียด

อาคาร A คือ อาคารบริการทั่วไป

ชั้น 1 เป็น โรงอาหาร ครัว ห้องกิจกรรม ห้องสมุด ห้องน้ำ

ชั้น 2 เป็น ห้องพัก ห้องน้ำ

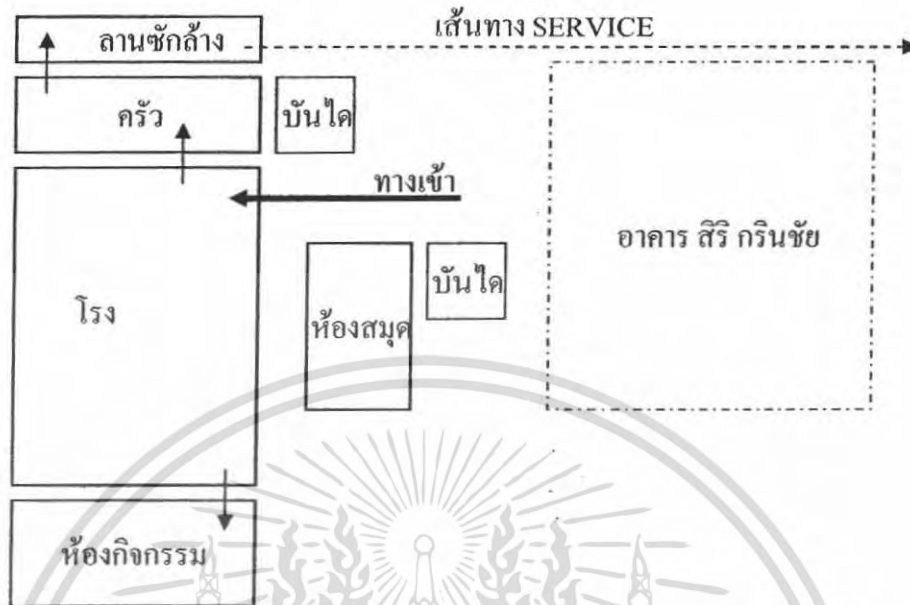
ชั้น 3 เป็น ห้องพัก ห้องน้ำ

พื้นที่ใช้สอย 1 ชั้นโดยประมาณ = $25 \times 32 = 800$ ตารางเมตร

อาคาร A มีทั้งหมด 3 ชั้น ดังนั้นจึงมีพื้นที่ = $800 \times 3 = 2,400$ ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ อาคารบริการทั่วไป

ภาพที่ 29

ภาพที่ 30

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 31

ภาพที่ 32

ภาพที่ 33

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 34

รายละเอียดรูปภาพ

ภาพที่ 24 โรงอาหาร รองรับคนได้ 250 คน การใช้แสงใช้ แสงประดิษฐ์สลับกับแสงธรรมชาติ ระบบ ปรับอากาศใช้ พัดลม โครงสร้าง ใช้ระบบเสาแกน เรียบง่ายแต่ลงตัว

ภาพที่ 25-27 ครั้วและลานซักล้าง ขนาดของครั้วไม่เล็กจนเกินไป ประมาณ 20% ของพื้นที่ รับประทานอาหาร การใช้ ไฟฟ้าและระบบระบายอากาศเหมือนกับส่วนทานอาหาร ข้อเสียของครั้ว ก็คืออยู่ห่างจากที่ เาของลง(ของที่ใช้ประกอบอาหาร) คือต้องเอาลงหน้าตึกธรรมวิทยากรแล้ว ใช้ รถเข็นขนาดเล็กเข็นอ้อมด้านหลังตึกสิริ กรินชัย(ตึกสำนักงาน)

ภาพที่ 28 ห้องกิจกรรม(บางทีก็ใช้เป็นห้องนอนหากมีผู้เข้าอบรมมากเกินกำหนด) ลักษณะเป็นห้อง โถงขนาดใหญ่ รองรับคนได้ 60-80 คน การใช้แสงใช้ แสงประดิษฐ์สลับกับแสงธรรมชาติ ระบบ ปรับอากาศใช้เครื่องปรับอากาศ สลับกับพัดลม โครงสร้างใช้ระบบเสาแกน

ภาพที่ 29 ห้องสมุด ห้องนี้เป็นห้องสมุดที่แยกมาจากห้องสมุดที่เป็นส่วนข้อมูลของสำนักงาน เป็น ห้องสมุดที่ขายหนังสือธรรมะ ข้อเสีย มีขนาดเล็กเกินไป และยืมอ่านไม่ได้(ต้องซื้อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาคาร B คือ อาคารสิริ กรินชัย (สำนักงาน)

ชั้น 1 เป็น ห้องสมุดส่วนสำนักงาน โถงต้อนรับ ประชาสัมพันธ์ สำนักงาน ห้องโสตทัศนูปกรณ์

ห้องประชุม ห้องรับรองแขกผู้ใหญ่และวิทยากร ห้องน้ำ

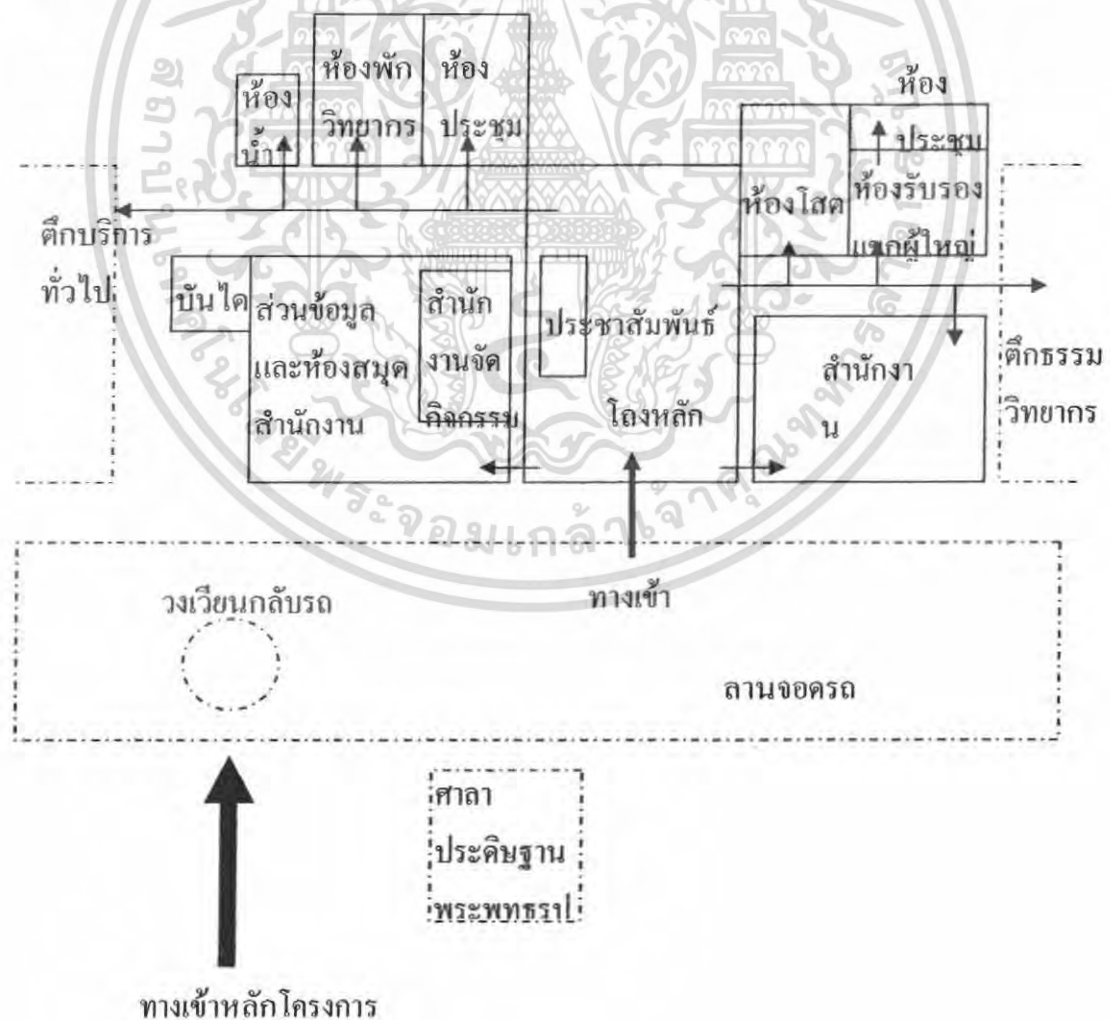
ชั้น 2 เป็น ห้องบรรยาย(ห้องประชุม) ห้องน้ำ

ชั้น 3 เป็น ห้องพัก ห้องน้ำ

พื้นที่ใช้สอย 1 ชั้น โดยประมาณ = $65 \times 27 = 1,755$ ตารางเมตร

อาคาร B มีทั้งหมด 3 ชั้น ดังนั้นจึงมีพื้นที่ = $1,755 \times 3 = 5,265$ ตารางเมตร

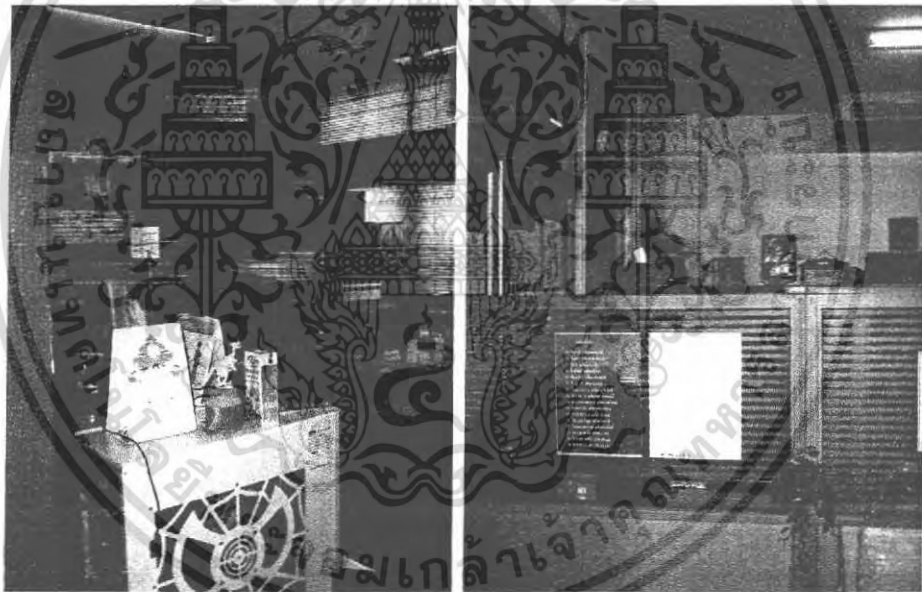
ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ ชั้น 1 อาคารสิริ กรินชัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 35

ภาพที่ 36

ภาพที่ 30 ส่วนโถงหลัก ประชาสัมพันธ์ ที่นั่งพักคอย และส่วนสำนักงาน เมื่อลองวิเคราะห์ดูจะเห็นว่าส่วนที่กล่าวมามีความสัมพันธ์กันมาก สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบโครงการศูนย์วีปัสสนากรรมฐานได้

ภาพที่ 31 ห้องโสตทัศนูปกรณ์ ส่วนนี้จะอยู่ใกล้กับส่วนสำนักงานบริหาร ข้อเสีย ห้องเล็กเกินไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 37

ภาพที่ 38

ภาพที่ 32 ห้องสมุดส่วนสำนักงานใช้เป็นที่เก็บรวบรวมข้อมูลที่สำคัญ และเป็นที่ทำงานพนักงาน ส่วนข้อมูล และสถิติต่างๆ

ภาพที่ 33 ห้องรับรองแขกผู้ใหญ่ และพระภิกษุสงฆ์ ภายในมีห้องประชุมเล็กๆ อยู่ด้วย ห้องนี้ติดกับส่วนสำนักงานบริหารและห้องโสตทัศนูปกรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 39

ภาพที่ 40

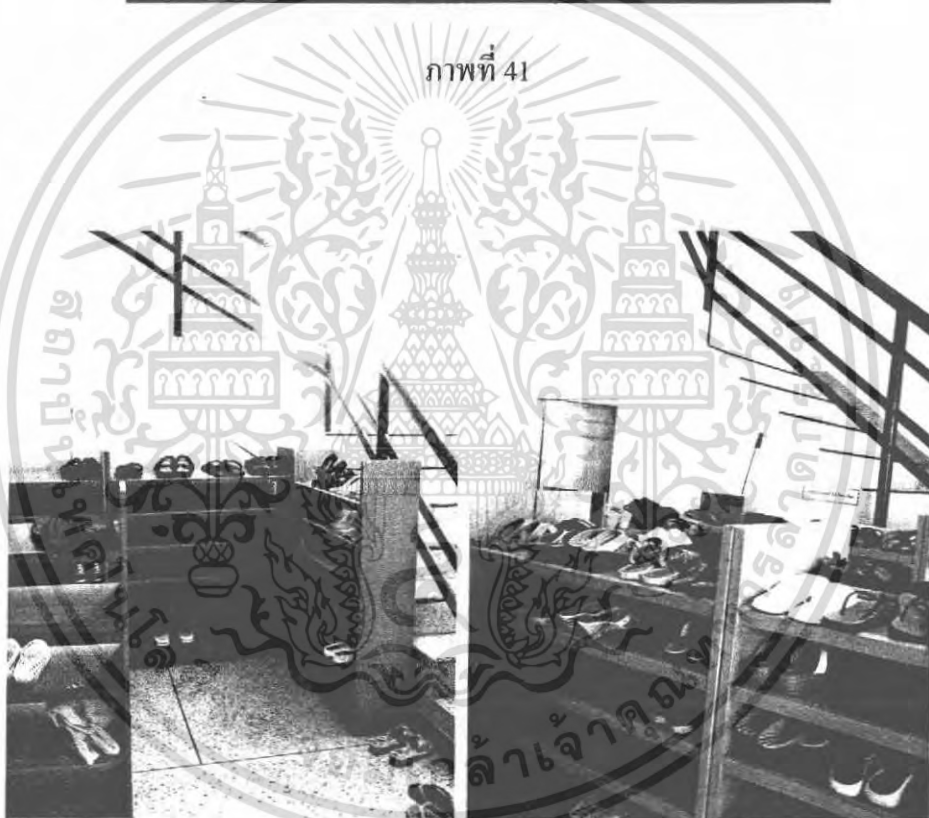
ภาพที่ 34 ส่วนโถงทางเดินด้านหน้า ห้องพักรักษาพยาบาลและห้องประชุมหลัก มีส่วนนั่งพักคอยและห้องน้ำอยู่ตรงโถงทางเดิน โถงทางเดินส่วนนี้เป็นส่วนเชื่อมต่ออาคาร บริการทั่วไปและ อาคารศิริกรินชัย เข้าด้วยกัน และมีบันไดเพื่อขึ้นไปห้องบรรยายธรรมชั้น 2

ภาพที่ 35 ห้องพักรักษาพยาบาล มีส่วนพื้นที่เตรียมอาหารในตัว การระบายอากาศใช้พัดลมและเครื่องปรับอากาศแบบแยกส่วนผสมกัน ระบบแสงสว่างใช้แสงธรรมชาติสลับกับแสงประดิษฐ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 41

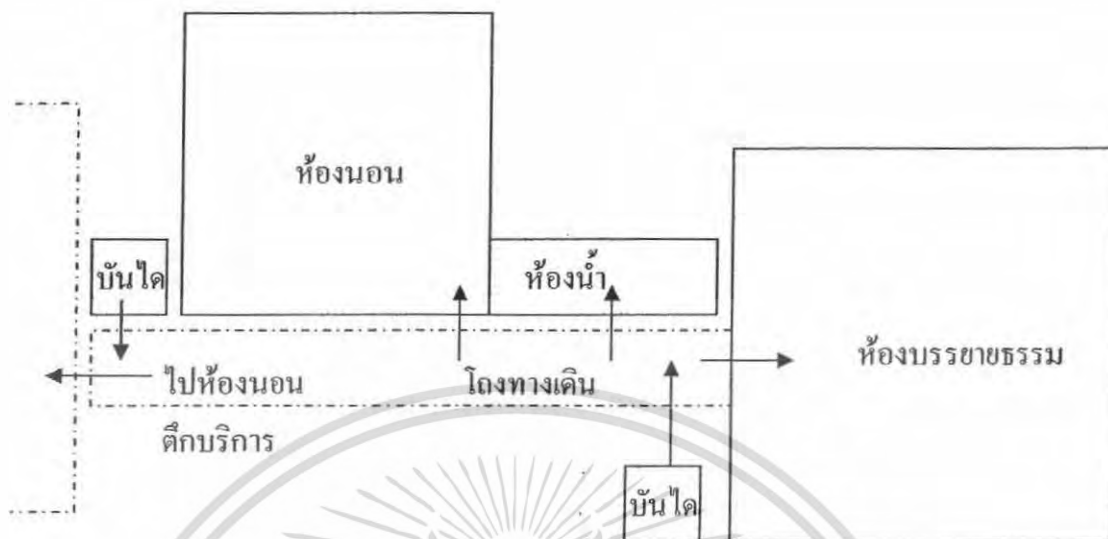
ภาพที่ 42

ภาพที่ 36 ห้องประชุมหลัก ใช้ระบบปรับอากาศแบบแยกส่วน(Split Type) และใช้แสงประดิษฐ์

ภาพที่ 37 ส่วนบันไดเชื่อมต่อส่วน โถงทางเดินชั้นล่างขึ้นไปห้องบรรยายธรรม จะต้องถอดรองเท้าก่อนขึ้นไปชั้นบน ใช้ประโยชน์ตรงช่องไต่บันไดเป็นที่วางรองเท้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ ชั้น 2 อาคารสิริ กรินชัย

ภาพที่ 43

ภาพที่ 38 ห้องบรรยายธรรม สวดมนต์ และนั่งสมาธิ เป็นห้องใหญ่ใช้โครงสร้างพาดช่วงกว้าง ทำให้ห้องดูโล่ง ส่วนในสุดจะเป็นส่วนบรรยายของวิทยากร และมีห้องควบคุมเสียงอยู่ด้านข้าง แสงที่ใช้ในห้องนี้จะใช้แสงประดิษฐ์เป็นหลัก สลับการใช้แสงธรรมชาติ เหตุผลที่ใช้แสงประดิษฐ์เป็นหลักเนื่องจากป้องกันความวอกแวกของผู้ฟังไม่ให้จิตใจกระสับกระส่ายออกไปภายนอก จึงปิดม่านและใช้แสงจากภายใน ระบบปรับอากาศ ใช้เครื่องปรับอากาศ แบบ(Window Type) สลับกับพัดลม

การเล่นสีของวัสดุใช้โทนขาวคุมสี เพื่อความกลมกลืนและดูสงบ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

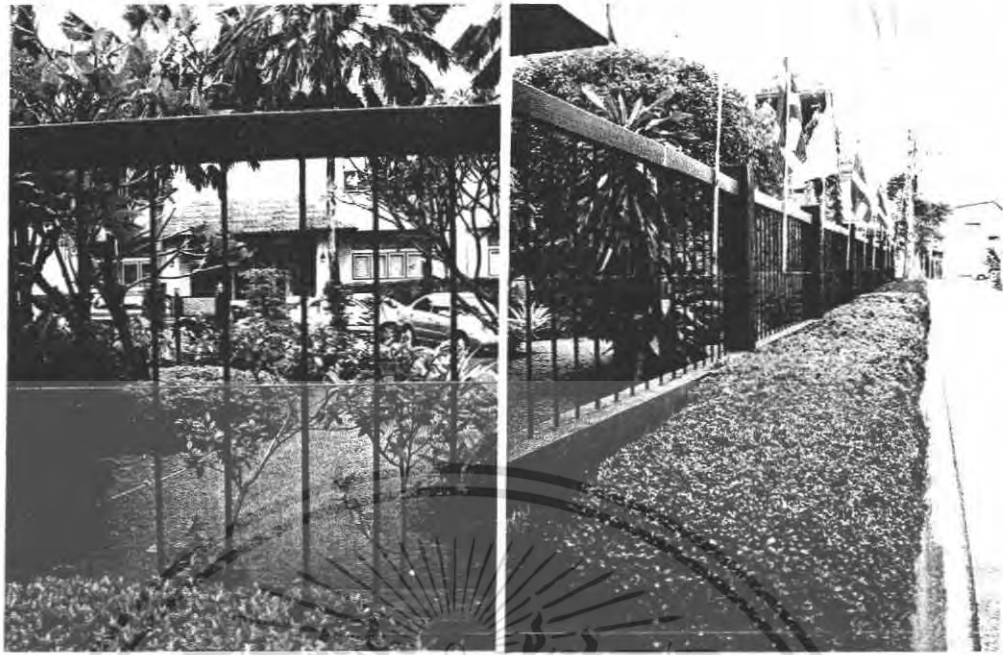
ภาพที่ 44

ภาพที่ 39 ส่วนห้องนำหน้าห้องบรรยาย และ โถงทางเดินเชื่อมต่อระหว่างห้องบรรยายธรรมกับห้องนอน

ภาพที่ 45

ภาพที่ 40 ห้องนอนและโถงทางเดินด้านหน้าห้อง ภายในห้องนอนจะใช้เตียงแบบ 2 ชั้น เพื่อประหยัดเนื้อที่ไว้สอย ภายในห้องนอนจะไม่ใช้เครื่องปรับอากาศใช้เพียงแค่พัดลม เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 46

ภาพที่ 41 รั้วที่ดูร่มรื่น โปร่ง สร้างความต่อเนื่องของบรรยากาศภายในกับภายนอก

ภาพที่ 47

ภาพที่ 42 อาคารธรรมวิทยากร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาคาร C คือ อาคารธรรมวิทยากร

ชั้น 1 เป็น ห้องโถง ห้องน้ำ

ชั้น 2-3 เป็น ห้องพัก ห้องน้ำ

พื้นที่ใช้สอย 1 ชั้น โดยประมาณ $= 20 \times 23 = 460$ ตารางเมตร

อาคาร C มีทั้งหมด 3 ชั้น ดังนั้นจึงมีพื้นที่ $= 460 \times 3 = 1,380$ ตารางเมตร

ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ อาคารธรรมวิทยากร

พื้นที่ใช้สอยรวมทั้งโครงการ(ไม่รวมที่จอดรถ)โดยประมาณ $= A+B+C$
 $= 2,400 + 5,265 + 1,380$

พื้นที่ใช้สอยใน โครงการ $= 9,045$ ตารางเมตร

จากการเข้าไปสอบถามรายละเอียดกับสำนักงานใหญ่ทำให้ทราบข้อมูลว่า สำนักงานใหญ่นี้คือ

1. ตั้งอยู่บนเนื้อที่ 5 ไร่
2. จำนวนของผู้มาใช้โครงการที่พอดีที่จะรับได้คือ 250 คน
3. จำนวนผู้เข้าอบรมมักจะเกินจำนวนที่รับได้พอดี บางที อาจถึง 310 คน
4. เมื่อจำนวนคนเกินเกณฑ์พอดีเวลานอนจะใช้วิธี ให้คนไปนอนห้องประชุม หรือห้องกิจกรรม(ใช้ความยืดหยุ่น)
5. โครงการแต่ละ โครงการเข้าฝึกอบรมฟรี
6. เงินงบประมาณจะเป็นเงินส่วนพระองค์และเงินที่รับบริจาค
7. อาหารที่กินจะเป็นอาหารมังสะวิรัต

แนวความคิดในการออกแบบ

-เน้นประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

-ใช้การจัดภูมิทัศน์ทำให้อาคารดูร่มรื่น

-อาคารมีความเรียบง่ายและมีเอกลักษณ์ของไทย

การวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของอาคาร

ข้อดี

1. อาคารดูมีความเรียบง่าย สงบ เหมาะกับการปฏิบัติธรรม
2. การเลือกใช้สีของวัสดุใช้สีขาวและสีของเนื้อไม้เป็นหลักไม่ใช้สีฉูดฉาด ทำให้อาคารดูสงบ กลมกลืน
3. มีการจัดองค์ประกอบของโครงการสอดคล้องกับพฤติกรรมผู้ใช้
4. มีการใช้ภูมิทัศน์ส่งเสริมอาคารให้ดูร่มรื่น ไม่ให้อาคารดูแห้งแล้ง

ข้อเสีย

1. พื้นที่ส่วนลงทะเลเบียนดูเล็กเกินไป จะดูแออัดมากในวันลงทะเลเบียน
2. ภูมิทัศน์โดยรอบอาคารไม่ดี มีบ้านเรือนและอาคาร บดบังทัศนียภาพโดยรอบโครงการ
3. พื้นที่จอดรถน้อยเกินไป ทำให้ทางสำนักงานขอความร่วมมือไม่ให้ผู้ปฏิบัติ่นำรถมา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 ศูนย์วิปัสสนายุวพุทธฯ เกียรติภักดิ์กุล ต.กองดิน อ.แกลง จ.ระยอง

ศูนย์วิปัสสนายุวพุทธฯ เกียรติภักดิ์กุล

ภาพที่ 48 ศูนย์ 5 ระยอง

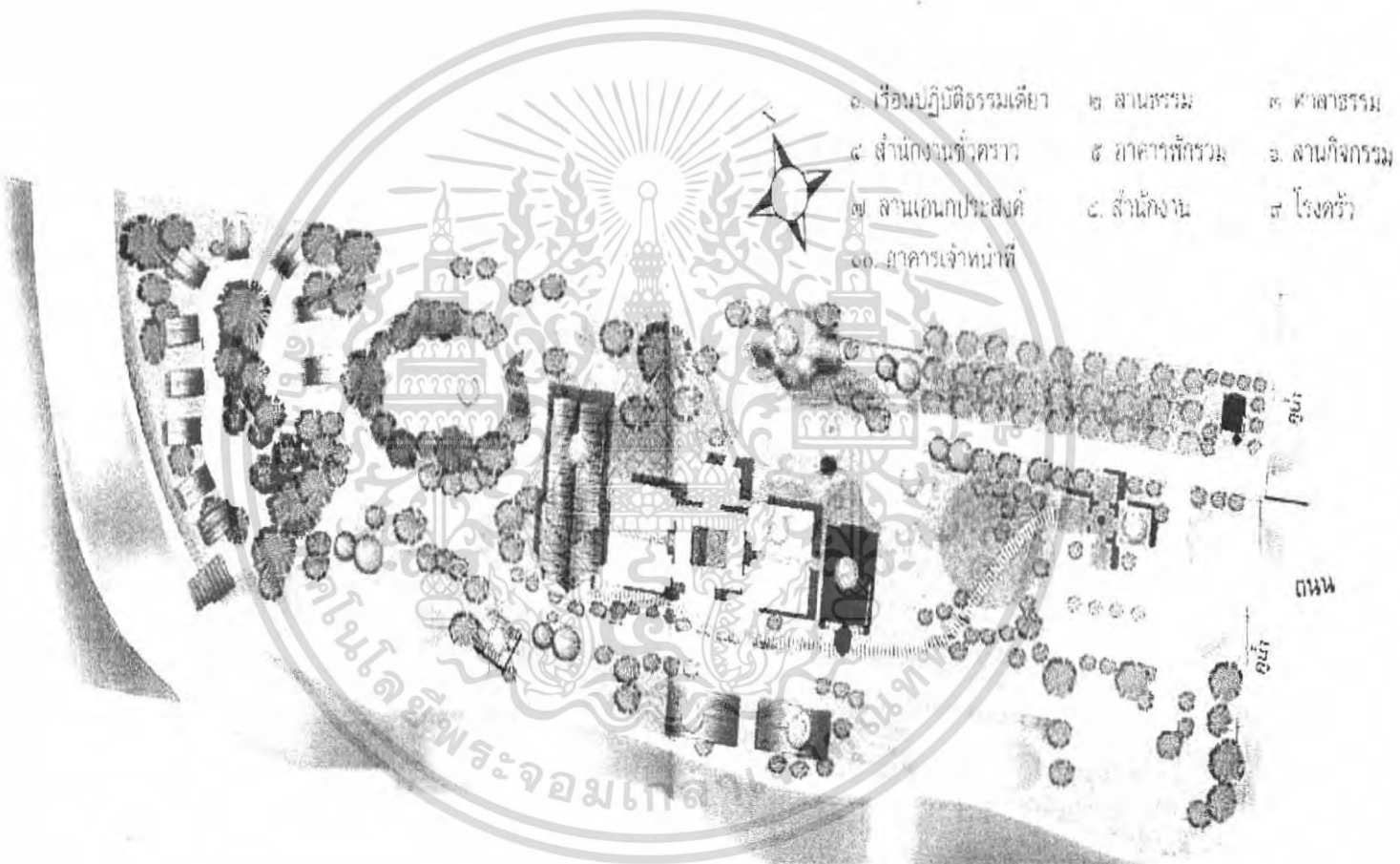
ความเป็นมา

นับตั้งแต่ยุวพุทธสมาคมแห่งประเทศไทยฯ ได้รับมอบที่ดินจำนวน 26 ไร่ จาก นายพิสิทธิ-นางนันทิยา เกียรติภักดิ์กุล เมื่อปี 2547 นั้น มีผู้สนใจจำนวนมากได้ติดตามข่าวเกี่ยวกับการเปิดให้ ผู้สนใจเข้าปฏิบัติวิปัสสนา ณ ศูนย์วิปัสสนายุวพุทธฯ เกียรติภักดิ์กุล จ.ระยอง(ศูนย์5) แห่งใหม่นี้ ทางสมาคมตระหนักในความสำคัญและกำลังดำเนินการที่จะสร้างศูนย์วิปัสสนา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นสถานปฏิบัติธรรมสำหรับเยาวชน และกลุ่มครอบครัว
2. เพื่อเป็นสถานที่รองรับกิจกรรมในการอบรมปฏิบัติธรรมจากหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน
3. เพื่อเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมสำหรับสาธุชนในภาคตะวันออก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 49

แผนผังโครงการพัฒนาศูนย์ 5

การวิเคราะห์การวางผังบริเวณ

1. จากผังจะเห็นได้ว่าการวางโซนนิ่ง(zoning) จะกำหนดให้ฟังก์ชัน(function) สำนักงานและ ส่วนจอดรถอยู่ด้านหน้าของ โครงการ เป็นเหตุผลที่ดี เพราะ

- สะดวกกับคนที่มาติดต่อหรือมาสอบถามหาข้อมูล เพราะเขาอาจจะไม่ได้มาปฏิบัติธรรม
- เสียงของรถจะไม่เข้าไปรบกวนส่วนที่ต้องการความสงบของโครงการ

2. โซนนิ่ง(zoning) ของส่วนปฏิบัติธรรมจะอยู่ด้านหลังในสุดของ โครงการเพราะเป็นส่วนที่ ต้องการความสงบมากที่สุด อีกทั้งยังมีบรรยากาศความร่มรื่นของธรรมชาติโอบล้อมอยู่โดยรอบ

3. จากรูปจะเห็นได้ว่าเส้นทางสัญจรหลักของโครงการจะมีอยู่ 2 เส้น คือเส้นทางของผู้ใช้โครงการ เส้นหนึ่ง และอีกเส้นหนึ่งก็เป็นเส้นของเจ้าหน้าที่ วิทยากร และงานบริการ โครงการ

4. หลังคาที่ใช้ในโครงการจะเป็นทรงจั่วหรือปั้นหยาทั้งหมด เพราะ

- ระบายน้ำได้ดี
- กันแดดและฝนได้ดี

5. การวางผังจะวางในแนวราบ ไม่ขึ้นเป็นแนวอาคารสูง เพราะ

- ไม่ได้มีพื้นที่จำกัดแบบในเมือง
- การวางผังให้สอดคล้องไปกับธรรมชาติจะเข้ากับลักษณะทางกายภาพที่โครงการ ต้องการ คือมีความสงบ ร่มรื่นเหมาะกับการนั่งวิปัสสนา และเดินจงกลม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทัศนียภาพภายในโครงการ

ภาพที่ 50-51

ภาพที่ 52-53

ภาพที่ 54

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3 อาคารอเนกประสงค์ยูวพุทธิกสมาคมฯ

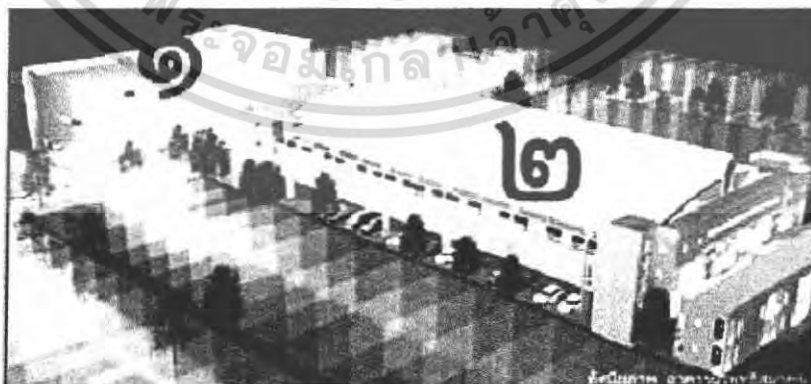

ภาพที่ 55

ความเป็นมา โครงการก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์

ยูวพุทธิกสมาคมฯ ได้อบรมวิปัสสนากรรมฐานเป็นเวลา ต่อเนื่องมามากกว่า ๒๒ ปี จนปัจจุบัน ศูนย์วิปัสสนาเพชรเกษม ๕๔ ไม่สามารถ รองรับความต้องการ ได้เพียงพอ จึงได้สร้างอาคารอเนกประสงค์ ขึ้นข้างๆ สำนักงานใหญ่ อาคารอเนกประสงค์เป็นอาคารปฏิบัติธรรมครบวงจรที่ทันสมัย เพื่อให้วิชาชีวิตแก่ฆราวาสผู้นิยม สามารถรองรับจำนวนหลักสูตรและจำนวนผู้ปฏิบัติธรรมมากขึ้นเป็น ศูนย์กลางอบรมและพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิทยากรและผู้นำเยาวชน ให้มีความรู้ ความสามารถ คุณธรรมและศักยภาพในการเผยแผ่การปฏิบัติธรรม เพื่อ กระจาย การฝึกอบรม ไปยังศูนย์อบรมหน่วยต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ทั่วประเทศ

อาคารและสิ่งปลูกสร้าง

ภาพที่ 56

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประกอบด้วยอาคาร 2 หลัง

1. ศูนย์บริการข้อมูลและเผยแพร่ (Visitor Center) สูง 3 ชั้น

ชั้นล่าง เป็น โถงต้อนรับ ชายของที่ระลึก และ สำนักงาน

ชั้น 2 เป็นห้องสมุดและห้องบรรยายธรรม

ชั้น 3 เป็นศูนย์เยาวชน ห้องประชุมกรรมการ ห้องประชุมและห้องทำงานวิทยากร

ชั้น 4 เป็นสถาบันพัฒนาจิตเพื่อให้เกิดปัญญา มีห้องบรรยาย ห้องปฏิบัติธรรม

สำหรับการจัดอบรมระดับผู้บริหาร

2. อาคารปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน สูง 3 ชั้น และมีอาคารที่พักสงฆ์ 2 ชั้น 1 หลัง

ชั้นล่าง เป็นที่จอดรถ

ชั้น 2 เป็นห้องอาหาร , ห้องพักรวม 50 เตียง , ห้องพักรวม 70 เตียง

ชั้น 3 เป็นห้องพัก VIP 4 เตียง และ ห้องพักเดี่ยว

ชั้น 4 เป็นห้องวิปัสสนากรรมฐาน

แผนผังอาคาร

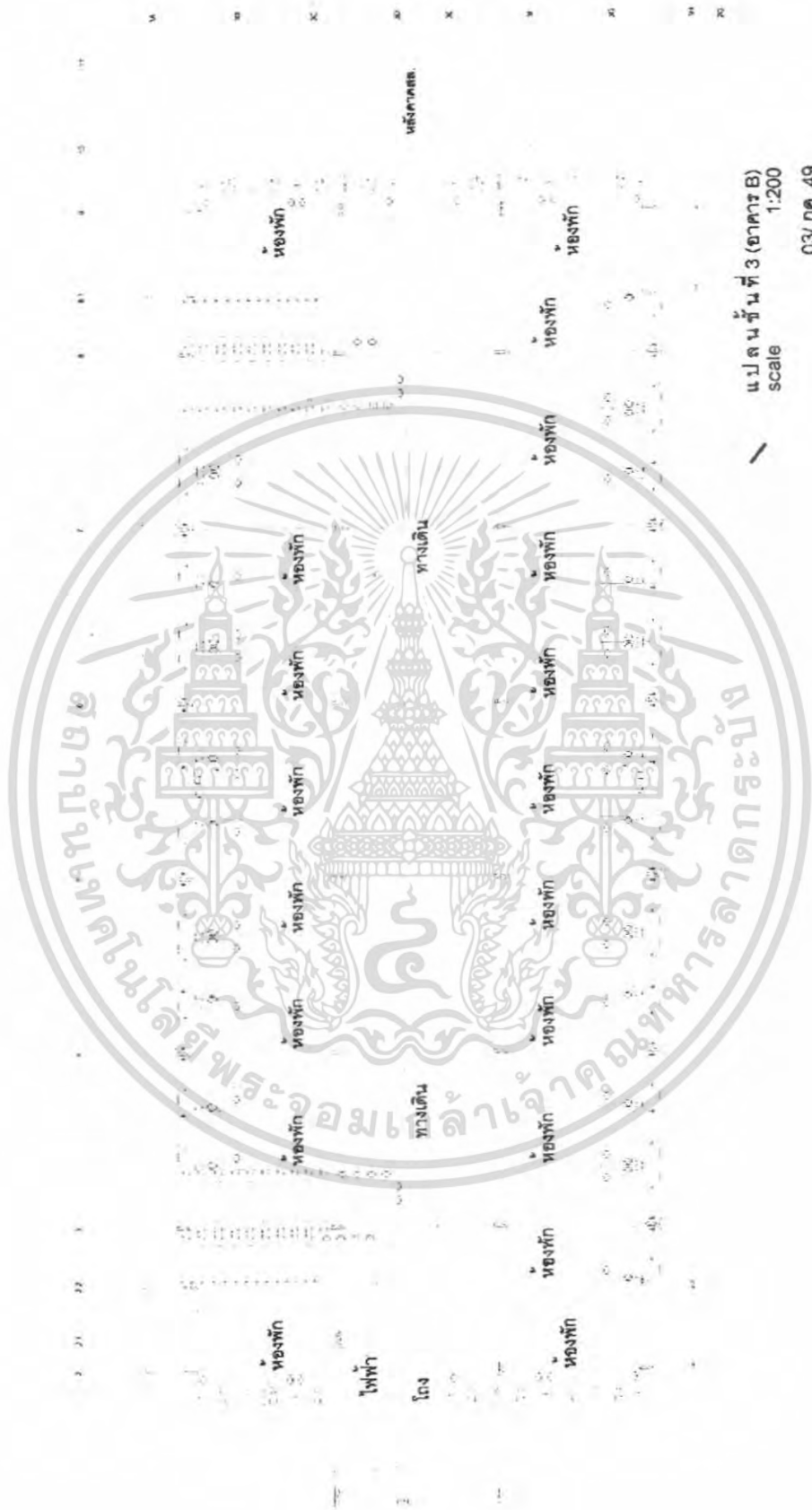

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการ **ภาพที่ 59 ผังพื้นที่ 2 อาคาร B** อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

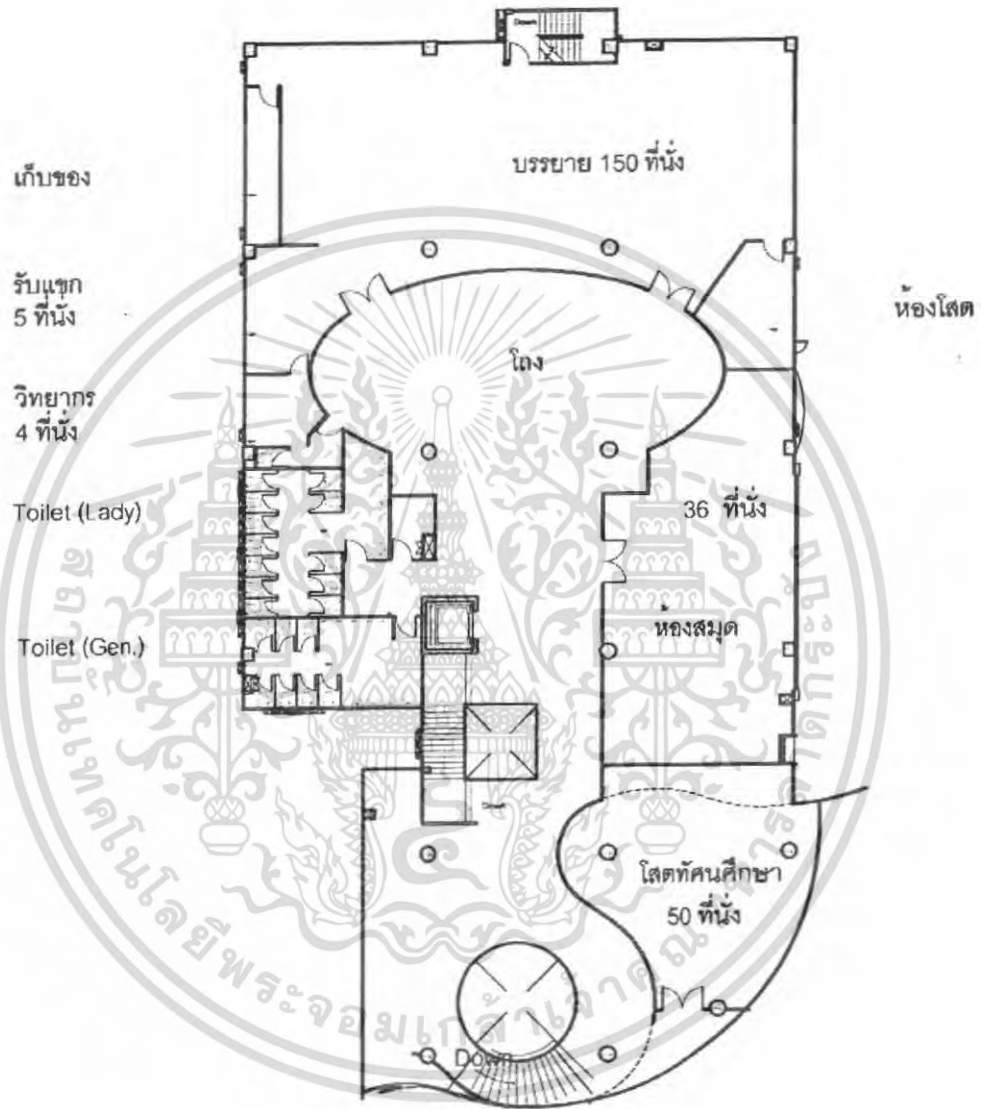

แปลนพื้นที่ 3 (อาคาร B)
scale 1:200
03/ กค. 49

ภาพที่ 60 ผังพื้นที่ 3 อาคาร B

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

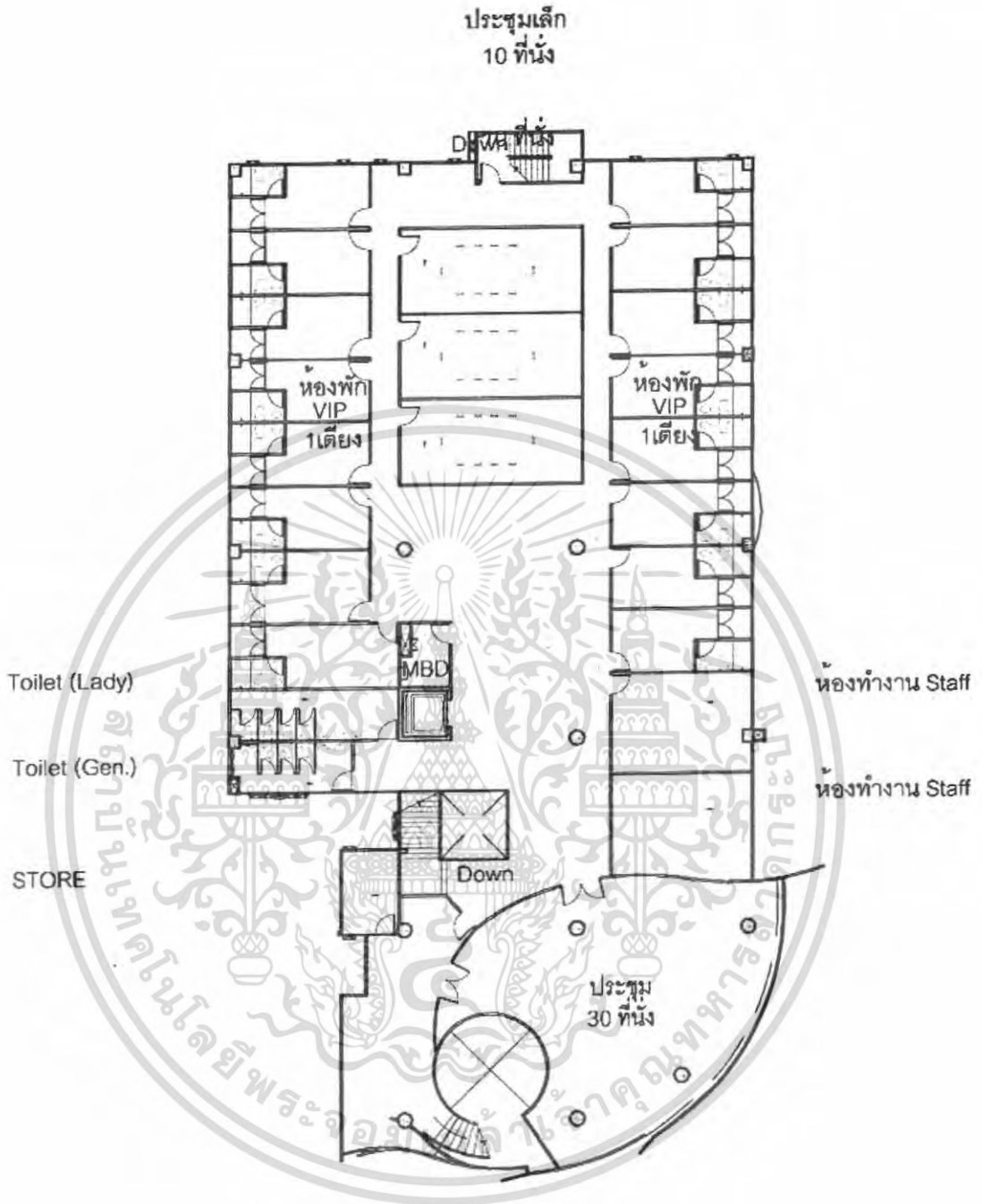

ภาพที่ 62 ผังพื้นที่ชั้นที่ 2 อาคาร A

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

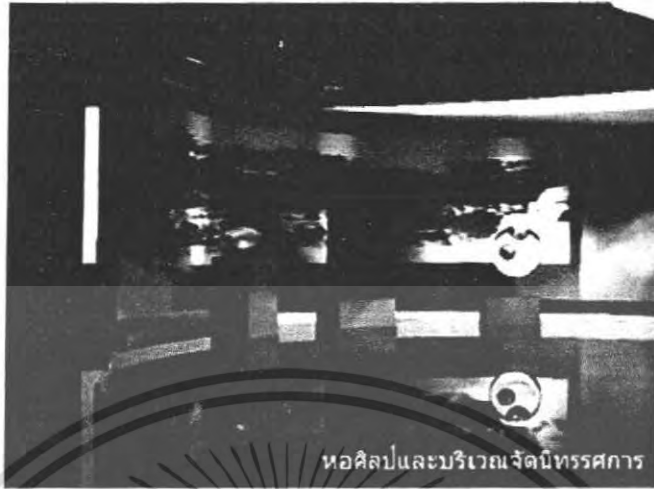

ภาพที่ 64 ผังพื้นที่ 4 อาคาร A

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทัศนียภาพภายในโครงการ

หอศิลป์และบริเวณจัดนิทรรศการ

ภาพที่ 65

ห้องพักรวม

ภาพที่ 66

ภาพที่ 67

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 68

ภาพที่ 69

ภาพที่ 70

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บริเวณหน้าส่วน วิปัสสนา

ภาพที่ 71

ภาพที่ 72

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4 เสถียรธรรมสถาน

ภาพที่ 73

The Earth is the biggest country. For all lives on the planet, with all lives on the planet.

ชุมชนอันยิ่งใหญ่ไร้ขอบเขต สำหรับทุกชีวิต เพื่อทุกชีวิต

ความเป็นมา

ความเป็นมา เสถียรธรรมสถาน ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2530 โดยเมธีคันสนีย์ เสถียรสุต ภายใต้ความอนุเคราะห์จาก “กองทุนเสถียรธรรม” คือส่งเสริมการศึกษาธรรมะ ปฏิบัติธรรมะ และเผยแผ่ธรรมะ ได้เริ่มต้นงานพัฒนาคุณภาพชีวิตเชิงชุมชน โดยเฉพาะเด็ก สตรีและนักบวช ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2531 เพื่อแบ่งปันความสุข สงบเย็นต่อเพื่อนมนุษย์ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยปราศจากปัญหา โดยใช้หลักพุทธธรรมนำสังคม เมื่อแรกก่อตั้ง เสถียรธรรมสถาน พระธรรมโกศาจารย์ (หลวงปู่ปัญญาณันทภิกขุ) ได้เมตตาตามอบธรรมพร แด่เสถียรธรรมสถาน ใจความตอนหนึ่งว่า “... สถานที่นี้ผู้จัดสร้างมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมการศึกษาธรรมะ ปฏิบัติธรรมะ และเผยแผ่ธรรมะ แก่คนที่ยังไม่รู้ ไม่เข้าใจ หรือคนที่รู้ที่เข้าใจแล้ว แต่ยัง ไม่ก้าวหน้า ก็มาพัฒนาให้ก้าวหน้าขึ้น เพราะการที่ธรรมะเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับชีวิต ชีวิตที่มีธรรมเป็นชีวิตที่สมบูรณ์ ชีวิตที่ขาดธรรมะเป็นชีวิตที่บกพร่อง ...”

วัตถุประสงค์

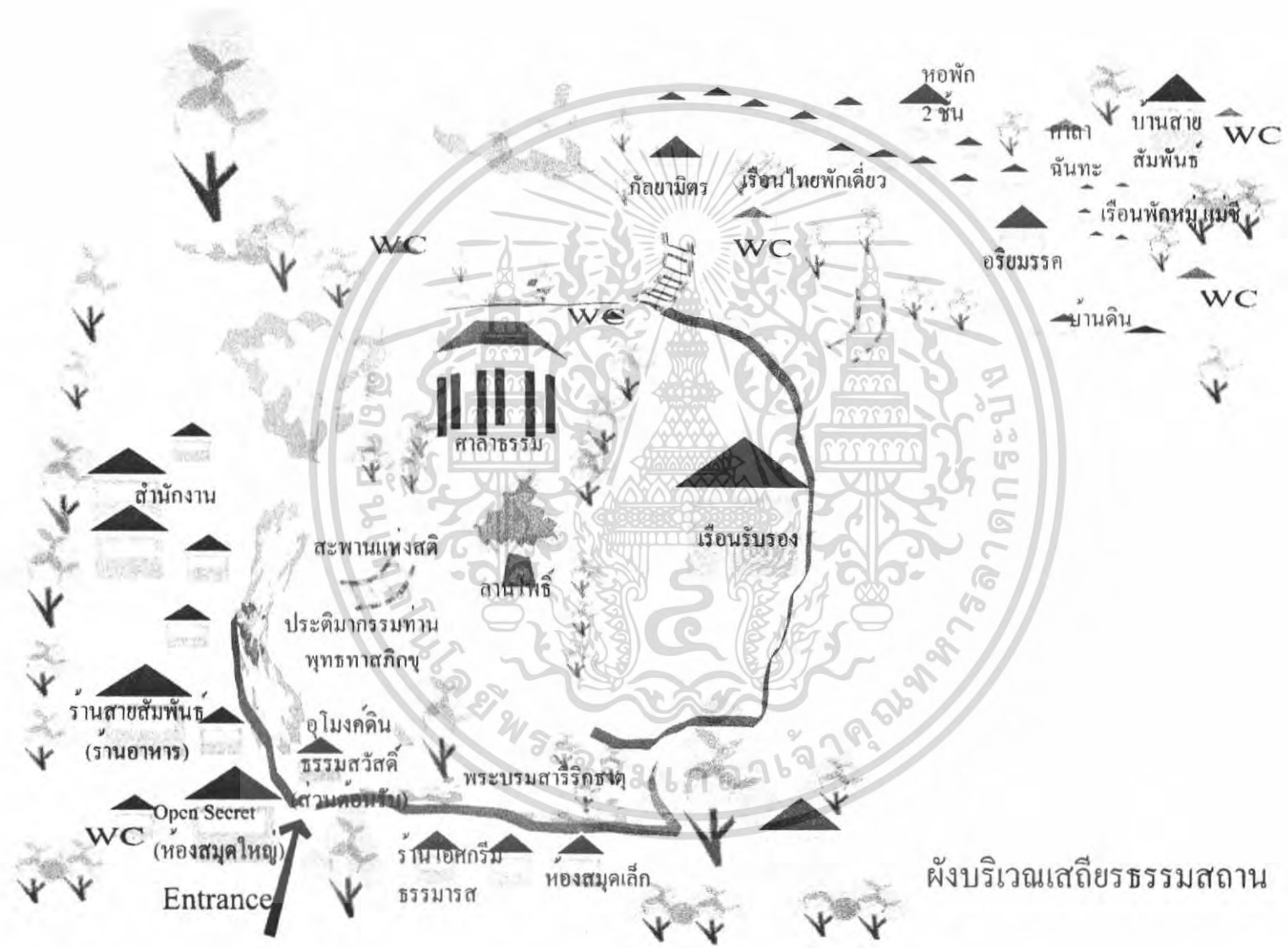
1. เพื่อใช้เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม เผยแผ่ธรรมะแก่เพื่อนมนุษย์ สามารถนำธรรมะไปใช้ดับทุกข์ในชีวิตประจำวัน ให้มีชีวิตที่สงบเย็นและเป็นประโยชน์

2. เพื่อสาธิตการทำงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน โดยใช้หลักพุทธธรรมนำสังคม

3. เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ได้มาทำแบบฝึกหัดร่วมกัน ในการให้

และ การรับ ผ่านการทำงานเพื่อสังคม อันจะเป็นประโยชน์แก่ตนและผู้อื่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายละเอียด

เสถียรธรรมสถานตั้งอยู่บนพื้นที่ 14 ไร่ ส่วนสาธารณะภายนอก 10 ไร่เป็นส่วนที่คนภายนอกหรือคนที่เข้าฟังธรรมแต่ไม่ได้พักในโครงการเข้าไปได้ พอข้ามคลองเข้าไปจะเป็นส่วนที่พักของแม่ชีและของคนที่เข้าฝึกอบรม ส่วนนี้จะเข้าไปได้แต่คนที่เข้าฝึกแบบพักค้างที่สถานที่ แม่ชีและวิทยากรเท่านั้น ส่วนในนี้มีเนื้อที่ประมาณ 4 ไร่ การรับคนเข้าฝึกอบรมนั้นจะรับได้แค่ 250 คนเท่านั้นถึงจะพอดีกับขนาดของโครงการ

แนวความคิดในการออกแบบ

-ผสมผสานธรรมชาติเข้ากับประโยชน์ใช้สอย

-ความกลมกลืนของตัวสถาปัตยกรรมกับสิ่งแวดล้อม

การวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของอาคาร

ข้อดี

1. มีการออกแบบที่คำนึงถึงความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม
2. ความเป็นธรรมชาติของสภาพแวดล้อมส่งผลให้สถาปัตยกรรมมีความสงบรวมเย็น เอื้ออำนวยต่อกิจกรรมการปฏิบัติธรรม
3. ลักษณะของวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างมีความกลมกลืนไม่แปลกแยกจากธรรมชาติ

ข้อเสีย

1. ข้อจำกัดในเรื่องของจำนวนคนที่เข้าปฏิบัติธรรม
2. การสัญจรระหว่างอาคารไม่สะดวกในฤดูฝน
3. ปัญหาในการระบายน้ำเพราะพื้นที่เป็นแอ่งกระทะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 แสดงวิถีแห่งสติ ณ เสถียรธรรมสถาน

วิถีแห่งสติ ณ เสถียรธรรมสถาน

09.00 น.	ระฆังแห่งสติ ทำวัตรเช้า
10.00 น.	สนทนาธรรม / สมาธิภาวนา ภาวนากับการทำงานอาสาสมัคร
11.30 น.	พิจารณาอาหารกลางวัน ณ ร้านสายสัมพันธ์ อาหารสุขภาพ
12.00 น.	ว่างอยู่ในปัจจุบันขณะ
	ภาวนาอยู่กับกิจกรรมแห่งสติ นมัสการพระบรมสารีริกธาตุ ดันพระศรีมหาโพธิ์ และพระธาตุของพระเถรีและ มหาอุบาสิกาทั้ง 3 คือพระนางอุบลวรรณาเถรี พระนางภัททกัจจนาเถรี และนาง วิสาขา มหาอุบาสิกาสื่อทางธรรม ร้านหนังสือ Open Secret “หนังสือ ศิลป ลม หายใจ คนตรีและชีวิต”/ภาวนากับการทำงานศิลปะต่าง ๆ/ภาวนากับการดูแลสุขภาพ (ชมนวดเพื่อสุขภาพ)/ภาวนากับการทำงานอาสาสมัคร
13.30 น.	ระฆังแห่งสติ
14.00 น.	เดินเล่นอย่างมีสติ (เดินจงกรม)
15.00 น.	คุยกันเล่นเหมือนเป็นเพื่อนทุกข์
17.30 น.	ทำวัตรเย็น

สรุป

จากตารางเป็นการแสดงกิจกรรม ช่วงเวลาของกิจกรรม ซึ่งสามารถเอามาปรับใช้กับโครงการของเราได้ จะทำให้ทราบองค์ประกอบที่มารองรับกิจกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิจกรรม

อานาปานสติ ความมุ่งหมาย กองทุนเสถียรธรรมและผู้เข้าร่วมปฏิบัติมี จุดมุ่งหมาย ที่ เค่นซ์
ร่วมกันว่า

ภาพที่ 75

จริยศาสตร์การดนตรี

ภาพที่ 76

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ให้บุคคล โดยทั่วไป ได้เข้าใจในศิลปะปริสัทธ์ทางดนตรีที่ให้คุณประโยชน์ต่อสุขภาพจิตของตนเองและครอบครัว
2. เพื่อสร้างบรรยากาศทางเลือกใหม่ในการเล่นและฟังดนตรีด้วยจิตใจที่สงบเย็น สามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างปรองดอง ปลอดภัย
3. เพื่อเป็นแบบอย่างทางวัฒนธรรม สันติภาพและภราดรภาพให้เยาวชน ได้พบเห็นเป็นตัวอย่าง
4. เพื่อนำเสนอรูปแบบใหม่ของการใช้เครื่องดนตรีและแยกแยะเลือกสรรบทเพลงที่จะดึงดูดเยาวชนเข้าหาแหล่งจริยธรรม
5. เพื่อกระตุ้นให้เกิดคลื่นแห่งความปรารถนาดีบนพื้นฐานแห่งความสงบสุข

หลักการและเหตุผล

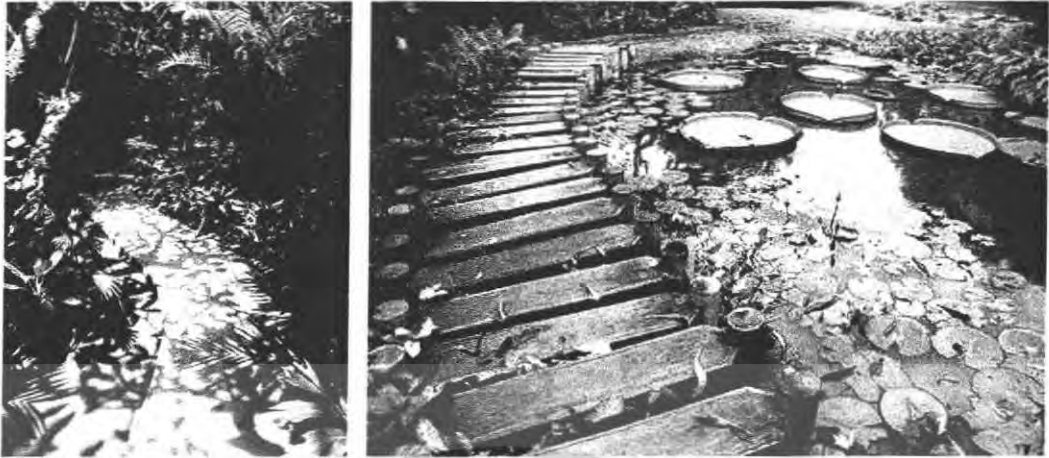
จริยศาสตร์และการดนตรีนั้นเป็นศิลปะที่บริสุทธิ์แขนงหนึ่งในบรรดาศิลปะบริสุทธิ์แขนงอื่น ๆ ทั้งหมด ได้มีการสำรวจผลวิจัยในต่างประเทศ ได้กล่าวถึงผลร้ายและอิทธิพลของคลื่นเสียงดนตรี ที่รุนแรง เสียงดัง หนักหน่วง ก้าวร้าว ที่มีผลกระทบต่ออารมณ์ ก่อให้เกิดบุคคลที่มีพฤติกรรมและลักษณะนิสัยที่ก้าวร้าว รุนแรง แข่งแข่งชอบหาเรื่อง เห็นแก่ตัว เพิ่มเป็นทวีคูณขึ้นทุกปี จริยศาสตร์การดนตรีจึงเป็นดนตรีทางเลือกเพื่อให้เกิดบุคคล ที่เข้าใจศิลปะปริสัทธ์ทางดนตรี ซึ่งเป็นมุมหนึ่งของธรรมชาติที่สงบเย็น ด้วยการปฏิบัติดนตรี "सानติคีตา" คือเสียงระฆังในใจคน ด้วยการส่งคลื่นเสียงแห่งความปรารถนาดีไปให้ผู้อื่น เป็นการปูพื้นฐานแห่งความสงบสุขภายในตนเอง และบุคคลรอบข้าง

ผ้าบาติก

ภาพที่ 77-78

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 79-80

ห้องพระบรมสารีริกธาตุ

ภาพที่ 81

‘ห้องพระบรมสารีริกธาตุ’ ซึ่งเป็นห้องที่เราจะใช้เป็นที่เจริญมรณานุสติ ให้ เห็นว่าความตาย เป็นที่สุครอบของชีวิต เราจึงมีชีวิตอยู่ในปัจจุบันขณะ อย่างคนที่ใช้ชีวิตอย่างถูกต้องโดยธรรม ให้ เห็นคุณค่าของการได้มาของชีวิต แล้วก็เคารพชีวิตที่ได้มานี้ โดยการมีชีวิตอย่างไรไม่ให้ทุกข์ ห้อง นี้จะมีการบรรจุพระบรมสารีริกธาตุจาก 3 ประเทศ เนื่องในวาระที่มีความสัมพันธ์ระหว่างศรีลังกา และ ไทย 250 ปี สมเด็จพระสังฆราชไทยกับสมเด็จพระสังฆราชศรีลังกา จึงร่วมกันประทานพระ บรมสารีริกธาตุ เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ไมตรีระหว่างสยามวงศ์กับลังกาวงศ์ แล้วล่าสุดเลยก็ได้ส่วน หนึ่งมาจากลามาที่นำพระบรมสารีริกธาตุมาจากเทือกเขาไกรลาส จากประเทศทิเบต ห้องนี้เป็นห้อง ที่ทุกคนที่เข้ามาในเสถียรธรรมสถานจะพลาดไม่ได้เลย อันเนื่องมาจากศรัทธาของผู้คนที่มีความ ปรารถนาที่จะใช้ชีวิตนี้ อย่างคนที่รู้ว่า ถ้าความตายเป็นสิ่งที่เราปฏิเสธมิได้ เราจะอยู่อย่างไร อย่าง ไม่ตายทั้งเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องธรรมสวัสดิ์

ภาพที่ 82

เสถียรธรรมสถานมีห้อง ที่ใช้เป็นที่ปฏิสังขารธรรมในการต้อนรับที่ชื่อว่า ‘ห้องธรรมสวัสดิ์’ เราจะเรียนรู้ถึงการทักทายผู้คนให้เกิดความสวัสดิ์ โดยการมีธรรม ห้องนี้จะมีข้อตกลงที่เป็นข้อเตือนสติของู้ทำงานว่า คนข้างหน้าเราจะ ไม่เลือกปฏิบัติต่อคนที่อยู่ข้างหน้าเรา ไม่ว่าจะเขาจะเป็นคนรวย คนจน เป็นคนมีการศึกษาหรือไม่ เป็นคนที่แข็งแรงหรือพิการ หรือเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย เด็ก หรือผู้ใหญ่ แต่เราจะมองคนทุกคนเป็นชีวิตที่งอกงามได้ และเคารพหัวใจของกันและกัน โดยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ธรรม ที่จะพัฒนาสติปัญญาเพื่อเป็นสิ่งที่จะทำให้เราเข้าถึงธรรมชาติอย่างแท้จริง

ธรรมศาลา

ภาพที่ 83

จะมีทางเดินเล็ก ๆ ที่ผ่านเข้าไปที่บริเวณ ‘ธรรมศาลา’ ซึ่งใช้เป็นสถานที่ ที่จะฝึกปฏิบัติ ฟังธรรม ศึกษาธรรม รู้ธรรมอันเป็นเครื่องออกจากความทุกข์ ศาลานี้เป็นลักษณะทรงโปร่ง กลม ที่มี

เอกสารที่บันทึกเรื่องราวของธรรมที่ปฏิบัติในธรรมศาลา ระหว่างวันผ่านเข้าไปได้ง่าย เพราะลม ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พักผ่านสวดก ทางเดินเล็ก ๆ นี้ เป็นทางเดินที่ลัดเลาะเข้าไปในป่าที่ปลูกมือ ศาลานี้จะมีคนที่เข้ามาในช่วงศุกร์ เสาร์ อาทิตย์ ที่มาปฏิบัติพักค้างกันเป็นร้อยชีวิต และมีบางคนที่เข้ามาอยู่ 3 วัน 7 วัน หรือว่าความต้องการอย่างไรก็แจ้งได้ และศาลานี้ก็จะเป็นศาลาที่ใช้พูดคุยด้วย เวลาที่เกิดกิจกรรมที่เสถียรธรรมสถานจัดขึ้น เพื่อที่จะทำให้คนทุกเพศทุกวัยได้ใช้ความเหมาะสมในการศึกษาธรรมตามวัยนั้น ๆ

Open Secret

ภาพที่ 84

ถัดออกมาทางด้านซ้ายก็จะเป็นห้องกระจกที่เราตั้งชื่อกันว่า 'Open Secret' ที่นี่ไม่มีความลับ เหมือนกับผู้คนที่มีความปรารถนาที่จะมีชีวิตที่เข้าถึงอิสระภาพอย่างแท้จริง จะต้องเป็นบุคคลที่ไม่มี ความลับ ไม่มีการกระทำใดในฝ่ายของกาย วาจา หรือมโนคือใจ ที่จะไม่มีความคิดผิด เราจะใช้สื่อ อุปกรณ์หลากหลายอย่าง ที่จะช่วยให้คนกลับสู่ความคิดที่ถูกต้องเป็นสัมมาทิฐิ มีหนังสือของครูบาอาจารย์ต่าง ๆ มีดนตรี มีสมาธิ มีงานศิลปะ แล้วก็มีลมหายใจแห่งสติเป็นตัวเชื่อมโยง (หนังสือ คดนตรี ศิลปะ Book, music arts and craft) ห้องนี้จะเป็นห้องที่มีงานศิลปะของชุมชน ที่ใช้เป็นงานที่ จะจูงใจของคนที่กำลังสับสน ให้เข้าสู่ปัจจุบันขณะ โดยที่มีงานฝีมือก็เช่นเทียน ที่ทำด้วยหัวใจที่ อยากจะมีชีวิตที่ลุกขึ้นยืนใหม่ ด้วยการพึ่งตัวเอง เหมือนกับเราจะรักษาบาดแผลของเรา ไม่ให้เรายู่ กับอดีต หรือว่างานปิดทอง งานเทียน เรามีมุนนี้เพื่อให้เป็นของที่ระลึกสำหรับคนที่เข้ามาในเสถียร ธรรมสถาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หอศิลป์

ภาพที่ 85

“...ยังมีศิลปะอีกประเภทหนึ่ง คือไม่ใช่วัตถุ มันเป็นศิลปะทางความคิด ความนึกทางสติปัญญา ถ้าศิลปะในส่วนวิญญานอย่างนี้มันยิ่งวิเศษ ในการที่จะพาคน ไปถึงบรมธรรม แล้ววิธีการจะพาคน ไปถึงบรมธรรมได้ นั้นแหละคือยอดของศิลปะ...”

ร้าน ไอติมธรรมรส

ภาพที่ 86

ถัดจาก ‘ห้องธรรมสวัสดิ์’ ก็จะเป็นเรือนดินที่มุงด้วยจาก ซึ่งอาศัยฝีมือและแรงงานของเด็กที่ติด ยาเสพติด และคนในคุก ซึ่งมาช่วยกันทำ ‘ร้าน ไอติมธรรมรส’ ให้แก่เด็ก ๆ ที่เขามีสัจจะในการใช้ ชีวิตที่ไม่สุรุ่ยสุร่าย เพื่อจะคำนึงถึงคนที่อดหยากและหิวโหย ที่ต้องตายไปใน 6 วินาที โดยการจะ ให้เด็ก ๆ ใช้เงินเป็นเครื่องมือ แล้วใช้งานเป็นฐานแห่งการภาวนา เพื่อที่จะมีกำไรคือความสุข ร่วมกัน เรามีเด็ก ๆ ที่อยู่ในโครงการนี้มากกว่า 3,000 คน ซึ่งเป็นเด็กที่มาจากทุกชนชั้นวรรณะ

เกือบจะทุกศาสนา และเด็กที่อยู่กันคนละมุมของโลก ที่เขาเรียนรู้ที่จะมีชีวิตอยู่อย่างคนที่ไม่ตกเป็น เอกสารเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับข้าราชการเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นับญาติไหนไปไซ้ประโยชน์ด้านการศึกษา ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เหยื่อของค่านิยม ของการใช้ชีวิตที่สุรุ่ยสุร่าย แนวคิดของร้านนี้ จะมีศิลปินหลากหลายมาช่วยกัน ออกแบบ ที่จะให้มีมุมหรือโต๊ะ ที่จะทำให้เด็กเห็นว่าศิลปะที่จะทำให้เขาเรียนรู้ถึงศิลปะชั้นยอดคือ การมีชีวิตที่ไม่ทุกข์นั้น มันต้องอาศัยสังคมหรือหมู่คน ที่มาสื่อสารกันด้วยความเข้าใจ ใช้การ สื่อสารที่เป็นสัมมาวาจา ร้านนี้จึงเป็นที่ทำนุ กักขังหรือเป็นที่นัดหมายของเด็ก ๆ หรือคนหนุ่ม สาว ที่เขาต้องการพบปะพูดคุย หรือแม้แต่ต้องการพูดคุยความรุนแรง

ร้านดอกไม้

ภาพที่ 87

‘ร้านดอกไม้’ ซึ่งเราใช้เป็นที่ทำการจัดดอกไม้ ที่ ‘ดอกไม้จัดใจ ใจจัดดอกไม้’ เป็นการเตรียม เครื่องสักการะที่จะเป็นพุทธบูชาใน ‘ห้องพระ บรมสารีริกธาตุ’ ร้านดอกไม้แห่งนี้ จะได้รับดอกไม้ มาจากผู้คนอันหลากหลายรวมทั้งแม่ค้าดอกไม้ ที่มุ่งประสงค์ที่จะแบ่งปันสิ่งที่ตัวมี ให้มาเป็น ศรัทธาในการที่จะทำให้คนมีชีวิตที่ดีขึ้น เราจึงมีแนวคิดในร้านนี้ว่า ‘ใจจัดดอกไม้’ คือเอาใจเรามีจัด ดอกไม้ แล้ว ‘ดอกไม้ก็จัดใจเรา’ ให้เกลี้ยงเกลาจากกิเลสด้วยความกตัญญูรู้คุณ ห้องนี้จะเป็นห้องที่ ถ้าเพื่อมีคนไม่สบายใจมา ก็จะเป็นห้องที่เราใช้การพับดอกไม้ เป็นการเยียวยาด้วย ในขณะที่ใจจัด ดอกไม้ ถือเป็นการเยียวยาอย่างหนึ่ง บางครั้งก็ใช้เป็นที่ให้คำปรึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ร้านอาหารสายสัมพันธ์

ภาพที่ 88

‘ร้านอาหารสายสัมพันธ์’ ซึ่งมีความหมายที่ลึกซึ้ง เป็นสายสัมพันธ์ระหว่างชีวิตต่อชีวิต เป็นสายสัมพันธ์ที่แม่ที่ถูกระทำความรุนแรง จะได้มีโอกาสดูแลลูกน้อยที่ตั้งครรภ์อย่างไม่เพียงประสงค์ แต่เพราะการมีร้านอาหารสายสัมพันธ์ที่มีแนวคิดที่ว่า เราจะไม่ได้ถามแค่เพียงว่า คุณกินอะไร คุณจะกินอะไร คุณกินกับใคร ในราคาที่กินเท่าไร แต่เราจะถาม คุณกินอาหารมื้อนี้แล้ว คุณใช้ชีวิตเพื่อใคร ได้บ้าง อาหารทุกจานในร้านสายสัมพันธ์มันหมายถึง ความอยู่รอดของเด็ก ๆ ที่ถูกระทำความรุนแรงทางเพศด้วย และในร้านสายสัมพันธ์ก็เป็นมุมหนึ่งของอาหารจากบ้านคนในละแวกนี้ ที่มีฝีมือลายมือในเรื่องของการทำของที่มันเป็นอาหารอร่อยของแต่ละบ้าน มาวางขายร่วมกัน เป็นการดูแลให้ทุกคนพึ่งตัวเองได้ มีรายได้ที่เกิดจากการพึ่งพาตัวเอง และจะเน้นไปในเรื่องของอาหารสุขภาพ

ชุมชนเพื่อสุขภาพ

ภาพที่ 89

การภาวนากับการนวด’ ห้องนี้เราเรียกว่า ‘ธรรมาธรรม’ การดูแลชีวิตในฝ่ายของกายก็คือ การภาวนากับการนวด สำหรับคนที่มีปัญหาทางสุขภาพ ทางกาย แล้วบางคนก็มีความเครียด นอนไม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลับ ก็จะใช้การภาวนากับการนวดเป็นการดูแลความสมดุลย์ของชีวิต แล้วก็มีคำแนะนำที่จะให้รู้จักการกิน อยู่ ที่มั่นเป็น ไปเพื่อสุขภาพที่ดี

สำนักงาน

ภาพที่ 90

ส่วนสำนักงานของเสถียรธรรมสถาน ใช้เป็นสำนักงานและบริหารงานต่างๆ ของเสถียรธรรมสถาน และไว้เพื่อติดต่อสอบถามข้อมูลต่างๆ

บ้านดิน

บ้านดิน ..... เมื่อผู้หญิงบ้านดิน ดินปั้นใจ และใจสร้างบ้าน มาช่วยกันสร้างบ้าน สร้างด้วย กระแสแห่งปัญญา ไม่สร้างด้วยกระแสแห่งตัณหา แล้วกินชีวิตนี้สู่ธรรมชาติ อย่างไม่มี “ฉันท” กัน ดีกว่า ทำไมต้องบ้านดิน เพราะบ้านดินเป็นคำตอบที่ชัดเจนที่สุดสำหรับสังคมในยุคนี้โดยปกติ บ้านเป็นเรื่องใหญ่ แต่เราไม่ได้ทำอะไรให้มันใหญ่เลย เราใช้เงินนิดหน่อย แรงงานคูเหมือนจะมาก แต่จริง ๆ ก็ไม่มาก โดยปกติถ้าเรานึกถึงการสร้างบ้านสักหลัง เราจะคิดถึงเงินก่อน จะสร้างบ้านก็ต้องเริ่มหาเงิน ต้องคิดก่อนว่าบ้านหลังแล้วนี้ต้องใช้เงินเท่านั้นแสนเท่านั้นล้าน แล้วก็เริ่มหาเงิน แต่การทำบ้านดินเราไม่ได้คิดถึงเงิน เพียงคิดว่าเราพร้อมที่จะทำหรือยังเท่านั้น เพียงแต่ถามใจ ถ้าใจเราพร้อมที่จะทำ เราทำได้เลย ไม่ต้องมีเงิน ใจพร้อม ถือจอบเดิน ไปขุดดินได้เลย ที่นี้ ณ ตรงนี้ เสถียรธรรมสถาน ชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ผู้หญิงจับกลุ่มล้อมวงคุยกันเรื่องบ้าน บ้านดินที่มีได้เป็นเพียงบ้านหลังนอก ที่มีไว้เพื่อฟังฟัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปการออกแบบ

แนวความคิดในการออกแบบ

แนวความคิดในการออกแบบที่ดีจะช่วยสนับสนุนให้ผู้มาปฏิบัติธรรมบรรลุถึงจุดประสงค์ของโครงการ คือ เกิดปัญญาและสันติสุข conceptual design สงบ

ความสงบแบ่งได้เป็น

1. ความสงบทางกายภาพ รับรู้ได้จากประสาทสัมผัสทั้ง 6
2. ความสงบของจิตใจ รับรู้ได้ทางใจของผู้ปฏิบัติ

ปัญญาและสันติสุข

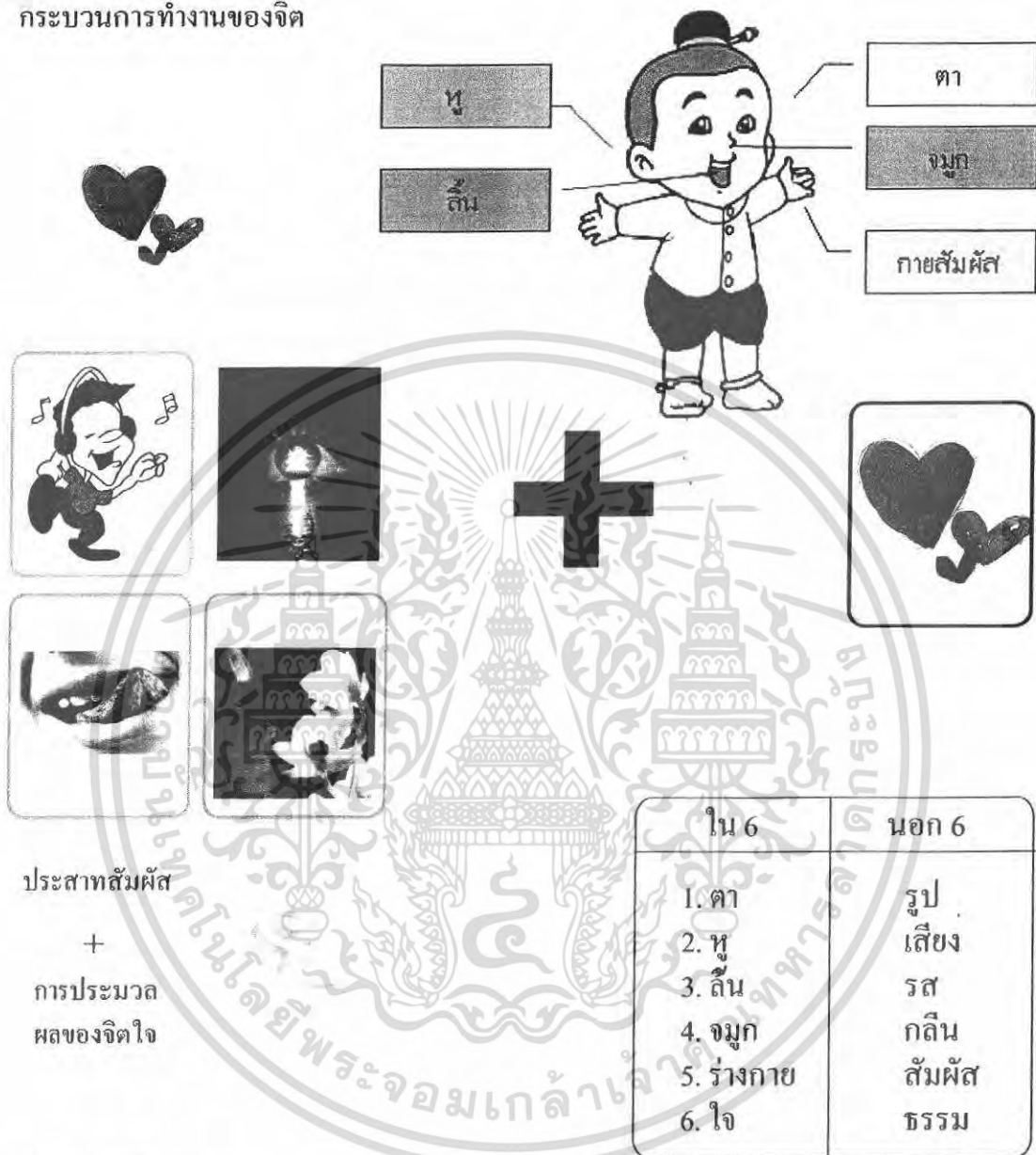
ความสงบแห่งจิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สาเหตุของความไม่สงบ

กระบวนการทำงานของจิต

สพยตนะ 12

ประตูแห่งการรับรู้ของมนุษย์หรือที่คนทั่วไปเรียกกันว่าประสาทสัมผัสทั้ง 6 นั้นเองเมื่อคู่หนึ่งคู่ใดเกิดการกระทบระหว่างภายในกับภายนอกแล้วกระบวนการทางจิตก็จะทำงานประมวลผลออกมาในลักษณะ เกิดคิด----เฉย ๆ----ชอบ

สรุป เมื่อเรารู้ถึงสาเหตุของความไม่สงบของจิตแล้ว เราจะสามารถนำการออกแบบมาช่วยป้องกันสิ่งรบกวนที่จะมาทำลายความสงบไม่ให้เกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นน้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3 รักษาคุณภาพที่ตั้งโครงการที่ร่วมนั้นเดิมไว้โดยเก็บรักษาค้นไม้ใหญ่เดิมไว้เพื่อความร่มรื่น

และไม่ทำลายทรัพยากรเดิม

1.4การนำมาตรฐานส่วนศักดิ์สิทธิ์มาใช้(over scale)

2. ประสาทสัมผัสทางหู – เสียงรบกวนที่ไม่ได้เป็นเสียงที่มาจากธรรมชาติถือว่าเป็นเสียง

รบกวน

2.1 ใช้การทิ้งระยะห่างเพื่อการลดความดังของเสียง เช่นส่วนที่ต้องการความสงบมากที่สุด

คือศาลาธรรม จะมีการทิ้งระยะกับ function อื่นๆ

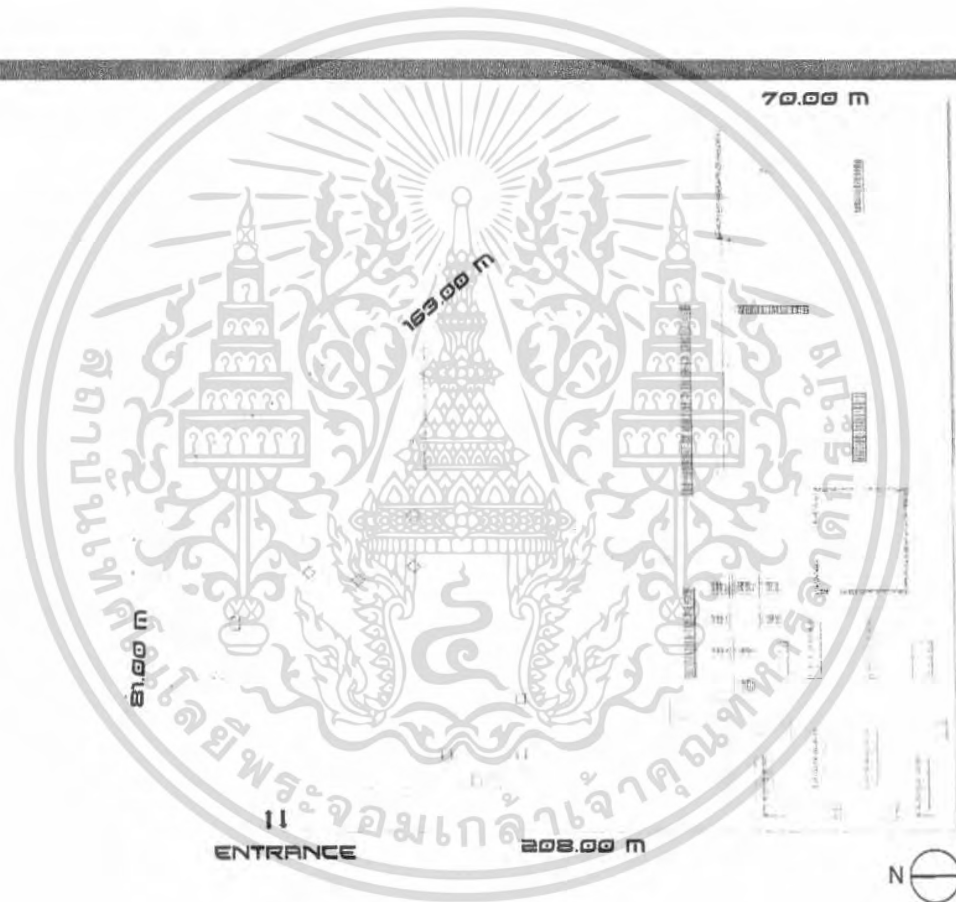
2.2 ใช้การแบ่ง zoning เพื่อกันส่วนที่มีเสียงดังออกจากส่วนที่ต้องการความสงบ

2.3 สร้างเสียงธรรมชาติเพื่อให้เกิดความสงบ เช่นปลูกต้นไม้ไว้ จะเกิดเสียงเมื่อมีลมพัด

2. ประสาทสัมผัสทางหู – เสียงรบกวนที่ไม่ได้เป็นเสียงที่มาจากธรรมชาติถือว่าเป็นเสียง

รบกวน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

LAYOUT-PLAN
SCALE 1 : 500

โครงการ ศูนย์นิเวศธรรมฐาน
 PROJECT MEDITATION CENTER
 ๓๓/๓ วิทยาลัยศาสนศึกษา เป็นธรรม มิต ๓๓/๓ ๒๕๕๑
 ภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
 ๓๓/๓
 ผู้จัดทำ: ศาสตราจารย์ ดร. วิมลรัตน์ ๒๕๕๑
 ผู้ออกแบบ: ปรินทอ อ. วิมลรัตน์

LONG SECTION

CROSS SECTION

FIRST FLOOR PLAN

SCALE 1 : 200

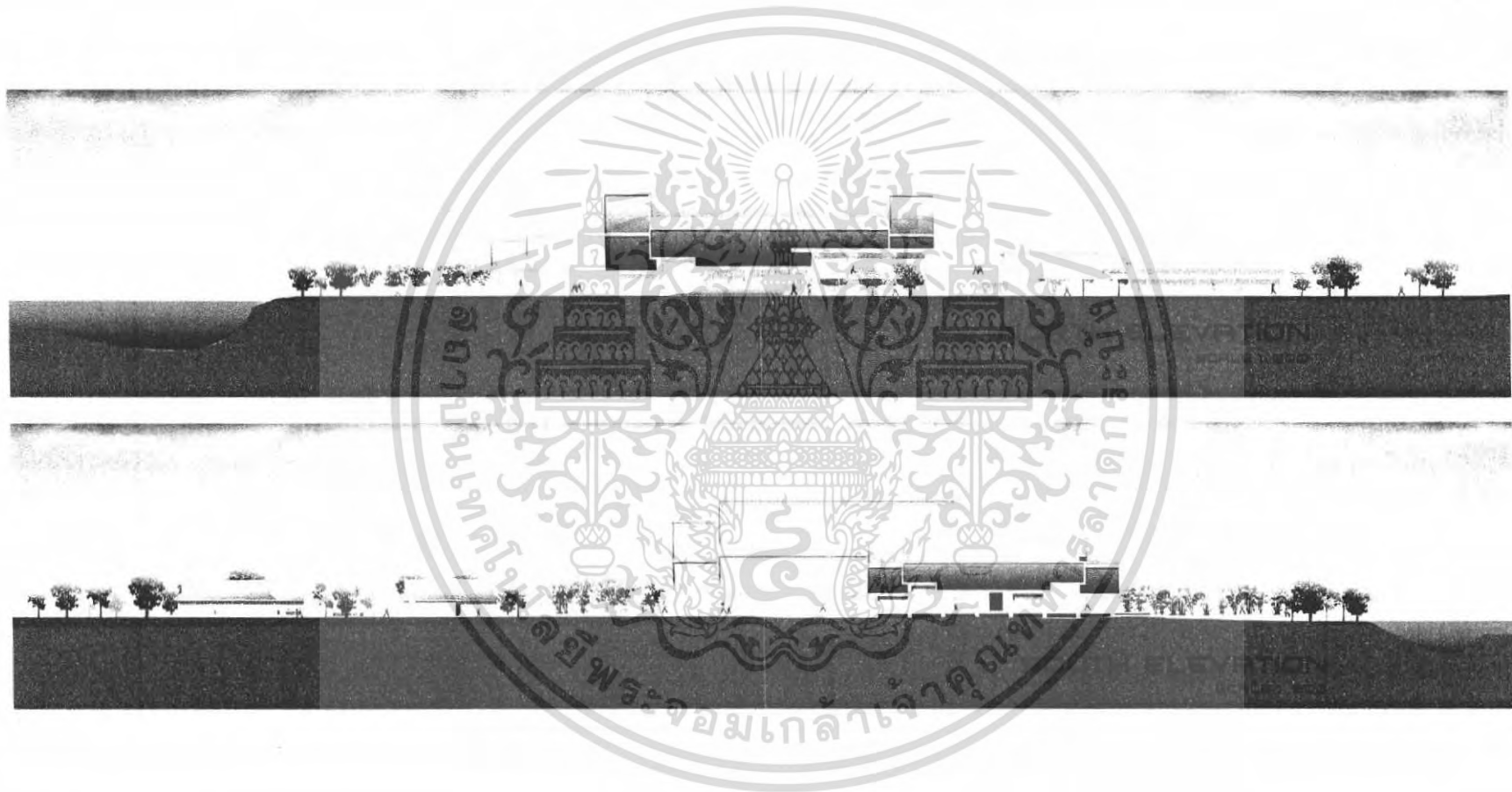

Legend for symbols:
- Solid line: Wall
- Dashed line: Window
- Dotted line: Door
- Stippled area: Staircase
- Hatched area: Recessed area

สงวนลิขสิทธิ์ - ๒๕๖๓
ศูนย์สารสนเทศ
๑๖๓ หมู่ ๑๐ ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๓
โทรศัพท์ ๐๔๓-๖๒๒๐๑๑ โทรสาร ๐๔๓-๖๒๒๐๑๑๑
เว็บไซต์ www.rjsu.ac.th E-mail lib@rjsu.ac.th

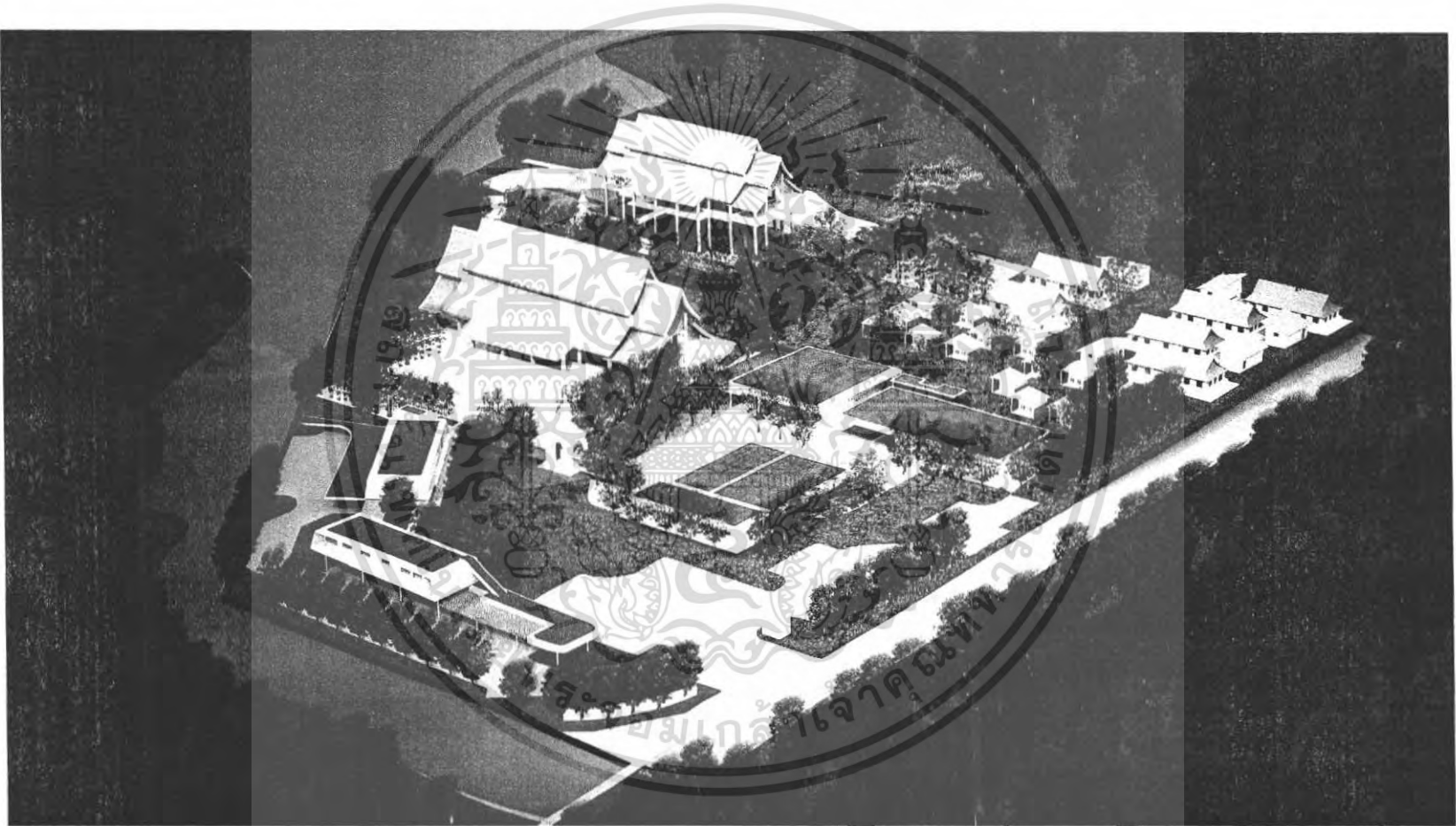

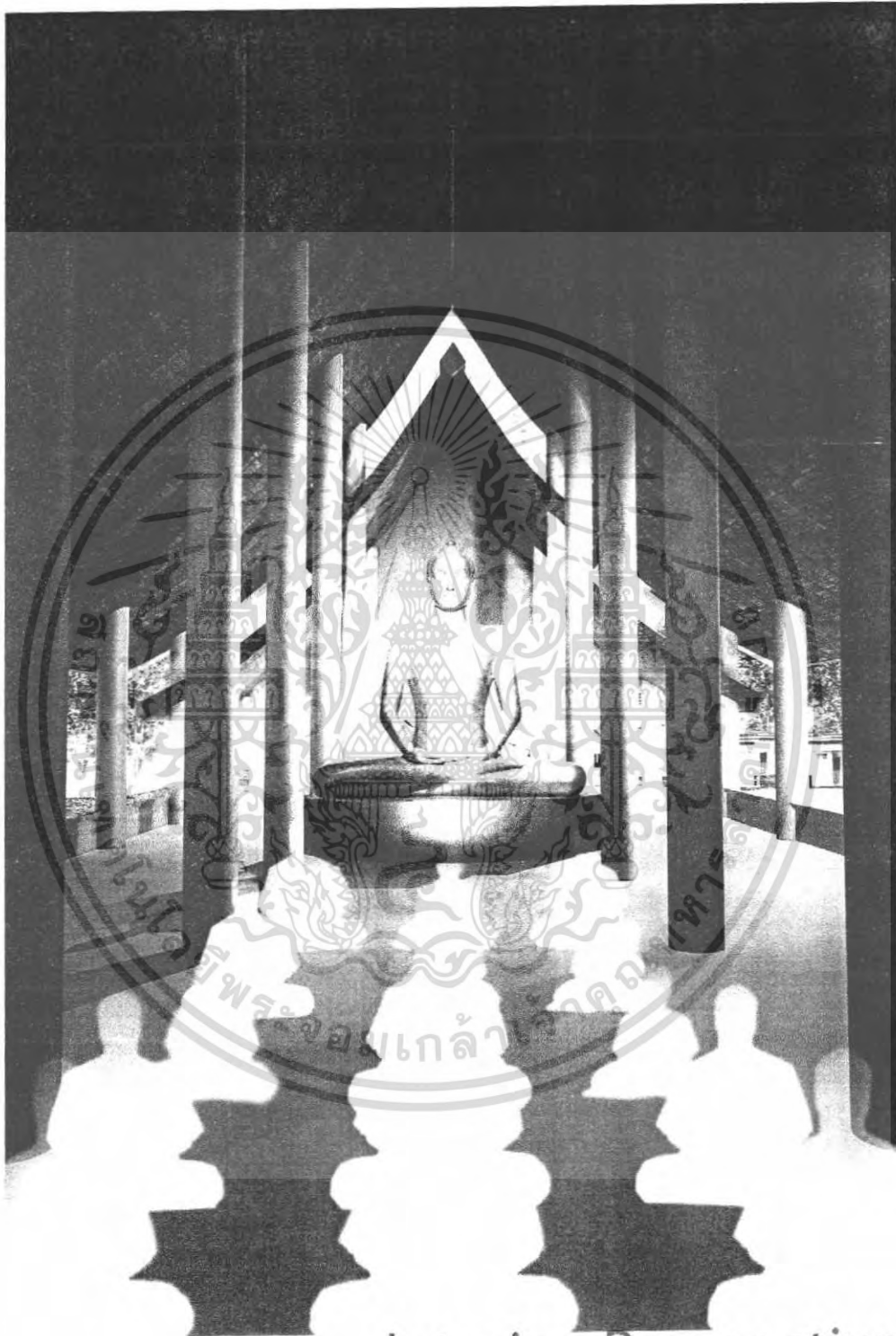
Exterior Perspective

Exterior Perspective

Exterior Perspective

Interior Perspective

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ▶ ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

1. กรมศาสนากระทรวงศึกษาธิการ
2. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
3. ยูวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย
4. มุลินธิภูมิพ โลภิกขุ
5. องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่งโลก
6. ข้อมูลจากเอกสาร วารสาร รายงาน วิทยานิพนธ์ และหนังสือต่างๆประกอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก

1. ยูวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย

1.1 ยูวพุทธิกแปลว่าอะไร ?

"ยูว" แปลว่า "ผู้เยาว์"

"พุทธิกะ" แปลว่า "ผู้ที่นับถือในคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า"

"ยูวพุทธิก" จึงมีความหมายว่า "ผู้เยาว์ที่นับถือในคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า"

1.2 กำเนิดยูวพุทธ

ธรรมการก่อกำเนิดซึ่งสภาวะธรรม อันก่อปรด้วย บริบทแวดล้อมแห่งธรรมที่เกี่ยวข้อง จะเป็นธรรมปฏิภูก่ดี คติธรรมก่ดี หรือแม้ในสิ่งอันเกิดขึ้นภายหลังในรูป ของวัตถุธรรม สิ่งเหล่านี้ล้วนมิได้ถือกำเนิดขึ้น โดยง่าย หากจักย้อนมองถึงเรื่องราวอันยิ่งใหญ่แห่งมหาบุรุษ พุทธคุณ เราทุกผู้ย่อมจักรู้ได้ว่า ธรรมะอันงดงามที่เราจัก ฌ ปัจจุบันนี้ ได้เกิดขึ้นจากความเพียรแห่งองค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นที่ตั้ง การที่บุรุษหนึ่งจะพึงละทิ้งความสุข สะดวกสบายเพื่อมาค้นหาคำหมายแห่งชีวิตในวัฏจักรนั้น นั้นมิใช่เรื่อง โดยง่ายและพึงปกคิ แล พลังแห่งพุทธปัญญาอันเล้ากอเกิดขึ้นจากสิ่งใด จากพระสติ อันผ่องใสจากวัยที่มีพลังพรั่งพร้อม และกล้าที่จะน้อมนำคำสั่งสอนอันบรรลุลแล้วนั้น ลุแต่ความเข้าใจ คอผู้อื่น รอยพระพุทธบาท ที่ขำผ่านร้อน ผ่านหนาว ผ่านทุกข์เข็ญนานับ ออกเผยแผ่ธรรมไปทั่ว แคว้นแผ่นดิน อย่างไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย อุทิศตน อุทิศชีวิตตั้งแต่วัยหนุ่มจวบจนวัยร่วงโรยแห่ง พระองค์นั้น ได้บอกกล่าวอะไรเป็นปริศนาธรรม โดยเฉพาะ แก่คนในวัยหนุ่มสาวที่ยังมีพลังกาย อย่างเต็มเปี่ยม และพร้อมที่จะ ใช้พลังกายนั้นของคนออกย่ำตามรอยบาทเพื่อเสาะแสวงหาความ เข้าใจของชีวิต

กว่า 50 ปี แล้วที่ยูวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ถือกำเนิดขึ้น 50 ปี อันก่อกำเนิดมาจากพลัง ความคิดของคนหนุ่มสาว ที่พร้อมจักก้าวอย่างตามรอยบาท แห่ง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อแผ้วถางทาง เพื่อสร้างทางธรรมอันยิ่งใหญ่ คนหนุ่มสาว เหล่านี้ล้วนรู้ดีว่า แรงกาย แรงใจแลแรงศรัทธา จากพลังแห่งวัยอันบริสุทธิ์ จากจิตใจอันแน่วแน่ จะเป็นสิ่งสำคัญอัน ยึดเหนี่ยว ที่จักเกาะเกี่ยวกันและกัน ไว้ ทุกคนรู้ว่าแผ่นดินยังต้องการร่วมแรง บ่มเพาะพืชพันธุ์แห่ง ธรรมอีกมาก แลพืชพันธุ์ที่วันนี้หากจะเปรียบ ได้ก็คือพืชพันธุ์ อันตระการของ ดอกบัวงาม กระจ่างที่ บานออก รองรับรอยบาทแห่งองค์มหาบุรุษผู้ก้าวอย่าง ไม่ยังหยุด ก้าวรุด ไปข้างหน้า ก้าวอย่างไม่ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่อดอยหลัง ก้าวอย่างมีสตินำพาแสงสว่างจากเขาวัว้วยสู่การเติบโตใหญ่ แห่งธรรม เจกเช่นเดียวกัน
นี้ผู้พุทธิกสมาคมฯ จึงกำลังก้าวอย่างจากการเริ่มต้นสู่หนทางข้างหน้า เช่นกัน จากพลังแห่งชุมชนที่
พร้อมจะอุทิศตน เพื่อพระพุทธศาสนา

1.3 ประวัติยวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทยฯ

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 สงบลง กลุ่มสาวชาวพุทธในกรุงเทพมหานครกลุ่มหนึ่งที่มีความ
สนใจทางด้านพระพุทธศาสนา ประกอบด้วยบุคคลสำคัญ 3 ท่าน คือ

1. นายเสถียร โปธินันทะ
2. นายบุญยง ว่องวานิช
3. นายสุพจน์ แสงสมบุญณ์

ทั้ง 3 ท่านจัดตั้ง "คณะยวพุทธิกะ" ขึ้นเมื่อวันพุธ ที่ 15 มกราคม พุทธศักราช 2492 โดย มี
ความเห็นพ้องกันว่า จะต้องตั้งสมาคมเผยแผ่พระพุทธศาสนา สำหรับคนวัยเดียวกัน เพื่อจะได้
ชักจูงคนหนุ่มสาว ให้มาสนใจในพระพุทธศาสนา และแก้ความเข้าใจผิดของคนปัจจุบันที่ว่า
ศาสนาเป็นของคนคร่ำครึ โดยได้รับความเมตตาจาก พระศรีวิสุทธิญาณ หรือสุชี โวกิกขุ (ท่าน
อาจารย์สุชีพ ปุญญานุภาพ ถึงแก่กรรม) แห่งวัดกันมาศุยาราม อนุญาตให้ใช้พระอุ โบสถเป็น
สำนักงานในขณะนั้น ระยะเวลาจัดกิจกรรมปฐจา-วิศีขนาธรรมในวันอาทิตย์ ปฏิบัติกิจใน
พระพุทธศาสนา และปฏิบัติสมณะวิปัสสนากวนา ได้รับความสนใจจากประชาชนทั่วไป และ
ได้รับความ ชื่นชมจากผู้ใหญ่ ในสมัยนั้น

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ

ให้ นายบุญยง ว่องวานิช

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นายกยุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ นำคณะกรรมการเข้าเฝ้าเมื่อ วันที่
14 มกราคม 2503

- วันที่ 14 มิถุนายน 2493 จดทะเบียนจัดตั้งเป็นสมาคมอย่างเป็นทางการ มีกรรมการ 11 คน เป็นยุวพุทธิกสมาคมแห่งแรกของประเทศไทย มีสำนักงานชั่วคราวอยู่ในวัดกันมาศุขาราม กรุงเทพมหานคร
- ได้ทำพิธีเปิดป้ายสำนักงานในวันออกพรรษา ตรงกับ วันที่ 26 ตุลาคม 2493
- ต่อมาวันที่ 17 มีนาคม 2503 ได้รับพระมหากรุณาธิคุณ โปรดเกล้าฯ รับยุวพุทธิกสมาคมฯ เข้าไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ สมาคมจึงได้ชื่อว่า "ยุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์" ใช้อักษรย่อ "ย.พ.ส."

- วันที่ 12 กันยายน 2512 คณะกรรมการของสมาคมได้รับพระบรมราชานุญาตให้เข้าเฝ้า ถวายเข็มเครื่องหมายสมาคมแก่ สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอและสมเด็จพระเจ้าลูกเธอทั้ง 4 พระองค์ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐานซึ่งทรงรับเป็นองค์สมาชิกกิตติมศักดิ์ในครั้งนั้น ด้วย 2493
- วันที่ 24 สิงหาคม 2532 คณะกรรมการของสมาคมได้รับพระกรุณา ให้เข้าเฝ้าถวายเข็ม เครื่องหมายสมาคม แก่พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า โสมสวัสดิ์พระวรชายา (พระอิสริยยศ

เอกสารนี้เป็นในขณะนั้น) ในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารและพระเจ้าหลานเธอ อานการคำ
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน ทรงรับเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ทั้ง 2 พระองค์

- ปี พ.ศ.2518 นายขวัญ เขียมอ่อน คหบดีผู้ใจบุญ ได้ทูลเกล้าถวายที่ดินจำนวน 5 ไร่ ที่แขวง บางด้วน เขตภาษีเจริญ แด่สมเด็จพระนางเจ้าฯพระบรมราชินีนาถ ซึ่งพระองค์ทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ พระราชทานให้เป็นที่ตั้งสมาคมจวบจนทุกวันนี้
- 24 พฤษภาคม 2522 ฯพณฯ ศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นประธานพิธีวางศิลาฤกษ์ อาคารหลังแรกของสมาคม คือ "อาคารว่องวานิช"
- วันที่ 10 ธันวาคม 2523 ย้ายสำนักงานจากวัดกันมาศุยาราม มาอยู่ ณ อาคารหลังใหม่
- ปีพ.ศ.2524 ก่อตั้งโรงเรียนยุวพุทธศึกษาเพื่อจัดการศึกษาแก่เด็กนักเรียนอนุบาลอายุ 3 - 5 ปี โดยปลูกฝังให้เด็กนักเรียนมีความรู้ด้านวิชาการและธรรมะเบื้องต้น

1.4 วิสัยทัศน์ยุวพุทธิกสมาคม

"เป็นองค์กรทางพระพุทธศาสนาที่บริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผู้นำในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่เยาวชนและผู้สนใจเข้าร่วมศึกษาและปฏิบัติธรรมตามพระไตรปิฎก(เถรวาท) โดยเน้นหลักวิปัสสนากรรมฐานตามแนวสติปัฏฐาน 4 ให้เกิดศรัทธาและปัญญา เพื่อนำหลักธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิต พร้อมทั้งเข้าร่วมเผยแผ่พระพุทธศาสนา ให้กว้างขวางมั่นคงตลอดไป"

1.5 พันธกิจ

- สร้างศรัทธาและความพึงพอใจให้กับผู้เข้ารับการอบรมทั่วไป
- ปรับปรุงระบบการทำงานการบริหารจัดการสมาคมและการคัดเลือกบุคลากร
- ขยายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่เยาวชนในหลายช่องทางมากขึ้น
- ปรับปรุงรูปแบบและขยายสาขา สร้างเครือข่ายองค์กรและบุคคลในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ประชาสัมพันธ์สู่กลุ่มคนที่กว้างขึ้น
- สร้างความมั่นคงให้องค์กรสามารถอยู่ได้ในระยะยาว

1.6 ลักษณะเด่นของยุวพุทธ

- จัดทะเบียนเป็นยุวพุทธิกสมาคมแห่งแรกในประเทศไทย เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2493 ในเวลาต่อมาจึงมียุวพุทธิกสมาคมจังหวัดต่าง ๆ เกิดขึ้น
- ยุวพุทธ บริหารงาน โดยคณะกรรมการบริหารและเจ้าหน้าที่ประจำ มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ
- ยุวพุทธ เป็นผู้ริเริ่มหลักสูตรต่าง ๆ เช่น บรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน เป็นครั้งแรก เมื่อปี

เอกสารนี้เพื่อ พ.ศ. 2509 ที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เป็นองค์กรสาธารณกุศล ที่มีศูนย์วิปัสสนากรรมฐานเปิดให้ผู้ประชาชนทั่วไปเข้าอบรมปฏิบัติธรรม ทุกเดือนตลอดปี โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใดๆ เป็นเวลาร่วม 20 ปี
- ยุวพุทธ มีหลักสูตรอบรมปฏิบัติธรรมหลากหลาย ทั้งหลักสูตรระยะสั้น 1 วัน , หลักสูตร 2 วัน , หลักสูตร 3 วัน , หลักสูตร 8 วัน , หลักสูตร 15 วัน จนถึงหลักสูตร 1 เดือน และหลักสูตร 3 เดือน เพื่อให้ผู้สนใจสามารถเลือกเข้าอบรมปฏิบัติธรรมในโครงการต่าง ๆ ตามที่เวลาของตนจะอำนวย

1.7 กิจกรรมของยุวพุทธ

ด้วยแรงศรัทธาของพุทธศาสนิกชน และผู้ที่เคยผ่านหลักสูตร พัฒนาจิตให้เกิดปัญญา และสันติสุข ของคุณแม่สิริ กรินชัย จึงเกิดศูนย์วิปัสสนากรรมฐานยุวพุทธฯ ถึง 3 แห่งในปัจจุบัน เป็นเวลา กว่า 53 ปีแล้วที่สมาคมได้ดำเนินงานด้านวิปัสสนากรรมฐานและใช้เป็นที่ศึกษา ค้นคว้าทั้งด้าน ปริยัติและปฏิบัติด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยบริการด้านห้องสมุด ธรรมบันเทิง เป็นศูนย์รวมด้านเอกสาร เทป และวีดีโอ เพื่อรองรับและพัฒนากิจกรรมที่มีคุณค่า ให้สอดคล้องกับยุคสมัย ด้านเอกสาร เทป ปัจจุบันมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่สมาคมจัดขึ้น ประมวลตามลักษณะกิจกรรมละกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

1. กิจกรรมด้านปริยัติ

เพื่อเป็นการส่งเสริมความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องทางพระพุทธศาสนาให้แก่สมาชิก และ พระพุทธศาสนิกชนสมาคมได้จัดกิจกรรมที่น่าสนใจขึ้นเป็นประจำทุกวันอาทิตย์ ได้แก่ โครงการ แสงธรรมวันอาทิตย์ (ทุกวันอาทิตย์ ที่ 2 และ 3 ของทุกเดือน/ ช่วงเข้าพรรษา จัดเป็นประจำทุก วันอาทิตย์) โครงการศึกษาพระอภิธรรม การบรรยายพระ ไตรปิฎกและการสอนภาษาบาลี โดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ

2. กิจกรรมด้านปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน

ถือเป็นกิจกรรมหลักและสำคัญที่สุดของสมาคม โดยจัดอบรมขึ้นเป็นประจำทุกเดือน เพื่อให้ สมาชิกและบุคคลทั่วไปได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ในแนวทางที่ได้ผลดี และเป็นที่ยอมรับทั่วไปเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิต ได้แก่ หลักสูตรพัฒนาจิตให้เกิดปัญญาและสันติสุข โดยคุณแม่สิริ กรินชัย หลักสูตรเจริญสติฯ , หลักสูตรวิปัสสนาสำหรับเยาวชนอายุตั้งแต่ 7 ปีขึ้นไป หลักสูตรวิปัสสนาสายพุทธโธ และหลักสูตรอื่น ๆ โดยพระวิปัสสนาจารย์และวิทยากรที่ทรงคุณวุฒิ โดยยึดหลักมหาสติปิฎก 4 หลักสูตรวิปัสสนากรรมฐานสำหรับพระสงฆ์ เป็นอีกความสำคัญและจัดอบรมให้ความรู้แก่พระสงฆ์เป็นประจำทุกปี

3. กิจกรรมด้านส่งเสริมเยาวชน

เพื่อเป็นการปลูกฝังให้เยาวชน ได้รู้จักหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาและ ชื่นชอบด้านการศึกษา การปฏิบัติธรรม การทำสมาธิ การปฏิบัติตนตามหลักธรรมที่ตนได้ศึกษา ซึ่งจะทำให้เยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษา ค้นคว้า และเผยแพร่แก่สาธารณชนโดยไม่หวังกำไร หากมีผู้ใดคัดลอกหรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาตจากสมาคมฯ หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง กรุณาแจ้งมาที่สมาคมฯ หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

สามารถนำไป ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างถูกต้อง สมาคมจึง ได้จัดหลักสูตรสำหรับเยาวชนขึ้น ได้แก่ หลักสูตรเนกขัมมบารมี หลักสูตรพุทธธรรม หลักสูตรพรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน หลักสูตรค่ายพุทธบุตรเพื่อชีวิตใหม่ หลักสูตรพัฒนาจิตฯสำหรับเยาวชน ฯลฯ

4. กิจกรรมด้านการศึกษา

โรงเรียนยุวพุทธพิทยา เป็นโครงการให้การศึกษาระดับอนุบาลตามหลักสูตรของ กระทรวง ศึกษาธิการ โดยเน้นการอบรมลูกฝึงคุณธรรมในพระพุทธศาสนา ปัจจุบันเปิดสอน 5 ห้องเรียน มีนักเรียนอนุบาลประมาณ 120 คน รับสมัครนักเรียนที่มีอายุ 3-6ปี ที่มีบ้านพักอาศัยไม่ไกลจากสมาคม โรงเรียนยุวพุทธพิทยาดำเนินงานมายาวนานทั้งสิ้น 25 ปี จนกระทั่ง ในปี ๒๕๕๕ ยุวพุทธิกสมาคม ได้ยกเลิกโรงเรียน เนื่องจากเห็นว่า มีโรงเรียนต่างๆ ในเขตข้างเคียงเป็นจำนวนมาก และ เพื่อใช้พื้นที่ในการก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์ ซึ่งจะ เป็นศูนย์พัฒนาเยาวชนให้สามารถสร้างเยาวชนให้เป็นคนดีของสังคม ได้มากขึ้น

โครงการอบรมครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา ด้วยเล็งเห็นถึงความสำคัญของครูที่มีบทบาท โดยตรงในการอบรมสั่งสอนเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตของชาติ สมาคมจึงจัดอบรมความรู้ทางพระพุทธศาสนาให้แก่ผู้ที่ประกอบวิชาชีพครู โดยเฉพาะ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ และนำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดให้แก่ศิษย์ต่อไป

5. กิจกรรมด้านสังคมสงเคราะห์

ตลาดนัดเมตตา สมาคมรับบริจาคสิ่งของเครื่องใช้จากผู้มีจิตศรัทธาแล้วนำไปจำหน่ายในราคา ถูกแก่ผู้มีรายได้น้อย รายได้ทั้งหมดสมทบเข้ากองทุนเพื่อการศึกษา ของนักเรียน ร.ร.ยุวพุทธพิทยา

6. กิจกรรมทั่วไป

กิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สมาคมอาราธนาพระสงฆ์มารับบิณฑบาตในตอนเช้าและร่วมบำเพ็ญกุศลด้วยการฟังธรรม เจริญจิตภาวนาในวันมาฆบูชาและวันปีใหม่ ทั้งนี้เพื่อรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่ ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

7. ร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ ภายในประเทศ และต่างประเทศ

ยุวพุทธิกสมาคมฯให้การสนับสนุนและร่วมมือกับองค์กรต่างๆ ภายในประเทศและที่มีบทบาท หน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุน ดำเนินการพัฒนาบุคคลและสังคมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การร่วมประชุมร่วมจัดกิจกรรม,เอื้อเพื่อสถานที่ เป็นต้น

- เป็นสมาชิกขององค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก (พ.ศ.ล.) ซึ่งปัจจุบันมีสำนักงานใหญ่ อยู่ในประเทศไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เป็นสมาชิกขององค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก (ย.พ.ส.ล.)
- เป็นสมาชิกของสภาสังคัมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยฯ

1.8 กิจกรรมและความร่วมมือกับองค์กรต่างๆ ในประเทศ

- ผู้แทนจากสมาคมเข้าร่วมประชุมชี้แจงนโยบายและการดำเนินงานของสภาสังคัมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยฯ ณ ห้องประชุมสภาสังคัมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยฯเป็นประจำทุกปี
- ผู้แทนจากสมาคมร่วมต้อนรับแขกผู้มีเกียรติ ร่วมถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์ ที่สำนักงานใหญ่ องค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก พร้อมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่สำนักงานใหญ่เรียนเชิญ
- เปิดให้หน่วยงานต่าง ๆ นำคณะมาศึกษาดูงาน
- ร่วมจัดกิจกรรมบำเพ็ญสมณะและวิปัสสนา ถวายพระราชกุศลเนื่องในวโรกาสเฉลิม พระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่สำนักงานใหญ่ องค์การ พุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก เป็นประจำทุกปี
- ผู้แทนสมาคมเข้าร่วมประชุม สมาคมพุทธศาสนาทั่วราชอาณาจักร ซึ่งจัดโดยพุทธสมาคมแห่งประเทศไทยฯ
- ผู้แทนสมาคมเข้าร่วมการประชุมสัมมนา ณ สมาคมวิฑูและโทรทัศน์แห่งประเทศไทย และหน่วยงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับเชิญ
- จัดแสดงนิทรรศการด้านพระพุทธศาสนา ในสัปดาห์ส่งเสริมศาสนาและจริยธรรม เนื่องในมหามงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ
- ผู้แทนสมาคมเข้าเฝ้าถวายพระพร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ณ ศาลาศิวาลัย พระบรมมหาราชวังร่วมกับกรมการศาสนา
- ผู้แทนสมาคม ร่วมเดินเทิดพระเกียรติและจุดเทียนชัยถวายพระพรร่วมกับสภาสังคัมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยฯ
- เจ้าหน้าที่สมาคม ร่วมปฏิบัติงานด้านการสื่อสาร กับคณะกรรมการสาขาการสื่อสารและโทรคมนาคม ฝ่ายเทคโนโลยี ในการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 13 ในปี 2541

1.9 กิจกรรม และความร่วมมือกับองค์กรต่างประเทศ

- ผู้แทนสมาคมเข้าร่วมประชุม "The 20th General Conference of the World Fellowship of Buddhists & the 11th General Conference of World Fellowship of Buddhists Youth" ที่ Nan Tien Temple ประเทศออสเตรเลีย และการประชุมอื่น ๆ ที่จัดขึ้น
- ผู้แทนสมาคม ไปสัมมนา เรื่อง "The Timeless Message of the Samma Sambuddha" ที่ประเทศศรีลังกา จัด โดยกระทรวงพุทธศาสนาประเทศศรีลังกา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ การแจ้งให้เพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ยืมหนังสือหรือเอกสารคืน กรุณาแจ้งคืนเอกสารฉบับนี้ หากมีข้อสงสัย กรุณาติดต่อฝ่ายบริการลูกค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Buddhists & the 11th General Conference of World Fellowship of Buddhists Youth" ที่ Nan Tien Temple ประเทศออสเตรเลีย และการประชุมอื่น ๆ

-สมาคมต้อนรับคณะทูตญี่ปุ่น โดยท่านชาวาอิ ซึ่งมาปฏิบัติภารกิจโครงการธรรมชาตราในประเทศไทยที่จัดขึ้นที่จังหวัดสระแก้ว มอบสิ่งของให้วัดป่าไร่ กองกำลังบูรพา

-สมาคมจัดการประชุมสัมมนาองค์กรพุทธศาสนาทั่วโลก

-สมาคมจัดเลี้ยงต้อนรับคณะผู้เข้าประชุม ของ พ.ส.ถ.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การพัฒนาจิต

2.1 การพัฒนาจิต

ประเทศต่างๆในโลก ย่อมมีการพัฒนาประเทศของคนในด้านต่างๆ และมีเป้าหมายพร้อมทั้งแผนการในการพัฒนา เพื่อความเจริญรุ่งเรืองมั่นคงของประเทศและเพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชน ถือว่าประเทศแต่ละประเทศให้ความสำคัญกับการพัฒนาประเทศของคนเป็นงานสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐบาลหรือผู้ปกครองประเทศจะต้องทำ จะเพิกเฉยไม่ได้ มิฉะนั้นประเทศก็จะยากจน ขาดความมั่นคง ประเทศจะเดือดร้อน ฉะนั้นทุกประเทศจึงมีแผนพัฒนาประเทศของตน ในพระพุทธศาสนาก็เช่นเดียวกัน พระพุทธเจ้าได้ทรงวางแผนหรือหลักการในการพัฒนาเอาไว้ แต่เป็นการพัฒนาชีวิตของแต่ละบุคคล โดยมุ่งพัฒนาจิตเป็นสำคัญ เพราะเมื่อพัฒนาจิตแล้วตัวบุคคลก็ชื่อว่าได้รับการพัฒนาไปด้วย แล้วการพัฒนาทุกอย่างในการสร้างสรรค์ความสุขรวมทั้งการพัฒนาประเทศก็ย่อมทำได้โดยง่าย ทั้งจะนำความสุขมายังมนุษยชาติในโลกโดยตรง โลกจะสงบสุขไม่มีสงคราม ไร้ความวุ่นวาย มนุษย์ในสังคมจะอยู่ด้วยกันอย่างฉันมิตร มีเมตตากรุณาเห็นอกเห็นใจช่วยเหลือกันและกัน ยังมีการพัฒนาจิตสูงขึ้นเพียงใด ความสงบสุขจะเกิดขึ้นในโลกมากขึ้นเพียงนั้น

แต่โลกทุกวันนี้ที่ยังวุ่นวายอยู่มาก ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ก็เพราะมนุษย์ส่วนใหญ่ มุ่งพัฒนาทางด้านวัตถุมากกว่าทางด้านจิตใจ โลกจึงเกิดวิกฤตการณ์ถาวรขึ้น และดูเหมือนว่ามีแนวเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ทำให้คนเป็นโรคจิต โรคประสาทเพิ่มขึ้นทุกปี โดยเฉพาะเมืองใหญ่ๆในโลก จะมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและทางวัตถุสูง มีการใช้เทคโนโลยีเอาเปรียบและโกงผู้อื่น หรือที่เราเรียกว่า พัฒนาทางด้านวัตถุมากกว่าทางด้านจิตใจ

ฉะนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่คนในปัจจุบันจะต้องหันมาสนใจความเจริญทางด้านจิตใจ แล้วช่วยกันพัฒนาจิตใจของตน รวมทั้งชี้นำส่งเสริมให้มนุษยชาติในโลกได้พัฒนาจิตใจของตนเหมือนอย่างทุกชาติในโลกกำลังพัฒนาบ้านเมืองของตนอยู่ในขณะนี้ หากทุกคนมีการพัฒนาจิตของตนตามหลักพระพุทธศาสนาแล้ว ก็เชื่อมั่นได้เลยว่า โลกจะมีความสงบสุขและน่าอยู่มากกว่าปัจจุบันที่เป็นอยู่อย่างแน่นอน

2.2 การพัฒนาจิตคืออะไร

คำว่า “พัฒนา” เป็นศัพท์สมัยใหม่ หมายถึง “การทำให้เจริญขึ้น การทำให้รุ่งเรืองขึ้น” ใช้ได้ทั้งในการพัฒนาด้านวัตถุและด้านจิตใจ เช่นการพัฒนาชนบท การพัฒนาประเทศ การพัฒนาสติปัญญา และการพัฒนาจิต เป็นต้น แต่ศัพท์ทางพระพุทธศาสนาที่แท้จริงที่ใช้ในการพัฒนาด้านจิตนั้นท่านใช้คำว่า “ภาวนา” ซึ่งหมายถึงทำให้มี, ทำให้เกิดขึ้น, ทำให้เจริญ, การอบรม, การบำเพ็ญ เช่นคำว่า “สมาธิภาวนา” คือ การเจริญ การอบรม หรือการบำเพ็ญสมาธิ และคำว่า “วิปัสสนาภาวนา” คือการเจริญ การอบรม หรือการบำเพ็ญวิปัสสนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดังนั้น การอบรมจิตหรือการพัฒนาจิตในพระพุทธศาสนาจึงใช้คำว่า “จิตภาวนา” ดังปรากฏในมหาสังกตสูตร ซึ่งพระพุทธเจ้าตรัสแก่สังกตนิครนถ์ ผู้ถือตัวว่าเป็นนักปราชญ์คนหนึ่งว่า “คุณธรรมาธิปไตย (พระพุทธองค์ตรัสเรียกสังกตนิครนถ์ ตามชื่อสกุลว่า ธรรมาธิปไตย) จิตภาวนาท่านฟังมาได้อย่างไร” เมื่อสังกตนิครนถ์ ทูลตอบไม่ได้ พระพุทธองค์จึงตรัสว่า “คุณธรรมาธิปไตย อริยสาวกในศาสนา ผู้ได้อบรมจิตแล้ว เมื่อความสุขเกิดขึ้น เขาได้รับสุขแล้ว ก็ไม่ยินดีในสุข เมื่อสุขจากไป มีความทุกข์เกิดขึ้น เขาได้รับทุกข์แล้ว ไม่เศร้าโศก ไม่ลำบากใจ ไม่รำพันคร่ำครวญตบอก ไม่มีความหลงใหล.... คุณธรรมาธิปไตย แม้สุขเกิดขึ้นแก่พระอริยสาวก ผู้ใดผู้หนึ่งก็ไม่ครอบงำจิต (ท่านได้) เพราะท่านได้อบรมกายแล้ว เมื่อทุกข์เกิดขึ้นก็ไม่ครอบงำจิต(ท่านได้)เพราะท่านได้อบรมจิตแล้ว คุณธรรมาธิปไตย บุคคลที่ท่านได้อบรมกาย อบรมจิตแล้ว เป็นอย่างนี้แล แต่การพัฒนาจิตหรือการอบรมจิตตามหลักพระพุทธศาสนาก็คือ การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานนั่นเอง

2.3 วัตถุประสงค์ของหลักสูตรอบรมพัฒนาจิต

เพื่อชี้แนะหลักธรรมที่เป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้จริง ให้ความรู้ความเข้าใจอารมณ์ของวิปัสสนากรรมฐาน แล้วนำกรรมฐานที่เหมาะสมกับ อธิษฐานมาใช้เพื่อทำให้เกิดเป็นพื้นฐาน โดยตรงในการเจริญวิปัสสนาในลำดับต่อไป เพื่อให้เกิดปัญญาและกำจัด อวิชชาอันเป็นต้นตอของกิเลสทั้งปวงลงได้ในที่สุด

3. เนื้อหาธรรมะที่เกี่ยวข้อง

3.1 วิปัสสนาคืออะไร

วิปัสสนาคือ การเอาสติเข้าไปตามดูตามสังเกต เข้าไปจ้อง เข้าไปใส่ใจ ต่อสภาวะลักษณะที่ปรากฏในขณะนั้น และต่อความแปรปรวนเปลี่ยนแปลงและความเป็นไปต่าง ๆ ทั้งการเกิดขึ้นตั้งอยู่เสื่อมไป คับไปของรูปของนาม หรือของร่างกายของจิตใจ หรือของรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ สะสมข้อมูลที่ตั้งเขตได้นั้นมากขึ้นเรื่อย ๆ และนำข้อมูลที่ได้จากการตามดูตามสังเกตนั้น มาพิจารณาพิจารณาโดยแยกคาย ให้เห็นว่ารูปนามนั้นเที่ยงหรือไม่เที่ยง เป็นสุขหรือทุกข์ หรือความสุขที่ได้มานั้นคุ้มกับความทุกข์ที่ต้องเผชิญหรือไม่ อยู่ในอำนาจหรือไม่ เป็นไปตามความปรารถนาหรือไม่ ควรค่าแก่การยึดมั่นหรือไม่ ควรหรือไม่ที่จะถือว่าเป็นเรา เป็นของของเรา เป็นตัวเป็นคนของเรา (ถ้าจะถือว่าสิ่งใดเป็นเราแล้วสิ่งนั้นก็ควรจะอยู่ในอำนาจ และเป็นไปตามความปรารถนาของเราอย่างแท้จริง) ทั้งนี้ก็เพื่อทำการศึกษ ให้เห็นธรรมชาติที่แท้จริงของรูปนามทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็กรูปนามภายใน ภายนอก ในอดีต ปัจจุบัน อนาคต คือให้รู้แจ้งเห็นจริงอย่างชัดเจนด้วยปัญญาของตนเองอย่างทะลุปรุโปร่ง โดยไม่มีความเคลือบแคลงสงสัยใด ๆ และไม่ต้องอาศัยความเชื่อผู้อื่นอีกต่อไป (เพราะรู้ด้วยปัญญาของตนเองแล้ว) จนกระทั่งเห็นแจ้งว่าภายในเป็นอย่างไรภายนอกก็เป็นอย่างนั้น ปัจจุบันเป็นอย่างไรอดีตและอนาคตก็เป็นอย่างนั้น ไม่ว่าจะรูปนามใด ๆ ในเวลาไหน ๆ ก็เป็นอย่างนั้น

ทั้งนี้ควรทำประกอบกันทั้งการตามดูตามสังเกต และการพิจารณาโดยแยกคาย ไม่ใช่ทำเพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง เพราะการตามดูตามสังเกตแล้วไม่นำข้อมูลที่ได้นั้น มาพิจารณาโดยแยกคาย ก็จะไม่ได้ประโยชน์จากข้อมูลนั้นอย่างเต็มที่ ส่วนการตั้งหน้าตั้งตาพิจารณาโดยแยกคาย โดยไม่มีข้อมูลจากการตามดูตามสังเกตอย่างมากพอ การพิจารณานั้นก็อาจผิดพลาดได้ ดังนั้นจึงควรตามดูตามสังเกตไปเรื่อย ๆ แล้วนำข้อมูลนั้นมาพิจารณาโดยแยกคายเป็นระยะ ๆ สลับกันไป

เมื่อพิจารณาอะไร ไม่ออกแล้ว ก็แสดงว่าข้อมูลที่ตั้งเขต ได้มานั้นยังไม่มากพอที่จะพิจารณาต่อไป ก็พักการพิจารณาเอาไว้ก่อนอย่าท้อใจเพราะเป็นธรรมดาของการปฏิบัติ ใช้สติตามดูตามสังเกตรูปนามกันต่อไป เมื่อข้อมูลมากขึ้นก็จะพิจารณาต่อไปได้เอง หรือบางครั้งเมื่อข้อมูลมากพอแล้ว แม้จะไม่ได้ตั้งใจพิจารณาจิตก็จะแล่น ไปได้เอง คือถึงไม่ได้ตั้งใจพิจารณาเหมือนพิจารณาเมื่อเห็นธรรมชาติที่แท้จริงชัดเจนมากขึ้นเรื่อย ๆ แล้ว ในที่สุดก็จะเกิดความรู้สึกขึ้นมาจากส่วนลึกที่สุดของจิตใจของตนเอง เป็นความรู้สึกเมื่อหน่ายในรูปนามทั้งปวงอย่างแรงกล้า เมื่อเมื่อหน่ายก็จะเกิดความรู้สึกคลายความยึดมั่นถือมั่นในรูปนามทั้งปวงลงไป เมื่อคลายความยึดมั่นถือมั่นนั้นมากเท่าไร ก็เลสทั้งหลายที่อยู่ในระดับความหยาบ / ความประณีตเดียวกันกับความยึดมั่นถือมั่นนั้น ก็จะถูกทำลายลงไปพร้อมกัน ซึ่งเป็นการทำลายที่ต้นตอของกิเลส นั้น โดยตรง จึงไม่มีโอกาสที่จะเกิดขึ้นมาได้อีกเลย และความรู้สึกนี้จะแผ่ซ่านไปทั่วทุกอณูของร่างกาย (คล้ายกับเวลาที่ประสบกับความตกใจ ความกลัว หรือความเสียใจอย่างสุดขีด จนกระทั่งความรู้สึกเหล่านั้นแผ่ซ่านไปทั่วทุกอณูร่างกายไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชุมชน ฉะนั้น) ส่วนในพระไตรปิฎกจะใช้คำว่า เมื่อเบื่อนายก็จะคลายกำหนด เมื่อคลายกำหนดก็จะหลุดพ้น .

ที่กล่าวมานี้เป็นการเกิดขึ้นของปัญญาขั้นมรรคผล ซึ่งเป็นปัญญาขั้นสูงสุด จนมีอิทธิพลไปถึงจิตได้สำนึกที่อยู่ลึกที่สุด แต่ถ้าเห็นธรรมชาติของรูปนามยังไม่ชัดเจนพอ หรือยังไม่มากพอ ก็จะเกิดความรู้สึกตกตายความยึดมั่นถือมั่นขึ้นมาได้เช่นเดียวกัน แต่ความรู้สึกนั้นจะอยู่แค่ระดับจิตสำนึกหรือลงไปถึงจิตได้สำนึกบางส่วน จะทำให้เกิดการละกิเลสได้ชั่วคราว ที่เรียกว่าตังคประหาร ผู้ปฏิบัติบางคนเมื่อปฏิบัติมาถึงขั้นนี้แล้ว ก็อาจจะเข้าใจผิด คิดว่าตนเองบรรลุมรรคผลแล้วก็ได้ ดังนั้นผู้ปฏิบัติทั้งหลายพึงระวัง และพิจารณาให้ดี เพราะตังคประหารนั้นนานวันไปก็จะเสื่อมลงไปได้ เมื่อมีเหตุมีปัจจัยมากพอ กิเลสก็จะฟูขึ้นมาได้อีก การทดสอบ / ตรวจสอบกิเลสที่เหลืออยู่ และคุณสมบัติพิเศษเฉพาะตัวของมรรคผลแต่ละขั้น (เช่น ความบริบูรณ์ของศีล ความบริบูรณ์ของสมาธิ ความบริบูรณ์ของสติ) จะเป็นเครื่องตัดสินที่ดีที่สุด สำหรับกิเลสที่ละได้แล้วนั้น จะต้องละได้เพราะความบริสุทธิ์ของจิตจริง ๆ ก็อภิสานั้นจะต้องไม่เกิดขึ้นอีกอย่างสิ้นเชิง ไม่ใช่ละได้ด้วย การข่มไว้ด้วยสติ ข่มไว้ด้วยสมาธิ หรือการคอยพิจารณาเพื่อข่มไว้ การทดสอบก็ควรทำในสิ่งแวดล้อมที่บีบคั้นและยาวนาน เพื่อกระตุ้นให้กิเลสข้อนั้นเกิดขึ้น (ควรใช้เวลาอย่างน้อย 2 เดือนในการทดสอบ แต่ถ้าให้ดีก็ควรใช้เวลาให้มากกว่านี้)

วิปัสสนา มีประโยชน์อย่างไร

1. สัตตนาถ วิสุทธยา

ท่ากาย วาจา ใจ ของสรรพสัตว์ ให้บริสุทธิ์หมดจด

2. โสกะปะริเทวานัง สมะติกะมาเย

ดับความเศร้าโศกปริเทวนาการต่างๆ

3. ทุกขะ โทมะนัสสานัง อัดถังคะมาเย

ดับความทุกข์กาย ดับความทุกข์ใจ

4. ฉญาญัสสะ อธิคะมาเย

เพื่อบรรลุมรรค

5. นิพพานัสสะ สัจฉิกิริยาเย

เพื่อทำนิพพานให้แจ้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถาม ประโยชน์ของการเจริญวิปัสสนามีเพียงเท่านี้หรือ

ตอบ ยังมีอยู่อีกมาก เช่น

1. ชื่อว่าเป็นผู้ไม่ประมาท
2. ชื่อว่าเป็นผู้ได้เตรียมตัวตายก่อนตาย
3. ชื่อว่าเป็นผู้ได้ป้องกันภัยในอบายภูมิทั้ง 4
4. ชื่อว่าได้บำเพ็ญไตรสิกขา
5. ชื่อว่าได้เดินตามทางสายกลาง คือ มรรค 8
6. ชื่อว่าใครรักษาศีลธรรม 3 ไว้ให้เจริญวัฒนาสถาพรต่อไป
7. ชื่อว่าได้บูชาพระพุทธเจ้าด้วยการบูชาอย่างสูงที่สุด
8. ชื่อว่าได้บำเพ็ญศีล สมาธิ ปัญญา ให้เป็นอุปนิสัยปัจจัย ในภพหน้าต่อไป ในเมื่อยังไม่ถึงพระนิพพาน
9. ชื่อว่าได้ปฏิบัติถูกต้องตามพระไตรปิฎก โดยแท้จริง
10. ชื่อว่าเป็นผู้มีชีวิต ไม่เปล่าจากประโยชน์ทั้ง 3
11. ชื่อว่าเป็นผู้เข้าถึงพระรัตนตรัยอย่างถูกต้องแท้ สมกับนามว่า อุบาสกอุบาสิกา
12. ชื่อว่าได้ปฏิบัติตามพระพุทธโอวาททั้ง 3 ข้อนี้เป็นอย่างดี
13. ชื่อว่าได้ปฏิบัติเพื่อให้เกิดวิปัสสนาญาณ 16
14. ชื่อว่าได้สั่งสมอริยทรัพย์ไว้ในภายใน
15. ชื่อว่าเป็นคนไม่จน
16. ชื่อว่าเป็นผู้มาดีไปดี อยู่ดีกินดี ไม่เสียที่ได้เกิดมาพบ พระพุทธศาสนา
17. ชื่อว่าได้รักษาอมตมรดก ของสมเด็จพระสัมมา สัมพุทธเจ้าไว้เป็นอย่างดี
18. ชื่อว่า ได้ช่วยกันเผยแพร่มะพร้าวพระพุทธศาสนาให้เจริญ รุ่งเรืองยิ่งขึ้น ไปอีก
19. ชื่อว่า ได้ตัวอย่างอันดีงามแก่อนุชนรุ่นหลัง
20. ชื่อว่าตนเองได้มีธนาคารบุญติดตัวไปทุกฝีก้าว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 กรรณฐานคืออะไร

กรรณฐาน เป็นคำเรียกโดยรวมในหมวดของการปฏิบัติธรรมประเภทหนึ่งในพระพุทธศาสนา หมวดกรรณฐาน ประกอบด้วย ตัวกรรณฐาน และโยคาวจร ตัวกรรณฐาน คือ สิ่งที่ถูกฟัง ถูกพิจารณา ได้แก่ อารมณ์ต่าง ๆ ส่วน โยคาวจร คือ ผู้ฟังหรือผู้พิจารณา ได้แก่ สติสัมปชัญญะและความเพียร การฝึกกรรณฐานว่าโดยธรรมาธิฐานจึงหมายถึงการใช้ สติสัมปชัญญะพิจารณาอารมณ์ ที่มากระทบ อย่างระมัดระวังไม่ให้บาปเกิดขึ้น เพียรหมั่นระลึกถึงกุศลและรักษากุศลนั้นอยู่เสมอให้เชื่อมไป หากกล่าวถึง คำว่า กรรณฐาน เราจะเข้าใจกันว่า กรรณฐาน คือ สมาธิหรือการนั่งหลับตาท่องคำซ้ำ ๆ ซึ่งเป็นการกระทำบางอย่างที่ต่างไปจากพฤติกรรม การให้ทาน การรักษาศีล แต่สำหรับความหมาย ที่มีมาในพระบาลี ตามนัยแห่งมูลฎีกาแสดงวินิจฉัยคำ “กรรณฐาน” ไว้ว่า

กมฺมเมว วิเสสธิกมฺนสฺส ฐานนฺติ กมฺมฐาน

แปลว่าการงานที่เป็นเหตุแห่งการบรรลุคุณวิเศษชื่อว่า “กรรณฐาน”

เหตุแห่งการบรรลุคุณวิเศษนั้น มิได้เกิดขึ้นเพียงเพราะนั่งหลับตาดังกล่าว แต่มีองค์ประกอบและรายละเอียด อีกมากมาย ดังนั้น ความหมายของกรรณฐานเท่าที่เราเข้าใจ จึงยังคงคลุมเครือและยังต่างจากความหมายที่แท้จริงอยู่มาก การสร้างความบริสุทธิ์แห่งจิตนี้ จำเป็นจะต้องมีสิ่งที่ไม่เป็นโทษให้จิตอิงอยู่ได้ สิ่งอิงที่ว่านี้มี 2 ลักษณะ คือ อาจเป็นได้ทั้งสิ่งที่อยู่ภายนอกระบบร่างกายและจิตใจ หรือสิ่งที่อยู่ภายในระบบร่างกายและระบบจิตใจก็ได้ สิ่งที่อยู่ภายนอกระบบร่างกายและจิตอาจเป็นส่วนที่สร้างขึ้นหรือมาจากภาวะแวดล้อม เช่น ดวงกสิณ ชากศพ หรืออาหารที่รับประทานอยู่ทุกวัน ส่วนสิ่งที่มาจากภายในระบบร่างกายและระบบจิตใจ ก็คือ อริยาบทต่าง ๆ และความคิด เป็นต้น ทั้งหมดเหล่านี้สามารถนำมาเป็นองค์ประกอบในการฝึกอบรมจิตที่เรียกว่ากรรณฐานได้ (จีน วินายะ มปป : 2)

การปฏิบัติกรรณฐาน เป็นการกระทำด้วยความตั้งใจหรือจงใจลักษณะหนึ่ง แต่เป็นไปในฝ่ายกุศลส่วนเดียว เพราะมิได้มีเหตุจงใจจากความต้องการในกามคุณอารมณ์ การปฏิบัติกรรณฐานจึงไม่ขึ้นกับโลกธรรมและกามคุณดังกล่าว มีจุดมุ่งหมายพื้นฐาน คือ การอบรมจิตใจให้สงบจากนิวรณ์ ๕ คือ ตัณหา ความคิดมุ่นร้าย ความเกียจคร้าน ความเร่าร้อน ไม่สบายใจ และระแวงสงสัย เป็นต้น จิตที่สงบจากนิวรณ์ธรรมทั้งหลายจักเข้าถึงสภาวะแห่งปัญญาได้ไม่ยากนัก เนื่องจากพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งการปฏิบัติ (กิริยวาท) และเป็นศาสนาแห่งความเพียรหรือวิริยวาท (พระมหาบุญชิต สุต โปรง : 2536) ความเพียรในการปฏิบัตินี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่สำคัญ คือ ศรัทธา 4 ได้แก่ ความเชื่อในเรื่องกรรมหรือการกระทำ (กมฺมสทฺธา) ในเรื่องผลของกรรม (วิ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปากสัทธา) ในความเป็นเจ้าของกรรมที่ตนทำ (กัมมสกตาสัทธา) และความเชื่อในการตรัสรู้ของ พระพุทธองค์ (ตถาคตโพธิสัทธา) ดังนั้น “กรรม” จึงเป็นคำสำคัญในคัมภีร์พระพุทธศาสนาใช้ อธิบายแนวคิดเกี่ยวกับ โลกและชีวิตในเชิงพุทธ มีความหมายสัมพันธ์กับคำว่า กุศล อกุศล บุญ บาป วาสนา บารมี (พระเมธีธรรมาภรณ์, “กรรม” ในคำ : ร่องรอยความคิดความเชื่อ ไทย 2537 : 1)

การกระทำโดยทั่วไปมี 3 ลักษณะ โดยแบ่งตามช่องทางที่แสดงออก คือ กายกรรม วจีกรรม มโนกรรม มีทั้งส่วนที่เป็นกุศลและอกุศล ส่วนมากอาศัยอารมณ์ทั้ง 5 และมีโลกธรรม 8 เป็นอารมณ์ และเป็นเหตุจูงใจให้มีการกระทำที่เป็นกุศลหรืออกุศล เช่น บุคคลมีเจตนาคิดอยากได้ทรัพย์สมบัติ ของผู้อื่น (อกุศลมโนกรรม) ด้วยอำนาจความโลภ จึงแสดงพฤติกรรมของการแย่งชิง หรือไม่ก็หิย ฉวยไปโดยไม่ได้รับอนุญาต (อกุศลกายกรรม) เป็นต้นทรัพย์สมบัติของผู้อื่นซึ่งเป็นรูปธรรมจึงเป็น เหตุให้มีการกระทำต่าง ๆ ตามมา กล่าวโดยสรุป การฝึกกรรมฐานเป็นการกระทำกุศลกรรมชนิด หนึ่ง โดยเฉพาะมโนกรรม ต่างจากกรรมทั่วไป ตรงที่เป้าหมายการกระทำเป็นไปเพื่อความสิ้นภ พะแก่สังขาร ไม่ต้องไปเกิดในแหล่งกำเนิดใดอีก เนื่องจากจิตต้องอิงอาศัยอารมณ์จึงเกิดขึ้นได้ และ ธรรมชาติของจิตมีความสัปดาห์ไปตามอารมณ์ ไม่อาจหยุดนิ่งเพื่อการพิจารณาแม้เพียงชั่วครู่ จึง จำเป็นต้องใช้อุบายบางอย่าง เพื่อลดความสัปดาห์ โดยหาสิ่งที่ไม่เป็นโทษให้จิตอิงอยู่ อุบายที่ว่านี้ คือ ที่มาของกิจกรรมที่เรียกว่ากรรมฐาน อุบายดังกล่าวแยกออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. อุบายสงบใจ กล่าวคือ อาศัยวิธีการท่องถ้อยคำบางอย่างซ้ำ ๆ กัน และบังคับตนเองใน ลักษณะ การสร้างแนวคิด เกี่ยวกับคำนั้น สิ่งที่เราสร้างขึ้นไม่ว่าจะเป็นแนวคิด ความคิด หรือ ภาพพจน์ของคำ ๆ นั้น ล้วนเป็นองค์ประกอบของความสงบที่เรียกว่า สมถกรรมฐาน

2. อุบายเรื่องปัญญา อาศัยความรู้สึกตัวที่มีอยู่ รู้ถึงการสัมผัสทางทวารทั้ง 6 รู้ถึงปรากฏการณ์ ทางจิต ขณะร่างกายมีการกระทบสิ่งเร้า เผ้าติดตามการรับรู้ด้วยความตั้งใจ เมื่อมีความตั้งใจอยู่ที่ การรับ กระทบความคิดต่าง ๆ ก็จะถูกคัดออกไป จนไม่สามารถสอดแทรกเข้ามาได้ ไม่เปิดโอกาส ให้มีการก่อตัว ของแนวคิด ภาพลักษณ์หรือความคิดใด ๆ ตามมา เท่ากับเป็นการรู้เท่าทัน กระบวนการที่เกิดขึ้นโดยตรงในทันทีที่เกิดขึ้น จึงไม่เกิดการบิดผันใด ๆ ทางด้านความคิดนี้ คือ ส่วนของกิจกรรมที่เรียกว่า วิปัสสนากรรมฐาน (ชิน วินายะ มปป : 2 - 7)

เนื่องจากกรรมฐานเป็นกุศโลบายบางอย่างที่เกิดจากความตั้งใจสร้างแนวคิดขึ้นหรือ ไม่ก็เป็นการตั้งใจรับความรู้สึก โดยไม่ผ่านแนวคิด อารมณ์ที่จิตอิงอยู่จึง ไม่เหมือนอารมณ์ทั่วไป ที่รับรู้กันอยู่ ในชีวิตประจำวัน ภาพลักษณ์และความรู้สึกตัวเป็นผลมาจากความตั้งใจ ดังกล่าว และถูกจัดเป็น หมวดหมู่ของอารมณ์พิเศษที่มีหลักการและวิธีการรับรู้เป็นการเฉพาะสำหรับกรรมฐานแต่ละ ประเภท เช่น แนวคิดของคำหรือภาพลักษณ์ที่สร้างขึ้นจากสมถกรรมฐาน 40 อย่าง หรือความ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้ศึกษานาม-รูปจากวิปัสสนากรรมฐาน มีขั้น ๓ อย่างแรก เป็นต้น อารมณ์พิเศษและวิธีการเฉพาะ นี้มีใช้สิ่งที่เกิดขึ้นมาได้โดยบังเอิญ หรือนึกคิดจะทำตามความนิยมที่สืบทอดกันมาก็ทำได้ แต่เป็นสิ่งที่ต้องการความเข้าใจในเหตุปัจจัยและหลักการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดผลตามที่ต้องการ ดังนั้น การเข้าหา อาจารย์ผู้มีความชำนาญในการใช้อุบายกรรมฐาน การรู้ถึงจิตอหยาตย์ผู้เรียน การอยู่ในสถานที่ที่ไม่พลุกพล่าน มีการเรียนการสอน และการปฏิบัติควบคู่กันไป และการอุทิศเวลาบางส่วนเพื่อศึกษา และปฏิบัติจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเจริญกรรมฐาน

ความสำคัญของกรรมฐาน

ความทุกข์เป็นสิ่งที่ชีวิตไม่ต้องการ พระพุทธศาสนาแบ่งความทุกข์ไว้ 2 อย่าง คือทุกข์ประจำ และทุกข์จร ทุกข์ประจำ หมายถึง ทุกข์ที่มาพร้อมชีวิต คือ การเกิด แก่ ตาย ไม่มีใครหลีกเลี่ยงทุกข์ ประจำนี้ได้ ส่วนทุกข์จร ได้แก่ ความเศร้า โศก รำพัน ต้องอาลัยไม่ขาด การไม่สมความปรารถนา และการพลัดพรากจากของรัก เป็นต้น เป็นเพียงทุกข์ที่ผลัดกันเกิดขึ้นในระหว่างที่เกิดแก่และตาย นั้นเอง อาจจะบรรเทาได้บางส่วนตามสมควร แต่ก็ไม่อาจทำให้ทุกข์จรรนั้น หหมดไปได้เช่นกัน สังคมในอดีตเคยต้องเกิด แก่ ตายอย่างไร ปัจจุบันแม้จะมีเทคโนโลยี ที่ก้าวหน้าทันสมัยอย่างไร เทคโนโลยีเหล่านั้น ก็ยังไม่อาจ แก้ปัญหาชีวิตที่ต้องแก่และต้องตายของชีวิตใครได้

พระพุทธศาสนามีได้สอนหรือบังคับให้หนีสังขม มิได้ถ่วงความเจริญ หรือพยายามหยุดยั้ง เทคโนโลยีที่กำลังก้าวกระโดดนั้น อย่างที่หลายคนเข้าใจกัน ที่จริงแล้วจะมีเทคโนโลยีหรือไม่ก็ตาม ปัญหาที่มีได้ลดลงหรือเพิ่มขึ้นจากเดิม ทั้งนี้เทคโนโลยีต่าง ๆ มีทั้งส่วนที่ให้สุขและให้โทษ ขึ้นอยู่กับผู้ที่นำไปใช้มากกว่า จุดยืนทางศาสนาอยู่ที่การเป็นสัตถุญาณ เตือนภัยที่จะเกิดแก่นมนุษย์ ภัยนั้นมีอยู่รอบด้าน โดยเฉพาะภัยทางความคิด ซึ่งมนุษย์มองไม่เห็นและไม่เชื่อว่าเป็นภัยจริง มุมมองที่คับแคบอาจทำให้มนุษย์มองเห็นเพียงด้านเดียว ของความสะดวกสบายจากเทคโนโลยี แล้วกล่าวอ้างถึงความเจริญทันสมัย เพื่อสนับสนุนความคิดของตน และเลือกที่จะทำตามความคิดนั้น จนละเลยปัญหาที่จะตามมาในภายหลัง ศาสนามีหน้าที่แสดงความจริงเกี่ยวกับโลกและชีวิต แนะนำ ถึงความรอบคอบ และรอบรู้ในการดำเนินชีวิต โดยเกิดความเดือดร้อน น้อยที่สุด รอบรู้ว่าจะสิ่งใด ควรคิดควรทำ สิ่งใดไม่ควรทำ ช่วยให้ผู้สนใจชีวิตและส่วนที่เป็นปัญหา มีระเบียบในระเบียบใจ และการยอมรับเหตุผล ทำให้สามารถหาทางออกจากความขัดแย้งและอยู่ในสังขมที่เต็มไปด้วย ปัญหาได้อย่างผู้รู้กาลเทศะ

จุดมุ่งหมายของกรรมฐาน

การฝึกกรรมฐาน เป็นกิจกรรมสำคัญทางพระพุทธศาสนา เกิดขึ้นเพื่อเป็น พื้นฐานรับรองเรื่อง การเวียนว่ายตายเกิด ดังกล่าว ในพระศาสนา แม้จะมีจุดหมายสูงสุดอยู่ที่การบรรลุ คุณวิเศษ คือ ด้ำนการค้ำ ไม้ว่ากรรมใด ๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มรรค ผล นิพพาน แต่ถ้าจิตใจยังพัฒนา ไม่ผ่านขั้นตอนการยอมรับ การเวียนว่ายตายเกิด อันยาวนานของตนเอง หรือยังมีความสงสัยในเรื่องภพชาติ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันและที่จะเป็นไปในอนาคตแล้ว ขบวนการถอนรากถอนโคนกิเลสตัณหา อาสวะ และอนุสัยต่าง ๆ ในจิตใจอย่างจริงจัง จะยังไม่เกิดขึ้นอย่างแน่นอน ภัยของภพชาตินั้น มาจากความจำเจวนเวียน ที่ชีวิตต้องอยู่กับความทุกข์บ้าง ความทุกข์บ้าง มีความผันแปรไปตามเหตุปัจจัย มิได้ผันแปรไปตามความต้องการของตนเอง การเห็นภัยจึงมีความสำคัญทำให้ผู้เห็นภัยดังกล่าวยอมเปลี่ยนวิถีชีวิตจากที่เคยวนเวียนเป็นไปเนื่องด้วยกิเลสตัณหา สู่วิถีชีวิตที่มีสติสัมปชัญญะดำเนินชีวิตไปตามทางมรรคได้อย่างมั่นคง ความกลัวภัย ทำให้เราเปลี่ยนแนวความคิด เปลี่ยนความต้องการใหม่ ตรงนี้คือ จุดเริ่มของพระพุทธศาสนา การทำทาน รักษาศีล ไม่ช่วยให้เกิดความรู้สึกลัวภัยได้ คนที่จะน้อมเข้ามาในการปฏิบัติกรรมฐานจะต้องเห็นภัยในวัฏสงสารก่อน จึงจะมองหาการปฏิบัติ แต่การปฏิบัติบางอย่าง อาจทำให้เกิดความสุขมากมาย ซึ่งไม่ช่วยให้เห็นภัยของวัฏฏะ นั่นก็ไม่ตรงกับพระพุทธศาสนา พื้นฐานความคิดเกี่ยวกับ ภัยของวัฏสงสารจะ ได้จากการเรียนก่อน จากนั้นจึงน้อมเข้ามาสู่การปฏิบัติ (พระมหาอมรศักดิ์ จิตตญา โณ. สัมภาษณ์.)

การพิสูจน์การเวียนว่ายตายเกิดนั้น มิใช่เพียงการทำจิตใจให้สงบแล้วพาไปคุณนรกสวรรค์หรือจินตนาการถึงพระนิพพาน ว่าเป็นเมืองแก้วตามที่ได้ยินมา การยอมรับว่ามีนรกสวรรค์ดังกล่าว มีประโยชน์ในแง่ของการสร้างศรัทธา ที่จะทำความดี ละเว้นความชั่ว เพื่อความสุขของชีวิตในภพนี้และภพหน้า แต่ไม่สามารถเปลี่ยนความเชื่อและทิวทัศน์ ที่เป็นอนุสัยนอนเนื่องอยู่ในชั้นธัมมคานได้ จึงมีความปรารถนาการเกิดอยู่เสมอไป ไม่รู้สึกลัวสังสารวัฏฏ์ จะเป็นภัย ต่อชีวิตตนเองได้อย่างไร การเผชิญ กับความเกิดดับ (ตาย) อย่างซ้ำซากเฉพาะหน้า จำต้องอาศัยความเข้าใจ และการปฏิบัติบำเพ็ญเพียรทางจิตขั้นเอกอุ จึงจะยอมรับภัยของชีวิตได้ ซึ่งมีวิธีการอยู่ 2 วิธี คือ สมถกรรมฐาน และวิปัสสนากรรมฐาน

วิธีการต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้น ทั้งสมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐาน เป็นอุบายในการฝึกสังเกตความเป็นไปของจิตขณะ กระทบอารมณ์ต่างๆ เป้าหมายการสังเกตอยู่ที่ความสามารถในการรับรู้เท่าทันความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของตนเองก่อนที่จะ แสดงพฤติกรรมอะไรออกไปทางกาย วาจา หากเราเข้าใจช่วงต่อของความรู้สึกรู้สึกนึกคิด จากความรู้สึกรู้สึกเก่า (วิบากวัฏ) ประดังไปสู่ความรู้สึกรู้สึกใหม่ (เจตสวัฏ) เป็นเหตุให้เกิดการกระทำใหม่อีก (กรรมวัฏ) ว่าวิบากเป็นเพียงผลมาจากอดีตกรรม ไม่มีใครเลือกรับแต่วิบากดี หรือย้อนกลับไปเปลี่ยนกรรมในอดีตได้ ตัววิบากเองไม่คิดและไม่ชั่วรับผลแล้วดับไป แต่การดับไป ถูกตัวกิเลสปิดบัง และประดังให้ดูเหมือน ยังมีอยู่ตลอดเวลา ไม่หวั่นวิธีการสืบต่ออารมณ์อย่างรวดเร็วไม่ขาดสาย ก็ด้วยความเป็นกลุ่มของ อัดค้ำที่ยึดถือขึ้นมาเอง ความยึดถือและสำคัญผิดนี้ คือส่วนของการประดังแต่งเป็นกรรมใหม่ที่พยายาม จะแก้ไขเปลี่ยนแปลง สิ่งเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภายนอกให้เป็นไปตามความต้องการของคน วัตถุประสงค์แห่งกิเลส - กรรม - วิบาก อันเป็นปมปัญหาของชีวิต ที่เคยทำให้ต้องเวียนว่ายตายเกิดนั้น แฝงอยู่ ณ จุดเชื่อมต่อระหว่างความรู้สึกนึกคิดในปัจจุบันนั่นเอง หากเข้าใจจุดมุ่งหมายและสามารถปฏิบัติกรรมฐานธรรมไปตามแบบที่พระพุทธองค์วางไว้จนเกิดผลในระดับหนึ่งแล้ว ประสบการณ์ทางศาสนาดังกล่าวจะเป็นตัวกระตุ้นความเลื่อมใสศรัทธาอย่างแท้จริงให้เกิดขึ้น มิใช่ศรัทธาที่เกิดขึ้นจากการ ฟังตามกันมา แต่เป็นความศรัทธาที่มั่นคงในความจริงเฉพาะหน้า รู้จักว่าส่วนใดเป็นคุณค่าสูงสุดในพระพุทธศาสนา ส่วนใดมิใช่คุณค่า และหาโอกาสตอบแทนบุญคุณพระศาสนาด้วยความเคารพและกตัญญู พุทธศาสนิกชนที่มีความประสงค์จะแสวงหาวิชาในด้านพระพุทธศาสนา ควรศึกษาพระไตรปิฎก ธรรมดรรชนี จากท่านผู้รู้ที่มีวิทยฐานะ โดยถูกต้องและสมบูรณ์ จึงจะได้รับความรู้ที่แน่นตามความประสงค์ ได้เหตุผลในการปฏิบัติอย่างถูกต้อง ถ้าหากว่ามีแต่การชอบฟังในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาโดยตนเอง ปาฐกถาบ้าง ธรรมเทศนาบ้าง ธรรมสาส์นบ้างเช่นนี้แล้ว ความประสงค์ที่จะได้รับวิชาความรู้โดยถ่องแท้ นั้น จะมีแก่ตนไม่ได้เลย เพียงแต่ทำให้จิตใจปลอดโปร่ง ผ่องใส เป็นกุศลจิตเกิดขึ้นชั่วครู่หนึ่ง ๆ พร้อมกับความรู้เล็กๆ น้อยๆ เท่านั้น (พระสังฆมณฑล 2510 : 55)

อารมณ์ของสมถกรรมฐานนั้น ท่านแสดงไว้สำหรับผู้มีศรัทธา จะได้น้อมนำมาประพาศปฏิบัติตามมีอยู่ 40 อย่าง แบ่งออกเป็น 7 หมวด ดังนี้ คือ

1. หมวดกสิณ มี 10 อย่างคือ

ปฐวีกสิณ เอาดินเป็นอารมณ์
 อาโปกสิณ เอาน้ำเป็นอารมณ์
 เตโชกสิณ เอาไฟเป็นอารมณ์
 วาโยกสิณ เอาลมเป็นอารมณ์
 นีลกสิณ เอาสีเขียวเป็นอารมณ์
 ปิต्तกสิณ เอาสีเหลืองเป็นอารมณ์
 โลหิตกสิณ เอาสีแดงเป็นอารมณ์
 โอทาทกสิณ เอาสีขาวเป็นอารมณ์
 อากาสกสิณ เอาอากาศเป็นอารมณ์
 อาโลกกสิณ เอาแสงสว่างเป็นอารมณ์

2. หมวดอสุภะ มี 10 อย่าง คือ

อุทฐุมาคะ เอาซากศพที่ขึ้นพองเป็นอารมณ์

เยนีถักัง เอาซากศพที่มีสีเขียวเป็นอารมณ์ งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิบุพพกัง เอาซากศพที่มีน้ำเหลืองไหลออกมาเป็นอารมณ์
 วิจจิตทกัง เอาซากศพที่ขาดเป็นท่อนเป็นอารมณ์
 วิกขาตกัง เอาซากศพที่ถูกสัตว์กัดขาดวิน ไปเป็นอารมณ์
 วิกขิตตกัง เอาซากศพที่ถูกสัตว์กัดกระจายกระจายอยู่ในที่นั้นๆ เป็นอารมณ์
 หตวิกขิตตกัง เอาซากศพที่ถูกฆ่าตายเป็นอารมณ์
 โลหิตกัง เอาซากศพที่มีโลหิตไหลออกอยู่เป็นอารมณ์
 ปุพพกัง เอาซากศพที่มีหมู่นอนไหลออกอยู่เป็นอารมณ์
 อัญฐิกัง เอาซากศพที่เป็น โครงกระดูกเป็นอารมณ์

3. หมวดอนุสสติ มี 10 อย่าง คือ

พุทธานุสสติ ระลึกถึงคุณของพระพุทธเจ้า
 ธรรมานุสสติ ระลึกถึงคุณของพระธรรม
 สังฆานุสสติ ระลึกถึงคุณของพระสงฆ์
 สीलานุสสติ ระลึกถึงศีลของตน
 จาคานุสสติ ระลึกถึงทานที่ตนได้บริจาคแล้ว
 เทวดานุสสติ ระลึกถึงคุณธรรมที่ทำให้เป็นเทวดา
 อุปสมมานุสสติ ระลึกถึงคุณพระนิพพานซึ่งเป็นที่ระงับกิเลสและกองทุกข์
 มรณานุสสติ ระลึกถึงความตายอันจะมาถึงตน
 กายคตาสติ ตั้งสติไว้ในกาย (พิจารณาอาการ 32 เช่น ผม ขน เล็บ)
 อานาปานสติ ตั้งสติกำหนดลมหายใจเข้าออก มีหลายนัย

4. หมวดอัปมัชฌญา มี 4 อย่าง คือ

(อัปมัชฌญา คือ ธรรมที่แผ่ไปไม่มีประมาณ- พจนานุกรมพุทธศาสตร์)

เมตตา ความรักใคร่ปรารถนาจะให้เป็นผู้สุข

กรุณา ความสงสารสัตว์ที่ตกทุกข์ได้ยาก อยากจะช่วยให้พ้นทุกข์

มุทิตา ความพลอยยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี

อุเบกขา ความวางเฉยในอิฏฐารมณ์และอนิฏฐารมณ์

5. หมวดสัจญญาณ มี 1 อย่าง คือ

อาหารปฏิภูกลัญญา การพิจารณาอาหาร โดยความเป็นของปฏิภูกล

เช่น อาหารที่ใช้บริโภคนั้น ใช้ลิ้น เป็นต้น

เอกสารณเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. หมวดธาตุ มี 1 อย่าง คือ

จตุธาตุวักดานัง การกำหนดพิจารณาธาตุ 4 คือ

ธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุไฟ ธาตุลม

7. หมวดอรุณ มี 4 อย่าง คือ

อากาศอันญายตนะ เฟ่งความว่างเปล่าไม่มีที่สุดเป็นอารมณ์

วิญญาณัญญายตนะ เฟ่งวิญญาณ ไม่มีที่สุดเป็นอารมณ์

อกิญจัญญายตนะ เฟ่งความไม่มีอะไรเป็นที่สุดเป็นอารมณ์

เนวสัจญานาสัจญายตนะ เฟ่งความมีสัจญาก็ไม่ใช่ ไม่มีสัจญาก็ไม่ใช่ เป็นอารมณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 ไตรสิกขา คืออะไร

คำว่า ไตรสิกขา แปลว่า "ข้อที่พึงศึกษาอย่างยิ่ง 3 ประการ" ได้แก่

1. อริสศีลสิกขา ข้อปฏิบัติสำหรับฝึกอบรมในทางประพฤติ (ทางกาย วาจา) อย่างสูง
2. อริจิตตสิกขา ข้อปฏิบัติสำหรับฝึกหัดอบรมจิตเพื่อให้เกิดสมาธิอย่างสูง
3. อริปัญญาสิกขา ข้อปฏิบัติสำหรับฝึกหัดอบรมปัญญา เพื่อให้เกิดความรู้แจ้งอย่างสูง (รู้แจ้ง ไตรลักษณ์ คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา)

เรียกง่าย ๆ ว่า

ศีล (morality)

สมาธิ (concentration) และ

ปัญญา (wisdom)

คำว่า ไตรสิกขา แยกออกเป็น ไตร + สิกขา = ไตรสิกขา คำว่า ไตร หรือตรี (ภาษาอังกฤษ = Three) เป็นภาษาสันสกฤตแปลว่า 3 ตรงกับภาษากรีกว่า Tri ตรงกับภาษาละตินว่า Tres ตรงกับภาษามคธหรือบาลีว่า ตี หรือ เต ซึ่งก็แปลว่า 3 เช่นกัน

คำว่า สิกขา เป็นภาษามคธหรือภาษาบาลี แปลว่า "ข้อที่พึงหรือข้อที่ต้องศึกษาและปฏิบัติ" ตรงกับภาษาสันสกฤตว่า ศิกษา ภาษาไทยนำมาใช้เป็นศึกษา

ไตรสิกขามาในพระไตรปิฎก 2 เล่ม คือ เล่มที่ 11 และที่ 20 (เป็นพระสูตรต้นคปิฎก ทั้ง 2 เล่ม)

ไตรสิกขาเรียกง่าย ๆ เรียกได้ว่า ศีล สมาธิ และปัญญา นักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนาบางท่าน ประยุกต์ว่า (2 ส., 1 ป.)

ศีล ได้แก่ สะอาด (clean)

สมาธิ ได้แก่ สงบ (calm)

ปัญญา ได้แก่ สว่าง (clear)

แต่บางท่านก็ประยุกต์ว่า สะอาด สว่าง สงบ

สะอาด คือ สะอาด กาย วาจา (สะอาดกาย ได้แก่ เว้นกายทุจริต 3 สะอาดวาจา ได้แก่ เว้นจากวจีทุจริต 4) อานน้ำในแม่น้ำสายใหญ่ ๆ ไม่รู้ก็สายต่อกี่สาย ก็ไม่สะอาดเท่ากับอานน้ำในแม่น้ำคือศีล

สงบ คือการเจริญสมาธิ เจริญจิตภาวนา (เจริญสมณะวิปัสสนา) ทำจิตให้สงบ ไม่ฟุ้งซ่าน มีอารมณ์เป็นหนึ่งเดียว (เอกัคคตาจิต) เพราะจิตมีธรรมชาติคือนรนกวัดแกว่ง เทียวไปดวงเดียวไปได้ไกล มีกายเป็นถ้ำอาศัย

สว่าง คือ เกิดความรู้ (วิชา) พ้นจากกิเลสคือ อวิชชา (ความไม่รู้) พ้นจากราคะ/โลภะ โทสะ และโมหะ คุงพระจันทร์ในวันเพ็ญ ไม่มีเมฆหมอกมาปกคลุมปิดบัง มีจิตบริสุทธิ์ผ่องแผ้ว ปราศจากความหมองมัว

ไตรสิกขา ประยุกต์เข้าพระพุทธโอวาท 3 (ในพระโอวาทปาฏิโมกข์ที่ถือเป็นหัวใจแห่งคำสอนทางพระพุทธศาสนา) ได้ มรรคมงคล 8 ย่อลงเป็น ไตรสิกขาที่ได้ ดังมีรายละเอียดจะกล่าวต่อไป

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไตรสิกขานั้น ท่านยังประยุกต์หรือปรับเข้ากับพระพุทธโฆส 31 (หัวใจพระพุทธศาสนา) ใน พระโอวาทปาฏิโมกข์ (คำสอนสำคัญ) ได้อีก คือ

ศีล ปรับเข้าได้กับ สพฺพปาปสฺส อภฺรณํ คือไม่ทำบาปทั้งหลายทั้งปวง

สมาธิ ปรับเข้าได้กับ กุสลสฺสุปฺสมปทา คือทำแต่กุศล

ปัญญา ปรับเข้าได้กับ สจฺจิตฺตปริโยทปนํ คือทำจิตให้บริสุทธิ์ผ่องใส

อัฐชงฺกคิมรรค คือ มรรคมืองค์ 8 (เรียกเต็ม ๆ ว่า อริยอัฐชงฺกคิมรรค) ซึ่งแปลว่า ทางมืองค์ 8 ที่ รู้จักกันในชื่อว่าทางสายกลาง (มัชฌิมาปฏิปทา/the Middle Way) นั้น เมื่อย่นย่อลง ก็ได้เท่ากับ ไตรสิกขาหรือสิกขา 3 ได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญา เป็นแต่ในทางสายกลาง จัดเอาปัญญาขึ้นก่อน เท่านั้น

1. เห็นชอบ (สัมมาทิฏฐิ) คือเห็นอริยสัจจ์ 4 หรือเห็น ไตรลักษณ์ หรือเห็นปฏิจสุมุขปาท (12)

2. คำรชชอบ (สัมมาสังกัปปะ ได้แก่ เนกขัมมะสังกัปปะ อพยาปาตสังกัปปะ และอวิหิงสา สังกัปปะ) ทั้งข้อ 1 และ 2 จัดเป็น ปัญญา

3. เจรจาชอบ (สัมมาวาจา ได้แก่ วชิสุจฺริต 4)

4. กระทำชอบ (สัมมากัมมันตะ ได้แก่ สุจฺริต 3)

5. เลี้ยงชีพชอบ (สัมมาอาชีวะ ได้แก่ เวณมิจฺฉาชีพ ประกอบสัมมาชีพ) ในข้อ 3 ข้อ 4 และข้อ 5 รวม 3 ข้อ จัดเป็นศีล

6. พยายามชอบ (สัมมาวายามะ ได้แก่ ปฺราน หรือ สัมมปฺปฺราน คือ ความเพียรชอบ 4)

7. ระลึกชอบ (สัมมาสติ ได้แก่ สติปฺญฺฐาน 4)

8. ตั้งจิตมั่นชอบ (สัมมาสมาธิ ได้แก่ ฉาน คือ การเพ่ง 4) ในข้อ 6 ข้อ 7 และข้อ 8 รวม 3 ข้อ

จัดเป็นสมาธิ

อาจารย์สุชีพ ปุญญานุภาพ ท่านได้ประพันธ์เป็นบทกวีเกี่ยวกับไตรสิกขาเอาไว้ (พบเมื่อท่านถึง แก่อนิจกรรมไปแล้ว ในห้องหนังสือที่บ้านท่าน ได้คัดลอกจากลายมือของท่านเมื่อ 3 ก.ค. 43) ดังนี้

สะอาด สงบ สว่าง

สมาธิแน่วแน่แต่แน่วผิต	คือไปคิดนิมิตร์ที่นิภหมาย
เหมือนสกคใจตนจนงมฉาย	ให้เห็นภาพหลากหลายอันลวงตา
เพราะเริ่มต้นก็ตั้งความประสงค์	ให้พบภาพตรงตามที่ปรารถนา
เมื่อปรากฏนิมิตร์อันคิดคา	ดังวาดไว้ล่วงหน้าก็ยินดี
นึกว่านี่สูงสุดพุทธศาสนา	แท้ก็คือภาพวาดในใจที่
คิดเอาไว้ล่วงหน้าว่าจะมี	ภาพอย่างนั้นอย่างนี้ตามคำใคร
ปฏิบัติวิธีที่ถูกต้อง	มิใช่จ้องหานิมิตร์วิจิตรไส
หากมุ่งลตฟุ้งชานรำคาญใจ	ลคความใคร่ความแค้นแน่นธูรา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลดพระวงหลงไหลคลายความโง่
สร้างสงบแก่เหล่าชาวประชา
คู่แต่พระพุทธองค์เมื่อทรงแผ่
ไม่กระหายเงินทองของนอกกาย
ให้ละบาปบำเพ็ญกุศลผอง
ทั้งทางโลกทางธรรมไม่ลำเค็ญ
ขอเชิญชวนแผ่เจตนั้เมตตาจิต
ปลูก "สะอาด" เพื่อพบ "สงบ" ใจ

ลดหิวโห้เรียไรไม่เลือกหน้า
แนะให้ปลูกปัญญา ไม่ม่งมาย
พระสัทธรรมงามแท้ให้แพร่หลาย
สอนเข้าหาจุดหมายสงบเย็น
ชำระใจให้ผ่อง เพื่อคลายเจ็ญ
เหมือนจันทร์เพ็ญผ่องฟ้านภลัย
ใครพลาดผิด ขอให้พินกลับคืน ได้
และ "สว่าง" ห่างไกลกลีเทอญ.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4 วิธีเดินจงกรม

วิธีเดินจงกรมขอแนะนำวิธีของคุณศิริ กรินชัย ซึ่งเป็นศิษย์ของท่านเจ้าคุณพระเทพสิทธิธมฺมิ แห่งวัดมหาธาตุฯ มาเป็นแนวทางดังนี้ คือ

เมื่อท่านพร้อมทุกอย่างแล้วก็กำหนดขยับเขยื้อน 3 ครั้ง ก่อนที่เราจะกำหนดขยับเขยื้อน เราขยับเขยื้อน พอนั่งเสร็จรวมจิตใจให้รู่อยู่ที่เท้า แล้วมีมือนี้ยกขึ้นมาทีละข้าง จะใช้มือไหนก่อนก็ได้ข้างซ้ายก่อนก็ได้ มารวมไว้ที่ตรงใต้สะดือนี้ มารวมอยู่ในท่าส้ารวม ตามองพื้นให้ห่างจากปลายเท้าไม่เกิน 3 เมตร กำหนดขยับเขยื้อน 2 ครั้งซ้ำๆ ถ้าเร็วๆ ก็ไม่ได้เรื่องหลังจากที่ท่านได้เดินจงกรมแล้ว ก็เริ่มต้นด้วยการสวดนะโม 3 จบ แผ่เมตตา ตั้งใจแน่วแน่ที่จะปฏิบัติพระกรรมฐาน แล้วเริ่มต้นด้วยการนั่ง คือ นั่งขัดสมาธิ ตั้งกายให้ตรง เท้าขวาทับเท้าซ้าย มือขวาทับมือซ้าย ถ้าหลายคนให้นั่งแยกกันค่อจาก นั่งเรียบร้อยแล้วก็ตั้งใจให้แน่วแน่ กำหนดหมายลมหายใจของตน ซึ่งกระทบที่ปลายจมูกก็ได้ หรือที่ท่ามกลางอกก็ได้ แล้วแต่จะเหมาะสมกับแต่ละบุคคล โดยมีสติจับอยู่ที่ลมหายใจเข้าออกไม่ให้จิตฟุ้งซ่าน ไปในที่อื่นผูกจิตเอาไว้ด้วยเชือก โดยวิธีที่พระพุทธเจ้าตรัสสอนไว้ในมหาสติปัฏฐานสูตรว่า

1. เมื่อหายใจเข้าก็รู้ว่าหายใจเข้า เมื่อหายใจออกก็รู้ว่าหายใจออก
2. ข่อมสำเนียงกว่าเรารู้จักกายทั้งหมด(คือกองลม)
3. ข่อมสำเนียงกว่าเราจัดทำกายสังขารให้สงบ ระวัง(คือทำลมหายใจให้ละเอียด การเลือกสถานที่ปฏิบัติ)

เป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสืบหาครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์และความรู้ความสามารถและประการสำคัญ คือ อาจารย์จะมีความตั้งใจจริงที่จะอุทิศตัวเพื่อการสั่งสอนศิษย์ โดยหวังผลบุญกุศล ไม่ได้หวังทรัพย์สินเงินทอง นอกจากนี้แล้ว สถานที่ฝึกสอนก็ควรอยู่ในที่สงบเงียบ ถ้าเป็นไปได้ควรเป็นในป่าเขา หรือในถ้ำก็จะดี และ ควรจะมีความสบายในการกินการอยู่ตามสมควร เพราะความเจ็บสงบตลอดจนสิ่งแวดล้อม ที่เป็นธรรมชาติ ข่อมช่วยให้น้ำใจจิตใจให้สงบได้ดีกว่า

เวลาและอิริยาบถในการปฏิบัติสมาธิ

เรื่องเวลาที่จะปฏิบัติสมาธินั้นมีหลักการอย่างเดียวกับการออกกำลังกาย นั่นคือ ต้องเลือกเวลาที่ท้องว่าง (หลังจากอาหารถูกย่อยหมดแล้ว) เวลาดังกล่าวเป็นเวลาที่อยู่ระหว่างที่ทำหน้าที่ย่อยอาหาร ทำงานเสร็จได้พักผ่อนแล้ว ดังนั้น จึงไม่เป็นการเพิ่มปัญหาให้แก่อวัยวะต่างๆ ของร่างกายโดยไม่จำเป็น ส่วนจะเป็นเวลากลางวัน หรือกลางคืน ก็ตามแต่สะดวกของแต่ละบุคคลสำหรับอิริยาบถของการทำสมาธินั้น ทำได้ทุกอิริยาบถไม่ว่าจะนั่ง ยืน นอน แม้กระทั่งในขณะที่นั่งรถทุกประเภทที่เราไม่ได้ขับเอง เรียกว่า สมาธิทุกโอกาส อย่างไรก็ดี ถ้าเป็นสมาธิวิปัสสนากรรมฐาน แบบชาวพุทธนั้น ท่านนิยมให้นั่งขัดสมาธิ คือ เอาเท้าขวาวางไว้บนเท้าซ้าย และวางมือซ้อนอยู่บนตัก มือขวาทับมือซ้าย ที่สำคัญ คือ หลังต้องตั้งให้ตรง เหยงหน้าให้สายตาดูชนานกับพื้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเตรียมตัวเตรียมใจ

เป็นสิ่งที่จำเป็นอีกเช่นกัน เพราะผู้ที่ไม่สามารถจะประสบผลสำเร็จ ในการปฏิบัตินี้ ก็เพราะ ความไม่พร้อม กับการเตรียมตัวเตรียมใจยังไม่ดีพอ ยิ่งถ้าจะปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ด้วยแล้ว ยิ่งจะต้องเตรียมตัวเตรียมใจมากกว่า การฝึกปฏิบัติสมาธิธรรมดๆ และถ้ายิ่งในแนวทางของ พระพุทธศาสนา ก็ยิ่งจะต้องมีการเตรียมเป็นขั้นตอน เรียกว่า อุ่นเครื่องทางจิต การอุ่นเครื่องทางจิต คือ การทำให้จิตใจปลอดโปร่ง ด้วยการให้ทาน และแผ่เมตตา ทำให้มีใจเป็นกุศล ทำให้จิตนุ่ม เข้าสู่สมาธิได้ง่ายขึ้น สำหรับศีลนั้น อย่างน้อย ศีล5 หรือ ศีล8 เป็นการขัดเกลากิเลสอย่างหยาบ ในตัวเราให้ลดน้อยถอยลง ต่อไปก็เป็นการขัดเกลากิเลสอย่างละเอียดให้เกิดสันติสุขทางใจ ฝึกให้ คิดเห็นด้วยปัญญา

ประโยชน์ของสมาธิในการประกอบกิจการงานและการดำเนินชีวิต

ผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิต ไม่ว่าจะเป็นภาคเอกชน หรือ ภาครัฐ จะพบว่า เขาได้รับ มอบหมายงานหลายๆเรื่อง แต่ก็สามารถทำงานนั้นๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ตรงกันข้าม บางคน แม้ได้งานชิ้นเดียว ก็ยังไม่สามารถทำงานให้ สำเร็จได้เลย ถ้าจะศึกษาให้ก็จะพบว่าคนที่ประสบความสำเร็จเหล่านั้น เป็นผู้ที่มีสมาธิ เห็นอกเห็นใจคนอื่นด้วยกันทั้งนั้น และเป็นที่ยอมรับกันว่า สม เกียรติ ที่ได้รับการฝึกฝน ปฏิบัติโดยสม่ำเสมอ นั้น ให้ผล ได้ดีกว่า ผู้ที่มีสมาธิโดยกำเนิด และไม่ได้รับการ ฝึกฝน ซึ่งบางคนเปรียบเทียบกับ การวัดตัวคัดเลือ เราจะได้เสื้อที่รัดรูปเหมาะเจาะดีกว่า ที่จะ ใช้เสื้อสำเร็จรูป

ประโยชน์ของสมาธิในการศึกษาเล่าเรียน

การเล่าเรียนนั้นจำเป็นต้องอาศัยสมาธิเราจะเห็น ได้ง่ายๆว่าถ้านักเรียนคนใดที่เอาใจใส่ในการเล่าเรียนนักเรียนคนนั้นก็ประสบความสำเร็จมีความเข้าใจในวิชานั้น และท่านจะสามารถสังเกตได้ ว่า ถ้าระยะใดก็ตามที่เด็กมีปัญหาทางครอบครัว ระยะนั้นเด็กจะ ไม่มีสมาธิในการเล่าเรียน ผลการเรียนจะตกต่ำลงอย่างชัดเจน ดังนั้นสมาธิจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้การศึกษาของเด็กดีขึ้น เด็กบางคนมีสมาธิดีแต่กำเนิดก็จริงอยู่แต่ถ้า ได้รับการฝึกปฏิบัติด้วยก็จะช่วยให้การศึกษาเล่าเรียน หรือแม้แต่ความประพฤติต่างๆเปลี่ยนแปลง ไปในทางที่ดีขึ้นอย่างชัดเจน

ประโยชน์ของสมาธิในการรักษาโรคบางชนิด

โรคที่เกิดกับมนุษย์นั้นมีมากมายหลายชนิด บางชนิดเช่นมะเร็งก็ยังไม่มียาการรักษาให้หายขาด ได้ เพราะยังไม่รู้สาเหตุแน่ชัด โรคบางชนิดไม่อาจจะหาสาเหตุได้ว่าเกิดขึ้นเพราะอะไรบางทีเรา เรียกว่า "โรคนามรูป" หรือ "โรคแห่งกรรม" ซึ่งถือว่าเป็นโรคจิตประสาทแปรปรวนประเภทหนึ่ง โรคดังกล่าวบางครั้งใช้ยาไม่ได้ผลแต่ปรากฏว่า ผู้ฝึกปฏิบัติสมาธิที่เจ็บป่วยด้วย โรคดังกล่าวนี้ อาการต่างๆจะหายไปหมดหลังจากที่ได้ฝึกปฏิบัติสมาธิจนครบกำหนดเวลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การปฏิบัติสมาธิแล้วทำให้โรคภัยต่างๆหายไปนี่ พอจะอธิบายได้ดังนี้

1. ผลของความศรัทธาในพระพุทธศาสนาเป็นการอุ่นเครื่องหรือเตรียมใจ และถ้ายังถือศีล 8 นับแต่การรับประทานอาหารน้อยลง (ตามปกติมักจะรับประทานอาหารมากเกินไป) การเดินจงกรม(การออกกำลังกาย) เข้าน้ำชำระจิตนริมัยคือจิตจะแจ่มใสก็ค้องอาศัยกายที่แข็งแรงปราศจากโรคภัย เป็นสร้างควมต้านทานหรือพลังให้แก่ร่างกาย และทำให้เกิดความสุขกายสบายใจ

2. ผลของการทำสมาธิภาวนาหรือวิปัสณากรรมฐานนั้นสามารถสร้างกำลังกายหรือพลังจิตที่แข็งแรง และมีกำลังใจที่จะต่อสู้โรคร้ายทุกชนิดอย่างไม่กลัวตาย และผลของสมาธินี้เองจะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ คือ รู้ตัวรู้ตัว

3. ผลของการวิปัสณากรรมฐาน ทำให้เราแจ่มแจ้งและเข้าใจในไตรลักษณ์ คือ อนิจจัง ทุกขัง และอนัตตา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเห็นว่า อันตัวเราไม่ใช่ตัวไม่ใช่ตนทำความเข้าใจกับกายและจิตของตนได้ดียิ่งขึ้น และรู้เท่าทันกับโรคภัยไข้เจ็บที่เข้ามาเบียดเบียนกายและจิตของตนได้เป็นอย่างดี

จากเหตุผลทั้ง 3 ประการนี้ จึงทำให้ประสาทที่รู้สึกไปต่างๆ เช่น ปวดหัว ปวดท้อง นอนไม่หลับ หนาวๆ ร้อนๆ ซาตามมือตามเท้า ฯลฯ ก็อาจจะหายไปหมด

ประโยชน์ของสมาธิในการเปลี่ยนวิถีชีวิตใหม่

การทำสมาธินั้นจะทำให้เราได้รับความสงบ ใจเย็น เต็มไปด้วยเหตุผลและการควบคุมตนเอง ไม่ทำอะไรตามใจตัวเองและขาดเหตุผล คิดให้เห็นคุณและโทษต่อผู้อื่นและตนเองอยู่เสมอ จะทำให้เป็นผู้ไม่มีความรู้สึกทุกข์หม่นหมองประจำใจ ใจก็มีหลัก ไม่เลื่อนลอย ดังที่เคยเป็นมา เหมือนมีอาชีพเป็นหลัก หรือมีอาคารบ้านเรือน มีที่อยู่อาศัยไม่เคียดร้อน

4. งานระบบที่เกี่ยวข้อง

งานระบบที่เลือกมาแต่ละอย่างนั้นเลือกมาเพื่อความเหมาะสมกับโครงการ ไม่ว่าจะด้วยเรื่องของขนาด ความประหยัด หรือวิธีการ

4.1 ระบบโครงสร้าง

4.1.1 ระบบเสาแกน(SKELETON) เนื่องจากระบบเสาแกนเป็นระบบที่ประหยัด ช่างของไทยมีความชำนาญมาก และยังเหมาะกับช่วงพาดที่สั้น 6-9 เมตร ดังนั้นจึงมีความเหมาะสมที่จะใช้ในส่วนปฏิบัติธรรมเดี่ยว ส่วนสำนักงาน และโรงอาหาร

4.1.2 โครงทรัส(TRUSS) คือโครงสร้างที่เป็นโครงถักเหมาะกับการรับน้ำหนักกับช่วงพาดที่กว้าง 12 เมตรขึ้นไป ข้อดีของระบบนี้ก็คือมีน้ำหนักเบาและมีประสิทธิภาพในการรับน้ำหนักเหมาะสมที่จะนำมาใช้กับโครงการในส่วนที่มีการพาดช่วงกว้าง คือ ห้องประชุมใหญ่ ศาลาธรรม

4.2 ระบบปรับอากาศ

ตามลักษณะเฉพาะตัวของศูนย์วิปัสสนาแล้วนั้นต้องการความร่มรื่นกลมกลืนกับธรรมชาติ ดังนั้นจึงพยายามใช้ระบบปรับอากาศให้น้อยที่สุด ใช้กับส่วนที่จำเป็นและน่าจะมีจริงๆ เช่น ส่วนสำนักงาน ส่วนห้องพักรวม ส่วนห้องประชุม ส่วนห้องสมุดภายใน

4.2.1 แบบหน้าต่าง (WINDOW TYPE) เป็นที่นิยมมากในปัจจุบันสำหรับห้องหรือสถานที่ๆ มีขนาดเล็ก ส่วนประกอบของเครื่องปรับอากาศทั้งหมดจะรวมอยู่ในกล่องเคียวสะดวกในการติดตั้ง เหมาะที่จะใช้กับส่วนเรือนรับรองวิทยากรหรือนุคคตสำคัญ และเรือนปฏิบัติธรรมเดี่ยวที่มีขนาดเล็ก

4.2.2 แบบแยกส่วน (SPRIT TYPE) มีขนาดที่ใกล้เคียงกับแบบหน้าต่าง แต่ต่างกันที่ส่วนทำความเย็นแยกออกจากหน่วยระบายความร้อน โยที่การติดตั้งนั้นมีความสะดวก ใช้กับส่วนสำนักงาน ส่วนห้องพักรวม ส่วนห้องประชุม ส่วนห้องสมุดภายใน

4.3 ระบบประปาและสุขาภิบาล

4.3.1 ระบบประปา

ที่ใช้ในโครงการนั้น น้ำจะถูกส่งมาจากการประปา มาพักไว้ในบ่อพักน้ำ แล้วเมื่อมีคนใช้ก็จะใช้ปั๊ม ดูดขึ้นไป เหตุผลที่ไม่ใช้วิธีปั้มน้ำขึ้นไปพักแล้วใช้แรงดันธรรมชาติปล่อยลงมา(FEED DOWN) เพราะลักษณะของอาคารศูนย์วิปัสสนากรรมฐานไม่ได้เป็นอาคารสูงแต่เป็นอาคารในแนวราบที่สอดคล้องไปกับธรรมชาติ ดังนั้นจึงเลือกใช้ระบบ(FEED UP) โดยท่อน้ำประปาที่ใช้จะมีขนาด 2 นิ้ว

4.3.2 ระบบท่อน้ำเสีย

-ท่อน้ำเสีย(WASTE PILE) เป็นการระบายน้ำจาก อ่างล้างมือ น้ำที่อาบ น้ำจากครัว น้ำใช้ทั่วไป เป็นต้น โดยท่อที่ใช้ จะใช้ท่อนขนาด 2 นิ้ว โดยที่การปล่อยน้ำนั้นจะเรียงเป็นลำดับ จากน้ำใช้ปล่อยมาบ่อพัก ปล่อยไประบบบำบัดน้ำเสีย แล้วจึงปล่อยสู่สาธารณะ

-ท่อน้ำโสโครก(SOIL PILE) ท่อน้ำโสโครกนี้จะระบายสิ่งปฏิกูลจาก โถปัสสาวะและโถส้วม ท่อน้ำโสโครกจะไหลจากห้องน้ำแต่ละห้อง ไปสู่บ่อพักและบ่อบำบัดน้ำเสียตามลำดับ โดยที่ท่อโสโครกจะไม่นำไปรวมกับท่อน้ำเสีย ท่อน้ำโสโครกที่ใช้มีขนาด 6 นิ้ว

-ท่ออากาศ(VENT PILE) ใช้สำหรับระบายอากาศในเส้นท่อ ทั้งในท่อน้ำเสียและท่อน้ำโสโครก ท่ออากาศจะแยกเป็นชั้นๆ แล้วจึงต่อกับท่ออากาศในแนวคิ่งแล้วจึงเปิดระบายอากาศที่หลังคา

4.3.3 ระบบบำบัดน้ำเสีย

-ระบบบำบัดน้ำเสียที่ใช้ในโครงการจะใช้เป็นระบบธรรมชาติ ปล่อยไปตามบ่อพัก บ่อเกรอะ และบ่อซึม เหตุที่เลือกใช้ระบบนี้ไม่ใช้ระบบเคมีเพราะว่าน้ำเสียที่เกิดขึ้นในโครงการเป็นน้ำเสียธรรมดาที่ไม่ได้ถูกเจือปนด้วยสารพิษ ดังนั้นการเลือกใช้วิธีทางธรรมชาติจึงมีความเหมาะสม

4.3.4 ระบบไฟฟ้าและแสงสว่าง

ระบบไฟฟ้ากำลัง

ระบบการจ่ายกระแสไฟฟ้าภายในอาคารสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ

1. ไฟฟ้าจากการ ไฟฟ้านครหลวง

โดยจะรับไฟฟ้าจากการ ไฟฟ้านครหลวง ใช้ไฟ 3 เฟส กระแสสลับ ต่อจากสายหลัก กระแสไฟฟ้าแรงสูง โดยผ่านเข้าหม้อแปลงขนาดใหญ่ เพื่อแปลงไฟเป็น 220 Volt มีห้องหม้อแปลงแยกเป็น 2 ชุด

- สำหรับระบบไฟฟ้าแสงสว่าง และกำลังไฟฟ้าทั่วไป
- สำหรับระบบปรับอากาศและเครื่องกลต่างๆ

2. ไฟฟ้าจากเครื่องปั่นไฟ(GENERATOR)

ใช้ในกรณีเกิดไฟดับ เครื่องกำเนิดไฟฟ้าจะทำงาน โดยอัตโนมัติจ่ายไฟให้กับโครงการ 30 นาที

การให้แสงสว่างในโครงการมี 2 ลักษณะ

1. การให้แสงโดยวิธีธรรมชาติ

ได้แก่การเปิดช่องแสงหน้าต่าง ใช้กับพื้นที่ๆ ไม่ต้องการแสงเข้มตลอดทั้งวัน เช่น โรงอาหาร ศาลาธรรม ที่เดินจงกลม เป็นต้น โดยการให้แสงโดยวิธีนี้จะไม่นิยมใช้เดี่ยวๆ แต่จะใช้ควบคู่กับการให้แสงไฟแบบประดิษฐ์ ทำให้ค่าไฟฟ้าถูกลงมาก

2. การให้แสงประดิษฐ์

คือการใช้หลอดไฟนั่นเอง เหมาะที่จะใช้กับที่ๆ ต้องการแสงไฟทุกครั้งที่มีการใช้งาน คือเราสามารถควบคุมแสงไฟได้ เช่น ห้องสมุด สำนักงาน ห้องประชุม ห้องพัก เป็นต้น

4.3.5 ระบบกำจัดขยะ

ใช้บริการกำจัดขยะของเทศบาล เป็นวิธีการกำจัดขยะออกจากอาคารที่ดีที่สุด ซึ่งทางเทศบาลจะบริการเก็บขยะทุกวันๆ ที่โครงการ การเก็บขยะของโครงการนั้นจะใช้วิธีการเก็บขยะจากแต่ละจุดของโครงการมาเก็บไว้ในที่เก็บขยะส่วนกลางของโครงการ เพื่อรอรถเก็บขยะของเทศบาลมาเก็บ ข้อดีของการใช้ระบบนี้ก็คือ สะดวก กลิ่นไม่รบกวนพื้นที่ข้างเคียง ไม่ทำให้เกิดมลภาวะ เช่น วิธีการเผาหรือวิธีการกลบ

4.3.6 ระบบป้องกันฟ้าผ่า

เลือกใช้ระบบ (LIGHTING ACTIVE SYSTEM) เป็นระบบสายล่อฟ้าที่ใช้กันโดยทั่วไป โดยติดตั้งเสาที่มีลักษณะปลายแหลมเอาไว้เป็นช่วงๆ บนชั้นดาดฟ้า แล้วโยงสายไฟเชื่อมกันทุกช่วง แล้วเดินสายไฟจากชั้นดาดฟ้าลงสู่พื้นดิน เพื่อถ่ายเทประจุไฟฟ้า

4.3.7 ระบบโทรศัพท์

การใช้โทรศัพท์ในโครงการของผู้มาฝึกการอบรมจะถูกห้าม เพื่อให้เกิดความสงบแก่ตัวผู้ปฏิบัติ หากมีความจำเป็นจะต้องใช้หรือมีผู้ติดต่อมาหา ก็จะใช้บริการที่ส่วนประชาสัมพันธ์ได้ จึงเลือกใช้ระบบ Private Manual Branch Exchange (Pmbx or Pbx) โดยลักษณะทั่วไปของระบบนี้คือ กว โทรศัพท์เข้า-ออก กระทำโดยเชื่อมระบบการติดต่อภายใน เข้ากับระบบการติดต่อภายนอก โดยผ่านพนักงานต่อสาย โดยปกติขยายการติดต่อภายในจะติดตั้งได้ 50 คู่สาย และสามารถติดต่อภายนอกได้ 10 คู่สาย

ส่วนที่ใช้โทรศัพท์หลักๆ ในโครงการนั้นแบ่งหลักๆ เป็น

- ส่วนบริหาร
- ส่วนประชาสัมพันธ์
- ส่วนห้องพักวิทยากร

4.3.8 ระบบการติดต่อในแนวราบ

โถงทางเดินเป็นทางที่ใช้ติดต่อกันในแนวราบ โดยโถงทางเดินจะเป็นตัวเชื่อมต่อองค์ประกอบต่างๆ ของโครงการเข้าด้วยกัน โดยแบ่งหลักๆ แล้วจะได้เป็นส่วนทางเดินของผู้มาปฏิบัติธรรม กับส่วนทางเดินบริการ

ส่วนทางเดินของผู้มาปฏิบัติธรรม

- มีการเชื่อมต่อกับทางเดินในส่วนอื่นๆ ในจุดที่เหมาะสม
- มีมุมมองที่สวยงาม
- มีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ
- สามารถกันแดดกันฝนได้ตามความเหมาะสม

ส่วนทางเดินบริการ

- ควรมีทางลาดในบริเวณที่ต้องใช้รถเข็น
- โครงสร้างของพื้นต้องมีความทนทานและเลือกใช้วัสดุที่ไม่ลื่น ไม่ก่อให้เกิดเสียงดัง
- คำเนิ่งการใช้แสงสว่างธรรมชาติ
- ผิวผนังควรใช้วัสดุที่ทนต่อการขีดข่วน และความสกปรก
- วัสดุปูพื้นต้องเป็นวัสดุที่ไม่เย็นหรือร้อนจนเกินไป

4.3.9 ระบบการติดต่อในแนวตั้ง

บันได

การติดต่อในแนวตั้งจะใช้บันไดเพียงอย่างเดียวเนื่องจากอาคารที่สูงที่สุดในโครงการมีความสูงแค่ 2 ชั้นเท่านั้น ดังนั้นในการออกแบบบันไดหลักต้องคำนึงเรื่องวัสดุที่ทนไฟด้วย เพราะจะใช้บันไดหลักเป็นบันไดหนีไฟไปในตัว

ทางลาด

- ชนิดของทางลาดความชันมากที่สุด(สำหรับคนเดินเท้า) ใช้อัตราส่วน 1: 10
- ความชันระยะสั้นสำหรับรถเข็นคนพิการ ใช้อัตราส่วน 1: 12
- ความชันระยะยาวสำหรับรถเข็นคนพิการ ใช้อัตราส่วน 1: 20

4.3.10 ระบบป้องกันอัคคีภัยในอาคาร

ระบบป้องกันอัคคีภัยนั้นจะมีอยู่ 2 ส่วนหลักๆ

1. ระบบตรวจจับเพลิงไหม้
2. ระบบดับเพลิง

การเลือกใช้

1.ระบบตรวจจับเพลิงไหม้

เลือกใช้แบบระบบอุปกรณ์ตรวจจับความร้อน(Heat Director) โดยอุปกรณ์นี้จะตรวจจับความร้อนในกรณีที่เกิดความร้อนจากเพลิงไหม้ ใช้กับส่วนที่ไม่ต้องการ การดูแลเป็นพิเศษ เช่น ฝ้าระงับแสง โดยเมื่อเกิดเพลิงไหม้ อุปกรณ์จะตรวจจับความร้อนและแจ้งเตือน ไปยังห้องควบคุมให้ทราบในบริเวณที่เกิดเพลิงไหม้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่เข้าไประงับเหตุ ก่อนที่เพลิงจะลุกลาม

2.ระบบดับเพลิง

เลือกใช้เครื่องดับเพลิงแบบมือถือ(Portable Fire Extinguisher) เป็นอุปกรณ์ช่วยในการดับเพลิงในขณะที่ยังมีขนาดเล็กอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขนาดของเครื่องมือถือดับเพลิงแบบมือถือที่นิยมใช้กันคือ ขนาด 10 ปอนด์ เนื่องจากเป็นขนาดที่คนทั่วไปสามารถใช้งานได้ เครื่องดับเพลิงแบบมือถือที่ใช้กันโดยทั่วไปจะบรรจุผงเคมีแห้ง เช่น โม โนแอม โมเนอรัซัลเฟต ที่มีคุณสมบัติดับเพลิงไหม้ได้ทั้ง ไม้ กระจก ยาน้ำมัน สารไวไฟ อุปกรณ์ไฟฟ้า ติดตั้งไว้ในทุกจุดของอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. กฎหมายและเทศบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

กฎกระทรวง พ.ศ. 2498 ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้าง พุทธศักราช 2479

ข้อที่ 1 ในกฎกระทรวงนี้

อาคารสาธารณะ หมายความว่า โรงมหรสพ หอประชุม โรงเรียน หรือสถานที่ซึ่งกำหนดให้เป็นที่ชุมนุมคนได้ทั่วไป เช่น โรงแรม ภัตตาคาร หรือโรงพยาบาล เป็นต้น

กฎกระทรวง ฉบับที่ 39 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 (ในรูปแบบของ กราฟฟิก)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5(3) และมาตรา 8(4) (5) และ (6) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมอาคารออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ในกฎกระทรวงนี้ คำนิยามศัพท์

หมวดที่ 1 แบบและวิธีการเกี่ยวกับการติดตั้งระบบการป้องกันอัคคีภัย

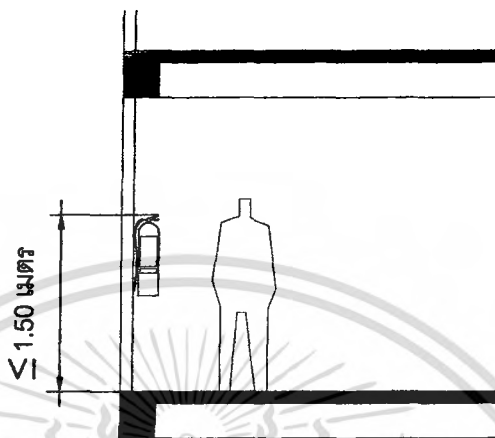
ข้อ 2 อาคารดังต่อไปนี้ต้องมีวิธีการเกี่ยวกับการป้องกันอัคคีภัยตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้

- (1) ห้องแถว ตึกแถว บ้านแถว บ้านแฝด
- (2) อาคารที่ใช้เป็นที่ชุมนุมของประชาชน เช่น โรงมหรสพ หอประชุม โรงแรม สถานพยาบาล สถานศึกษา หอสมุด สถานกีฬาในร่ม ตลาด ห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า สถานบริการ ท่าอากาศยาน อาคารจอดรถ สถานีขนส่งมวลชน ที่จอดรถ ท่าจอดเรือ ภัตตาคาร สำนักงาน สถานที่ทำการของราชการ โรงงาน และอาคารพาณิชย์ เป็นต้น
- (3) อาคารอยู่อาศัยรวมที่มีตั้งแต่ 4 หน่วยขึ้นไป และหอพัก
- (4) อาคารอื่นนอกจากอาคารตาม (1) (2) และ (3) ที่มีความสูงตั้งแต่ 3 ชั้นขึ้นไป

ข้อ 3 ห้องแถว ตึกแถว บ้านแถว และบ้านแฝด ที่มีความสูงไม่เกิน 2 ชั้น ต้องติดตั้งเครื่องดับเพลิงแบบมือถืออย่างใดอย่างหนึ่งตามชนิดและขนาดที่กำหนดไว้ในตารางที่ 1 ท้ายกฎกระทรวงนี้ จำนวนคูหาละ 1 เครื่อง

อาคารอื่นนอกจากอาคารตามวรรคหนึ่ง ต้องติดตั้งเครื่องดับเพลิงแบบมือถืออย่างใดอย่างหนึ่งตามชนิดและขนาดที่กำหนดไว้ในตารางตามวรรคหนึ่ง สำหรับดับเพลิงที่เกิดจากประเภทของวัสดุที่มีในแต่ละชั้นไว้ 1 เครื่อง ต่อพื้นที่อาคารไม่เกิน 1,000 ตารางเมตร ทุกระยะไม่เกิน 45 เมตร แต่ไม่น้อยกว่าชั้นละ 1 เครื่อง เว้นไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การติดตั้งเครื่องดับเพลิงตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ต้องติดตั้งให้ส่วนบนสุดของตัวเครื่องดูจากระดับพื้นอาคารไม่เกิน 1.50 เมตร ในที่มองเห็นสามารถอ่านคำแนะนำการใช้ได้ และสามารถนำไปใช้งานได้โดยสะดวก และต้องอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ตลอดเวลา

ข้อ 4 ห้องแถว ตึกแถว บ้านแถว และบ้านแฝด ที่มีความสูงไม่เกิน 2 ชั้น ต้องมีระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ติดตั้งอยู่ในอาคารอย่างน้อย 1 เครื่อง ทุกคูหา

ห้องแถว ตึกแถว บ้านแถว และบ้านแฝด ที่มีความสูงเกิน 2 ชั้น ต้องมีระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ติดตั้งอยู่ภายในอาคารอย่างน้อย 1 เครื่อง ทุกชั้นและทุกคูหา

ข้อ 5 อาคารอื่นนอกจากอาคารตามข้อ 3 วรรคหนึ่ง ที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันเกิน 2,000 ตารางเมตร ต้องมีระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ทุกชั้นด้วย

ข้อ 6 ระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ตามข้อ 4 และข้อ 5 อย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- (1) อุปกรณ์แจ้งเหตุที่มีทั้งระบบแจ้งเหตุอัตโนมัติและระบบแจ้งเหตุที่ใช้มือ เพื่อให้อุปกรณ์ส่งสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ทำงาน
- (2) อุปกรณ์ส่งสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ที่สามารถส่งเสียงหรือสัญญาณให้คนที่อยู่ในอาคารได้ยินหรือทราบอย่างทั่วถึงเพื่อให้หนีไฟ

ข้อ 7 อาคารตามข้อ 2(2) และ (3) ที่มีความสูงตั้งแต่ 2 ชั้น ขึ้นไป และอาคารตามข้อ 2(4) ที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันเกิน 2,000 ตารางเมตร ในแต่ละชั้นต้องมีป้ายบอกชั้นและป้ายบอกทางหนีไฟด้วยตัวอักษรขนาดที่มีความสูงไม่น้อยกว่า 10 เซนติเมตร หรือสัญลักษณ์ที่อยู่ในตำแหน่งที่จะมองเห็นได้ชัดเจนตลอดเวลา และต้องมีแสงสว่างจากระบบไฟฟ้าฉุกเฉินเพียงพอที่จะมองเห็นช่องทางหนีไฟได้ชัดเจนขณะเพลิงไหม้

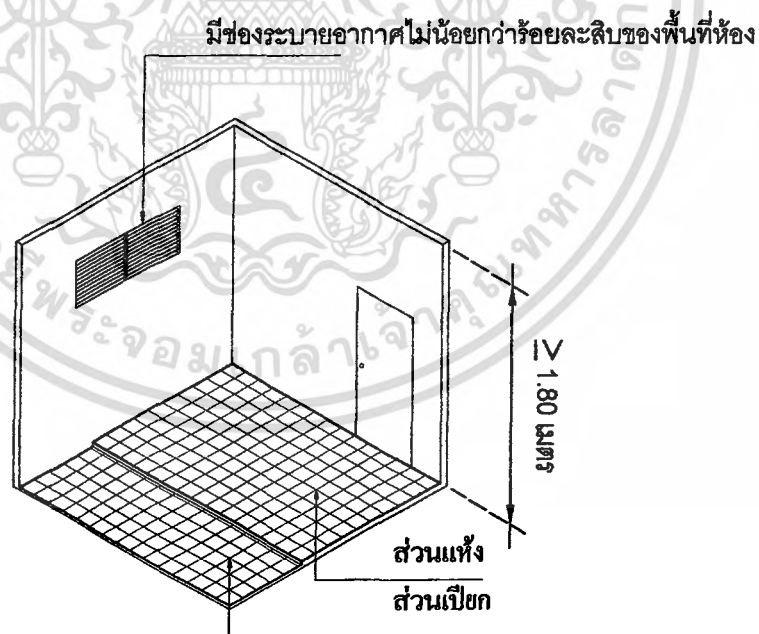
หมวด 2 แบบและจำนวนของห้องน้ำและห้องส้วม

ข้อ 8 อาคารที่บุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ ต้องมีห้องน้ำและห้องส้วมไม่น้อยกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในตารางที่ 2 ท้ายกฎกระทรวงนี้

จำนวนห้องน้ำและห้องส้วมที่กำหนดไว้ในตารางตามวรรคหนึ่ง เป็นจำนวนขั้นต่ำที่ต้องจัดให้มี แม้ว่าอาคารนั้นจะมีพื้นที่อาคารหรือจำนวนคนน้อยกว่าที่กำหนดไว้ในตารางตามวรรคหนึ่งก็ตาม ถ้าอาคารที่มีพื้นที่ของอาคารหรือจำนวนคนมากกว่าที่กำหนดไว้ในตารางตามวรรคหนึ่ง จะต้องจัดให้มีห้องน้ำและห้องส้วมเพื่อขึ้นตามอัตราส่วนพื้นที่อาคารหรือจำนวนคนที่มากขึ้นนั้น ถ้ามีเศษให้คิดเต็มอัตรา

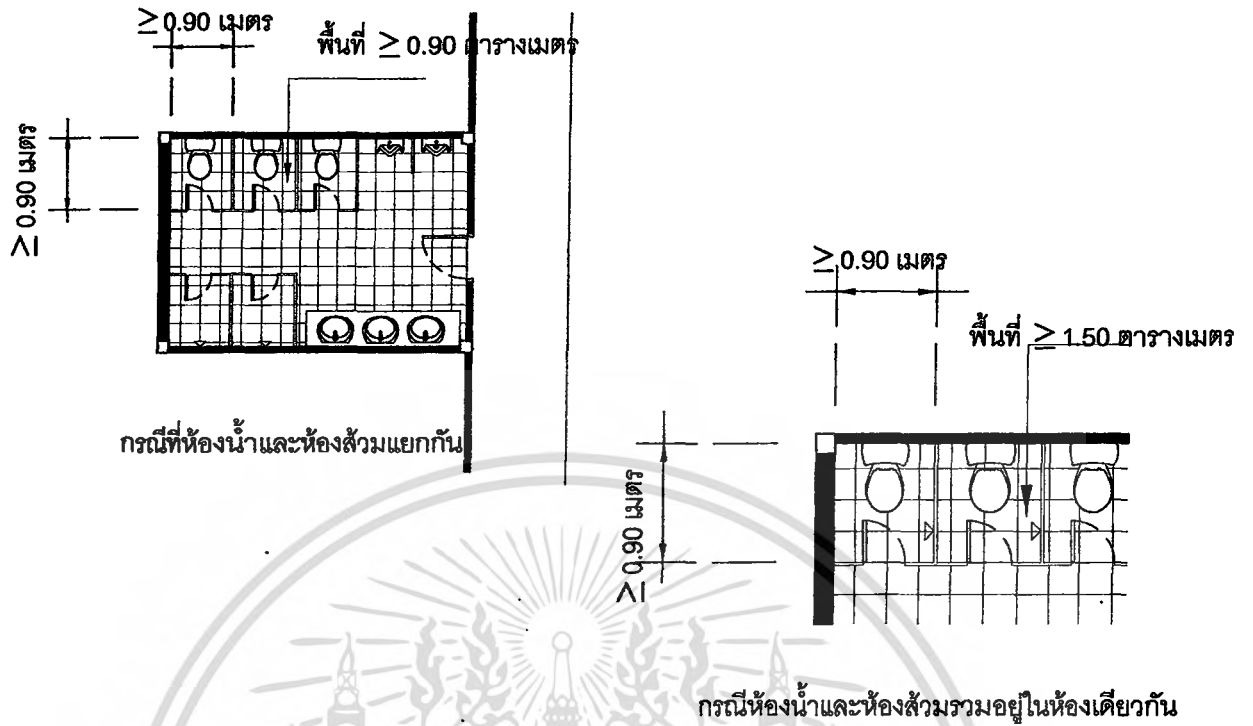
ชนิดหรือประเภทของอาคารที่มีได้กำหนดไว้ในตารางตามวรรคหนึ่ง ให้พิจารณาเทียบเคียงลักษณะการใช้สอยของอาคารนั้น โดยถือจำนวนห้องน้ำและห้องส้วมที่กำหนดไว้ในตารางดังกล่าวเป็นหลัก

ข้อ 9 ห้องน้ำและห้องส้วมจะแยกจากกันหรือรวมอยู่ในห้องเดียวกันก็ได้ แต่ต้องมีลักษณะที่จะรักษาความสะอาดได้ง่าย และต้องมีช่องระบายอากาศไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของพื้นที่ห้อง หรือมีพัดลมระบายอากาศได้เพียงพอ ระยะตั้งระหว่างพื้นห้องถึงเพดานยอดฝ้าหรือผนังตอนต่ำสุดต้องไม่ต่ำกว่า 1.80 เมตร

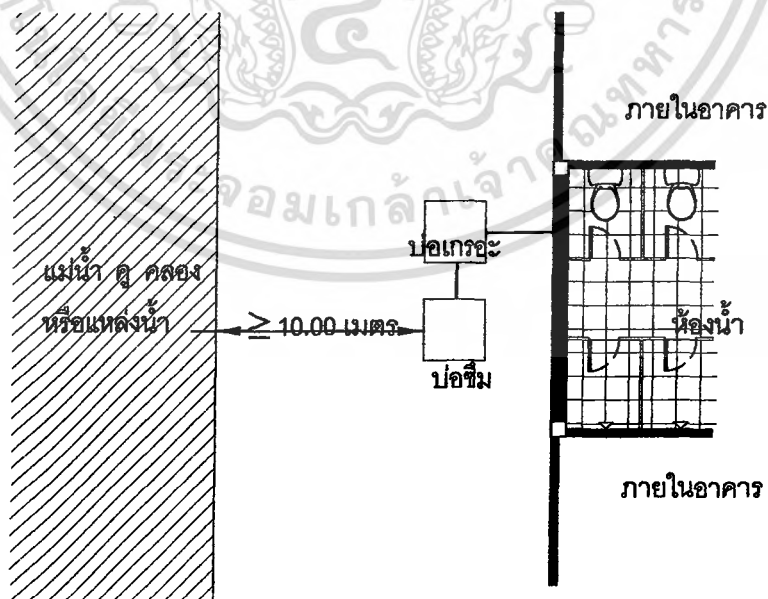

ในกรณีที่มีห้องน้ำและห้องส้วมแยกกัน ต้องมีขนาดพื้นที่ของห้องแต่ละห้องไม่น้อยกว่า 0.90 ตารางเมตร และต้องมีความกว้างภายในไม่น้อยกว่า 0.90 เมตร แต่ถ้าห้องน้ำและห้องส้วมรวมอยู่ในห้องเดียวกัน ต้องมีพื้นที่ภายในไม่น้อยกว่า 1.50 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ 10 บ่อเกรอะ บ่อซึม ของส้วมต้องอยู่ห่างจากแม่น้ำ คู คลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะ ไม่น้อยกว่า 10 เมตร เว้นแต่ส้วมที่มีระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลที่ถูกต้องตามหลักการสาธารณสุขและมีขนาดที่เหมาะสม ทั้งนี้ ตามที่กระทรวงมหาดไทยด้วยความเห็นชอบของกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมวด 3 ระบบการจัดแสงสว่างและการระบายอากาศ

ข้อ 11 ส่วนต่างๆ ของอาคารต้องมีความเข้มของแสงสว่างไม่น้อยกว่าความเข้มที่กำหนดไว้ในตารางที่ 3 ทั่วยกภูกระทรงนี้

สถานที่อื่นที่มีได้ระบุไว้ในตารางตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้ความเข้มของแสงสว่างของสถานที่ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับความเข้มที่กำหนดไว้ในตารางดังกล่าว

ข้อ 12 ระบบการระบายอากาศในอาคารจะจัดให้มีการระบายอากาศโดยวิธีธรรมชาติหรือโดยวิธีกลก็ได้

ข้อ 13 ในกรณีที่จัดให้มีการระบายอากาศโดยวิธีธรรมชาติ ห้องในอาคารทุกชนิดทุกประเภทห้องมีประตู หน้าต่าง หรือช่องระบายอากาศด้านติดกับอากาศภายนอกเป็นพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของพื้นที่ของห้องนั้น ทั้งนี้ ไม่นับรวมพื้นที่ของประตู หน้าต่าง และช่องระบายอากาศที่ติดต่อกับห้องอื่นหรือช่องทางเดินภายในอาคาร

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่อาคารหรือสถานที่ที่ใช้เก็บของหรือสินค้า

ข้อ 14 ในกรณีที่จัดให้มีการระบายอากาศโดยวิธีธรรมชาติตามข้อ 13 ได้ ให้จัดให้มีการระบายอากาศโดยวิธีกลซึ่งใช้กลอุกรณ์ขับเคลื่อนอากาศ กลอุกรณ์นี้ต้องทำงานตลอดเวลา ระหว่างที่ใช้สอยพื้นที่นั้น และการระบายอากาศต้องมีการนำอากาศภายนอกเข้ามาในพื้นที่ไม่น้อยกว่าอัตราที่กำหนดไว้ในตารางที่ 4 ทั่วยกภูกระทรงนี้

สำหรับห้องครัวของสถานที่จำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม ถ้าได้จัดให้มีการระบายอากาศครอบคลุมแหล่งที่เกิดของ กลิ่น คิวัน หรือก๊าซ ที่ต้องการระบายในขนาดที่เหมาะสมแล้ว จะมีอัตราการระบายอากาศในส่วนอื่นของห้องครัวนั้นน้อยกว่าที่กำหนดไว้ในตารางตามวรรคหนึ่งก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่า 12 เท่าของปริมาตรของห้องใน 1 ชั่วโมง

สถานที่อื่นที่มีได้ระบุไว้ในตารางตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้อัตราการระบายอากาศของสถานที่ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับอัตราที่กำหนดไว้ในตารางดังกล่าว

ข้อ 15 ในกรณีที่จัดให้มีการระบายอากาศด้วยระบบการปรับภาวะอากาศต้องมีการนำอากาศภายนอกเข้ามาในพื้นที่ปรับภาวะอากาศหรือดูดอากาศจากภายในพื้นที่ปรับภาวะอากาศออกไปไม่น้อยกว่าอัตราที่กำหนดไว้ในตารางที่ 5 ทั่วยกภูกระทรงนี้

สถานที่อื่นที่มีได้ระบุไว้ในตารางตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้อัตราการระบายอากาศของสถานที่ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับอัตราที่กำหนดไว้ในตารางดังกล่าว

ข้อ 16 ตำแหน่งของช่องนำอากาศภายนอกเข้าโดยวิธีกล ต้องห่างจากที่เกิดอากาศเสียและช่องระบายอากาศทิ้งไม่น้อยกว่า 5 เมตร และสูงจากพื้นดินไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร

การนำอากาศภายนอกเข้าและการระบายอากาศทิ้งโดยวิธีกล ต้องไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชนผู้อยู่อาศัยใกล้เคียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ 17 โรงงาน โรงแรม โรงมหรสพ ห้างประชุม สถานกีฬาในร่ม สถานพยาบาล สถานีขนส่งมวลชน สำนักงาน ห้างสรรพสินค้า หรือตลาด ต้องจัดให้มีระบบจ่ายพลังงานไฟฟ้าสำรองสำหรับกรณีฉุกเฉิน เช่น แบตเตอรี่ หรือเครื่องกำเนิดไฟฟ้า เป็นต้น แยกเป็นอิสระจากระบบที่ใช้อยู่ตามปกติ และสามารถทำงานได้โดยอัตโนมัติเมื่อระบบจ่ายพลังงานไฟฟ้าปกติหยุดทำงาน

แหล่งจ่ายพลังงานไฟฟ้าสำรองสำหรับกรณีฉุกเฉินตามวรรคหนึ่ง ต้องสามารถจ่ายพลังงานไฟฟ้าได้เพียงพอตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- (1) จ่ายพลังงานไฟฟ้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมง สำหรับ
เครื่องหมายแสดงทางออกฉุกเฉิน ทางเดินห้องโถง บันได
บันไดหนีไฟ และระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้
- (2) จ่ายพลังงานไฟฟ้าตลอดเวลาที่ใช้งานสำหรับห้องไอ.ซี.ยู. ห้อง
ซี.ซี.ยู. ห้องช่วยชีวิตฉุกเฉิน ระบบสื่อสาร และเครื่องสูบน้ำ
ดับเพลิง เพื่อความปลอดภัยสาธารณะและกระบวนการผลิตทาง
อุตสาหกรรมที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือสุขภาพอนามัย
เมื่อกระแสไฟฟ้าขัดข้อง

ให้ไว้ ณ วันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ.2537

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 ชนิดและขนาดของเครื่องดับเพลิงแบบมือถือ

ชนิดหรือประเภทของอาคาร	ชนิดของเครื่องดับเพลิง	ขนาดบรรจุ ไม่น้อยกว่า
(1) ห้องแถว ตึกแถว บ้านแถว และบ้านแฝด ที่มีความสูงไม่เกิน 2 ชั้น	(1) น้ำอัดความดัน	10 ลิตร
	(2) กรด - โซดา	10 ลิตร
	(3) โฟมเคมี	10 ลิตร
	(4) ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์	3 กิโลกรัม
	(5) ผงเคมีแห้ง	3 กิโลกรัม
	(6) เฮลอน (HALON 1211)	3 กิโลกรัม
(2) อาคารอื่นนอกจากอาคารตาม (1)	(1) โฟมเคมี	10 ลิตร
	(2) ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์	4 กิโลกรัม
	(3) ผงเคมีแห้ง	4 กิโลกรัม
	(4) เฮลอน (HALON 1211)	4 กิโลกรัม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 จำนวนห้องน้ำและห้องส้วมของอาคาร

ชนิดหรือประเภทของอาคาร	ห้องส้วม		ห้องน้ำ	อ่างล้างมือ
	ที่ถ่ายอุจจาระ	ที่ถ่ายปัสสาวะ		
(1) อาคารอยู่อาศัย ต่อ 1 หลัง	1	-	1	-
(2) หอพักต่อพื้นที่อาคาร 50 ตารางเมตร	1	-	1	1
(3) หอประชุมหรือโรงมหรสพ ต่อพื้นที่อาคาร 200 ตารางเมตร หรือต่อ 100 คน ที่กำหนดให้ใช้สอยอาคารนั้น ทั้งนี้ให้ถือจำนวนที่มากกว่าเป็นเกณฑ์				
(ก) สำหรับผู้ชาย	1	2	-	1
(ข) สำหรับผู้หญิง	2	-	-	1
(9) สำนักงาน ต่อพื้นที่อาคาร 300 ตารางเมตร				
(ก) สำหรับผู้ชาย	1	2	-	1
(ข) สำหรับผู้หญิง	2	-	-	1
(10) ภัตตาคาร ต่อพื้นที่สำหรับตั้งโต๊ะอาหาร 200 ตารางเมตร				
(ก) สำหรับผู้ชาย	1	2	-	1
(ข) สำหรับผู้หญิง	2	-	-	1

เอกสารนี้เป็นเอกสารสำหรับการใช้งานในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 ความเข้มของแสงสว่าง

ลำดับ	สถานที่ (ประเภทการใช้)	หน่วยความเข้มของแสงสว่าง ลักซ์ (LUX)
1	ที่จอดรถ	50
2	ช่องทางเดินภายในอาคารอยู่อาศัยรวม	100
3	ห้องพักในโรงแรมหรืออาคารอยู่อาศัยรวม	100
4	ห้องน้ำ ห้องส้วมของโรงงาน โรงเรียน โรงแรม สำนักงาน หรืออาคารอยู่อาศัยรวม	100
5	ช่องทางเดินภายในโรงงาน โรงเรียน สำนักงาน หรือ สถานพยาบาล	200
6	ช่องทางเดินภายในโรงงาน โรงเรียน สำนักงาน หรือ สถานพยาบาล	200
7	ห้องสมุด ห้องเรียน	300
8	ห้องประชุม	300
9	บริเวณที่ทำงานในสำนักงาน	300

ตารางที่ 4 อัตราการระบายอากาศโดยวิธีกล

ลำดับ	สถานที่ (ประเภทการใช้)	อัตราการระบายอากาศ ไม่น้อยกว่าจำนวนเท่าของปริมาตรของห้องใน 1 ชั่วโมง
1	ห้องน้ำ ห้องส้วมของที่พักอาศัยหรือสำนักงาน	2
2	ห้องน้ำ ห้องส้วมของอาคารสาธารณะ	4
3	สถานที่จำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม	7
4	สำนักงาน	7
5	ห้องพักในโรงแรมหรืออาคารชุด	7
6	ห้องครัวของที่พักอาศัย	12
7	ห้องครัวของสถานที่จำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม	24

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 อัตราการระบายอากาศในกรณีที่มีระบบการปรับภาวะอากาศ

ลำดับ	สถานที่ (ประเภทการใช้)	ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง/ ตารางเมตร
1	สำนักงาน	2
2	ห้องประชุม	6
3	ห้องน้ำ ห้องส้วม	10
4	สถานที่จำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม (ห้อง รับประทานอาหาร)	10
5	ห้องครัว	30

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

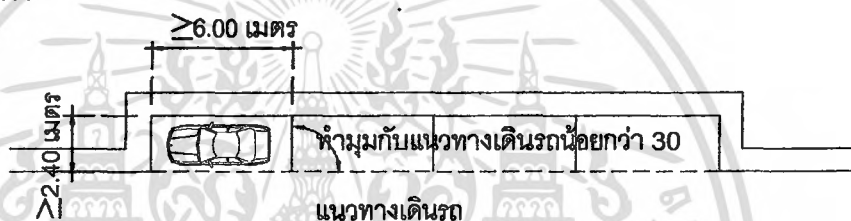
บทคัดย่อกฎกระทรวงฉบับที่ 41 พ.ศ.2537) ออกตามความใน พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 (ในรูปแบบของ กราฟฟิก)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5(3) และมาตรา 8(1) และ 9 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พุทธศักราช 2522 รัฐมนตรีว่ากระทรวงมหาดไทย โดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมอาคารออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

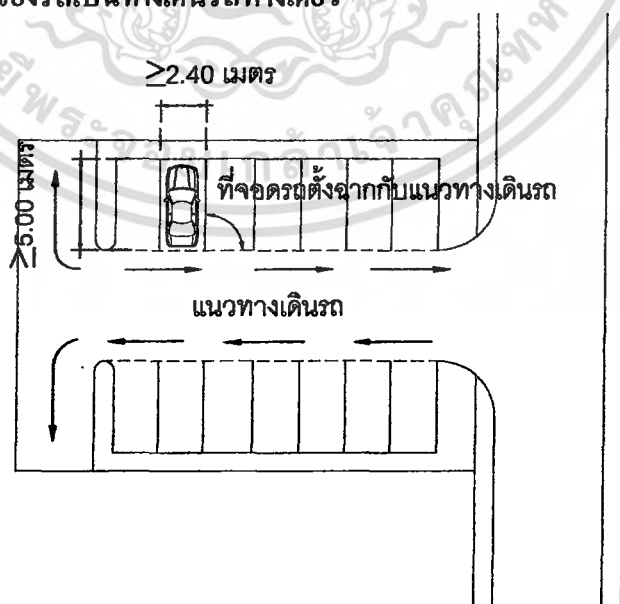
ข้อ 1 ให้ยกเลิกกฎข้อ 5 แห่งกฎกระทรวงฉบับที่ 7 (พ.ศ.2517) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคาร พุทธศักราช 2479

ข้อ 2 ที่จอดรถ 1 คัน ต้องเป็นพื้นที่ที่สี่เหลี่ยมผืนผ้าและต้องมีลักษณะและขนาดดังนี้

(1) ในกรณีที่จอดรถขนานกับแนวทางเดินรถหรือทำมุมกับแนวทางเดินรถน้อยกว่า 30 องศา ให้มีความกว้างไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร และความยาวไม่น้อยกว่า 6.00 เมตร

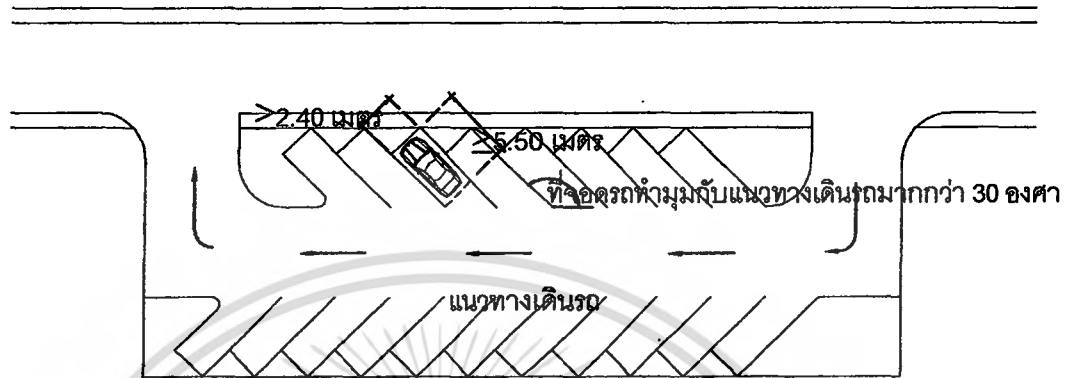

(2) ในกรณีที่จอดรถตั้งฉากกับแนวทางเดินรถ ให้มีความกว้างไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร และความยาวไม่น้อยกว่า 5.00 เมตร แต่ทั้งนี้ จะต้องไม่จัดให้มีทางเข้าออกของรถเป็นทางเดินรถทางเดียว

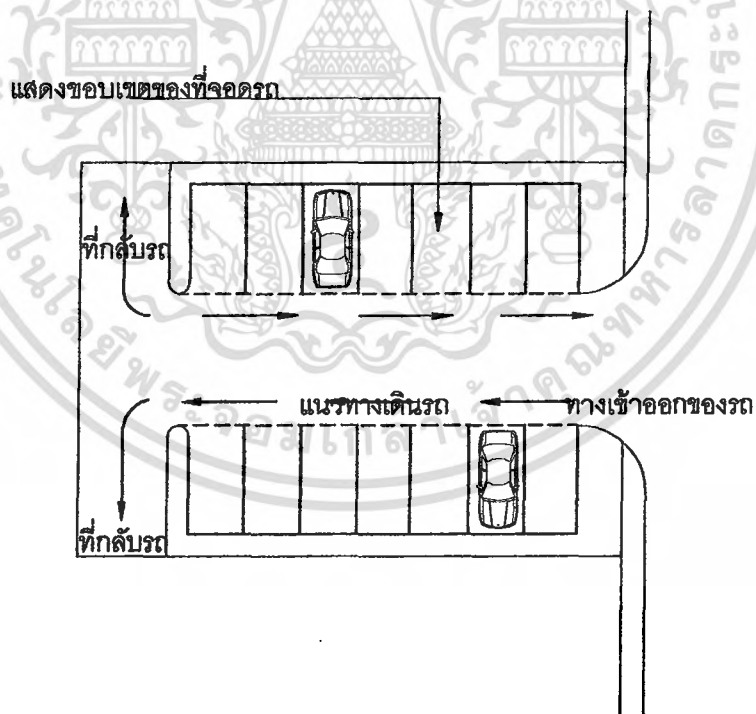

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(3) ในกรณีที่จอดรถทำมุมกับแนวทางเดินรถมากกว่า 30 องศา ให้ออกสา ให้ความกว้างไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร และความยาวไม่น้อยกว่า 5.50 เมตร

ข้อ 3 ที่จอดรถแต่ละคัน ต้องมีเครื่องหมายแสดงลักษณะและขอบเขตของที่จอดรถไว้ให้ปรากฏบนพื้น และต้องมีทางเดินรถเชื่อมต่อ โดยตรงกับทางเข้าออกของรถและที่กลับรถ

ให้ไว้ ณ วันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ.2537

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

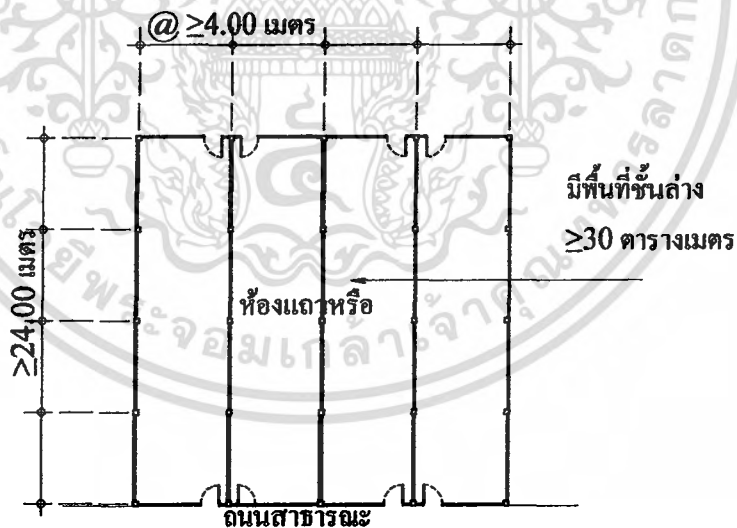
บทคัดย่อกฎกระทรวงฉบับที่ 55 พ.ศ. 2543 ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 (ในรูปแบบของ กราฟฟิก)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5(3) และมาตรา 8(1) (7) และ (8) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 31 มาตรา 35 มาตรา 48 มาตรา 49 และมาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 คำนิยามศัพท์ในกฎกระทรวงนี้

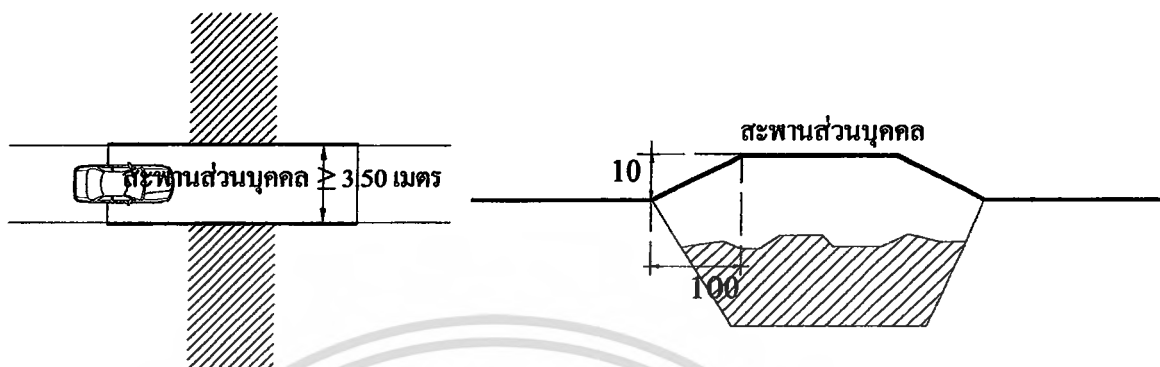
หมวด 1 ลักษณะของอาคาร

ข้อ 2 ห้องแถวหรือตึกแถวแต่ละคูหา ต้องมีความกว้างโดยวัดระยะตั้งฉากจากแนวศูนย์กลางของเสาข้างหนึ่ง ไปยังแนวศูนย์กลางของเสาอีกด้านหนึ่งไม่น้อยกว่า 4 เมตร มีความลึกของอาคารโดยวัดระยะตั้งฉากกับแนวผนังด้านหน้าชั้นล่างไม่น้อยกว่า 4 เมตร และไม่เกิน 24 เมตร มีพื้นที่ชั้นล่างแต่ละคูหาไม่น้อยกว่า 30 ตารางเมตร และต้องมีประตูให้คนเข้าออกได้ทั้งด้านหน้าและด้านหลัง

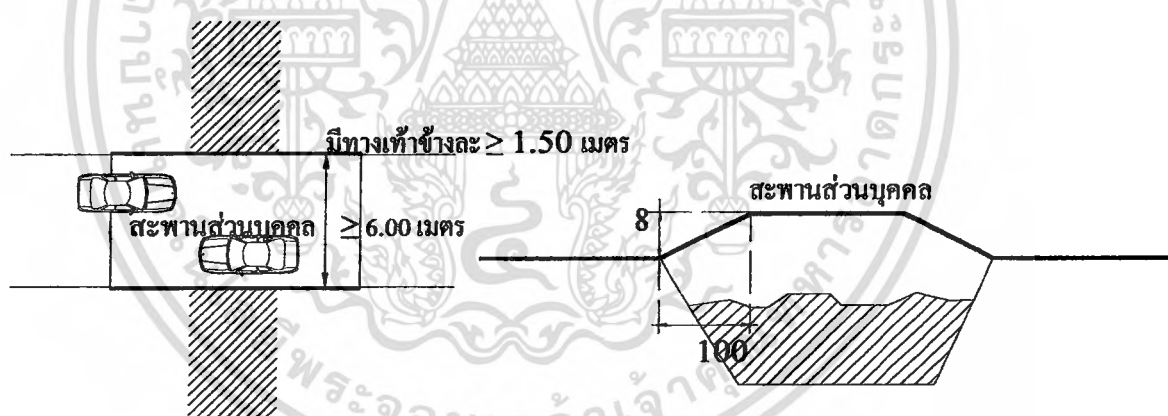

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ 6 สะพานส่วนบุคคลสำหรับรถยนต์ ต้องมีทางเดินรถกว้างไม่น้อยกว่า 3.50 เมตร และมี ส่วนลาดชันไม่เกิน 10 ใน 100

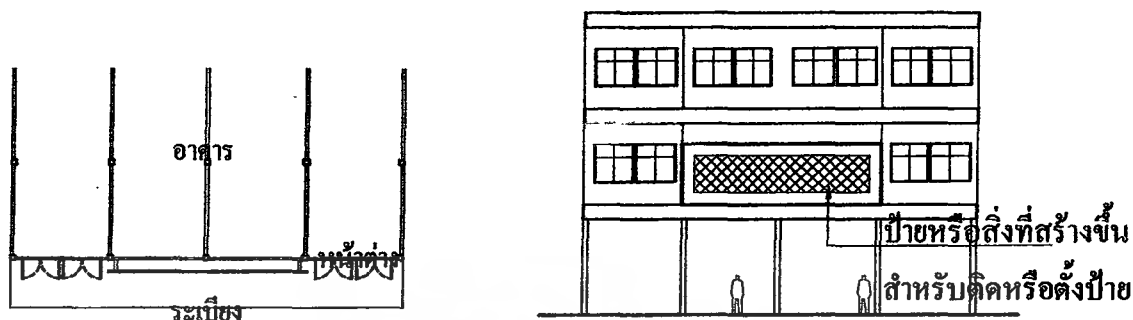

สะพานที่ใช้เป็นทางสาธารณะสำหรับรถยนต์ ต้องมีทางเดินรถกว้างไม่น้อยกว่า 6 เมตร มีส่วนลาดชันไม่เกิน 8 ใน 100 มีทางเท้าข้างกว้างข้างละไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร เว้นแต่สะพานที่สร้างสำหรับรถยนต์โดยเฉพาะจะไม่มีทางก็ได้ และมีราวสะพานที่มั่นคงแข็งแรงยาวตลอดตัวสะพานสองข้างด้วย

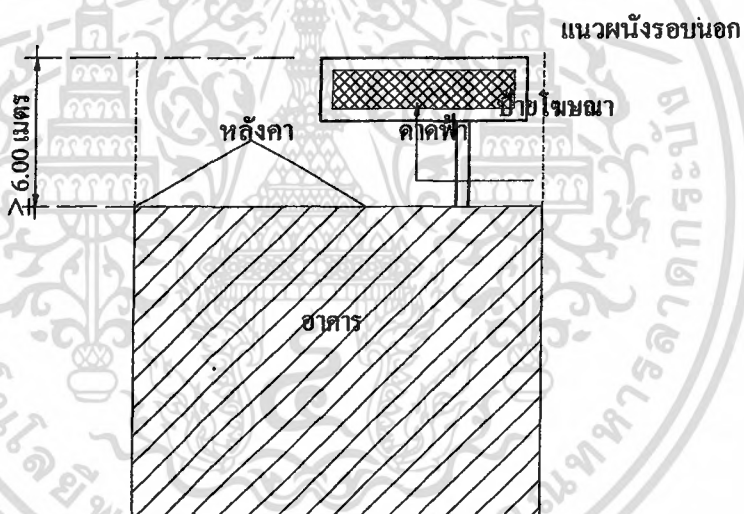

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

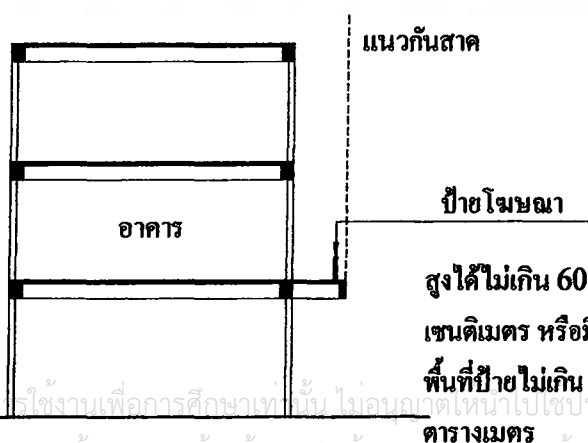
ข้อ 7 ป้ายหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายที่อาคารต้องไม่บังช่องระบายอากาศ หน้าต่าง ประตู หรือทางหนีไฟ

ข้อ 8 ป้าย หรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติด หรือตั้งป้ายบนหลังคา หรือคานฟ้าของอาคารต้องไม่ล้ำออกนอกแนวผนังรอบนอกของอาคาร และส่วนบนสุดของป้ายหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติด หรือตั้งป้ายต้องสูงไม่เกิน 6 เมตร จากส่วนสูงสุดของหลังคาหรือคานฟ้าของอาคารที่ติดตั้งป้ายนั้น

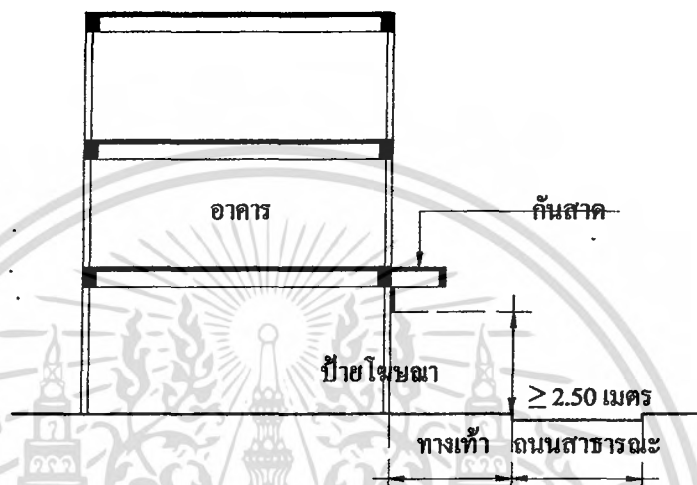
ข้อ 9 ป้ายที่ยื่นจากผนังอาคารให้ยื่นได้ไม่เกินแนวกันสาด และให้สูงได้ไม่เกิน 60 เซนติเมตร หรือมีพื้นที่ป้ายไม่เกิน 2 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้ในงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ 10 ฝ้าที่ติดตั้งเหนือกันสาดและไม่ได้ยื่นจากผนังอาคาร ให้ติดตั้งได้โดยมีความสูงของฝ้าไม่เกิน 60 เซนติเมตรวัดจากขอบบนของปลายกันสาดนั้น หรือมีพื้นที่ฝ้าไม่เกิน 2 ตารางเมตร

ข้อ 11 ฝ้าที่ติดตั้งใต้กันสาดให้ติดตั้งแนบผนังอาคาร และต้องสูงจากพื้นทางเข้านั้นไม่น้อยกว่า 2.50 เมตร

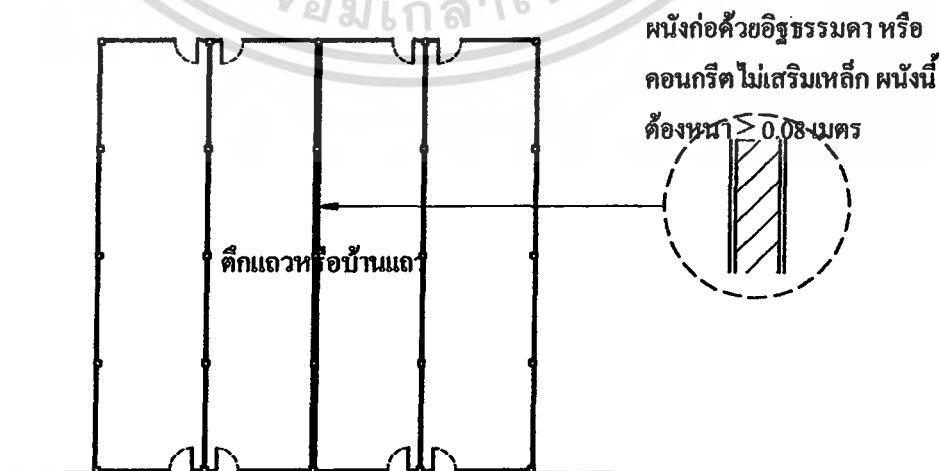

หมวด 2 ส่วนต่างๆ ของอาคาร

ส่วนที่ 1 วัสดุของอาคาร

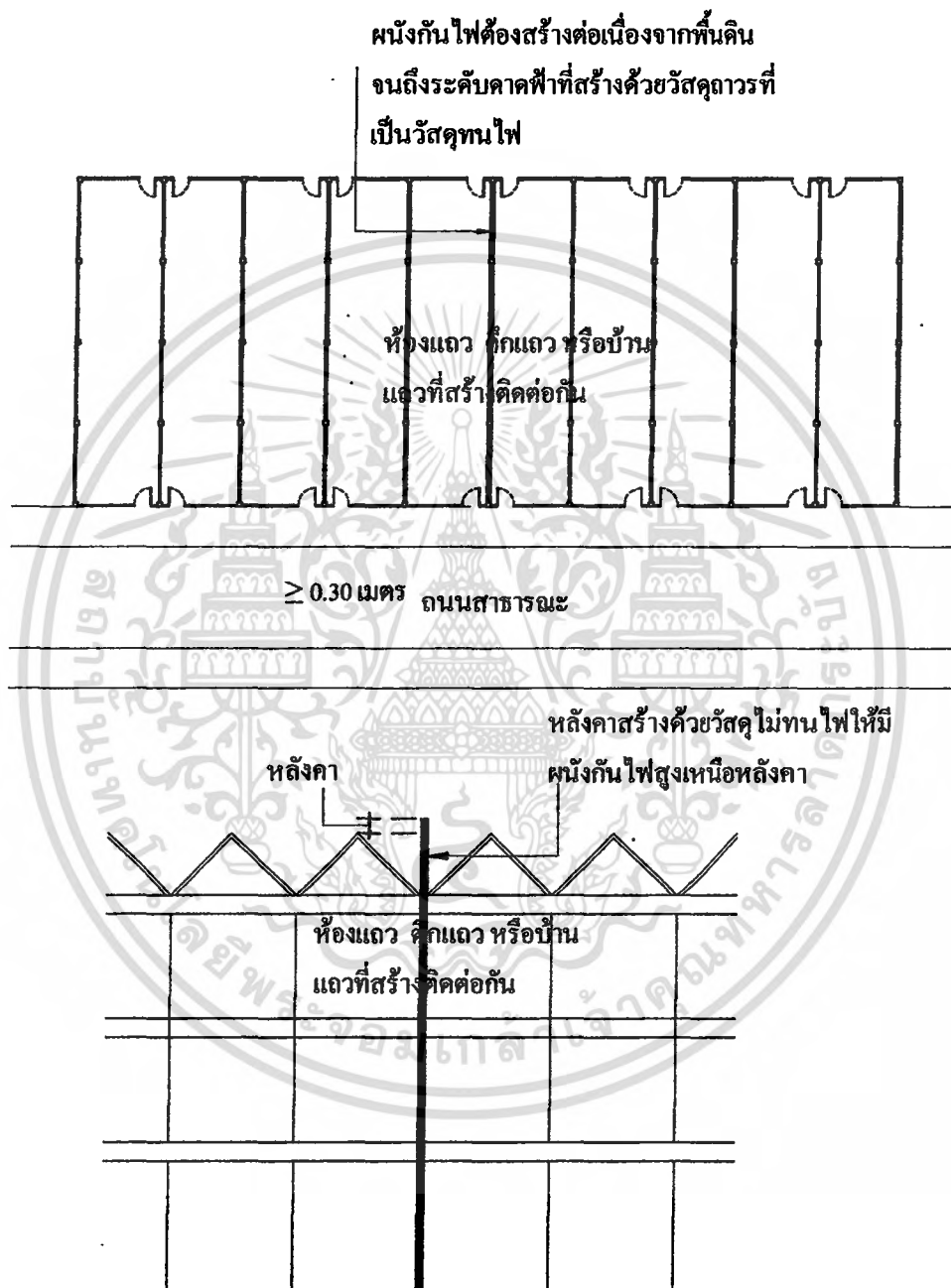
ข้อ 14 สิ่งที่สร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งฝ้าที่ติดตั้งบนพื้นดินโดยตรงให้ทำด้วยวัสดุทนไฟทั้งหมด

ข้อ 15 ผนังของตึกแถวหรือบ้านแถว ต้องทำด้วยวัสดุฉนวนที่เป็นวัสดุทนไฟด้วย แต่ถ้าก่อด้วยอิฐธรรมดา หรือคอนกรีตไม่เสริมเหล็ก ผนังนี้ต้องหนาไม่น้อยกว่า 8 เซนติเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ 17 ห้องแถว ตึกแถว หรือบ้านแถวที่สร้างติดต่อกัน ให้มีผนังกันไฟทุกกระชั้นไม่เกินห้าคูหา ผนังกันไฟต้องสร้างต่อเนื่องจากพื้นดินจนถึงระดับคานฝ้าที่สร้างด้วยวัสดุถาวรที่เป็นวัสดุทนไฟ กรณีที่เป็นหลังคาสร้างด้วยวัสดุไม่ทนไฟให้มีผนังกันไฟสูงเหนือหลังคาไม่น้อยกว่า 30 เซนติเมตร ตามความลาดของหลังคา

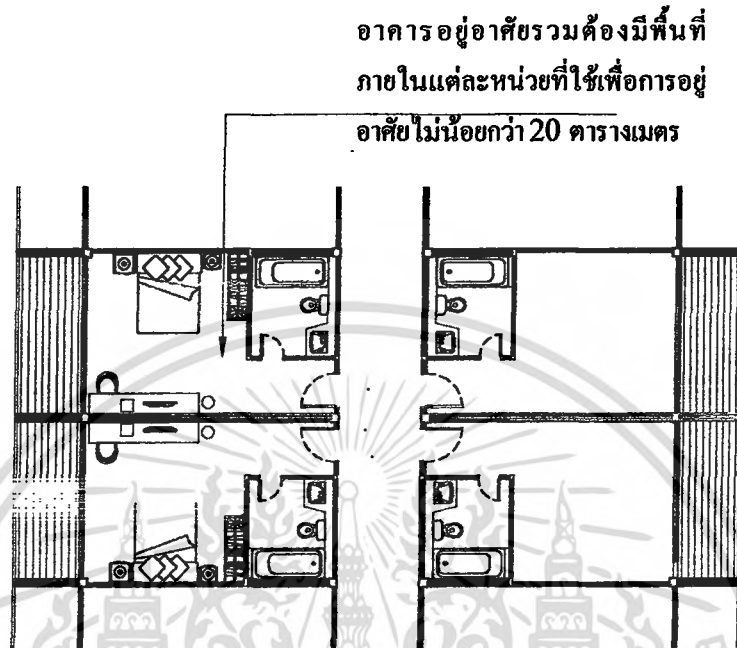

ข้อ 18 คร่าวในอาคารต้องมีพื้นและผนังที่ทำด้วยวัสดุถาวรที่เป็นวัสดุทนไฟ ส่วนฝาและเพดานนั้น หากไม่ได้ทำด้วยวัสดุถาวรที่เป็นวัสดุทนไฟก็ให้บุด้วยวัสดุทนไฟ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนที่ 2 พื้นที่ภายในอาคาร

ข้อ 19 อาคารอยู่อาศัยรวมต้องมีพื้นที่ภายในแต่ละหน่วยที่ใช้เพื่อการอยู่อาศัยไม่น้อยกว่า 20 ตารางเมตร

ข้อ 20 ห้องนอนในอาคารให้มีความกว้างด้านแคบที่สุดไม่น้อยกว่า 2.50 เมตร และมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 8 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ 21 ช่องทางเดินในอาคาร ต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่าตามที่กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

ประเภทอาคาร	ความกว้าง
1. อาคารอยู่อาศัย	1.00 เมตร
2. อาคารอยู่อาศัยรวม หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก สำนักงาน อาคารสาธารณะ อาคารพาณิชย์ โรงงาน อาคารพิเศษ	1.50 เมตร

ข้อ 22 ห้องหรือส่วนของอาคารที่ใช้ในการทำกิจกรรมต่างๆ ต้องมีระยะค้ำงไม่น้อยกว่าตามที่กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

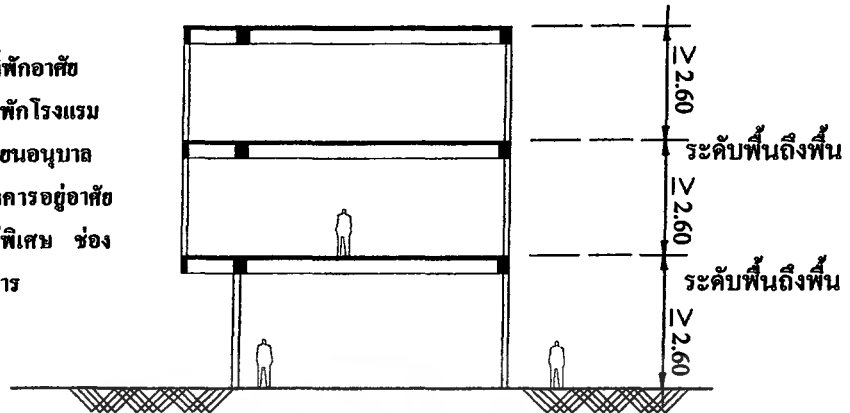
ประเภทการใช้อาคาร	ระยะค้ำง
1. ห้องที่ใช้เป็นที่พักอาศัย บ้านแถว ห้องพักโรงแรม ห้องเรียนนักเรียนอนุบาล คริวสำหรับอาคารอยู่อาศัย ห้องพักคนไข้พิเศษ ช่องทางเดินในอาคาร	2.60 เมตร
2. ห้องที่ใช้เป็นสำนักงาน ห้องเรียน ห้องอาหาร ห้องโถงภัตตาคาร โรงงาน	3.00 เมตร
3. ห้องประชุม โรงครัว	3.50 เมตร
4. ห้องแถว ตึกแถว	
4.1 ชั้นล่าง	3.50 เมตร
4.2 ตั้งแต่ชั้นสองขึ้นไป	3.00 เมตร
5. ระเบียง	2.20 เมตร

ระยะค้ำงตามวรรคหนึ่งให้วัดจากพื้นถึงพื้น ในกรณีของชั้นใต้หลังคาให้วัดจากพื้นถึงยอดฝ้าหรือยอดผนังอาคาร และในกรณีของห้องหรือส่วนของอาคารที่อยู่ภายในโครงสร้างของหลังคาให้วัดจากพื้นถึงยอดฝ้าหรือยอดผนังของห้องหรือส่วนของอาคารดังกล่าวที่ไม่ใช่โครงสร้างของหลังคา

ห้องในอาคารซึ่งมีระยะค้ำงระหว่างพื้นถึงพื้นอีกชั้นหนึ่งตั้งแต่ 5 เมตรขึ้นไป จะทำพื้นชั้นลอยในห้องนั้นก็ได้ โดยพื้นชั้นลอยดังกล่าวต้องมีเนื้อที่ไม่เกินร้อยละสี่สิบของเนื้อที่ห้อง ระยะค้ำงระหว่างพื้นชั้นลอยถึงพื้นอีกชั้นหนึ่งต้องไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร และระยะค้ำงระหว่างพื้นห้องถึงพื้นชั้นลอยต้องไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร ด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องที่ใช้เป็นที่พักอาศัย
บ้านแถว ห้องพักโรงแรม
ห้องเรียนนักเรียนอนุบาล
ครัวสำหรับอาคารอยู่อาศัย
ห้องพักคนใช้พิเศษ ช่อง
ทางเดินในอาคาร

ระดับพื้นถึงพื้น

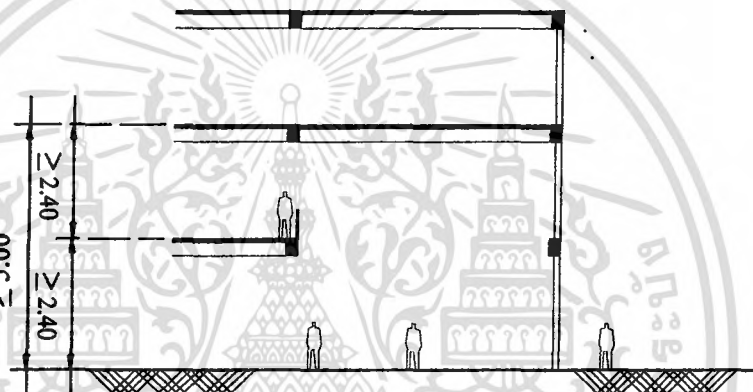
> 2.40

ระดับพื้นถึงพื้น

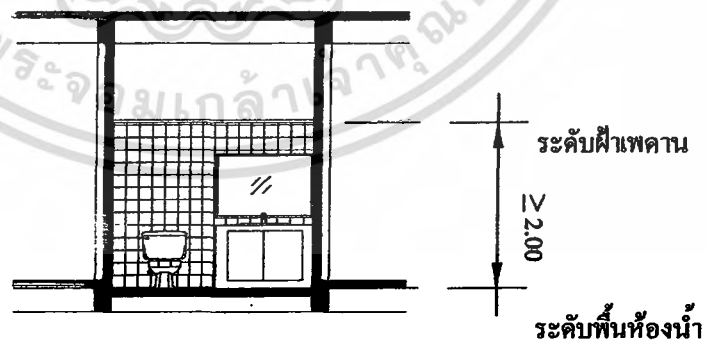
0.05 <

ระดับพื้นถึงพื้น

> 2.40

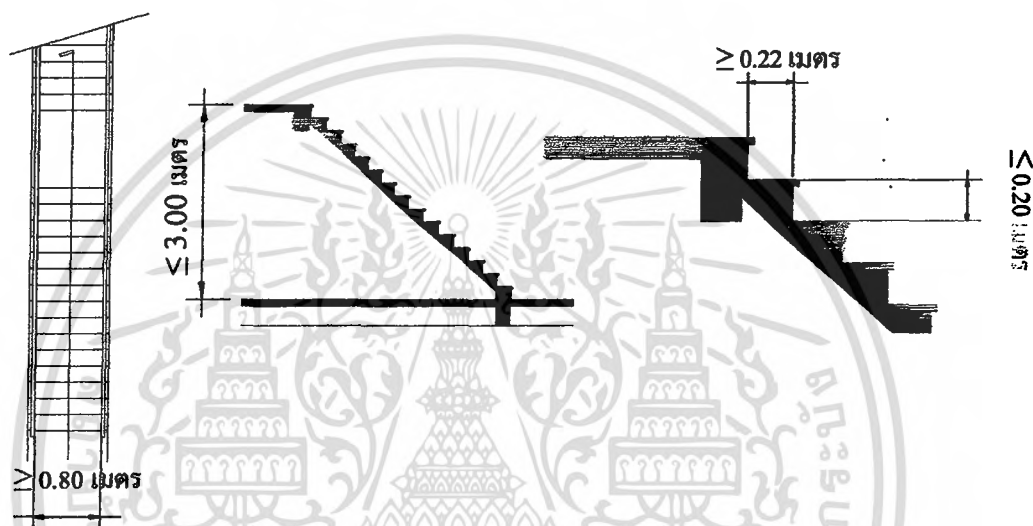
ห้องน้ำ ห้องส้วม ต้องมีระยะตั้งแต่ระหว่างพื้นถึงเพดาน ไม่น้อยกว่า 2 เมตร

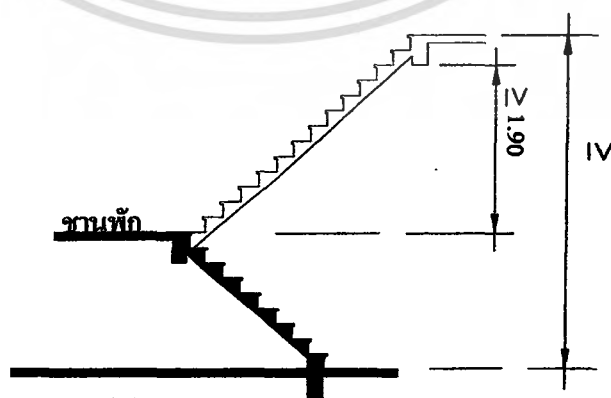
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนที่ 3 บันไดของอาคาร

ข้อ 23 บันไดของอาคารอยู่อาศัยต้องมีอย่างน้อยหนึ่งบันได ที่มีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 80 เซนติเมตร ช่วงหนึ่งสูงไม่เกิน 3 เมตร ลูกตั้งสูงไม่เกิน 20 เซนติเมตร ลูกนอนเมื่อหักถ่วงบันไดขั้นบันไดเหลื่อมกันออกแล้วเหลือความกว้างไม่น้อยกว่า 22 เซนติเมตร และต้องมีพื้นหน้าบันไดมีความกว้างและยาวไม่น้อยกว่าความกว้างของบันได

บันไดที่สูงเกิน 3 เมตร ต้องมีชานพักบันไดทุกช่วง 3 เมตร หรือน้อยกว่านั้น และชานพักบันได ต้องมีความกว้างและยาว ไม่น้อยกว่าความกว้างของบันได ระยะตั้งจากขั้นบันไดหรือชานพักบันได ถึงส่วนต่ำสุดของอาคารที่อยู่เหนือขึ้นไปต้องสูงไม่น้อยกว่า 1.90 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

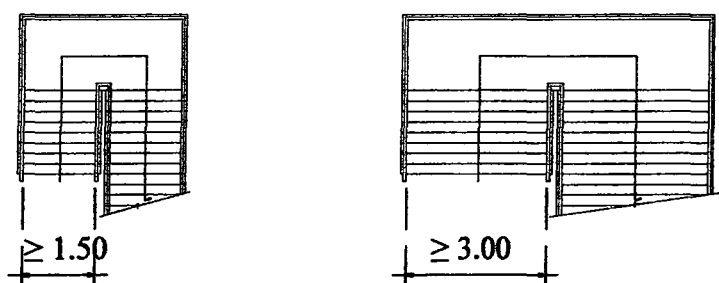
ข้อ 24 โฉงอาคารอยู่อาศัยรวม หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก สำนักงาน อาคารสาธารณะ อาคารพาณิชย์ โรงงาน และอาคารพิเศษ สำหรับที่ใช้กับชั้นที่มีพื้นที่อาคารชั้นเหนือขึ้นไปรวมกันไม่เกิน 300 ตารางเมตร ต้องมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 1.20 เมตร แต่สำหรับบันไดของอาคารดังกล่าวที่ใช้กับชั้นที่มีพื้นที่อาคารชั้นเหนือขึ้นไปรวมกันเกิน 300 ตารางเมตร ต้องมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ถ้าความกว้างสุทธิของบันไดน้อยกว่า 1.50 เมตร ต้องมีบันไดอย่างน้อยสองบันไดและแต่ละบันไดต้องมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 1.20 เมตร

อาคารอยู่อาศัยรวม หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก สำนักงาน
อาคารสาธารณะ อาคารพาณิชย์ โรงงาน และอาคารพิเศษ

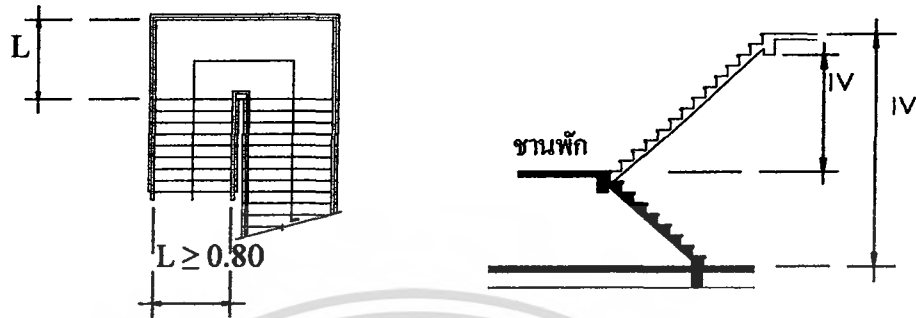
บันไดของอาคารที่ใช้เป็นที่ชุมนุมของคนจำนวนมาก เช่น บันไดห้องประชุม หรือห้องบรรยายที่มีพื้นที่รวมกันตั้งแต่ 500 ตารางเมตร ขึ้นไป หรือบันไดห้องรับประทานอาหาร หรือสถานบริการที่มีพื้นที่รวมกันตั้งแต่ 1,000 ตารางเมตรขึ้นไป หรือบันไดของแต่ละชั้นของอาคารสูงที่มีพื้นที่รวมกันตั้งแต่ 2,000 ตารางเมตรขึ้นไป ต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร อย่างน้อยสองบันไดถ้ามีบันไดเดียวต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 3 เมตร

บันไดห้องประชุม หรือห้องบรรยายที่มีพื้นที่รวมกันตั้งแต่ 500 ตาราง หรือบันไดห้องรับประทานอาหาร
สถานบริการที่มีพื้นที่รวมกันตั้งแต่ 1,000 ตารางเมตรขึ้นไป
หรือบันไดของแต่ละชั้นอาคารนั้นที่มีพื้นที่รวมกันตั้งแต่ 2,000 ตารางเมตรขึ้นไป

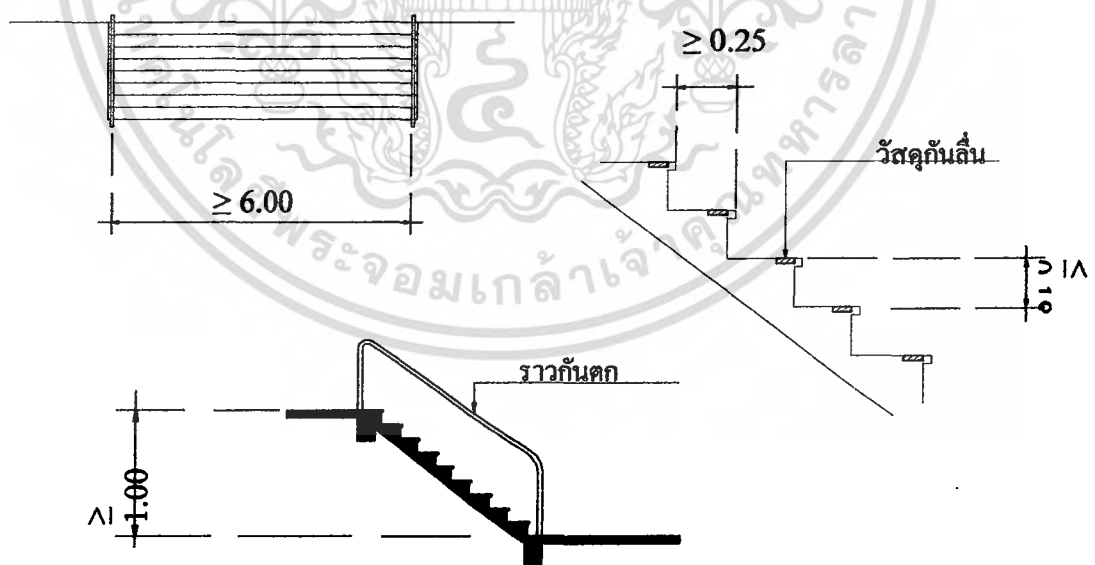
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันไดที่สูงเกิน 4 เมตร ต้องมีชานพักบันไดทุกช่วง 4 เมตร หรือน้อยกว่านั้น และระยะตั้งจากชั้นบันได หรือชานพักบันไดถึงส่วนต่ำสุดของอาคารที่อยู่เหนือขึ้นไปต้องสูงไม่น้อยกว่า 2.10 เมตร

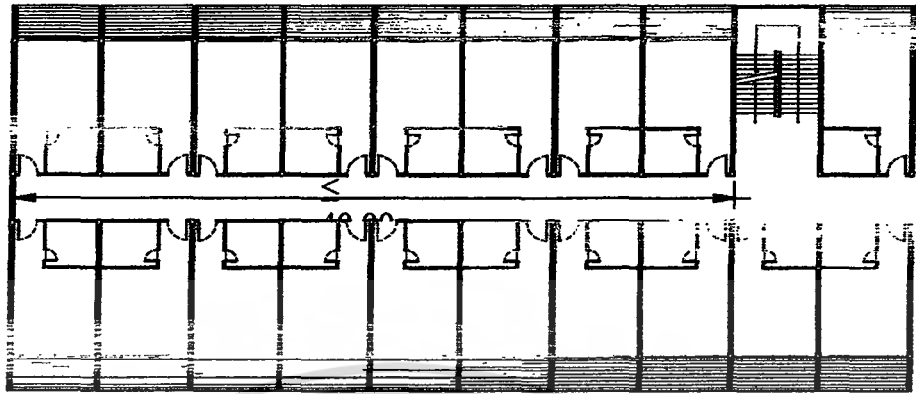
ชานพักบันไดและพื้นหน้าบันไดต้องมีความกว้างและความยาวไม่น้อยกว่าความกว้างสุทธิของบันได เว้นแต่บันไดที่มีความกว้างสุทธิเกิน 2 เมตร ชานพักบันได และพื้นหน้าบันไดจะมีความยาวไม่เกิน 2 เมตรก็ได้

บันไดตามวรรคหนึ่งและวรรคสองต้องมีลูกตั้งสูงไม่เกิน 18 เซนติเมตร ลูกนอนเมื่อหักส่วนที่ขึ้นบันไดเหลื่อมกันออกแล้วเหลือความกว้างไม่น้อยกว่า 25 เซนติเมตร และต้องมีราวบันไดกั้นตงบันไดที่มีความกว้างสุทธิเกิน 6 เมตร และช่วงบันไดสูงเกิน 1 เมตร ต้องมีราวบันไดทั้งสองข้างบริเวณมุมกบันไดต้องมีวัสดุกันลื่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ 25 บันไดตามข้อ 24 จะต้องมีระยะห่างไม่เกิน 40 เมตร จากจุดที่ไกลที่สุดบนพื้นชั้นนั้น

ข้อ 26 บันไดตามข้อ 23 และข้อ 24 ที่เป็นแนวโค้งเกิน 90 องศา จะไม่มีชานพักบันไดก็ได้ แต่ต้องมีความกว้างเฉลี่ยของลูกนอนไม่น้อยกว่า 22 เซนติเมตร สำหรับบันไดตามข้อ 23 และไม่น้อยกว่า 24 เซนติเมตร สำหรับบันไดตามข้อ 24

หมวด 3 ที่ว่างภายนอกอาคาร

ข้อ 33 อาคารแต่ละหลังหรือหน่วยต้องมีที่ว่างตามที่กำหนดดังต่อไปนี้

อาคารอยู่อาศัย และอาคารอยู่อาศัยรวม ต้องมีที่ว่างไม่น้อยกว่า 30 ใน 100 ส่วนของพื้นที่ชั้นใดชั้นหนึ่งที่มีมากที่สุดของอาคาร

ห้องแถว ตึกแถว อาคารพาณิชย์ โรงงาน อาคารสาธารณะ และอาคารอื่นซึ่งไม่ได้ใช้เป็นที่อยู่อาศัย ต้องมีที่ว่างไม่น้อยกว่า 10 ใน 100 ส่วนของพื้นที่ชั้นใดชั้นหนึ่งที่มีมากที่สุดของอาคาร แต่ถ้าอาคารดังกล่าวใช้เป็นที่อยู่อาศัยด้วยต้องมีที่ว่างตาม (1)

ข้อ 34 ห้องแถวหรือตึกแถวซึ่งด้านหน้าไม่ติดริมถนนสาธารณะ ต้องมีที่ว่างด้านหน้าอาคารกว้างไม่น้อยกว่า 6 เมตร โดยไม่ให้มีส่วนใดของอาคารอื่นล้ำเข้าไปในพื้นที่ดังกล่าว

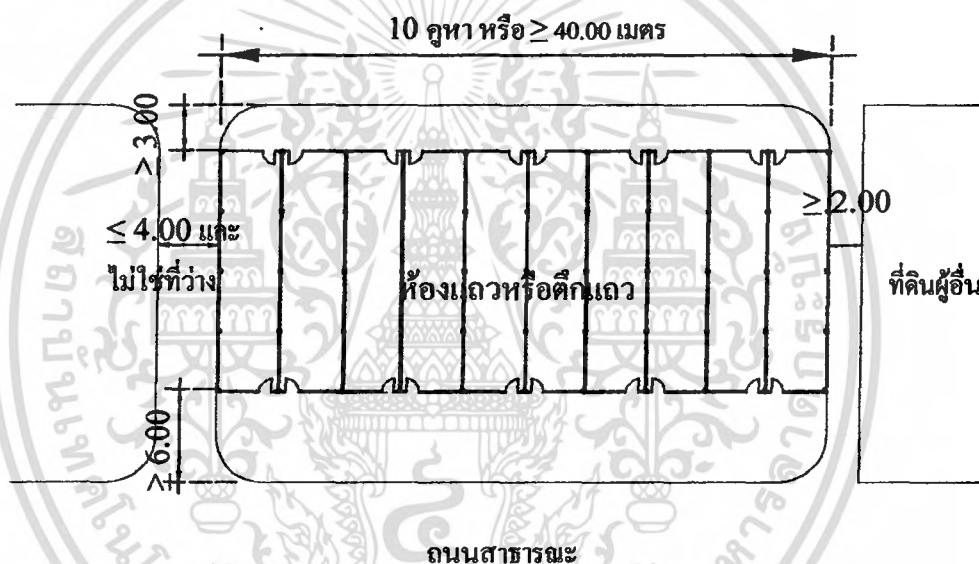
ห้องแถวหรือตึกแถว ต้องมีที่ว่างด้านหลังอาคารกว้างไม่น้อยกว่า 3 เมตร เพื่อใช้ติดต่อกัน โดยไม่ให้มีส่วนใดของอาคารอื่นล้ำเข้าไปในพื้นที่ดังกล่าว เว้นแต่การสร้างบันไดหนีไฟภายนอกอาคารที่ยื่นล้ำไม่เกิน 1.40 เมตร

ระหว่างแถวด้านข้างของห้องแถวหรือตึกแถวที่สร้างถึงสี่คูหา หรือมีความยาวรวมกันถึง 40 เมตร ต้องมีที่ว่างระหว่างแถวด้านข้างของห้องแถวหรือตึกแถวนั้นกว้างไม่น้อยกว่า 4 เมตร เป็นช่องตลอดความลึกของห้องแถวหรือตึกแถวเพื่อเชื่อมกับที่ว่างหลังอาคาร

ห้องแถวหรือตึกแถวที่สร้างติดต่อกันไม่ถึงสิบคูหา หรือมีความยาวรวมกันไม่ถึง 40 เมตร แต่มีที่ว่างระหว่างแถวด้านข้างของห้องแถวหรือตึกแถวนั้นกว้างน้อยกว่า 4 เมตร ไม่ให้ถือว่าเป็นที่ว่างระหว่างแถวด้านข้างของห้องแถวหรือตึกแถว แต่ให้ถือว่าเป็นห้องแถวหรือตึกแถวนั้นสร้างต่อเนื่องเป็นแถวเดียวกัน

ที่ว่างตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม จะก่อสร้างอาคาร รั้ว กำแพง หรือสิ่งก่อสร้างอื่นใด หรือจัดให้เป็นบ่อน้ำ สระว่ายน้ำ ที่พักผ่อนหย่อน หรือที่พักรวมมูลฝอยไม่ได้

ห้องแถวหรือตึกแถวที่มีด้านข้างใกล้เขตที่ดินของผู้อื่น ต้องมีที่ว่างระหว่างด้านข้างของห้องแถวหรือตึกแถวกับเขตที่ดินของผู้อื่นนั้นกว้างไม่น้อยกว่า 2 เมตร เว้นแต่ห้องแถวหรือตึกแถวที่ก่อสร้างขึ้นทดแทนอาคารเดิม โดยมีพื้นที่ไม่มากกว่าพื้นที่ของอาคารเดิมและมีความสูงไม่เกิน 15 เมตร

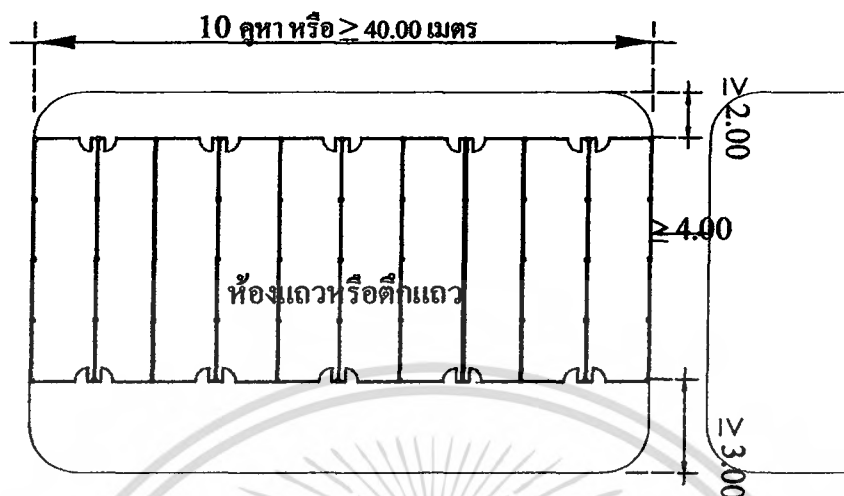

ข้อ 35 ห้องแถวหรือตึกแถวที่มีที่ว่างหลังอาคารตามข้อ 34 วรรคสอง และได้รับแนวอาคารตามข้อ 41 แล้ว ไม่ต้องมีที่ว่างตามข้อ 33(1) และ (2) อีก

ข้อ 36 บ้านแถวต้องมีที่ว่างด้านหน้าระหว่างรั้ว หรือแนวเขตที่ดินกับแนวผนังอาคารกว้างไม่น้อยกว่า 3 เมตร และต้องมีที่ว่างด้านหลังอาคารระหว่างรั้วหรือแนวเขตที่ดินกับแนวผนังอาคารกว้างไม่น้อยกว่า 2 เมตร

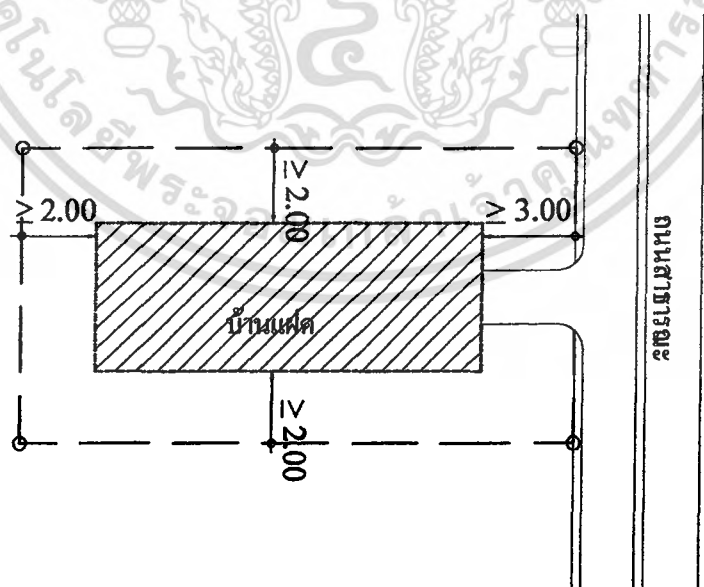
ระหว่างแถวด้านข้างของบ้านแถวที่สร้างถึงสิบคูหา หรือมีความยาวรวมกันถึง 40 เมตร ต้องมีที่ว่างระหว่างแถวด้านข้างของบ้านแถวนั้นกว้างไม่น้อยกว่า 4 เมตร เป็นช่องตลอดความลึกของบ้านแถว

บ้านแถวที่สร้างติดต่อกันไม่ถึงสิบคูหา หรือมีความยาวรวมกันไม่ถึง 40 เมตร แต่มีที่ว่างระหว่างแถวด้านข้างของบ้านแถวนั้นกว้างน้อยกว่า 4 เมตร ไม่ให้ถือว่าเป็นที่ว่างระหว่างแถวด้านข้างของบ้านแถวแต่ให้ถือว่าเป็นบ้านแถวนั้นสร้างต่อเนื่องเป็นแถวเดียวกัน ตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถนนสาธารณะ

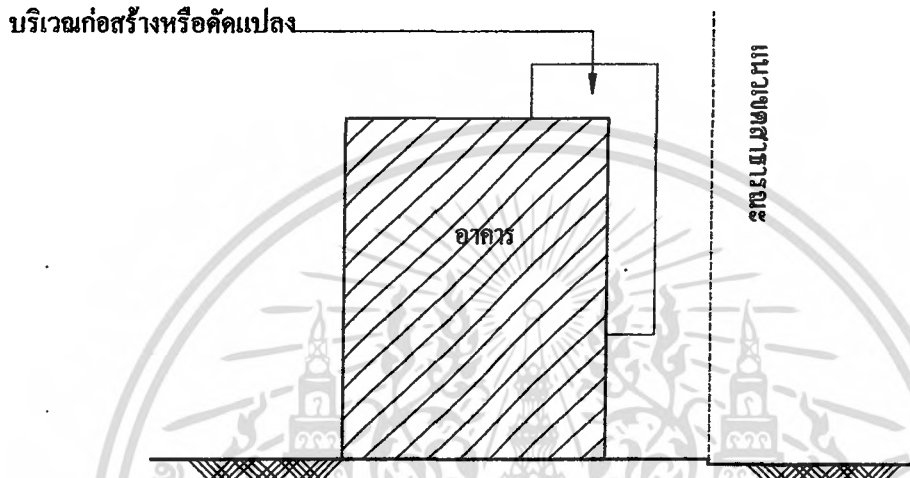
ข้อ 37 บ้านแฝดต้องมีที่ว่างด้านหน้าและด้านหลังระหว่างรั้วหรือแนวเขตที่ดินกับแนวผนังอาคารกว้างไม่น้อยกว่า 3 เมตร และ 2 เมตร ตามลำดับ และมีที่ว่างด้านข้างกว้างไม่น้อยกว่า 2 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

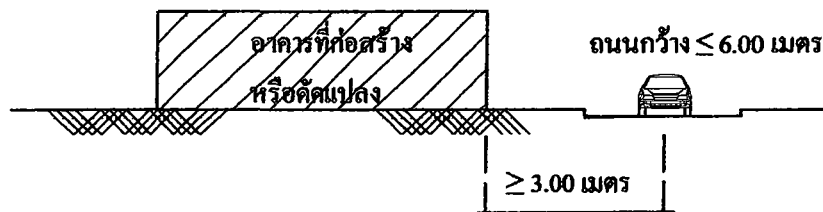
หมวด 4 แนวอาคารและระยะต่างๆ ของอาคาร

ข้อ 40 ก่อสร้างหรือตัดแปลงอาคารหรือส่วนของอาคารจะต้องไม่ล้ำเข้าไปในที่สาธารณะเว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่สาธารณะนั้น

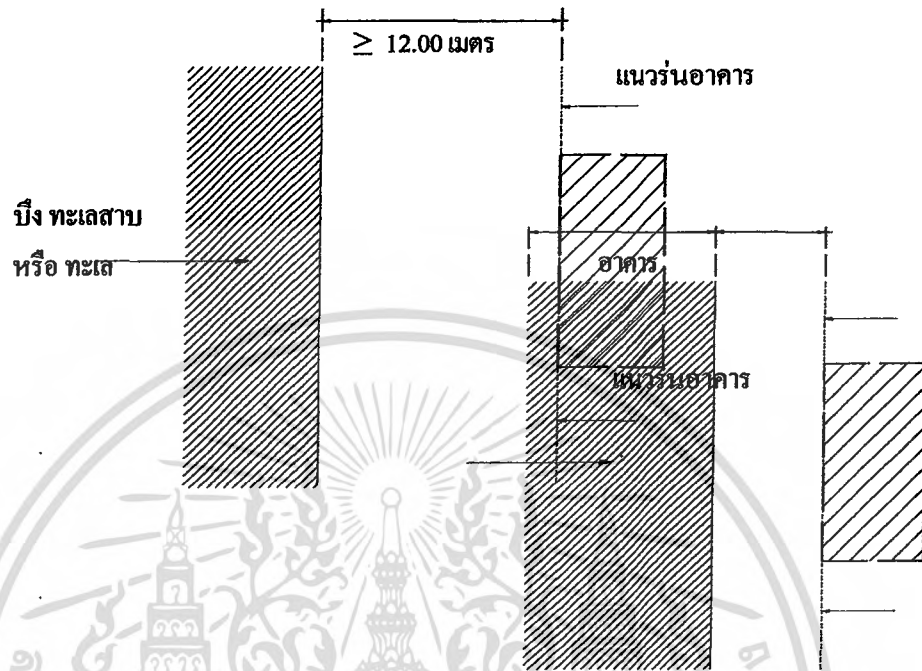
ข้อ 41 อาคารที่ก่อสร้างหรือตัดแปลงใกล้ถนนสาธารณะที่มีความกว้างน้อยกว่า 6 เมตร ให้ร่นแนวอาคารห่างจากกึ่งกลางถนนสาธารณะอย่างน้อย 3 เมตร

อาคารที่สูงเกินสองชั้นหรือเกิน 8 เมตร ห้องแถว ตึกแถว อาคารพาณิชย์ โรงงาน อาคารสาธารณะ ป้ายหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายหรือคลังสินค้า ที่ก่อสร้างหรือตัดแปลงใกล้ถนนสาธารณะ

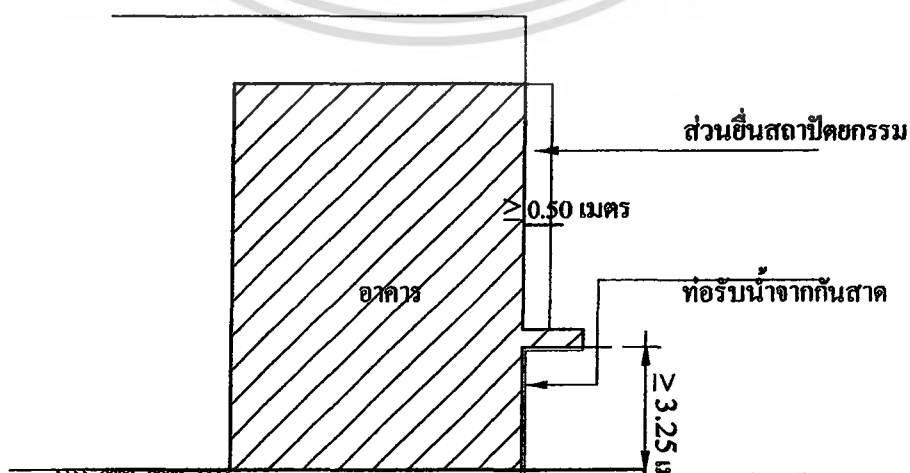
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ 42 สำหรับอาคารที่ก่อสร้างหรือดัดแปลงใกล้แหล่งน้ำสาธารณะขนาดใหญ่ เช่น บึง ทะเลสาบ หรือ ทะเล ต้องร่นแนวอาคารให้ห่างจากเขตแหล่งน้ำสาธารณะนั้น ไม่น้อยกว่า 12 เมตร

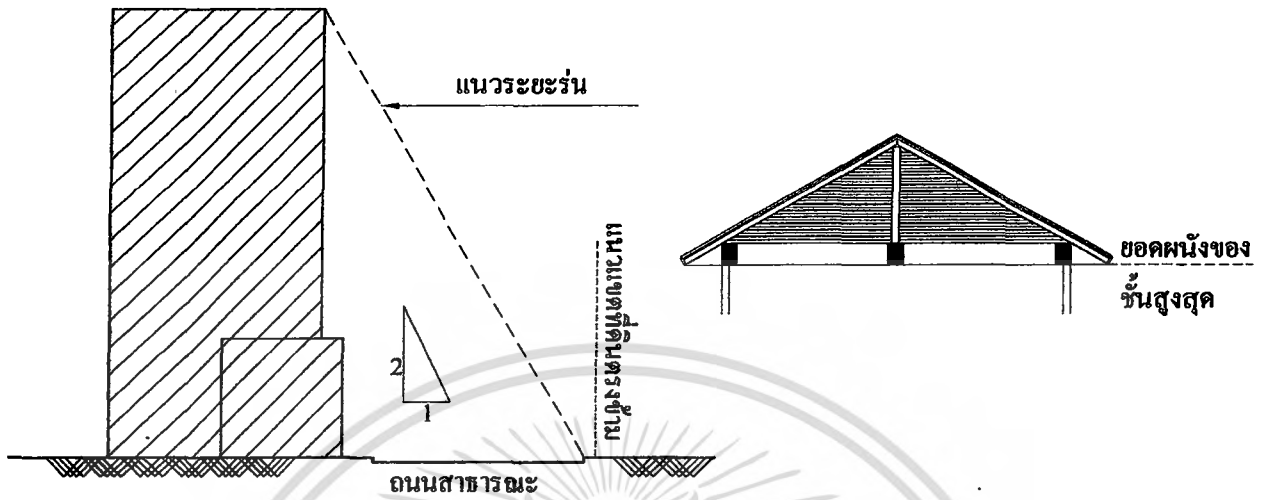
ทั้งนี้ เว้นแต่สะพาน เขื่อน รั้ว ท่อระบายน้ำ ท่าเรือ ป้าย อุโมงค์ คานเรือ หรือที่วางที่ใช้เป็นที่จอดรถไม่ต้องร่นแนวอาคาร

ข้อ 43 ให้อาคารที่สร้างตามข้อ 41 และข้อ 42 ต้องมีส่วนต่ำสุดของกันสาดหรือส่วนยื่นสถาปัตยกรรมสูงจากระดับทางเท้าไม่น้อยกว่า 3.25 เมตร ทั้งนี้ ไม่นับส่วนตบแต่งที่ยื่นจากผนังไม่เกิน 50 เซนติเมตร และต้องมีท่อรับน้ำจากกันสาดหรือหลังคาต่อแนบหรือฝังในผนังหรือเสาอาคาร ลงสู่ท่อสาธารณะหรือบ่อพัก

ข้อ 44 ความสูงของอาคาร ไม่ว่าจะจากจุดหนึ่งจุดใด ต้องไม่เกินสองเท่าของระยะราบ วัดจากจุดในการคำนวณความสูงอาคาร ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

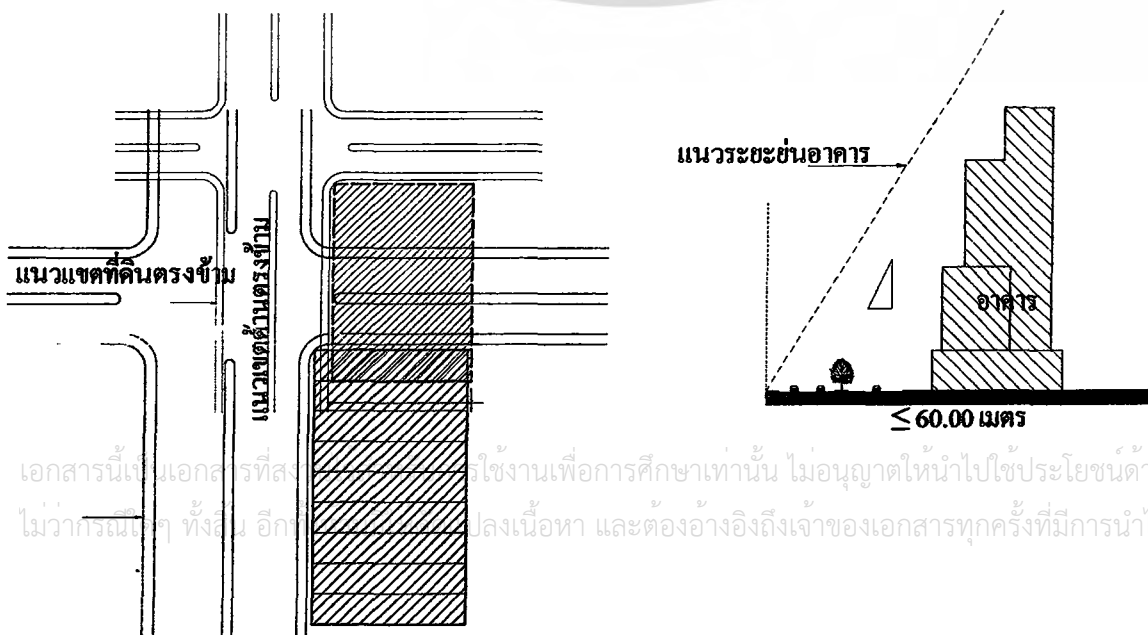
นั้นไปตั้งฉากกับแนวเขตด้านตรงข้ามของถนนสาธารณะที่อยู่ใกล้อาคารนั้นที่สุด

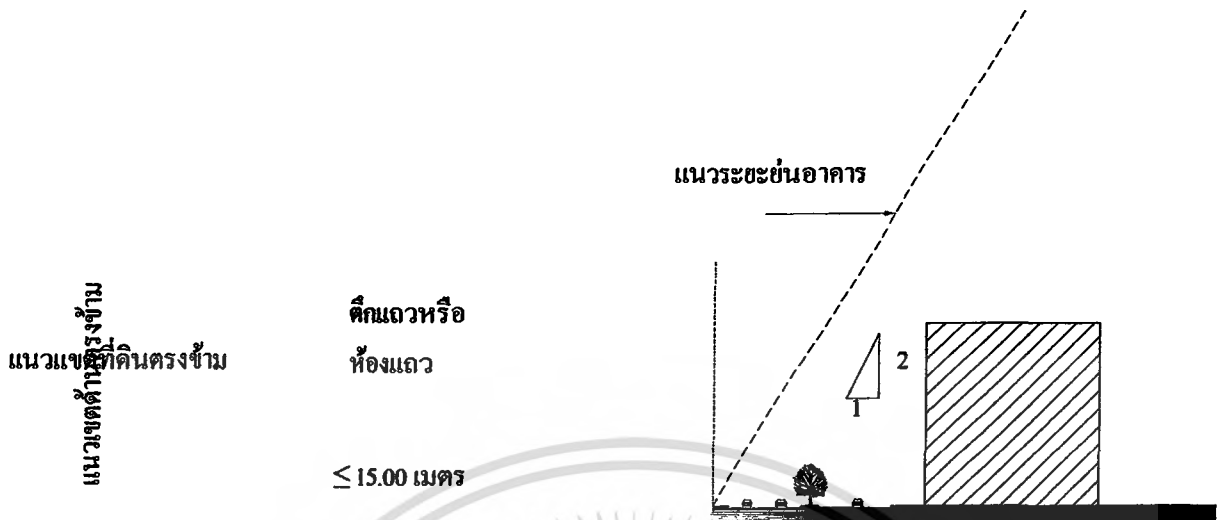

ความสูงของอาคารให้วัดแนวตั้งจากระดับถนนหรือระดับพื้นดินที่ก่อสร้างขึ้นไปถึงส่วนของอาคารที่สูงที่สุด สำหรับอาคารทรงจั่วหรือปั้นหยาให้วัดถึงยอดผนังของชั้นสูงสุด

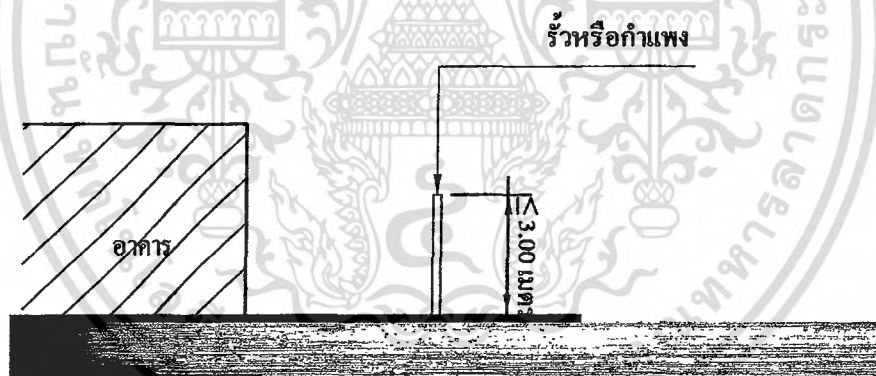
ข้อ 45 อาคารหลังเดียวกันซึ่งอยู่ที่มุมถนนสาธารณะสองสายขนาดไม่เท่ากัน ความสูงของอาคาร ณ จุดใดต้องไม่เกินสองเท่าของระบะร่นที่ใกล้ที่สุด จากจุดนั้นไปตั้งฉากกับแนวเขตถนนสาธารณะด้านตรงข้ามของสายที่กว้างกว่า และความยาวของอาคารตามแนวถนนสาธารณะที่แคบกว่าต้องไม่เกิน 60 เมตร

สำหรับอาคารซึ่งเป็นห้องแถวหรือตึกแถวความยาวของอาคารตามแนวถนนสาธารณะที่แคบกว่าต้องไม่เกิน 15 เมตร

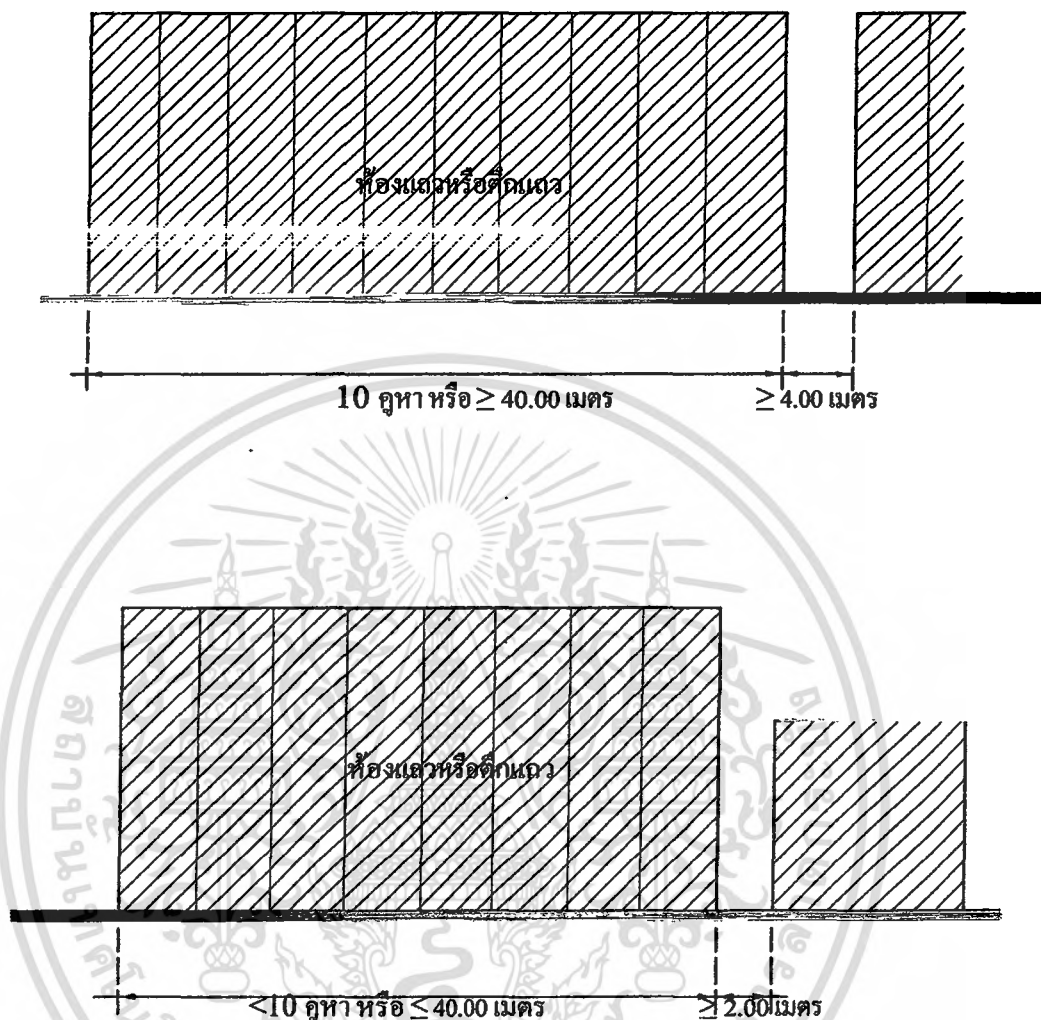
ข้อ 47 รั้วหรือกำแพงที่สร้างขึ้นติดต่อ หรือห่างจากถนนสาธารณะน้อยกว่าความสูงของรั้วให้ก่อสร้างได้สูงไม่เกิน 3 เมตร เหนือระดับทางเท้าหรือถนนสาธารณะ

ข้อ 49 การก่อสร้างอาคารในบริเวณด้านข้างของห้องแถวหรือคึกแถว

ถ้าห้องแถวหรือคึกแถวนั้นมีจำนวนรวมกัน ได้ตั้งแต่สิบคูหา หรือมีความยาวรวมกัน ได้ตั้งแต่ 40 เมตรขึ้นไป และอาคารที่จะสร้างขึ้นเป็นห้องแถวหรือคึกแถว ห้องแถวหรือคึกแถวที่จะสร้างขึ้นจะต้องห่างจากผนังด้านข้างของห้องแถวหรือคึกแถวเดิม ไม่น้อยกว่า 4 เมตร แต่ถ้าเป็นอาคารอื่นต้องห่างจากผนังด้านข้างของห้องแถวหรือคึกแถวเดิม ไม่น้อยกว่า 2 เมตร

ถ้าห้องแถวหรือคึกแถวที่มีจำนวนไม่ถึงสิบคูหาและมีความยาวรวมกันไม่ถึง 40 เมตร อาคารที่สร้างขึ้นจะต้องห่างจากผนังด้านข้างของห้องแถวหรือคึกแถวเดิม ไม่น้อยกว่า 2 เมตร เว้นแต่การก่อสร้างห้องแถวหรือคึกแถวต่อจากห้องแถวหรือคึกแถวเดิมตามข้อ 4 ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ 50 ผนังของอาคารที่มีหน้าค่าง ประตู ช่องระบายอากาศหรือช่องแสงหรือระเบียงของอาคารต้องมีระยะห่างจากแนวเขตที่ดิน ดังนี้

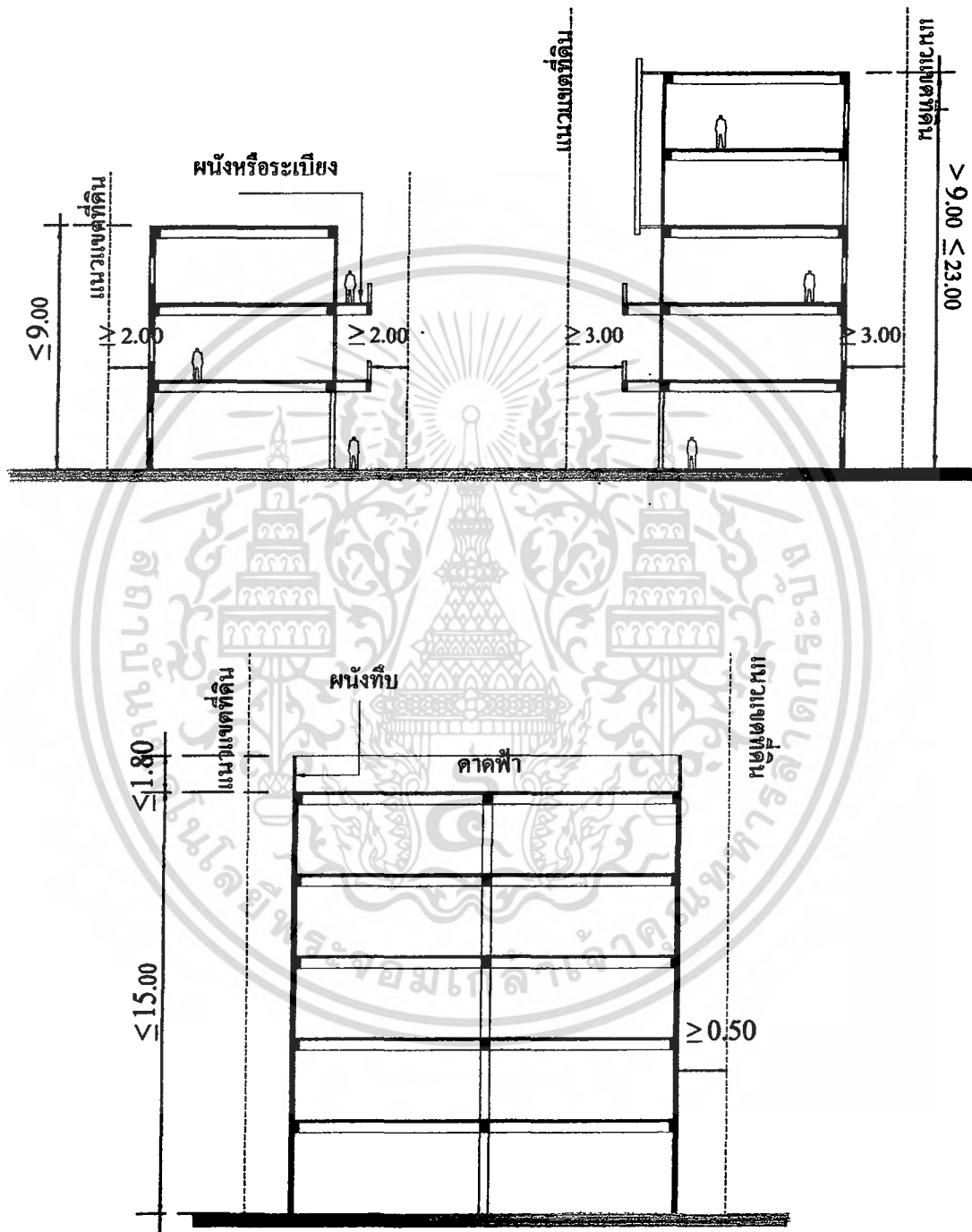
อาคารที่มีความสูงไม่เกิน 9 เมตร ผนังหรือระเบียงต้องอยู่ห่างเขตหรือที่ดินไม่น้อยกว่า 2 เมตร

อาคารที่มีความสูงเกิน 9 เมตร แต่ไม่ถึง 23 เมตร ผนังหรือระเบียงต้องอยู่ห่างเขตที่ดินไม่น้อยกว่า 3 เมตร

ผนังของอาคารที่อยู่ห่างเขตที่ดินน้อยกว่าตามที่กำหนดไว้ใน (1) หรือ (2) ต้องอยู่ห่างจากเขตที่ดินไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร เว้นแต่จะก่อสร้างชิดเขตที่ดินและอาคารดังกล่าวจะก่อสร้างได้สูงไม่เกิน 15 เมตร ผนังของอาคารที่อยู่ชิดเขตที่ดินหรือห่างจากเขตที่ดินน้อยกว่าที่ระบุใน (1) หรือ (2) ต้องก่อสร้างเป็นผนังทึบ และคานฟ้าของอาคารด้านนั้นให้ทำผนังทึบสูงจากคานฟ้าไม่น้อยกว่า 1.80

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมตร ในกรณีก่อสร้างชิดเขตที่ดินข้างเคียงต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของที่ดินข้างเคียงค้ำนั้นด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ให้ไว้ ณ วันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ. 2543

พินิจ จารุสมบัติ

รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ ปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควร กำหนดลักษณะแบบ รูปทรง สัดส่วน เนื้อที่ ที่ตั้งของอาคาร ระดับ เนื้อที่ของที่ว่างภายนอก อาคารหรือแนวอาคาร และระยะ หรือระดับระหว่างอาคารกับอาคารหรือเขตที่ดินของผู้อื่น หรือ ระหว่างอาคารกับถนน ทางเท้าหรือที่สาธารณะ เพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสถาปัตยกรรม และการอำนวยความสะดวกแก่การจราจร ประกอบกับมาตรา 8(1) (7) และ (8) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ได้บัญญัติให้การกำหนดดังกล่าวต้องเป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมาย จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 117 ตอนที่ 75ก วันที่ 7 สิงหาคม 2543

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้